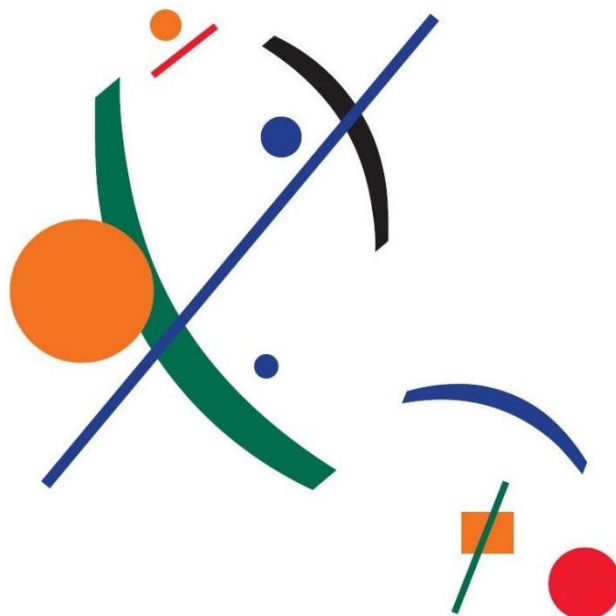

Τέχνη & Εκπαίδευση: Διδακτικές και Παιδαγωγικές προσεγγίσεις στο Σχολείο του 21^{ου} αιώνα

ΣΥΝΟΨΕΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΩΝ

2-4 Οκτωβρίου 2015
Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών

Τέχνη & Εκπαίδευση:
Διδακτικές και Παιδαγωγικές προσεγγίσεις
στο Σχολείο του 21ου αιώνα

**ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΙΕΠ),
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ (ΑΣΚΤ)
ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ & ΤΕΧΝΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΩΝΑΣΗ**

Επιμέλεια – Σχεδιασμός:
Καλλιόπη Στίγκα
Ιουστίνα Φλεμοτόμου

Σχέδιο εξωφύλλου:
Χρυσάνθη Κουμιανάκη

Παρασκευή 2 Οκτωβρίου (απόγευμα), Σάββατο 3 & Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2015
Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση, Αθήνα

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

ΜΙΚΡΗ ΣΚΗΝΗ

- ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ
- ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
- ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΧΟΡΟΥ

- ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ
- ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΝΕΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: ΜΟΥΣΙΚΗ, ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ, ΧΟΡΟΣ
- ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ
- ΤΕΧΝΕΣ ΕΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΤΟΣ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
- ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΤΕΧΝΗ ΣΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΡΑΞΗ
- ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΜΟΝΤΕΛΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
- ΜΟΥΣΙΚΗ, ΘΕΑΤΡΟ & ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ
- Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ: ΤΕΧΝΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
- ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΣ: ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΗΝ Α/ΘΜΙΑ ΚΑΙ Β/ΘΜΙΑ ΕΚΠ/ΣΗ
- ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
- ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

- ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ COMIC STRIP
- ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ
- ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΩΝ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ
- ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ
- ΘΕΑΤΡΙΚΟ
- ΜΟΥΣΙΚΗΣ
- ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΧΟΡΟΥ ΣΤΗ ΣΧΟΛΙΚΗ ΤΑΞΗ
- ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
- ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΤΕΧΝΕΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- ΕΙΚΑΣΤΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ Α/ΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

BOUGHTON Douglas	1	ΓΙΑΝΝΗΜΑΡΑ Ειρήνη.....	29
BURGESS Lesley	2	ΓΚΙΚΟΠΟΥΛΟΥ Ουρανία	30
CRITON Pascale	2	ΓΚΟΒΑΣ Νίκος	31
DADA Salim.....	4	ΓΡΑΙΚΟΣ Νικόλαος.....	32
DARRAS Bernard.....	5	ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ Δημήτρης	32
FREEDMAN Kerry.....	6	ΔΑΦΙΩΤΗΣ Παναγιώτης.....	33
GRUSZOW Sylvie.....	6	ΔΕΔΟΣ Ζήκος	34
MOURAD Ameer	8	ΔΕΡΜΑΤΑ Κατερίνα.....	35
NISHA Nair.....	8	ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ Βασιλική.....	36
SCHUFELLERS Dieneke	9	ΔΡΟΛΑΠΑΣ Ανάργυρος	36
SHARP Caroline	10	ΕΞΑΡΧΟΥ Αθηνά	37
VERMEULEN Karien	12	ΖΑΧΑΡΑΤΟΥ Αγγελική	38
ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ Ρένα.....	13	ΖΕΠΑΤΟΥ Χρυσάνθη.....	39
ΑΓΡΑΦΙΩΤΗΣ Μιχάλης	14	ΖΙΡΩ Όλγα	40
ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ Κούλα.....	15	ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ Ανδρέας	41
ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ Μαρία	16	ΚΑΚΑΒΑΣ Γεώργιος	41
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ Αργυρούλα.....	17	ΚΑΛΟΥΡΗ Ράνη.....	43
ΑΛΕΞΙΟΥ Γιούλη	18	ΚΑΝΝΑ Ελένη	44
ΑΛΚΑΛΑΗ Νίνα.....	18	ΚΑΡΑΒΙΤΗ Τζένη	45
ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ Χάρης	19	ΚΑΡΑΛΙΩΤΑ-ΛΥΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΥ Αλεξάνδρα.....	45
ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ Ορέστης	19	ΚΑΡΤΣΑΚΑ Ελένη.....	47
ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΡΕΧΛΗ Ζωή	20	ΚΕΡΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ Γιαννούλα.....	48
ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ Γιώργος.....	21	ΚΟΚΚΟΣ Αλέξης.....	48
ΑΡΒΑΝΙΤΗ-ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Τότα	21	ΚΟΝΤΟΓΟΥΛΑ Ερμιόνη	49
ΑΥΔΗ Αύρα	22	ΚΟΣΣΙΔΑ Μάγδα	50
ΒΑΓΗ-ΣΠΥΡΟΥ Ευφροσύνη	22	ΚΟΤΑΡΙΝΟΥ Παναγιώτα	52
ΒΓΕΝΟΠΟΥΛΟΥ Σοφία.....	23	ΚΟΥΒΟΥ Ουρανία.....	53
ΒΕΡΕΜΗ Παυλίνα	25	ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΑΣ-ΛΙΑΓΚΗΣ Μάριος.....	54
ΓΑΛΑΝΑΚΗΣ Ιωάννης.....	26	ΚΟΥΤΗ Μαρία.....	55
ΓΑΛΑΝΟΥ Βασιλική.....	27	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Ευάγγελος.....	56
ΓΕΩΡΓΑ Ευαγγελία	27	ΛΑΒΔΑ Μυρτώ	57
ΓΕΩΡΓΑΚΗ Αναστασία.....	27	ΛΑΓΟΥΡΗ Μαρίνα	58
ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ Βασιλική	28	ΛΑΖΑΝΑΣ Παναγιώτης	59

ΛΑΚΙΔΟΥ Ίλια.....	60	ΠΑΤΑΠΗ Παντελία.....	87
ΛΙΑΡΑΚΟΥ Γεωργία.....	61	ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ Ασπασία	88
ΛΟΠΠΑ Ελένη	61	ΠΑΥΛΟΥ Βικτωρία	89
ΜΑΛΑΓΚΟΝΙΑΡΗ Μαρία.....	62	ΠΕΡΑΚΑΚΗ Ελισσάβετ.....	90
ΜΑΛΤΑΜΠΕ Δήμητρα.....	62	ΠΛΙΑΤΣΙΚΑ Χριστίνα	91
ΜΑΡΚΕΑ Γεωργία	63	ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΑΚΗ Κορίνα.....	92
ΜΑΣΤΟΡΟΔΗΜΟΥ Σταυρούλα	64	ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ Τάσος	92
ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ Γεωργία	64	ΡΙΚΟΥ Ελπίδα.....	93
ΜΕΓΑ Γεωργία	65	ΡΟΓΚΑΚΟΥ Κατερίνα	94
ΜΕΜΤΣΑΣ Δημήτρης.....	66	ΡΩΣΣΙΟΥ Ειρήνη.....	95
ΜΕΝΤΗ Θεοδώρα.....	67	ΣΑΛΛΑ Τιτίκα	95
ΜΗΤΕΛΟΥΔΗΣ Πανταζής.....	68	ΣΒΑΡΝΑ Σοφία.....	97
ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ Ελένη.....	68	ΣΚΑΡΠΕΛΟΣ Γιάννης	98
ΜΟΥΡΙΚΗ Αλεξάνδρα.....	69	ΣΚΟΤΙΔΑ Ιωάννα.....	98
ΜΟΥΡΣΕΛΑ Κλεοπάτρα	70	ΣΠΥΡΟΥ Δημήτρης.....	99
ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ Αιμιλία.....	71	ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ Χαρούλα	100
ΜΠΕΝΑΚΗ Σωτηρία.....	72	ΣΤΕΦΑ Ευανθία	100
ΜΠΛΟΥΤΗ Ιωάννα	73	ΣΤΙΓΚΑ Καλλιόπη.....	101
ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗ Κωνσταντίνα	73	ΤΖΙΓΚΟΤΖΙΔΗΣ Μιχάλης.....	102
ΜΠΟΤΟΥ Αναστασία.....	74	ΤΟΠΑΛΗ Μαρία	102
ΝΕΥΡΟΚΟΠΛΗΣ Θανάσης.....	75	ΤΣΑΛΑΓΙΩΡΓΟΥ Ελένη.....	103
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ Κωνσταντίνος.....	76	ΤΣΕΡΓΑΣ Νίκος	104
ΝΤΑΜΠΟΥ Αικατερίνη.....	76	ΤΣΙΜΠΟΥΚΙΔΟΥ Ειρήνη	105
ΝΤΕΠΙΑΝ Χριστίνα.....	77	ΤΣΙΝΤΖΙΩΝΗ Στεριανή.....	105
ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Αικατερίνη-Βενεδίκτη	78	ΤΣΟΡΩΝΗ Αγαθή.....	106
ΠΑΓΟΥΡΤΖΗ Μαρία.....	79	ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗ Ειρήνη	107
ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ Μιχαηλία.....	80	ΦΛΩΡΟΥ Φωτεινή	108
ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ Ευγενία	80	ΧΑΪΤΑ Σοφία	108
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μάνια.....	81	ΧΑΣΙΩΤΗ Νατάσσα	109
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Παναγιώτης....	82	ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ Μαρία	110
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Ιορδάνης.....	83	ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ Ευθυμία.....	111
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Μαρία.....	84	ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ Παύλος.....	112
ΠΑΠΑΝΔΡΙΤΣΑ Άρτεμη.....	85	ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Σμαράγδα.....	112
ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΟΥ Φώτης	86	ΧΥΤΗΡΗ Έλενα-Φοίβη	113

ΒΟΥΒΟΥΣΙΡΑ Στεφανία.....	115	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ Όλγα	131
ΒΟΥΛΓΑΡΗ Ηρώ.....	116	ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ Λάζαρος.....	131
ΓΚΟΤΣΗΣ Β. Ιωάννης.....	116	ΓΑΛΑΝΗΣ Νικόλαος.....	132
ΓΥΡΑ Αντιγόνη.....	117	ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΙΔΗ Βένια.....	133
ΚΑΚΟΥΔΑΚΗ Τζωρτζίνα.....	118	ΖΗΚΟΣ Νικόλαος.....	133
ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ Παναγιώτης.....	119	ΚΑΛΦΑ Μαρία.....	135
ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ Κώστας.....	119	ΚΑΝΝΑ Ελένη.....	135
ΚΑΨΑΣΚΗ Αγγελική.....	120	ΚΑΡΑΛΗ Βασιλική.....	136
ΚΟΨΑΛΙΔΟΥ Ευαγγελία.....	121	ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΥ Βασιλική.....	136
ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ Χαριτίμη.....	122	ΚΟΥΣΚΟΥΤΗ Βάσω.....	137
ΜΕΓΑ Μέντη.....	123	ΚΥΡΙΑΚΟΥ Κατερίνα.....	138
ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ Αιμιλία.....	124	ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ Ευάγγελος.....	139
ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ Τριανταφυλλιά.....	125	ΜΑΛΑΜΟΣ Θωμάς.....	139
ΠΑΝΟΥΡΙΟΣ Στρατής.....	125	ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ Παναγιώτης.....	140
ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ Μηνάς.....	126	ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ Τάσος.....	141
ΠΙΤΣΙΚΑΣ Ηλίας.....	127	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ Χριστίνα.....	142
ΣΑΡΙΔΑΚΗ Μαρία.....	127	ΣΑΒΒΑ Ανδρούλα.....	143
ΣΤΕΦΑΝΟΥ Δανάη.....	128		
ΦΑΚΟΥ Αιμιλία.....	128		

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ) σε συνεργασία με την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ) και τη Στέγη Γραμμάτων & Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση συνδιοργανώνουν Διεθνές Συνέδριο με θέμα: «Τέχνη & Εκπαίδευση: Διδακτικές και Παιδαγωγικές προσεγγίσεις στο Σχολείο του 21ου αιώνα». Το συνέδριο πραγματοποιείται την Παρασκευή 2, το Σάββατο 3 και την Κυριακή 4 Οκτωβρίου 2015, στο κτήριο της Στέγης Γραμμάτων & Τεχνών (Λεωφόρος Συγγρού 107) με τη συμμετοχή διακεκριμένων Ελλήνων και ξένων επιστημόνων. Η έναρξη του συνεδρίου είναι την Παρασκευή 2 Οκτωβρίου 2015, στις 18:00.

Στόχος του Συνεδρίου είναι η παρουσίαση σύγχρονων παιδαγωγικών προτάσεων, απόψεων και κατευθύνσεων για τη δυναμική σχέση Τέχνης και Σχολείου, καθώς και η ανάπτυξη ενός ουσιαστικού διαλόγου μεταξύ λει-τουργών και στελεχών της εκπαίδευσης, καλλιτεχνών, ειδικών παιδαγωγών-επιστημόνων αλλά και ερευνητών-διδασκόντων από τον χώρο των Τεχνών και της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Οι Τέχνες είναι δυνατό να αναδεικνύονται στην εκπαίδευση ως πολυδιάστατοι δίαυλοι που υποστηρίζουν την καλλιτεχνική έκφραση, προτάσσουν τη μοναδικότητα του παιδιού-μαθητή, κινητοποιούν την επιθυμία του για έρευνα και δημιουργία, αναπτύσσουν τις ικανότητες, δεξιότητες και γνώσεις του, αλλά και διαμορφώνουν τις εν γένει αξίες, στάσεις και συμπεριφορές του – στοιχεία, εντέλει, ουσιωδώς θεμελιώδη για τον Πολίτη του 21ου αιώνα.

Παράλληλα με τις θεωρητικές και ακαδημαϊκές εισηγήσεις στη Μικρή Σκηνή, μια πλειάδα εκπαιδευτικών και ειδικών από διάφορους τομείς της τέχνης παρουσιάζουν σε παράλληλη συνεδρία στην Αίθουσα Χορού ποικίλα εκπαιδευτικά προγράμματα, τα οποία έχουν εφαρμοστεί στην πράξη. Ταυτόχρονα θα πραγματοποιηθούν δέκα βιωματικά εργαστήρια με αντι-κείμενο τον δημιουργικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι διάφορες μορφές της Τέχνης (εικαστικά, χορός, μουσική, θέατρο, λογοτεχνία, τεχνο-λογία, κόμικ κ.λπ.) στο σύγχρονο σχολείο.

ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ

BOUGHTON DOUGLAS

B.Ed., M.A., Ph.D., Professor of Art and Education, Northern Illinois University

Title

Risk Taking and the Future of Assessment in Art and Design Education

Abstract

Risk taking has long been taken for granted as a necessary precursor of creative activity in the arts. The production of something new requires a risk to be taken because the outcome is not predictable. Eisner (2005, p160) argued that in order to create an original idea one has to work on the edge of incompetence, an intellectual activity that requires great courage, since one is attempting to do achieve an outcome that is unknown. And because the outcome cannot be predicted in advance there exists the constant risk of failure. Consequently those engaged in the arts must live with the perennial risk that their attempts to create new artistic forms may result in failure and disappointment.

Accountability in education has reached an all-time high in terms of expectations for teachers of all disciplines to demonstrate the effect of their instruction. There appears to be a fundamental contradiction between the need for certainty and predictable outcomes demanded by both US and international education authorities and the expectation for students to flirt with failure in the art class in the attempt to create novel solutions to visual problems or to engage with art forms and content not approved by their teachers.

This paper reports the results of an international research project currently underway investigating the role of risk taking in the creative process undertaken by senior high school art students in the course of art making as part of the high school curriculum in Chicago, Dublin, Ireland, and the Netherlands.

The future of instruction and assessment in art and design may well be informed by the outcomes of this study.

Biography

Dr. Boughton's research interests include assessment of student learning in art, portfolio assessment, and art curriculum policy. He has served in significant international leadership roles as World President of InSEA (International Society for Education through Art), Chief Examiner Visual Arts for the International Baccalaureate Organization, Foundation Director of the National Art Education Research Council of the Australian Institute of Art Education, and Consulting Professor in Art Education to the Institute of Education in Hong Kong. He is a member of the Council for Policy Studies in Art Education (USA), is a Distinguished Fellow of the NAEA (National Art Education Association), an honorary life member of the Australian Institute of Art Education (now Art Education Australia) and the South Australian Visual Arts Education Association. In 1997 he won the Studies in Art Education Invited Lecture Award for consistent contributions through published literature to the direction and scope of the profession, and in 2006 won the USSEA Edwin Ziegfeld Award for his outstanding contribution to international art education. Dr. Boughton has published in excess of ninety articles and book chapters, a monograph, and three co-edited books on the topics of art education curriculum policy, assessment, and multiculturalism (including books and articles published in Chinese, Hungarian, Korean, Portuguese, Dutch, German, Greek, and Slovenian languages). He has given keynote addresses and invited lectures in twenty-five countries throughout Europe, Asia, South America, North America, South East Asia and the Pacific regions.

BURGESS LESLEY

Senior Lecturer - Art, Design & Museology, Institute of Education, University of London

Title

Artist-teachers as agents of change: new initiatives in Initial Teacher Education

Abstract

The Art & Design Post Graduate Certificate in Education (PGCE) course at UCL's Institute of Education encourages students to resist any temptation to reproduce conventional practices-pejoratively referred to as 'school art'. They are expected to participate in broader social and cultural practices that have deep value: imagining the possible, visualizing identities, engaging audiences, encouraging dialogue, critique and provocations.

These artist/ teachers are expected to investigate a range of 'alternative' approaches to art and design pedagogy. As a result they are able to confidently organise opportunities for secondary school students to engage in art as an outward-orientated practice as well as a means for personal expression.

This presentation will investigate the role of artist/teachers as agents of change: How they use their art specialism and their understanding of contemporary art practices to underpin their developing philosophy for education. It will be richly illustrated with examples of work produced for their end of course exhibition.

Biography

Lesley is a Senior Lecturer in Art, Design & Museology in the department of Culture, Communication and Media at University College London's Institute of Education. She is course leader for the Art & Design PGCE- widely recognised as the most innovative course for secondary art and design teacher education in the UK. In addition she contributes to both the MA Art & Design in Education and MA Museums & Galleries in Education. Lesley also runs professional development courses for artists and gallery educators both in the UK and internationally. Her research interests are initial and continuing professional development for artist /teachers, gallery education, gender, identity politics, and contemporary art & artists in education. Lesley has published widely and is a key author for Routledge/ Falmer, her most recent co-authored publications are Learning to Teach Art & Design in the Secondary School 3rd Ed (2015) Understanding Art Education: engaging reflexively with practice (2010), and Debates in Art & Design Education (2013). These textbooks draw on critical pedagogy and discourse analysis to understand how cultural activities can inform and transform art practice and pedagogy.

CRITON PASCALE

Composer, Associate Researcher, LAM, Université Pierre et Marie Curie

Title

Histoires sensibles: proposals for a pedagogy with sound vibrations

Abstract

Histoires sensibles is an artistic and pedagogic project that I designed and realized with young members of the National Institute of Deaf Youth in Paris during the scholar year (2013). This

artistic project invited three classes of the Institute (from 10 to 15 years old) to participate to a “vibrasonorous” creation achieved with an ensemble of custom-made *sonotactile* devices.

The *sonotactile* devices¹ used include *Sound Tables* and *Listening stations* that enable one to listen and communicate via materials. Unlike normal listening, which occurs through the air and channels through the ear’s hearing system, these devices provide sound information through physical contact. One is enable then to perceive sounds through the body and to explore listening by touch.

The *sonotactile devices* render one aware of new sensations and representations, regardless of age or aptitude. Because of their proprioceptive and kinesthetic bases, the games leaned towards vibratory and sound mediation are likely to take different meanings depending on each sensory situation. *Histoires sensibles* addresses both to anybody and to handicapped persons. It is grounded on a gestural and sensorial base thanks to custom-made control interfaces: tactile and manual interfaces (such as graphic tablet, pads, etc.) that enable one to play with the devices “like an instrument”, either alone or collectively. Our proposal aims to develop individual and collective creative practices of vibratory and sound mediation.

KEYWORDS: pedagogy, creativity, sensorial intermodality, sonotactile devices, handicap.

Biography

Pascale Criton received electroacoustic training at the CIRM (National Center of Music Creation, Nice) from 1980-1982, as well as in a musical computing course for composers at the IRCAM (Paris) in 1986 and earned a PhD in musicology (1999). Her works explore sound variability, multi-sensory receptions and the spatialization of listening. Artistic director of Art&Fact, she initiates concerts combining music, architecture and materials : concerts in situ, installations, workshops invite the public to experience new sound representations (Ecouter Autrement, Centre Pompidou-Metz, 2015), Ecoutes croisées, Conciergerie (Paris, 2014). She is currently an associate researcher at the Lutherie Acoustique Musique laboratory (Pierre and Marie Curie University, CNRS), where she conducts research on sound transmission through touch (“Listening Otherwise. Playing with vibrations”, Proceedings ICMC, Athens, 2014). In the fall of 2013, she has been invited artist and appointed the Excellence Chair at the University of Paris 8 as part of the Arts et Médiations Humaines research Labex. She is currently partner on programs supported by the SACEM and the French National Research Agency. Histoires sensibles is an educationnal work she designed for the National Institute of Deaf Youth in Paris (2013), commissioned by the french Culture and Communication Ministry. Her works are published by Jobert Editions (Lemoine distr.) and available by Art&Fact. www.pascalecriton.com.

¹ The sonotactile devices ECOUTER AUTREMENT (LAM, Art&Fact) have been conceived in collaboration with Hugues Genevois, LAM, (Lutherie Acoustique Musique, Institut Jean-le-Rond-d’Alembert, UPMC, CNRS, Paris) and Francois Gautier, Laboratoire d’Acoustique de l’Université du Maine (LAUM), École Nationale Supérieure d’Ingénieurs du Mans (ENSIM), Le Mans, France..

DADA SALIM

Ethnomusicologue, Chercheur au CNRPAH-Alger, Chargé de TD d'Analyse musicale et de TP de Guitare à l'ENS-Alger, Doctorant en musicologie à l'Université Paris-Sorbonne (IReMus), Compositeur en résidence de l'Orchestre Symphonique Divertimento (93)

Titre

El-Mayloundiyya de la zawiya Shaḍīliyya de Laghouat : un cérémonial religieux pour les adultes et une activité ludico-didactique pour les enfants

Résumé

Vers la fin de l'année 2013 lors de mon terrain à Laghouat (400 km au sud d'Alger), j'ai pu assisté aux différentes activités et célébrations qui se déroulent dans presque toutes les mosquées durant la quinzaine de jours qui précède l'anniversaire de la naissance du Prophète Mohammad (12 Rabi' Al-'Awwal de l'an hégire). La *Mayloundiyya1* (La naissance), ou les chants de louange du Prophète, est l'une de ces activités les plus marquantes, de part la richesse et la variété du corpus littéraire et musical de mosquée et confrérie à d'autres, et de part son autorité sociale, vu que le cérémonial est transmit en direct et avec amplification du haut des différents minarets de la ville, et ce, chaque soir après la quatrième prière du crépuscule *al-maghrib*, jusqu'aux premières lueurs rougeâtres du ciel de la soirée, heure de la dernière prière *al-'ishâ*.

Dans la zawiya de la confrérie Shaḍīliyya de Laghouat, le cérémonial se tient par le maître du lieu *al-muqaddam*, chantant en responsorial avec les adeptes [Il existe chez le Pomaks, dans le nord de la Grèce et la Macédoine de l'est, un rituel vocal similaire au nom de *mevlud* datant du XVe siècle. Cf. le doctorat en cours d'Eftechia Droutsas (Univ. Paris-Sorbonne)] de la *ṭarīqa*, qui parmi eux, des enfants écoliers, filles et garçons, mis dans les dernières files de la mosquée. Ces enfants âgés généralement entre 4 et 14 ans, participent non seulement aux différents chants de la *Mayloundiyya* mais également dans la déclamation des poésies et des prières. De même, ils partagent avec les adultes, le thé à la menthe et les délicieux gâteaux et les doux qu'offrent de généreux particuliers à la fin de chaque séance.

La richesse littéraire et musicale de ce répertoire, la variété rythmique et modale de ces chants, l'authenticité phonétique et métrique de la langue arabe utilisée, tous ceux là, nous laissent croire que cet exercice, d'apparence culturel ou culturel ou proprement ludique pour les enfants, renferme dans son approche et à travers sa démarche, tous les éléments d'une didactique mêlant à la fois l'éducative à l'artistique. Des illustrations sonores seront diffusées lors de cette communication ainsi que des transcriptions musicales.

Biographie

Salim Dada est né au Sahara algérien, dessinateur peintre dès son enfance, médecin de formation. 1993 : musicien compositeur autodidacte. 2002-2005: étudie l'écriture musicale à l'Institut National Supérieur de la Musique d'Alger et à distance à l'école « Polyphonies » en France. 1997-2008 : dirige des groupes de musique arabo-andalouse et enseigne la guitare et l'écriture musicale à l'Ecole Normale Supérieure et à l'Institut Régional de Formation Musicale d'Alger. 2005 : Diplôme de Docteur en médecine générale de la Faculté d'Alger. 2006-2009: compositeur en résidence de l'Orchestre Symphonique National. 2008-2010: étudie la direction d'orchestre au Conservatorio Statale di Torino en Italie. Depuis 2011: compositeur en résidence de l'Orchestre Symphonique Divertimento en région parisienne. 2011 et 2012: Maîtrise et

Master de Recherche en Musique et Musicologie de l'Université Paris-Sorbonne. Depuis 2012: projet de thèse de musicologie sur al-âdhân, dirigée par François Picard (Université Paris-Sorbonne, IReMus). 2014: rejoint le CNRPAH d'Alger en tant que Chercheur Attaché et l'ENS-Alger.

DARRAS BERNARD

Professor of semiotics and the methodology of research at the Sorbonne University (Paris 1)

Title

Arts and cultural education in the time of democracy, creative class and cultural and creative industries.

Abstract

For decades, the competition of academia with the media has become fiercer and the development of digital interfaces, online networks and the proliferation of information have rendered it even more tenacious, overwhelming the entire knowledge transfer and training ecosystem. Somehow, academic systems try to fill the gaps and adapt. It nonetheless remains highly probable that digitization will continue to severely disrupt this venerable institution. Some even believe that school, as we know it, will disappear soon.

In this environment, the domain of art education truly appears too narrow and shrunken.

Though all academic subjects over the course of their existence have experienced highs and lows, art education all over the globe is regularly threatened with extinction because even its strongest advocates have never been able to convince educational authorities of its absolute necessity in students' general education (Darras, 2008). Its legitimacy in schools is therefore regularly questioned. In this respect, the broadening of the field to include the study of cultures and media represents a significant turning point, one that has allowed an access to Cultural and Creative Industries (CCI) and Information and Communication Technologies (ICT). The time of decoupling cultural and media education from the world of art is probably arrived.

This presentation is divided into three parts. It begins by questioning the dominant model inherited from Antiquity, followed by a discussion of the transformation of artistic and cultural practices with an emphasis on the values related to it. The conclusion will address the cognitive challenges of teaching creative and multimedia communication skills.

Biography

Bernard Darras is Professor of semiotics and the methodology of research at the Sorbonne University (Paris 1). He also teaches in Brazil, Lebanon and Tunisia and is invited researcher in Korea. He is the Director of the Ph.D. School of Arts, Executive Director of the ACTE research Institute (Arts, Creation, Theories, Esthetics) and Dean of the Interactive Multimedia Program. In his researches, Professor Darras has focused on pragmatic and cognitive semiotics, semiotics and systemic theories of visual cultures and art and cultural education. His critics and perspectives about art education have been published in many countries. He is the author and editor of more than 250 books, chapters of books and academic journal articles published in Europe, Asia, North and South America. In 2012, Bernard Darras has received the International Ziegfeld Award in New York for his outstanding international leadership in art education.

FREEDMAN KERRY

Professor Art & Design Education, Northern Illinois University:

Title

The Future of Art Education: Reflections on Visual Learning and Liberty

Abstract

In this presentation, I will discuss the creative leadership now required to take art education to the future; one that troubles policy, promotes knowledge, and *incites* creative action on the part of students and colleagues. Specifically, I will discuss four directions of art education, which have roots in successful, contemporary practice, and lead to a future of inspired action. These four directions are: an expanded, visual culture curriculum; constructive pedagogies that take us beyond aesthetic appreciation; demonstrations of learning; and creativity conceptualized as a social action.

Biography

Kerry Freedman is Professor of Art and Education at Northern Illinois University and Coordinator of Doctoral Programs in Art Education. She is past Head of the Art + Design Education Division. Professor Freedman's research focuses student engagement with visual culture, creativity, and community. Dr. Freedman has published five books, including, Teaching Visual Culture. She has published over 100 articles and book chapters and her work has been translated into multiple languages. She has done over 200 national and international presentations and has been a Visiting Professor and Fulbright Scholar at several overseas universities. Professor Freedman has provided significant leadership through various service roles and won numerous grants and awards. She is a past national Higher Art Educator of the Year, won the Australian Leon Jackman Award for distinguished research in art education, is a Distinguished Fellow of the NAEA, and won the Manual Barkan Memorial Award for excellence in publication.

GRUSZOW SYLVIE

Chargée de production - Compagnie Théâtre du Bout du Monde & Directrice du festival "Les Rencontres de la Terre/Geosynandiseis"

Titre

Théâtre et réussite éducative en banlieues : l'exemple du projet franco-américain Bronx en Seine

Résumé

Et si les banlieues devenaient les pôles de créativité du XXIe siècle ? Et si tout commençait par l'éducation artistique ? Arts du spectacle, découverte culturelle et voyages: Bronx en Seine est une aventure artistique originale proposée à deux groupes d'adolescents vivant à la périphérie de Paris (Nanterre) et de New York (Bronx).

Depuis 2014, ces jeunes participent à une série d'ateliers de théâtre autour de pièces des répertoires français et américain, parcours qui les conduit à présenter leur travail en français et en anglais sur des scènes professionnelles parisiennes, nanterriennes et new-yorkaises. Multiculturel, ce projet a une dimension éducative forte : en effet, au-delà de la sensibilisation

aux arts, au théâtre, Bronx en Seine vise à aider ces adolescents dans leur parcours scolaire, à renforcer leur confiance en eux, à valoriser leur apprentissage des langues et à les inciter à la découverte de cultures différentes.

Ce projet d'éducation artistique est porté par trois structures, française et américaines, qui, à travers leurs actions, œuvrent sur leur territoire pour une meilleure intégration des populations défavorisées et fragilisées : la Compagnie Théâtre du Bout du Monde, l'ID Studio Theater et le DreamYard Project.

English version

Convinced that the suburbs of our cities will be the poles of creativity of the 21st Century, we propose an original artistic adventure combining performing arts, cultural discovery, travel and practice of foreign languages to two groups of teenagers living on the outskirts of Paris (Nanterre) and New York (Bronx). These young people participate in a series of theater workshops and/or playwriting, centered around a play of the French and American repertoires. This will lead in 2015 and 2016 to the presentation of their work in French, English and Spanish on different stages in Paris, Nanterre and New York. Multicultural, this artistic project has also a strong educational dimension: indeed, beyond awareness of arts, "FROM THE BRONX TO THE SEINE" aims to help these teenagers in their curriculum, strengthen their self-confidence, enhance their language learning and encourage the discovery of different cultures. This project is coordinated by three structures in France and America. The "Théâtre du Bout du Monde", "ID Studio Theater" and the "Dream Yard Project", through their artistic and cultural actions, are working for a better integration of disadvantaged and vulnerable populations locally.

Biographie

Titulaire d'un diplôme d'ingénieur et docteur en géophysique, elle est journaliste scientifique depuis plus de quinze ans. Elle a collaboré de nombreuses années avec le magazine La Recherche assurant le poste de rédactrice en chef adjointe. Elle a également produit des émissions radiophoniques autour de la science, travaillé comme chroniqueuse scientifique pour la télévision et été commissaire de plusieurs expositions scientifiques. Ses compétences couvrent un large éventail de disciplines. En 2009, Sylvie Gruszow crée et assure la direction scientifique du festival franco-hellénique Les Rencontres de la Terre. Parallèlement, elle collabore avec diverses fondations et institutions de recherche françaises et étrangères qui font appel à son expertise. Elle conçoit pour ces interlocuteurs des programmes de colloques, anime des conférences et tables rondes, coordonne des actions de médiation sur les réseaux sociaux. Sylvie Gruszow est chargée de production et de diffusion du projet Bronx en Seine, responsable du mécénat et de la communication.

sylvie.gruszow@wanadoo.fr

bronxenseine.wix.com/bronxenseine

www.linkedin.com/pub/sylvie-gruszow/43/41b/6b9

MOURAD AMEER

Learning Designer, Institute of play

Title

Game-like Learning: A New Approach to 21st Century Education

Abstract

Games and play can be powerful educational tools. In the right hands, they have the power to engage students in core subject areas, foster inquiry-based learning, and develop critical thinking and problem-solving skills. For the past 8 years, the Institute of Play has developed a variety of tools and techniques for teachers that leverage the power of play and make a powerful impact on student learning. Game-like learning empowers students to collaboratively design solutions in an environment that encourages intellectual risks and deep engagement. Institute of Play believes that all learners are gamers – whether through board games, card games, or digital games, we’ve all had the experience of learning something through a game. Incorporating games, design, and play into the classroom is a phenomenal way to increase instructional relevance, help students think more critically, and create an environment where students are free to creatively explore and express themselves in their work.

Biography

Ameer is a learning designer at Institute of Play, where he is responsible for supporting educators in the development of game-like learning experiences. He was a founding faculty member at Quest to Learn in 2009, where he taught middle school science and mathematics for three years before returning to pursue his Ph.D. in Educational Psychology at the CUNY Graduate Center. More recently, his passion for STEM education has driven him to change gears and in 2014, he began studying computer science and mathematics at CUNY Queens College. He brings his classroom experience, research training, and passion for innovative education to all of his work at the Institute.

NISHA NAIR

Founder & Director, Art Sparks Foundation

Title

Changing current conceptions regarding the arts in education

Abstract

How we talk about the arts in education plays a significant role in how the arts are viewed and treated within the school system. Current conceptions of the visual arts in education are often shaped by narrow beliefs: an artist is someone who is highly skilled in drawing and painting; creativity is synonymous with drawing well; not everyone can draw well, and as such, not everyone is creative; the visual arts are affective, not cognitive; “teaching” the arts can stifle expression; the arts are most useful as a tool in supporting learning in other (more important) subject areas. How art is taught is often shaped by these conceptions that society holds. And, much of this script is what continues to marginalize the arts within the school

curriculum. To ensure the inclusion of the arts within the school curriculum, not just in service of other subject areas deemed more important, or as a hobby to be taken up by a “talented” few, it is important to recognize and value the arts for its specific contributions to the development of 21st century learning skills, and understand how to teach in order to foster creativity. Fundamentally changing how we communicate the value of the arts in education can go a long way in bringing the arts from the periphery to the core of the school curriculum.

Biography

Nisha Nair is Founder & Executive Director of ArtSparks Foundation, a Bangalore, India-based nonprofit organization that provides quality visual arts programmes to children, and professional development opportunities to teachers and other stakeholders in a child's education. An educator, arts education administrator, visual artist, and designer, her experiences in the education sector span 15 years in varied settings ranging from museums to community-based organizations, public and charter schools to non-profit institutions, in the States and in India. She has served as teacher, researcher, curriculum specialist, teacher trainer, and program director for an arts education nonprofit in New York City, where she mobilized a team of committed artists to bring visual arts programming to 78 schools and community-based organizations, serving close to 13,000 children and 600+ teachers. Her interests lie in exploring the intrinsic value of the arts in developing the whole child, building more inclusive learning environments that make meaningful learning more accessible for all, and building the capacity of classroom teachers to teach for creativity. Nisha holds a BFA in Graphic Design from the Savannah College of Art & Design, an MA in Arts Education from Teachers College, Columbia University, and an EdM in International Educational Development from Teachers College, Columbia University.

SCHUFELLERS DIENEKE

Arts & Ckv teacher / Isendoorn College / The Netherlands

Title

The element of surprise

Abstract

“My paint is like a rocket, which describes its own space. I try to make the impossible possible. What is happening I cannot foresee, it is a surprise.” Karel Appel, 1953. The element of surprise, both for me and my pupils, is what defines art education for me. It is also what motivates me as an arts teacher, at a bilingual school in the Netherlands.

Experimentation within the assignments is essential because play is our brain's favourite way of learning. Time and tasks are not strictly defined and there are no repetitive tests that keeps on coming back. What the pupils do have are assignments, mostly interdisciplinary, which encourage them to think outside the box. Students learn for example that (1) a painting by Jackson Pollock can easily be transformed into a dance; (2) that random objects lying in the classroom can together form an ingenious chain reaction inspired by ‘*Der Lauf der Dinge*’ and (3) that a banana or pineapple can be presented in a tableau vivant. In each lesson I must balance between the space I give to students, allowing undesirable things to happen, letting

go of my expectations about a possible outcome, and at the same time having faith that together we have an enjoyable, creative and productive lesson. As you can imagine this process is sometimes difficult but fun and exciting every single day.

I am Dieneke Schuffelers and I am thrilled and honored to speak at this conference about the two fields that I love most: art and education. Within my presentation I hope you will surprise me and that I will be able to surprise you.

Biography

Having graduated from ArtEZ (Arnhem, Netherlands) in 2004 with bachelor degrees in Fine Art and Teaching (Visual Arts & Design), Dieneke started work as an arts (visual/drama/music) & CKV teacher in the bi-lingual department of The Isendoorn College, Warnsveld. Since joining the school, she has introduced CLIL-based teaching techniques into her lessons and has successfully passed her Cambridge Proficiency in English exam (CPE). She has also developed, introduced and run a number of interdisciplinary projects; used activating teaching techniques; and been a mentor for bilingual pupils in the 1st and 2nd year, student teachers/interns, and for newly qualified colleagues in the school's Art Department. Away from school, Dieneke has: set up her own graphic design studio (That's A Studio); published two magazines (That's A Magazine); contributed material (animations, illustrations & visuals) to a range of publications, presentations, companies, institutions, and books; and has successfully completed a bachelors degree in Graphic Design.

SHARP CAROLINE

Research Director, National Foundation for Educational Research, UK

Title

Exploring the connections between schools and culture: working together to design high quality experiences for children and young people.

Abstract

Arts Council England – the government-funded body dedicated to promoting the performing, visual and literary arts in England – is aiming to expand the reach and quality of work for children and young people. This presentation describes a research project which took place from 2012 to 2015. The project adopted a 'developmental' approach (Patton 2010). The team conducted a review of research and theory on quality in arts and cultural provision for children and young people. The project also collected views and experiences of quality work through 'the Quality Conversation', comprising interviews, a website and a series of events for practitioners, educators and young people. This process resulted in the development of seven Quality Principles.

In 2014-15, the Quality Principles were piloted by 51 arts and cultural organisations, involving over 800 partners and over 9,350 children and young people across England. Feedback from the pilot was positive, with organisations finding the Quality Principles particularly helpful for evaluation, programme review, planning, self-reflection and peer learning. Reported benefits included: a greater focus on the perspective of children and

young people; more meaningful engagement with children and young people; and improved communication within/between arts and cultural organisations and schools.

Arts Council England has decided to adopt the Quality Principles and is embedding them in many aspects of its work.

Biography

Caroline Sharp has conducted a wide range of studies into arts, creative and cultural education throughout her career. Caroline directed several studies of Creative Partnerships between 2002-11 and she was specialist consultant to the European Union Education, Audiovisual and Culture Executive Agency 2009 study Arts and Culture at School in Europe. Caroline's recent work includes a study of cultural engagement in London schools for A New Direction and an evaluation of the Start cultural engagement programme for the Prince's Foundation for Children and the Arts. She is currently working on several research studies for Arts Council England, including the national evaluation of In Harmony (a music education programme working with children in deprived communities), an evaluation of cultural education partnerships and research into quality principles for arts and cultural organisations working with children and young people.

YAROSLAVA SHEKERA

Associate Professor, Kyiv National Taras Shevchenko University, Institute of Philology

Title

Oriental Special Course "Fundamentals of Etymological Analysis" for Master's Degree and the Art of Interpretation of Poetic Hieroglyphic Text

Abstract

The article deals with the art of the most adequate interpretation of literary text (on the example of Chinese poetry). Any poem is the poet's expressing of some "spiritual information" transmitting to him by Super Forces of Heaven (so writing of a poem is the translation of the inner verse into the words), and the translator has super hard task to plunge into the very "aura" of the author and to comprehend this very initial hidden non-verbal "information". As it is expected, such translation (the poem cannot be perceived as a simple play by words) causes poet's subconscious choice of appropriate lexemes from the wide synonymic paradigm: he chooses the most suitable words according to their deep etymological idea. So the revealing of these very ideas as well as their connection with the symbolic meanings of the key images in poetic work will surely help the interpreter of Chinese poetry to translate a poem to any national language.

From the other hand, hieroglyphic text is the special linguistic and system-structural formation, behind the ideograms of which there are definite elements of *wen*-culture (文). Revealing the codes of thought and world-perception of ancient Chinese, fixed in hieroglyphics, as well as enlightening the principles of figurative reproducing in the language of artistic picture of the world leads to understanding of the hidden sense in Chinese poetry.

Biography

Yaroslava Shekera works as an Assistant Professor in Kyiv National Taras Shevchenko University (Ukraine) for about 10 years, teaching Chinese literature and various linguistic and literary specialized disciplines (for senior students). Since 2003, she has been extensively participating in international and all-Ukrainian scientific conferences and methodological Oriental seminars (St. Petersburg, Moscow, Vyaz'ma, Yekaterinburg, Ljubljana, Vilnius, Sofia). Ya. Shekera has about fifty scientific publications. During 2008–2013, she composed and issued a three-volume "Anthology of Chinese literature (from ancient times to the XIII cent.)" (vol. I – together with his colleague N.V. Kolomiyetc). In these tutorials, except for theoretical materials on the history of Chinese literature, the poetic translations of ancient Chinese poems made by Ya. Shekera has been widely represented.

VERMEULEN KARIEN

Head of Programme Creative Learning Lab, Netherlands:

Title

FabSchool: experiences with maker education, creativity and technology in the Netherlands

Abstract

Karien Vermeulen of the Dutch Institute for Art, Science and Technology Waag Society, will present on maker education in general and FabSchool more specifically (<https://waag.org/en/project/fabschool> and <http://fabschool.nl>).

She will also share her experiences with Teacher Maker Camps (<https://waag.org/en/event/teacher-maker-camp-2015>).

In FabSchool and the Teacher Maker Camps, Waag Society focusses on learning by making, creativity and the use of new technologies.

Karien believes that learning occurs when a new experience makes connections to existing knowledge.

And that learning cannot be delivered to the learner. The best way to ensure understanding inside your head is through active construction of shareable things outside your head.

'The role of the teacher is to create conditions for invention rather than provide ready-made knowledge' (Seymour Papert).

In Waag Society's FabLab, we engage children in design thinking and making processes, in which tinkering and critical reflection play a central role.

Karien will present principles and values of the maker movement for education and highlight some of her insights and experiences of the different projects Waag Society is engaged in.

And elaborate a bit on our national lobby and developments of scaling the Dutch maker education movement to a national level.

Biography

Karien Vermeulen is program manager the Creative Learning Lab of Waag Society in Amsterdam. As such, she is interested in the role and influence of creative technologies on processes of learning. Creative Learning Lab develops applications with new technologies with the objective of improving and enriching ways of learning. In multidisciplinary teams of educational, art, and creative new media experts Vermeulen investigates the technological possibilities of designing contemporary and new learning experiences. Creativity, expression, co-creations, the experiment and above all the young pupil are key points in these projects.

ΑΒΑΓΙΑΝΟΥ ΠΕΝΑ

Ζωγράφος, αρχιτέκτονας, εκπαιδευτικός Μ.Ε.

Τίτλος

Διδακτική του σχεδίου: Ασυνέχειες στην σύγχρονη ελληνική δημόσια εκπαίδευση. Το σημερινό παράδειγμα του Βέλγικου δημόσιου καλλιτεχνικού σχολείου A.R.B.A.

Σύνοψη

Στην παρούσα εισήγηση προσεγγίζεται το σχέδιο ως σημαντικό εργαλείο εκμάθησης, οπτικής καλλιέργειας, και σφαιρικής ανάπτυξης του μαθητή.

Θα γίνουν αναφορές σε σημαντικούς σταθμούς αναφορικά με τη διδακτική του σχεδίου, όπως για παράδειγμα η σχολή του Bauhaus, η οποία θεωρείται ως το πρώτο οργανωμένο μοντέρνο σύστημα καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στις αρχές του 20^{ου} αι. Η διδασκαλία της στηρίζονταν σε πρωτοποριακές ιδέες που συνεχίζουν να μας απασχολούν ως σήμερα όπως: η χρήση της τεχνολογίας για καλλιτεχνικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς, η μη διάκριση μεταξύ καλών και εφαρμοσμένων τεχνών η αναγκαιότητα της σφαιρικής διδασκαλίας των εικαστικών τεχνών κ.ά.

Θα γίνει μία προσπάθεια σύνδεσης της διδακτικής του σχεδίου μέσα από τις τρέχουσες παιδαγωγικές αντιλήψεις, όπως η θεωρία της μετασχηματίζουσας μάθησης η οποία δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην κριτική προσέγγιση της γνώσης και στην ενσυναίσθηση.

Το σύγχρονο καλλιτεχνικό δημόσιο σχολείο των Βρυξελλών ARBA. (Academie Royale des Beau-Arts), είναι ένα από τα δύο δημόσια καλλιτεχνικά σχολεία των Βρυξελλών, στα οποία εισάγεται ο ενδιαφερόμενος χωρίς εξετάσεις. Έχει μία ενδιαφέρουσα δομή όσον αφορά την διδακτική του σχεδίου, διάρκεια 4 χρόνια, και ξεκινά από την γ' Γυμνασίου. Περιλαμβάνει 3 κατευθύνσεις: Επιστημών της Τέχνης, Πλαστικές Τέχνες και Χορός. Θα παρουσιασθούν: το πρόγραμμα σπουδών, φωτογραφίες μαθητικών έργων, αίθουσες διδασκαλίας, σε αντιπαράθεση με ένα απλό δημόσιο σχολείο το *Robert Cateau*, καθώς και της αντίστοιχης Ανώτατης σχολής Καλών Τεχνών: ARBA-ESA (Ecole Superieur des Arts). Ομοίως και στα παραπάνω δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στη διδασκαλία του σχεδίου.

Η εισήγηση θα τελειώσει με φωτογραφίες μαθητικών έργων με διαθεματικό χαρακτήρα.

Βιογραφικό

Η Ρένα Αβαγιανού είναι πτυχιούχος Αρχιτέκτονας Μηχανικός του Α.Π.Θ. (1984-1990). Το 1999 αποφοίτησε από το εργαστήριο ζωγραφικής της Α.Σ.Κ.Τ. του Δ. Κοκκινίδη (1994-1999). Το 1992 επιλέχθηκε να παρακολουθήσει το επιδοτούμενο 675 ωρών από τον Ε.Ο.Μ.Μ.Ε.Χ. σεμινάριο με θέμα τον Βιομηχανικό Σχεδιασμό. Εργάστηκε ως αρχιτέκτονας και ως Βιομηχανικός Σχεδιαστής. Φωτογραφίες από χρηστικά αντικείμενα που σχεδίασε στα εργαστήρια ξύλου, στις Μηλιές Μετσόβου, δημοσιεύτηκαν στο αρχιτεκτονικό περιοδικό ΤΕΥΧΟΣ, τεύχος 10, 1992. Δίδαξε στα Ι.Ε.Κ. Ξυνή στο τμήμα γραφικών τεχνών (1997-2000). Από το 2000 μέχρι σήμερα διδάσκει Εικαστικά, ως μόνιμος εκπαιδευτικός, στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Για δύο συνεχόμενες χρονιές δίδαξε με απόσπασση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Έχει κάνει ως τώρα 5 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές. Το 2011 διακρίθηκε με βραβείο Ζωγραφικής στο Spoleto Art Festival στην Ιταλία. Άρθρο της έχει δημοσιευτεί στην ετήσια έκδοση του 2014 «Εικαστική Παιδεία» με τίτλο Περὶ Σχεδίου ο Λόγος. www.avagiianou.gr, rena@avagiianou.gr

ΑΓΡΑΦΙΩΤΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Σκηνοθέτης, Εκπαιδευτικός

Τίτλος

Κινηματογραφική Παιδεία: Η αξιοποίηση της εμπειρίας από τα Καλλιτεχνικά Σχολεία

Σύνοψη

Τα Καλλιτεχνικά Σχολεία είναι τα μόνα σχολεία στην Ελλάδα όπου το μάθημα του Κινηματογράφου βρίσκεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα από την πρώτη Γυμνασίου έως την Γ' Λυκείου. Τα παραδείγματα, οι μέθοδοι, τα σχέδια μαθημάτων και η πρόσληψη από τους μαθητές-τριες αποτελούν ένα προηγούμενο για την εισαγωγή και την αξιοποίηση του Κινηματογράφου ευρύτερα στη Μέση Εκπαίδευση. Αυτή η συσσωρευμένη εμπειρία μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πρώτη ύλη για την ανάπτυξη μιας θεώρησης για τη διδακτική του Κινηματογράφου στη χώρα μας, στις πραγματικές συνθήκες και στο πραγματικό επίπεδο του οπτικοακουστικού εγγραμματισμού, με βάση το ελληνικό σχολικό περιβάλλον, το οπτικοακουστικό παράδειγμα όπως διαμορφώνεται από την παράδοση και από τα ΜΜΕ, τα εθνικά στερεότυπα και τα κυρίαρχα αφηγηματικά σχήματα. Επίσης, διερευνάται κατά πόσο επιτυγχάνεται η διακηρυχθείσα (στον Οδηγό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κινηματογραφική Παιδεία) «Προσαρμοσιμότητα» (Adaptability), δηλαδή η ιδιαίτερη ικανότητα του μαθήματος του Κινηματογράφου να συνδέει τη σχολική ζωή με τα εξωσχολικά ενδιαφέροντα των μαθητών-τριών. Τέλος, εξετάζεται το κατά πόσο βοηθά ο Κινηματογράφος στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών-τριών.

Βιογραφικό

Ο Μιχάλης Αγραφιώτης είναι σκηνοθέτης και εκπαιδευτικός. Σπούδασε κινηματογράφο και τηλεόραση στην Εθνική Ακαδημία Θεατρικής και Κινηματογραφικής Τέχνης της Σόφιας, στην τάξη του Ιβάν Νίτσεβ. Παρουσίασε ταινίες σε φεστιβάλ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Δίδαξε κινηματογράφο στο Καλλιτεχνικό Σχολείο, σε ΙΕΚ και σε ΚΔΒΜ. Συνεργάστηκε με το ΙΕΠ στην αξιολόγηση ΠΣ για τα Καλλιτεχνικά Λύκεια. Εργασίες και άρθρα του για τον σύγχρονο πολιτι-

σμό δημοσιεύονται στο περιοδικό *Θέσεις και την εφημερίδα Αυγή*. Μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών.

ΑΔΑΛΟΓΛΟΥ ΚΟΥΛΑ

Φιλολόγος

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

Η εισήγηση παρουσιάζει ένα δείγμα δουλειάς της Ομάδας Δημιουργικής Έκφρασης, σχετικά με την αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας. Η συγκεκριμένη ομάδα παράγει υποστηρικτικό υλικό για τη γλωσσική διδασκαλία στο λύκειο, λαμβάνοντας υπόψη τα υπάρχοντα εγχειρίδια, το σχετικό Πρόγραμμα Σπουδών, τις αρχές τού κριτικού γραμματισμού, τις παιδαγωγικές των πολυγραμματισμών, τον οπτικοακουστικό και τον ψηφιακό γραμματισμό. Αναγνωρίζοντας την ολιστική διάσταση της αισθητικής εμπειρίας, καθώς και την ιδιαίτερα σημαντική συμβολή της τέχνης στην ολόπλευρη ανάπτυξη του μαθητή, η ομάδα έχει αφιερώσει στην τέχνη ειδική θεματική ενότητα. Παράλληλα αξιοποιεί τις τέχνες ως εργαλεία βιωματικής μάθησης για την παραγωγή λόγου σε όλες τις θεματικές ενότητες. Επιπλέον δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στη δημιουργική έκφραση του μαθητή μέσω του λόγου αλλά και σε συνδυασμό με άλλα μέσα έκφρασης. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί τόσο στην καλλιέργεια της γλωσσικής ικανότητας όσο και στη δημιουργική ενασχόληση του μαθητή με τις τέχνες. Στην εισήγηση παρουσιάζονται διδακτικές προτάσεις που αφορούν διάφορες μορφές τέχνης, όπως τη λογοτεχνία, το θέατρο, τον κινηματογράφο, τον χορό, τη μουσική και τα εικαστικά. Οι προτάσεις προσκαλούν τον μαθητή να ασχοληθεί με θεωρητικά ζητήματα, όπως π.χ. με τη λειτουργία, τους στόχους και την παιδαγωγική αξία της τέχνης, να γνωρίσει τα βασικά χαρακτηριστικά και τον κώδικα μιας τέχνης, να εκπαιδευτεί στην «ανάγνωση» ενός έργου τέχνης, προκειμένου να το εκτιμά και να το απολαμβάνει, να εμπλακεί ως δημιουργός σε μια καλλιτεχνική δραστηριότητα. Με την προσέγγιση αυτή ο μαθητής παράγει ποικίλα είδη προφορικών, γραπτών και πολυτροπικών κειμένων τα οποία αναμένεται ότι θα έχουν την ιδιαίτερη ποιότητα και δύναμη του βιωματικού λόγου.

Βιογραφικό

Βέροια, 1953. Σπουδές: Φιλολογία, μεταπτυχιακό (Εδιμβούργο), διδακτορικό (ΑΠΘ), με θέμα: «Το μάθημα της Έκθεσης. Η διαχρονικότητά του και νέες τάσεις στην αξιολόγησή του». Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων (1998-2007), Διευθύντρια του Καλλιτεχνικού Σχολείου Αμπελοκήπων Θεσσαλονίκης (2007-2011). Μέλος της συγγραφικής ομάδας των βιβλίων «Έκφραση / Έκθεση», που εισήγαγαν την επικοινωνιακή γλωσσική διδασκαλία στο λύκειο. Εξέδωσε έξι ποιητικές συλλογές, τελευταία «Οδυσσεάς τρόπον τινά, εκδ. Σαιξπηρικό, 2013, και μία συλλογή διηγημάτων, «Βγήκε ένας ήλιος χλωμός», εκδ. Ταξιδευτής 2012. Επίσης, τη μελέτη «Η γραπτή έκφραση των μαθητών», Κέδρος 2007, η οποία εστιάζει στο γράψιμο ως διαδικασία.

ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΟΥ ΜΑΡΙΑ

Εικαστικός- Αναπληρώτρια Εκπ/κος Μ.Ε.

Τίτλος

Δυνατότητες συνεργασίας εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων για την εμπύχωση πολυτροπικών μαθητικών δράσεων. Ένα παράδειγμα από την Α/θμια Εκπ/ση

Σύνοψη

Η συνεργασία των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων είναι το ζητούμενο, τόσο στα νέα αναλυτικά προγράμματα σπουδών, όσο και στα σχολεία τα οποία λειτουργούν με βάση το Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Ωστόσο παρόλες τις αλλαγές των τελευταίων ετών, οι δυνατότητες αυτής της συνεργασίας περιορίζονται στο ελάχιστο, εξαιτίας των ασφυκτικών ορίων του σχολικού χρόνου, της έλλειψης καλλιτεχνικών εργασιών και εξοπλισμού, της αργοπορημένης τοποθέτησης των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων, των συχνών μετακινήσεων τους από σχολείο σε σχολείο και των προβλημάτων συντονισμού μεταξύ τους. Επειδή θεωρούμε ότι τα οφέλη, από τη συνεργασία των εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων στην εμπύχωση μαθητικών δράσεων που βασίζονται στην τέχνη, είναι πολλαπλά, οργανώσαμε ένα κοινό εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το οποίο παρουσιάζουμε ως παράδειγμα αποτελεσματικής συνεργασίας και ως αφετηρία σχετικής συζήτησης. Το πρόγραμμα είχε τίτλο: «Αφηγήσεις και τραγούδια για τη θάλασσα» και πραγματοποιήθηκε στο Στ3 τμήμα του 6^{ου} Δημοτικού Σχολείου Κατερίνης το σχολικό έτος 2014-15. Είχε διάρκεια ογδόντα (80) διδακτικές ώρες και συνεργάστηκαν οι εκπαιδευτικοί του τμήματος, της μουσικής, της θεατρικής αγωγής και των εικαστικών με συντονιστή τον Σχολικό Σύμβουλο γενικής παιδαγωγικής ευθύνης. Στόχος του προγράμματος είναι να αφηγηθούν τα παιδιά με νόημα και δημιουργική έμπνευση λογοτεχνικά κείμενα, εμβαθύνοντας στο περιεχόμενό τους και ασκούμενα στον αυτοέλεγχο και στην ενσυναισθητική και βιωματική έκφραση μέσω του λόγου, του μουσικού ρυθμού, της δραματοποίησης και της εικαστικής αναπαράστασης. Στην εισήγησή μας παρουσιάζουμε τα στάδια εξέλιξης της δράσης, τις κιναισθητικές, ψυχοκινητικές και φωνολογικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν καθώς επίσης και τις φιλαναγνωστικές, μουσικές, εικαστικές και θεατρικές δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν. Αναφερόμαστε επίσης στις πρακτικές δυσκολίες που αντιμετωπίσαμε και στην αξιολόγηση του προγράμματος με βάση τα ποιοτικά του αποτελέσματα και τις δυνατότητες γενίκευσής του και σε άλλα σχολεία.

Βιογραφικό

Η Μαρία Αθανασιάδου (ΠΕ-08, Καλλιτεχνικών Μαθημάτων) είναι ζωγράφος, απόφοιτη του Τμήματος Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. και Γραφιστικής και Διαφήμισης του Ομίλου Δημητρέλη. Εργάζεται ως αναπληρώτρια εκπαιδευτικός καλλιτεχνικών μαθημάτων στην Α/θμια και στη Β/θμια Εκπ/ση.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥΛΑ

Δρ. Ιστορίας – Φιλολόγος, Δ/ντρια Γυμνασίου Ρίου

Τίτλος

Η τέχνη ως «γέφυρα» συνεργασίας μαθητών συμβατικού τύπου Γυμνασίου και Ειδικού Σχολείου. Μελέτη περίπτωσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Σύνοψη

Η παρουσίαση αναφέρεται σε μία έρευνα η οποία εξέτασε τη δυνατότητα χρήσης της τέχνης ως ικανοποιητικού εργαλείου δημιουργίας ανθρωπιστικών αξιών και μετασχηματισμού λανθασμένων κοινωνικών στερεοτυπικών ιδεών σε μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η έρευνα διεξήχθη το σχολικό έτος 2014-15 στο πλαίσιο του θεσμού του «Κοινωνικού Σχολείου» και περιελάμβανε τη συνεργασία ενός τμήματος μαθητών της Γ τάξης ενός περιιαστικού Γυμνασίου της Πάτρας με τους αντίστοιχους ηλικιακά μαθητές ενός σχολείου Ειδικής Αγωγής.

Τα συμπεράσματα της έρευνας εξήχθησαν από αποδελτίωση 21 ερωτηματολογίων τα οποία διανεμήθηκαν στους συμμετέχοντες μαθητές του συμβατικού τύπου γυμνασίου πριν και μετά την επίσκεψη των μαθητών του ειδικού σχολείου. Τα αποτελέσματα της έρευνας κατέδειξαν ότι από τις τρεις από κοινού υλοποιηθείσες δράσεις (κηπουρική, γυμναστική, καλλιτεχνική δημιουργία –κολλάζ), η καλλιτεχνική δημιουργία επιλέχτηκε από τους ερωτηθέντες μαθητές ως η πλέον ευχάριστη, ουσιαστική και αποτελεσματική δραστηριότητα συνεργασίας με άτομα με ειδικές ανάγκες. Αξιοσημείωτο είναι ότι η παραπάνω διαπίστωση εκφράστηκε κυρίως από τους μαθητές που δεν είχαν προηγούμενη εμπειρία σε συνεργασία με άτομα με ειδικές ανάγκες και συνεπώς οι απόψεις τους για αυτά προέρχονταν από κοινωνικές, στερεοτυπικές προσλαμβάνουσες. Ιδιαίτερα σημαντικό ήταν ότι το σύνολο των ερωτηθέντων μαθητών δήλωσαν ότι θα ήθελαν να επαναληφθεί η συνεργασία μεταξύ των δύο σχολείων, μέσω της οποίας κατά-φεραν να μετασχηματίσουν την αρχική τους εικόνα για τα άτομα με ειδικές ανάγκες και να την αντικαταστήσουν με μία σφαιρικότερη, που τα αναγνωρίζει ως άτομα με προσωπικότητα και ικανότητες.

Βιογραφικό

Η Αλεξανδροπούλου Αργυρούλα είναι πτυχιούχος του τμήματος Ιστορίας –Αρχαιολογίας του ΕΚΠΑ, κάτοχος διδακτορικού διπλώματος από το τμήμα Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης στις «Επιστήμες της Αγωγής» κατεύθυνση: Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική, από το ανοιχτό Πανεπιστήμιο Κύπρου. Είναι διευθύντρια του Γυμνασίου του Ρίου από το 2011. Πριν το διορισμό της ως εκπαιδευτικός, εργάστηκε για μεγάλο χρονικό διάστημα στο λογιστήριο ερευνητικού οργανισμού και ως υπάλληλος υποδοχής σε μεγάλη ξενοδοχειακή μονάδα. Είναι συν-συγγραφέας της πρόσφατης Ιστορίας του Ελληνικού Έθνους (εκδόσεις Λυμπερή). Έχει δημοσιεύσει πρωτότυπες επιστημονικές εργασίες σε πρακτικά διαφόρων συνεδρίων και ήταν μέλος της οργανωτικής επιτροπής σε 3 εκπαιδευτικά συνέδρια. Είναι μέλος της οργανωτικής επιτροπής 2 εκπαιδευτικών δικτύων. Έχει παρακολουθήσει πολυάριθμα εκπαιδευτικά συνέδρια και ημερίδες ποικίλης θεματολογίας και έχει υλοποιήσει μέχρι σήμερα 38 καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις (εκπαιδευτικά προγράμματα).

ΑΛΕΞΙΟΥ ΓΙΟΥΛΗ

Φιλολόγος

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Γεννήθηκε, μεγάλωσε και σπούδασε στα Γιάννενα. Αποφοίτησε το 1981 από το Παιδαγωγικό τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Υπηρέτησε επί 32 χρόνια στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και είναι μέλος της Κοινότητας Φιλολόγων για την Ελληνική γλώσσα Γυμνασίου και Λυκείου Διάλογος, ως συνεργάτρια του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας στην παραγωγή Εκπαιδευτικών σεναρίων για το γλωσσικό μάθημα στο λύκειο. Είναι μέλος του Συντονιστικού Γραφείου Βορείου Ελλάδος του Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση. Ζει στη Θεσσαλονίκη.

ΑΛΚΑΛΑΗ ΝΙΝΑ

Χορογράφος – Χοροθεραπεύτρια

Τίτλος

Τέχνη και Κοινωνία: Εξερευνώντας το παρελθόν και διαμορφώνοντας το παρόν μέσω της δημιουργικής διαδικασίας

Σύνοψη

Η εισήγηση περιγράφει την εκπαιδευτική προσέγγιση και την εμπειρία από σεμινάρια μέσω των Τεχνών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Τα σεμινάρια που απευθύνονται τόσο σε εκπαιδευτικούς όσο και σε μαθητές υλοποιούνται τα τελευταία δέκα χρόνια από το Εβραϊκό Μουσείο Ελλάδος σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Στόχος των σεμιναρίων πέραν της γνώσης του Ολοκαυτώματος, είναι η ευρύτερη ευαισθητοποίηση σε θέματα διαφορετικότητας και σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Στη διάρκεια των βιωματικών αυτών σεμιναρίων και με σημείο εκκίνησης εικαστικά, ποιητικά, λογοτεχνικά και μουσικά έργα, οι συμμετέχοντες καλούνται να εκφράσουν μέσα από καλλιτεχνική διαδικασία, σκέψεις, απόψεις και εμπειρίες πάνω στα θέματα της προκατάληψης, του μίσους, του πολέμου και του ρατσισμού.

Βιογραφικό

Η Νίνα Αλκαλάη είναι θεωρητικός του χορού και χοροθεραπεύτρια. Έχει δίπλωμα Πολιτικών Επιστημών και Δημοσίου Δικαίου από τη Νομική Σχολή Αθήνας, B.A in Dance από το Deree College, μεταπτυχιακό (M.A in Dance Studies) από το Laban Centre, City University, London, και δίπλωμα Χοροθεραπείας από την Ένωση Χοροθεραπευτών Ελλάδας. Από το 1987 ως το 2010 ήταν μέλος της συντακτικής επιτροπής του περιοδικού «Χορός» και έχει συνεργαστεί με το εκδοτικό τμήμα του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, του Φεστιβάλ Αθηνών, του Μεγάρου Αθηνών, του Μεγάρου Θεσσαλονίκης και της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών. Από το 1999 εργάζεται και ως χοροθεραπεύτρια με άτομα τρίτης ηλικίας, άτομα με σκλήρυνση κατά πλάκας και τοξικομανείς. Το 2002 εκδόθηκε από τις εκδόσεις Διαν το βιβλίο της « Κρατική

Σχολή Χορού: Παρελθόν- Παρόν- Μέλλον». Από το 2005 ανήκει στην εκπαιδευτική ομάδα του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδας για σεμινάρια σε μαθητές και καθηγητές μέσω των Τεχνών. Το 2008-2010 ήταν Τομεάρχης Χορού στο Εθνικό Κέντρο Θεάτρου και Χορού και από το 2013 συντονίζει θεωρητικά σεμινάρια για το μεταμοντέρνο Χορό στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών.

ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ ΧΑΡΗΣ

Τίτλος

Δυνατότητες συνεργασίας εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων για την εμπύχωση πολυτροπικών μαθητικών δράσεων. Ένα παράδειγμα από την Α/θμια Εκπ/ση.

Σύνοψη

βλ. Αθανασιάδου

Βιογραφικό

Ο Χάρης Αμανατίδης (ΠΕ-18.41, Δραματικής Τέχνης) είναι ηθοποιός και σκηνοθέτης, απόφοιτος της Ανωτέρας Σχολής Δραματικής Τέχνης του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος. Εργάζεται ως αναπληρωτής εκπαιδευτικός θεατρικής αγωγής στην Α/θμια και στη Β/θμια Εκπ/ση.

ΑΝΔΡΕΑΔΑΚΗΣ ΟΡΕΣΤΗΣ

Κριτικός Κινηματογράφου

Τίτλος

Πρώτη Ώρα σινεμά: πρόγραμμα κινηματογράφου στα σχολεία

Σύνοψη

Το «Πρώτη Ώρα: Σινεμά» είναι ένα πρωτότυπο, πρωτοποριακό και άκρως διαδραστικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα εισαγωγής στην τέχνη του κινηματογράφου, που διοργανώνεται από το 2006 με τεράστια επιτυχία. Το πρόγραμμα αυτό παρουσιάζεται δωρεάν σε δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια σχολεία της Αττικής. Συνδυάζει τη μάθηση με την ψυχαγωγία και στοχεύει στην περαιτέρω εξοικείωση των μαθητών και των καθηγητών τους με την πιο δημοφιλή σύγχρονη μορφή τέχνης.

Το πρόγραμμα αποτελείται από τρεις διαφορετικές παρουσιάσεις: Παγκόσμιο, Ελληνικό και Γαλλικό Σινεμά. Η κάθε παρουσίαση διαρκεί μία διδακτική ώρα.

Μέσω μιας συνοπτικής εικόνας της ιστορίας του παγκόσμιου, του ελληνικού και του γαλλικού κινηματογράφου και σε συνδυασμό με γνώσεις σχολικών μαθημάτων όπως η Ιστορία, οι Θετικές επιστήμες, η Ελληνική ή Ξένη Γλώσσα και η Γεωγραφία, δημιουργεί ένα κινηματογραφικό παιχνίδι μάθησης.

Βιογραφικό

Ο Ορέστης Ανδρεαδάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο Κρήτης και σπούδασε κινηματογράφο στην Αθήνα και το Παρίσι. Έχει γράψει κείμενα και κριτικές για τον κινηματογράφο σε εφημερίδες

περιοδικά και site , έχει πραγματοποιήσει μεγάλο αριθμό τηλεοπτικών εκπομπών γύρω από τον κινηματογράφο και είναι κινηματογραφικός συντάκτης στον τηλεοπτικό σταθμό MEGA. Τα τελευταία χρόνια είναι διευθυντής του περιοδικού ΣΙΝΕΜΑ και καλλιτεχνικός διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Αθήνας, το οποίο διοργανώνει τις Νύχτες Πρεμιέρας (κάθε Σεπτέμβριο), το Athens Open Air Film Festival (καθ' όλη τη διάρκεια του καλοκαιριού) και το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Πρώτη Ώρα: Σινεμά».

ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ -ΤΡΕΧΛΗ ΖΩΗ

Δρ. Φιλοσοφίας, Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Αχαΐας.

Τίτλος

Διδάσκοντας Φιλοσοφία με τη βοήθεια της τέχνης: μια εφαρμογή στο κεφάλαιο της Γνωσιολογίας

Σύνοψη

Μπορεί η Φιλοσοφία, κατεξοχήν πεδίο στο οποίο κυριαρχεί η νομιμότητα του «λόγου», να παντρευτεί με την τέχνη; Επιλέγουμε τον φιλοσοφικό κλάδο της γνωσιολογίας, προκειμένου να διαπιστώσουμε τη δυνατότητα αυτής της συνύπαρξης.

Δύο πίνακες του René Magritte, δύο φωτογραφίες του Man Ray και δύο σύντομα αποσπάσματα της ταινίας *Matrix* των αδελφών Wachowski είναι το οπτικό υλικό. Η εισήγηση στηρίζεται θεωρητικά στη μέθοδο της «μετασχηματίζουσας μάθησης μέσα από την τέχνη» και εφαρμόστηκε στην τάξη κατά το σχολικό έτος 2014-2015 στο πλαίσιο του μαθήματος της Φιλοσοφίας Β' Λυκείου (Γενικής Παιδείας).

Σκοπός ήταν, με τη βοήθεια των έργων τέχνης, οι μαθητές να αναστοχαστούν πάνω στην αντίληψή τους ότι μπορούμε να διατυπώσουμε γνωστικούς ισχυρισμούς με απόλυτη βεβαιότητα, η οποία αντλείται κυρίως από την εμπειρία μας, αλλά και από την πληροφόρηση που έχουμε μέσω άλλων ανθρώπων, μέσω των Μ.Μ.Ε., αλλά και μέσω της επιστήμης. Να ξεβολευτούν, να επιφυλαχθούν, να αμφισβητήσουν και να υποβάλουν σε κριτικό έλεγχο ακόμα και όσα ως τότε θεωρούσαν δεδομένα. Πειραματιζόμενοι οι ίδιοι με τα όρια της γνώσης τους για τον κόσμο, να είναι μαθησιακά διαθέσιμοι να προσεγγίσουν τον καρτεσιανό σκεπτικισμό (και ειδικότερα το επιχείρημα του Descartes για τον «μοχθηρό δαίμονα»), καθώς και τις ιδεαλιστικές και εμπειριστικές αντιλήψεις για την πηγή της γνώσης. Επί πλέον, σκοπός ήταν να επιτευχθούν και κάποιες γενικότερες επιδιώξεις του μαθήματος της Φιλοσοφίας: αυτοδύναμη κριτική σκέψη, πνευματική χειραφέτηση, επιχειρηματολογική ικανότητα, αναθεώρηση και εμπλουτισμός απόψεων, ανάδειξη της πρακτικής αξίας του πεδίου της.

Βιογραφικό

Η Ζωή Αντωνοπούλου- Τρέχλη σπούδασε κλασική φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου συνέχισε τις σπουδές της και σε μεταπτυχιακό επίπεδο. Έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα στη Νεοελληνική Φιλολογία από το Institut National des Langues et Civilisations Orientales (INALCO) στο Παρίσι και διδακτορικό στη Φιλοσοφία από το Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Εργάζεται 30 χρόνια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Από το 2003 υπηρετεί ως Σχολική

Σύμβουλος Φιλολόγων. Δίδαξε στο *Université Libre de Bruxelles* και στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Έχουν εκδοθεί δύο βιβλία της με θέμα την πολιτική φιλοσοφία: *Η πολιτική φιλοσοφία της αρχαιοελληνικής τέχνης* (εκδόσεις «Νέα Σύνορα» - Α. Α. Λιβάνη) και *Από την αρχαία ελληνική πόλιν στη βυζαντινή οικουμένην* (εκδόσεις Αρμός). Επίσης, μετέφρασε δύο βιβλία από τα γαλλικά: *Clément Rosset, Το πραγματικό και το διπλό του* (εκδόσεις Αρμός) και *Jean-François Mattéi, Η εσωτερική βαρβαρότητα* (εκδόσεις Αρμός). Φιλοσοφικά και παιδαγωγικά της άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά και έχει συμμετάσχει ως εισηγήτρια σε πολλές ημερίδες και συνέδρια.

ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Απόφοιτος του τομέα Φ.Π.Ψ. της Φιλοσοφικής Κρήτης, με μεταπτυχιακές σπουδές στη Φιλοσοφία της Τέχνης του ΑΠΘ, πρώην Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων στη Δ.Δ.Ε. Σερρών, επιμορφωτής Β' επιπέδου για την αξιοποίηση των ΤΠΕ και στο Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης, εκπαιδευτής ενηλίκων. Ζει και εργάζεται στις Σέρρες ως φιλόλογος, επιμορφωτής και εμπνευστής βιωματικών εργαστηρίων.

ΑΡΒΑΝΙΤΗ – ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΤΑ

Σχολική Σύμβουλος Π.Α.

Τίτλος

ORIM-Arts Framework: Μια πρόταση σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου στο Νηπιαγωγείο με άξονα τις Τέχνες.

Σύνοψη

βλ. Τσαλαγιώργου

Βιογραφικό

Είναι Σχολική Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής της 23^{ης} Εκπαιδευτικής Περιφέρειας Αττικής. Είναι Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αθηνών στις Επιστήμες της Αγωγής και κάτοχος Μεταπτυχιακού (M.A. in Education) του University of Lancaster. Είναι Γενική Γραμματέας της Πανελληνίας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων (ΠΕΣΣ) και Αντιπρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Παιδαγωγών. Έχει συγγράψει, μαζί με την Ευγενία Κουτσουβάνου, τα βιβλία «Προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης και διδακτική μεθοδολογία» και «Βοήθημα για νηπιαγωγούς – Προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης». Σε συνεργασία με την ίδια, έχει γράψει την Εισαγωγή στο βιβλίο «Αξιολόγηση της Ανάπτυξης του Παιδιού Προσχολικής Ηλικίας και του Εκπαιδευτικού Έργου της Dominic F. Gullo, στο οποίο έχουν κάνει και την επιστημονική επιμέλεια. Έχει συμμετοχή στα βιβλία «Οι Κοινωνικές Επιστήμες στην Προσχολική Εκπαίδευση» και «Προγράμματα Προσχολικής Εκπαίδευσης και η Διαθεματική Διδακτική

Προσέγγιση», έχει μεταφράσει το βιβλίο «Η Προσέγγιση της Παιδαγωγικής Σχολής BANK STREET στην Προσχολική Εκπαίδευση» και έχει επιμεληθεί την ελληνική έκδοση του βιβλίου «Μία τάξη Νηπιαγωγείου για ΟΛΑ τα παιδιά».

ΑΥΔΗ ΑΥΡΑ

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Φιλολόγος, με μεταπτυχιακό δίπλωμα στο αρχαίο θέατρο, και εκπαιδευτικός του θεάτρου. Ασχολήθηκε συστηματικά με το Εκπαιδευτικό Δράμα και με το σχολικό θέατρο, καθώς επίσης και με τη γλωσσική διδασκαλία συμμετέχοντας στη συγγραφή των εγχειριδίων «Έκφραση-Έκθεση» για το λύκειο, στη σύνταξη του σχετικού Προγράμματος Σπουδών κ.ά. Διδάσκει από το 2000, επί 14 χρόνια, τα μαθήματα «Δραματοποίηση» και το «Θέατρο στο σχολείο» στο Τμήμα Θεάτρου του Α.Π.Θ.. Άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε περιοδικά και σε πρακτικά συνεδρίων. Συνέγραψε, με τη Μελίνα Χατζηγεωργίου, το βιβλίο «Η τέχνη του Δράματος στην εκπαίδευση. 48 Προτάσεις για εργαστήρια θεατρικής αγωγής» (Μεταίχμιο 2007), το οποίο προσφέρεται ως διδακτικό εγχειρίδιο σε φοιτητές του Τμήματος Θεάτρου Α.Π.Θ.

ΒΑΓΗ-ΣΠΥΡΟΥ ΕΥΦΡΟΣΥΝΗ

Σχολική Σύμβουλος Π.Α.

Τίτλος

ORIM-Arts Framework: Μια πρόταση σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου στο Νηπιαγωγείο με άξονα τις Τέχνες.

Σύνοψη

βλ. Τσαλαγιώργου

Βιογραφικό

Η Βαγή-Σπύρου Ευφροσύνη είναι Σχολική Σύμβουλος 24^{ης} Περιφέρειας Προσχολικής Αγωγής, με έδρα την Δ' Διεύθυνση Π.Ε. Αττικής. Είναι πτυχιούχος της Σχολής Νηπιαγωγών Θεσσαλονίκης, του Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και του Παντείου Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι κάτοχος Master του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής της Προσχολικής Ηλικίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και του University of London: Institute of Education, με τίτλο «Συγκριτική Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα». Μετεκπαιδύτηκε στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Αθηνών (Μ.Δ.Δ.Ε.), και έχει Πιστοποίηση β' Επιπέδου στις ΤΠΕ. Εργάζεται 29 χρόνια στη δημόσια Εκπαίδευση. Έχει διδακτικό έργο σε ΑΕΙ, ΤΕΙ και στα ΠΕΚ και συμμετέχει ως επιμορφούμενη και ως επιμορφώτρια σε αρκετά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας.

Έχει συμμετάσχει σε διεθνή σεμινάρια και συνέδρια παιδαγωγικής, φιλοσοφίας και ψυχολογίας, καθώς και σε ετήσιο μεταπτυχιακό σεμινάριο Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οργάνωσε εκπαιδευτικά συνέδρια, σεμινάρια, ημερίδες και εκπαιδευτικά προγράμματα. Έχει παρουσιάσει εισηγήσεις σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια καθώς και σε επιμορφωτικές ημερίδες. Είναι μέλος επιστημονικής ομάδας και κριτής σε επιστημονικά συνέδρια. Έχει υλοποιήσει καινοτόμα εκπαιδευτικά προγράμματα και είναι μέλος σε Επιστημονικές Επιτροπές και Ομάδες Εργασίας του Υπουργείου Παιδείας. Έχει πλούσιο συγγραφικό και ερευνητικό έργο και έχει δημοσιεύσει άρθρα της σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων.

ΒΓΕΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΟΦΙΑ

Τίτλος

Εφηβικό θέατρο και σχολείο: Μια ελπιδοφόρα συνάντηση

Σύνοψη

Το 2011 και μετά από το αίτημα νεαρών εφήβων θεατών «να φτιάξουμε θέατρο και έργα που να μιλούν για την δική μας καθημερινότητα και την ζωή σε αυτή την χώρα», η ομιλήτρια και καλλιτεχνική υπεύθυνη της Grasshopper-youth, συνέλαβε την ιδέα ενός φεστιβάλ εφηβικού θεάτρου. Έκτοτε και χάρη στην ευτυχή συνάντηση με την Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, το φεστιβάλ αποτελεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα- ετήσιο θεσμό και καλλιτεχνικό γεγονός, βαδίζοντας σε αυτή την πολύ ενδιαφέρουσα περιοχή της δυναμικής μεταξύ τέχνης και σχολείου.

Με αφορμή μια σύντομη ιστορία της σύλληψης και της εξέλιξης του θεσμού αυτού, θα εξετάσουμε:

- πώς και με ποιες συνθήκες η τέχνη μέσα στο σχολείο μπορεί να αλλάξει και να διαμορφώσει ριζικά την κουλτούρα του σχολικού περιβάλλοντος αλλά και τι «μαθαίνει» το θέατρο από το σχολείο
- πώς η τέχνη μεταμορφώνει τον χώρο του σχολείου συχνά ταυτισμένου με μια στείρα εκπαιδευτική διαδικασία, σε κυψέλη ανταλλαγής ιδεών και εμπειριών, και πώς μπορεί αυτό το αποτέλεσμα να διαχέεται στην υπόλοιπη διδακτική και παιδαγωγική διαδικασία
- τον ρόλο ενός θεσμού εφηβικού θεάτρου που προσπαθεί να κινηθεί μέσα στο σχολείο αλλά έξω από τις εκπαιδευτικές κατευθύνσεις και απαιτήσεις, και ως προς τις πρακτικές του και ως προς το καλλιτεχνικό του αποτέλεσμα.
- τρόπους να προσελκύσουμε καλλιτέχνες να δουλέψουν με τους νέους ανθρώπους μέσα στο σχολείο και συνθήκες ώστε μια τέτοια συνεργασία να δώσει καρπούς.

Τα παραπάνω ερωτήματα οδηγούν στην σκέψη και συζήτηση γύρω από το εξής πολύ σημαντικό ζήτημα: πέρα από τον ρόλο της τέχνης σαν ένα «ευχάριστο συμπλήρωμα» της εκπαιδευτικής διαδικασίας ως ψυχαγωγία και συμπληρωματικό εργαλείο μάθησης, πέρα ακόμα κι από τον ρόλο της ως καταλύτη σε κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα που αναδύονται στην κοινότητα του σχολείου, μπορούμε να υποστηρίξουμε -και αν ναι πως-, ότι η αφύπνιση της δημιουργικότητας και της φαντασίας σε έναν νέο άνθρωπο είναι το θεμέλιο μιας υγιούς και ολοκληρωμένης εξέλιξης, είναι η πραγματική βάση μιας παιδαγωγικής

στρατηγικής, σε μια ιδιαίτερα ταλαιπωρημένη κοινωνία που φαίνεται ενίοτε να βαδίζει σε πολύ καταστροφικά μονοπάτια.

Βιογραφικό

Εργάζεται στην Αθήνα από το 2001 ως σκηνοθέτης και παιδοψυχίατρος, μετά από μια δεκαετία στις ΗΠΑ όπου σπούδασε παιδοψυχιατρική και θέατρο. Απόφοιτος της Ιατρικής σχολής Πάτρας και με ειδικότητα στην Παιδοψυχιατρική από το Mount Sinai Medical Center στην Νέα Υόρκη (1997), σπούδασε επίσης Υποκριτική στη Σχολή Stella Adler Conservatory (Νέα Υόρκη, 1992), Σκηνοθεσία και Δραματοουργία στο Παν/μιο Towson State (Βαλτιμόρη 2000) και πήρε το Master of Arts στην Δραματοθεραπεία (New York University 1995). Παράλληλα με τις σπουδές της από το 1995-2000 εργάστηκε στον οργανισμό Creative Alternatives of New York ως εμπυχώτρια και δραματοθεραπεύτρια, οργανώνοντας Θεατρικά Εργαστήρια σε Ξενώνες του Ερυθρού Σταυρού για άστεγες μητέρες και τα παιδιά τους στη Νέα Υόρκη, στην Ψυχιατρική Μονάδα του νοσοκομείου Mount Sinai Medical Center, στο Ίδρυμα για παιδιά με συναισθηματικές διαταραχές Ittleson Home, στο εναλλακτικό Θεραπευτικό Σχολείο για Εφήβους με συναισθηματικές διαταραχές στο St Luke's Hospital και στο Εθνικό Κέντρο Αντιμετώπισης Μετατραυματικής Διαταραχής στο Yale University. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα συνέχισε να εργάζεται ως παιδοψυχίατρος ιδιωτικά αλλά και ως επιστημονική συνεργάτης στην Παιδοψυχιατρική Πανεπιστημιακή Κλινική του Νοσοκομείου Παίδων Αγία Σοφία. Διετέλεσε κλινική διευθύνουσα στην πρώτη τηλεφωνική γραμμή βοήθειας για έφηβους και οικογένειες της Εταιρείας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού και του Έφηβου (ΕΨΥΠΕ). Ως συνεργάτης της ΕΨΥΠΕ συντόνισε μεγάλο αριθμό σεμιναρίων σε εκπαιδευτικούς Α/βάθμιας και Β/βάθμιας εκπαίδευσης με αντικείμενο την επιμόρφωση και την ευαισθητοποίηση σε θέματα ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων. Παράλληλα εργάστηκε ως βοηθός σκηνοθέτη και από το 2009 ξεκίνησε να ασχολείται με το εφηβικό θέατρο και παράλληλα εκπαιδευτικά προγράμματα για σχολικές ομάδες. Έχει σκηνοθετήσει τις παραστάσεις: «Το Τρένο» του Λένου Χρηστίδη στην Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών το 2013-14, «Ελεύθερα Ύδατα» του Γιάννη Τσίρου» στην Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών το 2012-13, «Στην οθόνη φως» του Βαγγέλη Χατζηγιαννίδη στην Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών το 2011-12, DNA του Dennis Kelly στο Θέατρο του Νέου Κόσμου το 2010-11, CHATROOM στο θέατρο ΧΩΡΑ (2009-10), «Ολοένα και λιγότερες περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης» του Martin Crimp (2006, θέατρο ΕΜΠΡΟΣ), "Stolen Goods", "Η Καταστροφή» του Σ. Μπέκετ στην Βαλτιμόρη. Τον Μάιο του 2011 συνέλαβε την ιδέα ενός Φεστιβάλ Εφηβικού Θεάτρου. Από τον Μάιο του 2012 και κάθε άνοιξη, και στα πλαίσια του εκπαιδευτικού προγράμματος που συνοδεύει τις παραστάσεις εφηβικού θεάτρου στην Στέγη, οργανώνει και επιμελείται καλλιτεχνικά αυτόν τον θεσμό, με συμμετοχή νεοσύστατων θεατρικών ομάδων εφήβων από διάφορα σχολεία και δήμους της Αθήνας, όπου παρουσιάζονται έργα γραμμένα από τους ίδιους τους έφηβους, μετά από πολύμηνα θεατρικά εργαστήρια. Είναι ιδρύτρια και καλλιτεχνική υπεύθυνη της πειραματικής θεατρικής ομάδας GRASSHOPPER και Grasshopper –youth.

ΒΕΡΕΜΗ ΠΑΥΛΙΝΑ

Δ/ντρια Κρατικής Σχολής Ορχηστικής Τέχνης

Τίτλος

Η σημασία της μουσικοκινητικής εκπαίδευσης με στόχο την κοινωνικοκινητική ανάπτυξη των μαθητών στο σχολείο

Σύνοψη

Η διευθύντρια της ΚΣΟΤ κ. Παυλίνα Βερέμη και η καθηγήτρια Ιστορίας Χορού στη Σχολή κ. Νατάσσα Χασιώτη θα παρουσιάσουν σε ένα δίπτυχο την εκπαιδευτική διαδικασία που ακολουθείται και τα αποτελέσματά της που είναι πλέον ορατά μετά από 15 χρόνια επίμονης προσπάθειας. Η καθεμιά από τη δική της σκοπιά θα φωτίσουν πλευρές των επιλογών που οδήγησαν τη Σχολή στο υψηλό επίπεδο που απολαμβάνει σήμερα.

Η παρουσίαση πέρα από τα στοιχεία που θα παρατεθούν, θα ακολουθήσει μια βιωματική αφηγηματική προσέγγιση.

Α' Μέρος (Π. Βερέμη)

1. Το επιθυμητό μοντέλο-Σκοπός
2. Μέθοδος
3. Αποτελέσματα
4. Παρατηρήσεις σχετικά με τα προ-επαγγελματικά και τα επαγγελματικά τμήματα (το πριν και το μετά της καλλιτεχνικής προετοιμασίας και εκπαίδευσης)
5. Μια προσωπική μαρτυρία

Β' Μέρος (Ν. Χασιώτη)

1. Ευρωπαϊκά μοντέλα και Ελληνική εμπειρία
2. Θεωρία και πράξη στην πρώτη της τάξει επαγγελματική Σχολή χορού της χώρας
3. Γενικές παρατηρήσεις
4. Η εικόνα μιλάει...

Βιογραφικό

Παιδί της Σχολής Ορχηστικής Τέχνης της Κούλας Πράτσικα, η Παυλίνα Βερέμη ολοκλήρωσε τις σπουδές της στη Martha Graham School στη Νέα Υόρκη και στη London School of Contemporary Dance του Λονδίνου, όπου σπούδασε χορό και χορογραφία. Χόρευε ως μέλος του London Contemporary Dance Theatre (LCDT) και μετά την επάνοδό της στην Ελλάδα συνεργάστηκε με το Μπαλέτο της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Έχει χορογραφήσει σε μουσική Μπάρτοκ, Μπαχ, Σκαλκώτα, Ξαρχάκου κ.ά., ενώ έχει συμπράξει -στο έργο της Μήδεια (video reïnture)- με τον ζωγράφο Κώστα Τσόκλη. Η χορογραφία της με τίτλο A journey in a journey συμμετείχε στο Διεθνές Φεστιβάλ της Κολωνίας όπου απέσπασε το δεύτερο βραβείο. Έχει διδάξει στο LCDT και σε επαγγελματικές σχολές χορού στην Ελλάδα. Υπήρξε μέλος του Δ.Σ. της ΚΣΟΤ (1994-1999), πρόεδρος των Επιτροπών επιχορηγήσεων του υπουργείου Πολιτισμού (1999-2001), μέλος της Επιτροπής αξιολόγησης του ΔΙΚΑΤΣΑ (1997- 1999), και υπεύθυνη για το σύγχρονο χορό της Επιτροπής εισαγωγικών και διπλωματικών εξετάσεων ανώτερων επαγγελματικών σχολών χορού του ΥΠΠΟ (1986-2006). Από το 1999 είναι Διευθύντρια της Κρατικής Σχολής Ορχηστικής Τέχνης.

ΓΑΛΑΝΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Οικονομολόγος BSc., Υποψήφιος MSc.

Τίτλος

Διδακτική πρόταση για την «Πολιτική Παιδεία» της Α' Λυκείου: Η τέχνη αποτυπώνει τη «μετανάστευση»

Σύνοψη

Η παρούσα εργασία στοχεύει στο σχεδιασμό μίας διδασκαλίας στο Γενικό Λύκειο με θέμα τη μετανάστευση μέσω της τέχνης.

Η τέχνη φαίνεται να λειτουργεί επικουρικά για μία πιο δημιουργική, καινοτόμα και βιωματική μάθηση, καθώς οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να διατυπώσουν τις απόψεις και τα συναισθήματά τους απαντώντας σε κριτικά ερωτήματα που τίθενται από τον εκπαιδευτικό. Επιπροσθέτως, η συμβολή της έγκειται στη βέλτιστη κατανόηση των υπό εξέταση εννοιών, στην καλλιέργεια της συγκλίνουσας σκέψης, στην προώθηση της ομαδοσυνεργατικής δραστηριότητας, στην περαιτέρω ανάπτυξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των μαθητών, στη δημιουργία ενός ευχάριστου μαθησιακού κλίματος, στη διασφάλιση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Αυτό που απασχολεί είναι η κατάλληλη επιλογή των έργων τέχνης. Το διαδίκτυο προσφέρει μυριάδες έργα τέχνης ικανά να αξιοποιηθούν στη διδασκαλία· όμως ο εκπαιδευτικός καλείται να εντοπίσει εκείνα που δεδομένης της ηλικίας των μαθητών θα ενεργοποιήσουν σκέψεις που θα ξεφεύγουν από τα παραδοσιακά πρότυπα. Στόχος του εκπαιδευτικού είναι να τραβήξει την προσοχή των μαθητών και να τους μεταφέρει νοερά εκτός της αίθουσας διδασκαλίας.

Για τους παραπάνω λόγους, γίνεται προσεκτική επιλογή ενός εικαστικού έργου τέχνης. Ακολουθώντας τα στάδια της «μετασχηματίζουσας μάθησης μέσα από την αισθητική εμπειρία» και τα στάδια ανάλυσης ενός πίνακα κατά τον Perkins αναλύεται το περιεχόμενο, ο τρόπος σύνδεσης με τα βασικά σημεία της ομότιτλης ενότητας του μαθήματος της Πολιτικής Παιδείας – ήτοι της «Μετανάστευσης». Η τεχνική των κριτικών ερωτημάτων θα οδηγήσει σε μια «νοητική κράμπα» τους μαθητές και θα τους καθοδηγήσει σε πνευματικά μονοπάτια που δεν έχουν ξαναδιαβεί.

Βιογραφικό

Είναι Οικονομολόγος, πτυχιούχος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην Α.Σ.Ο.Ε.Ε.) του τμήματος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών και μεταπτυχιακός φοιτητής στο ίδιο τμήμα (MSc in International Economics and Finance). Κατέχει Diploma in Economics από το Πανεπιστήμιο του Kent. Επίσης, διαθέτει Παιδαγωγική και Διδακτική Επάρκεια πιστοποιημένη από το ΙΕΠ και το Υπ. Παιδείας. Ερευνητικά του ενδιαφέροντα αφορούν στις Οικονομικές Κοινωνικές Πολιτικές, τα Οικονομικά της Εκπαίδευσης, τη Μισθολογική εξέλιξη και την Διοίκηση Ολικής Ποιότητας (κυρίως συναρτήσει της Εκπαίδευσης). Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια με εισηγήσεις που αφορούν στα social media στον κόσμο των Επιχειρήσεων, τις καινοτόμες μεθόδους στην Εκπαίδευση (χρήση βιωματικών μεθόδων, έργων τέχνης) και την χρησιμότητα αξιολόγησης σε οργανισμούς.

ΓΑΛΑΝΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Νηπιαγωγός, Πειραματικό Σχολείο ΑΠΘ

Τίτλος

Διαθεματική προσέγγιση των τεχνών με χρήση συνδιδασκαλίας σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Σύνοψη

βλ. Λάγουρη

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Κοζάνη, σπούδασε στο Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του ΑΠΘ και εργάστηκε ως υπάλληλος του Δήμου Θεσσαλονίκης στους παιδικούς σταθμούς της πόλης. Από το 2001 εργάζεται ως νηπιαγωγός στα δημόσια σχολεία. Το 2013 και μετά από αξιολόγηση υπηρετεί με θητεία στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης όπου και συνδιοργανώνει εθελοντικά Όμιλο Λόγου και Τέχνης για τα νήπια του Πειραματικού.

ΓΕΩΡΓΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Φιλολόγος, Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά.

Τίτλος

Μουσική και Θέατρο στο ίδιο σανίδι: μια διερεύνηση της αλληλεπίδρασης των τεχνών μέσα από ένα λαϊκό παραμύθι.

Σύνοψη

βλ. Σβάρνα

Βιογραφικό

Η κ. Γεώργα Ευαγγελία είναι φιλόλογος, κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος στη Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και υποψήφια διδάκτορας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα σχετίζονται με θέματα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας και διδακτικής της Ιστορίας. Ως εκπαιδευτικός έχει εκπονήσει ποικίλα πολιτιστικά προγράμματα με ιδιαίτερη έμφαση στο θέατρο. Η ίδια υπήρξε μέλος θεατρικής ομάδας ενώ από το 2012 είναι υπεύθυνη του θεατρικού ομίλου αριστείας «θεατρικές δοκιμές» του Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά.

ΓΕΩΡΓΑΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής Τεχνολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Μουσικής Ακουστικής και Τεχνολογίας του ΤΜΣ

Τίτλος

Η δ' αηδών άδει": ηχητικός εγγραμματορισμός και δημιουργική μάθηση στη σύγχρονη εκπαίδευση

Σύνοψη

Η σχέση τέχνης και επιστήμης στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση μπορεί να προωθηθεί μέσα από ειδικά προγράμματα δημιουργικής μάθησης, στο πλαίσιο της διαθεμα-

τικής εκπαίδευσης, που έχουν σαν στόχο το συνδυασμό της επιστημονικής παρατήρησης των ήχων της φύσης και της συνεργατικής δημιουργίας με τη χρήση των νέων τεχνολογιών.

Στην παρούσα ανακοίνωση θα αναπτύξω το θεωρητικό πλαίσιο για την καλλιέργεια του ηχητικού εγγραμματοσμού στην εκπαίδευση μέσω της συστηματικής ακρόασης των ήχων των πουλιών καθώς και επιλογής, καταγραφής και εξαγωγής δεδομένων για το ρυθμό, την μελωδία και το ηχόχρωμα, σαν εφαλτήριο για την δημιουργία ομαδικών μουσικών συνθέσεων μέσω προγραμμάτων ανάλυσης και επεξεργασίας του ήχου.

Βιογραφικό

Η Αναστασία Γεωργάκη είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής Τεχνολογίας στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και Διευθύντρια του Εργαστηρίου Μουσικής Ακουστικής και Τεχνολογίας του ΤΜΣ. Σπούδασε Φυσική (Τμήμα Φυσικής, ΕΚΠΑ) και Μουσική (Ακκορντεόν, Θεωρητικά, Ελληνικό Ωδείο) και συνέχισε τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές της σπουδές της στο Παρίσι στο IRCAM/EHESS στη Μουσική και Μουσικολογία του 20ου αιώνα με έμφαση την Μουσική Πληροφορική όπου ολοκλήρωσε τη διδακτορική της διατριβή το 1998 με θέμα «αισθητικά και τεχνικά ζητήματα της Συνθετικής τραγουδιστής φωνής». Έχει δημοσιεύσει σειρά επιστημονικών άρθρων στα Ελληνικά, Αγγλικά και Γαλλικά με θέματα που αφορούν την ανάλυση/σύνθεση της τραγουδιστής φωνής, τη φυσική μοντελοποίηση οργάνων, την χρήση τεχνολογιών στην αρχαιομουσικολογική και βυζαντινομουσικολογική έρευνα, την μουσική τεχνολογία στην εκπαίδευση, την ακουστική οικολογία και την Ηλεκτροακουστική μουσική (Αδάμης, Λογοθέτης, Ξενάκης). Έχει επίσης διοργανώσει 8 διεθνή και Πανελλήνια συνέδρια και σεμινάρια από το 1998 έως το 2015, μεταξύ των οποίων το Διπλό παγκόσμιο συνέδριο Μουσικής Πληροφορικής ICMC/SMC2014. Διδάσκει από το 2008 σε μεταπτυχιακά προγράμματα στην Ελλάδα (TEAΠΗ/MME) και Κύπρο (European University of Cyprus) στο πεδίο της μουσικής τεχνολογίας στην εκπαίδευση, και σε δύο μεταπτυχιακά προγράμματα του Τμήματος Μουσικών Σπουδών. Έχει συμμετάσχει σε πολλά διεθνή συνέδρια, Ευρωπαϊκά προγράμματα, έχει διδάξει σε Πανεπιστήμια του Εξωτερικού στο πλαίσιο Erasmus και έχει συνεργαστεί με πολλά διεθνή Ινστιτούτα και Πανεπιστήμια σε θέματα που άπτονται της έρευνας και χρήσης της τεχνολογίας στην μουσική δημιουργία, εκτέλεση, εκπαίδευση και μουσικολογία. Τέλος είναι ενεργός μουσικός (ακκορντεονίστα) και συντονίστρια του κουιντέτου Novitango.

ΓΕΩΡΓΑΝΤΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Δασκάλα & Med στις ΤΠΕ για την Εκπαίδευση

Τίτλος

Προσεγγίζοντας τα γεωμετρικά σχήματα στην Α΄ τάξη του δημοτικού μέσα από τους πίνακες του Βασίλι Καντίνσκι

Σύνοψη

Είναι πανθομολογούμενο το γεγονός ότι η επαφή με κάθε μορφή τέχνης αναπτύσσει την αισθητική εμπειρία του ατόμου και καλλιεργεί τη δημιουργική του ικανότητα καθώς και την ικανότητα του για κριτικό στοχασμό. Φιλόσοφοι και παιδαγωγοί έχουν υπογραμμίσει τη συμβολή των τεχνών στην ανάπτυξη της φαντασίας του ατόμου και στη δυνατότητα που του προσφέρουν να αντιλαμβάνεται την εμπειρική πραγματικότητα μέσα από μια διαφορε-

τική σκοπιά με δημιουργική προοπτική. Έρευνες έχουν καταδείξει τη συμβολή των τεχνών στην απόκτηση θετικής στάσης των μαθητών προς το σχολείο. Όταν μάλιστα αξιοποιούνται μέσα στα πλαίσια διαθεματικά σχεδίων, συμβάλλουν στην προσφορά υψηλής ποιότητας μάθησης (Bamford, 2006) και μάλιστα δημιουργικής καθώς η γνώση που επιτυγχάνεται είναι ολόπλευρη και σφαιρική.

Μέσα στα πλαίσια ενός διαθεματικού σχεδίου εργασίας εντάχθηκε και η εξοικείωση των μαθητών της Α΄ τάξης του δημοτικού με τα γεωμετρικά σχήματα. Τόσο ως αφορμή για την έναρξη των δραστηριοτήτων όσο για την εκμάθηση των γεωμετρικών σχημάτων αξιοποιήθηκαν οι αντίστοιχοι πίνακες ζωγραφικής του Β. Καντίνσκι. Στη συνέχεια οι ίδιοι οι μαθητές έγιναν «μικροί δημιουργοί», εμπνεύστηκαν από τα αντίστοιχα έργα και δημιούργησαν τις δικές τους ζωγραφιές βασισμένες στα γεωμετρικά και ομόκεντρα σχήματα. Στη συνέχεια, οι μαθητές φωτογράφησαν τις δημιουργίες τους και με τη βοήθεια του λογισμικού Power Point δημιουργήθηκε μια ψηφιακή πινακοθήκη, όπου εκεί ανέβηκαν όλες οι δημιουργίες. Θέλοντας να αξιοποιήσουμε τις ΤΠΕ στο εν λόγω σχέδιο εργασίας χρησιμοποιήσαμε τα λογισμικά Drawing for Children και Tux Paint, όπου οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να σχηματίσουν τα γεωμετρικά σχήματα χρησιμοποιώντας τις κατάλληλες γραμμές.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Γεωργαντά Βίκυ και είμαι δασκάλα. Δουλεύω σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από το 2002. Σπούδασα στο Παιδαγωγικό Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών (1997-2000). Το μεταπτυχιακό μου είναι στο τομέα «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση» από το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (2011-2013). Για το τρέχον ακαδημαϊκό έτος 2015-16 έχω επιλεγεί και θα παρακολουθήσω το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών «Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Πολιτικές στην Εκπαίδευση, Έρευνα και Κατάρτιση» του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Έχω συμμετάσχει τόσο σε πανελλήνια όσο και σε διεθνή συνέδρια με εισηγήσεις και workshops. Σε συνεργασία με τη σχολική σύμβολο της Περιφέρειας Αττικής, όπου ανήκω, έχουμε οργανώσει επιμορφωτικές ημερίδες για τη χρήση και την ουσιαστική ενσωμάτωση των Νέων Τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Είμαι εξωτερικός συνεργάτης της Action Synergy, εταιρείας που δραστηριοποιείται στην υλοποίηση ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, επιμορφώνοντας εκπαιδευτικούς στη χρήση application και φορητών συσκευών. Από το 2012 συμμετέχω στη δράση Teachers4Europe που οργανώνεται από την Αντιπροσωπεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα. Το 2011 το Project μου «Διαγενεακά Παιχνιδίσματα» βραβεύτηκε από το Θεσμό Αριστεία και Καινοτομία του Υπουργείου Παιδείας. Γενικότερα, έχω ενεργό ενδιαφέρον για τη μάθηση και τη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση.

ΓΙΑΝΝΗΜΑΡΑ ΕΙΡΗΝΗ

Διδάκτωρ στη Διδακτική της Τέχνης, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης Α.Σ.Κ.Τ., Εικαστικός, Εκπαιδευτικός ΠΕ08

Τίτλος

Δυνατότητες Αξιοποίησης των Διαδικτυακών Παιχνιδιών Gettygames στη Διδασκαλία των Εικαστικών στην Στ΄ τάξη του Ελληνικού Δημοτικού

Σύνοψη

Η εργασία αυτή μελετά την αποτελεσματικότητα της χρήσης των διαδικτυακών παιχνιδιών Gettygames κατά την ενσωμάτωσή τους στη διδασκαλία των Εικαστικών στην Στ τάξη του Ελληνικού Δημοτικού Σχολείου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε ελληνικό δημόσιο σχολείο στην περιοχή της Αθήνας κατά τη σχολική χρονιά 2011-2012 στα πλαίσια του μαθήματος των Εικαστικών, με την συμμετοχή 18 μαθητών της Στ τάξης Δημοτικού.

Η εργασία αποσκοπεί στο να περιγράψει λεπτομερώς αυτή την μελέτη περίπτωσης εστιάζοντας σε βασικά σημεία του εκπαιδευτικού σχεδιασμού όπως, τη μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, τη σύνδεση με σύγχρονες θεωρίες μάθησης και την οργάνωση της τάξης και του εκπαιδευτικού χρόνου. Παράλληλα επιδιώκει να παραθέσει συμπεράσματα και παρατηρήσεις σε σχέση με το μαθησιακό περιβάλλον που δημιουργήθηκε καθώς και πληροφορίες σχετικά με μια ποικιλία δεξιοτήτων κριτικής σκέψης που κατακτήθηκαν, ως αποτέλεσμα του παιχνιδιού με τα συγκεκριμένα παιχνίδια. Οι μαθητές προσέφεραν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τις αδυναμίες της χρήσης των παιχνιδιών Gettygames και των εκπαιδευτικών παιχνιδιών γενικότερα.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ Διαδικτυακά παιχνίδια, Gettygames, Εκπαιδευτικά παιχνίδια, Εικαστικά Δημοτικού

Βιογραφικό

Η Δρ. Ειρήνη Γιαννημάρα εργάζεται ως μόνιμη εκπαιδευτικός του Υπουργείου Παιδείας από το 2003 διδάσκοντας το μάθημα των Εικαστικών στην Α/θμια και την Β/θμια Εκπαίδευση. Από το 2005 έως και το 2010 εργάστηκε ως βοηθός καθηγητή στο Τμήμα Γλυπτικής της Α.Σ.Κ.Τ. Στο ίδιο ακαδημαϊκό ίδρυμα πήρε πτυχίο στην Γλυπτική και Διδακτορικό στην Διδακτική της Τέχνης. Επιπλέον απέκτησε Μεταπτυχιακό στη Γλυπτική-Ψηφιακές μορφές Τέχνης από το Wimbledon school of Art του Λονδίνου. Η διδακτορική της διατριβή: «Δυνατότητες Αξιοποίησης των Διαδικτυακών Παιχνιδιών Gettygames στη Διδασκαλία των Εικαστικών στην Στ τάξη του Δημοτικού Σχολείου» προσπαθεί να πλαισιώσει ένα νέο ερευνητικό πεδίο. Έχει παρουσιάσει τα αποτελέσματα της έρευνας αυτής σε συνέδρια. Σήμερα διδάσκει Εικαστικά σε σχολεία και παράλληλα συμμετέχει ως βοηθός στη διδασκαλία της Διδακτικής της Τέχνης στην Α.Σ.Κ.Τ. Το 2015 εκπόνησε το πρόγραμμα σπουδών του μαθήματος της Γλυπτικής για τα Καλλιτεχνικά Λύκεια. Έχει παρουσιάσει το καλλιτεχνικό της έργο σε εκθέσεις σε Ελλάδα και εξωτερικό.

ΓΚΙΚΟΠΟΥΛΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑ

Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, Δασκάλα (ΠΕ70), Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια του ΕΚΠΑ

Τίτλος

Διδασκαλία μη παρατηρήσιμων Φυσικών Φαινομένων μέσα από την Τέχνη

Σύνοψη

βλ. Δρόλαπας

Βιογραφικό

Εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (διορισμός στο δημόσιο το 1998), Μεταδιδακτορική Ερευνήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάκτωρ Γνωσιακής Επιστήμης και Εκπαίδευσης στις Φυσικές Επιστήμες του Πανεπιστημίου Αθηνών, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Βασική και Εφαρμοσμένη Γνωσιακή Επιστήμη» του Πανεπιστημίου Αθηνών, Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης «Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση» του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδασκαλία και Επίβλεψη Εργαστηριακών Ασκήσεων προπτυχιακών φοιτητών στο Εργαστήριο Φυσικής του ΠΤΔΕ του Πανεπιστημίου Αθηνών, Φροντιστηριακή Υποστήριξη και Εργαστηριακή Άσκηση μεταπτυχιακών φοιτητών της κατεύθυνσης "Φυσικές Επιστήμες στην Εκπαίδευση" του ΠΤΔΕ, συμμετοχή σε 7 Ερευνητικά Εκπαιδευτικά Εθνικά και Ευρωπαϊκά Προγράμματα του Πανεπιστημίου Αθηνών, συμμετοχή στη συγγραφή Εκπαιδευτικού Λογισμικού. 26 Ανακοινώσεις σε ελληνικά Επιστημονικά Συνέδρια με κριτές, 5 Ανακοινώσεις σε διεθνή Επιστημονικά Συνέδρια με κριτές, 13 Δημοσιεύσεις σε πρακτικά Επιστημονικών Συνεδρίων με κριτές, 1 Δημοσίευση σε επιστημονικό περιοδικό με κριτές, 1 Κεφάλαιο σε βιβλίο, 2 Σχολικά εγχειρίδια Φυσικής για την Α' Γυμνασίου.

ΓΚΟΒΑΣ ΝΙΚΟΣ**Τίτλος**

Το τι και το πώς του θεάτρου στην εκπαίδευση. Η εμπειρία από το Πανελλήνιο Δίκτυο για το θέατρο στην Εκπαίδευση.

Σύνοψη

Στην σύντομη εισήγηση θα γίνει μια προσπάθεια να διερευνηθούν οι διάφορες παράμετροι που περιλαμβάνονται στον ευρύ όρο «θέατρο στην εκπαίδευση».

Θα αξιοποιηθεί 18χρονη εμπειρία του Πανελληνίου Δικτύου για το θέατρο στην Εκπαίδευση ώστε να γίνουν κατανοητές οι διάφορες «τάσεις» (εκπαιδευτικό δράμα, σχολικό θέατρο, θεατρικό παιχνίδι, θέατρο από και για παιδιά και νέους κ.ά.) και θα συζητηθεί το τι κάνουν οι εκπαιδευτικοί στο σχολείο, τι δεν κάνει η πολιτεία και τι θα μπορούσαμε να κάνουμε ώστε α) να αποκτήσουν οι παραστατικές τέχνες κεντρική θέση στην τυπική αλλά και στην μη τυπική εκπαίδευση, β) να συνεισφέρουμε στην αναζήτηση προσεγγίσεων και τεχνικών για το θέατρο ως μορφή τέχνης, ως εργαλείο μάθησης και ως εργαλείο κοινωνικού μετασχηματισμού και γ) να αναδείξουμε το «θέατρο στην εκπαίδευση» ως διακριτό επιστημονικό πεδίο.

Βιογραφικό

Ο Νίκος Γκόβας σπούδασε μαθηματικά, θέατρο και παιδαγωγικά στην Ελλάδα, στην Αγγλία και στην Αυστραλία και έχει συνεργαστεί ως ηθοποιός, μουσικός, σκηνοθέτης και εμπυχωτής νεανικών θεατρικών εργαστηρίων με Δημοτικά Θέατρα, ΔΗΠΕΘΕ, Πανεπιστήμια και ανεξάρτητες ομάδες. Το 1994 ιδρύει στο Λονδίνο το Theatre Lab Company (Hellenic Foundation Award 1997) και σκηνοθετεί τις παραστάσεις του μέχρι το 1998 (European Festival of Theatre in Camden London, Διεθνές Φεστιβάλ «Θεατρική Άνοιξη» στη Θεσσαλονίκη, κ.ά.). Εκπαιδευτικός στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση από το 1982-2014. Υπεύθυνος Πολιτιστικών Θεμάτων στη Δ/ση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατ. Αττικής από το 1998 μέχρι και το 2014, αναπτύσσει τοπικά πολιτιστικά δίκτυα με έμφαση το θέατρο, τα οπτικοακουστικά (φωτογραφία-κινηματογράφος), τη λογοτεχνία, τα ανθρώπινα δικαιώματα κ.α. Έχει συνεργαστεί σε επιμορφωτικά και πιλοτικά προγράμματα για το θέατρο στην εκπαίδευση με ΠΕΚ, το Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΚΕΔΑ, ΤΕΑΠΗ κ.ά.), Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (Θεατρικών Σπου-

δών), το *Central School of Speech and Drama (UK)*, το *Winchester University (UK)*, το πρόγραμμα *Μελίνα, Δημοτικά Θέατρα, επαγγελματικές Ενώσεις κ.ά.* Είναι ιδρυτής και εκδότης του περιοδικού «Εκπαίδευση & Θέατρο» και έχει γράψει, συγγράψει ή επιμεληθεί πολλά βιβλία και άρθρα για το θέατρο και την εκπαίδευση. Είναι μέλος της Διεθνούς Συντακτικής Επιτροπής του περιοδικού *Research in Drama Education (RiDE)* και ιδρυτής και πρόεδρος (1998-2008) της επιστημονικής ένωσης «Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση». Έχει τιμηθεί με το διεθνές βραβείο «*Grozdani Kikot*» (2002) για την συμβολή του στην ανάπτυξη του θεάτρου/δράματος στην εκπαίδευση και διετέλεσε μέλος της Επιτροπής Πιλοτικών Προγραμμάτων του Διεθνούς Οργανισμού για το Θέατρο στην Εκπαίδευση (*IDEA-International Drama/Theatre & Education Association*).

ΓΡΑΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Τίτλος

Δυνατότητες συνεργασίας εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων για την εμπύχωση πολυτροπικών μαθητικών δράσεων. Ένα παράδειγμα από την Α/θμια Εκπ/ση.

Σύνοψη

βλ. Αθανασιάδου

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Γραίκος (ΠΕ-70) είναι Δρ Ιστορίας της Τέχνης του Α.Π.Θ. και Σχολικός Σύμβουλος στην 1^η Εκπ/κή Περιφέρεια Π.Ε. Πιερίας.

ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Κύριος Ερευνητής, Ινστιτούτο Πληροφορικής, ΙΤΕ:

Τίτλος

Σχεδιαστές του Μέλλοντος: Εισάγοντας τη Δημιουργικότητα, τη Σχεδίαση και τη Σχεδιαστική Σκέψη σε παιδιά Δημοτικού

Σύνοψη

Οι «Σχεδιαστές του Μέλλοντος» είναι μια εκπαιδευτική δράση που έχει ως στόχο να εισάγει σε παιδιά Δημοτικού τις έννοιες και την πρακτική εφαρμογή της Δημιουργικότητας, της Σχεδίασης και της Σχεδιαστικής Σκέψης. Βασικό κίνητρο είναι η γνωριμία των παιδιών με έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης και ένα σύνολο ικανοτήτων που μπορούν να επιδράσουν θετικά στην καθημερινότητά τους, να βελτιώσουν τη συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία και να ενισχύσουν την αυτοπεποίθησή τους.

Η δράση υποστηρίζει πολλαπλά είδη μάθησης και νοημοσύνης καθώς συνδυάζει ποικίλες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και εργαλεία, όπως συμμετοχική διάλεξη με χρήση πολυμέσων, εποικοδομητικές ερωτοαπαντήσεις, δημιουργικές (ατομικές και ομαδικές) κατασκευαστικές δραστηριότητες, παιχνίδι, χιούμορ και ψυχαγωγία.

Η δράση διαρκεί 4-5 ώρες και έχει ήδη δοκιμασθεί πιλοτικά και αξιολογηθεί σε 4 συμπληρωματικά πλαίσια εφαρμογής: (α) εργαστηριακό περιβάλλον με 8 εκπαιδευτικούς, 4 μεταπτυχιακούς φοιτητές και 2 παιδιά, (β) σχολική τάξη με 22 παιδιά 10-12 ετών, (γ) βιωματικό σεμινάριο με 25 εκπαιδευτικούς, και (δ) σχολική τάξη με 17 παιδιά 10 ετών μαζί με τους γονείς τους.

Τα αποτελέσματα από όλες τις πιλοτικές εφαρμογές είναι εξαιρετικά ενθαρρυντικά, ενώ τα στοιχεία αξιολόγησης που προκύπτουν μέσα από παρατήρηση και χρήση ερωτηματολογίων συγκλίνουν στο γεγονός ότι η δράση επιτυγχάνει πλήρως τους σκοπούς της, αποτελώντας μια συναρπαστική και διασκεδαστική εμπειρία, αλλά και ένα αποτελεσματικό μέσο για την εισαγωγή και υποστήριξη της δημιουργικότητας και της (σχεδιαστικής) σκέψης. Η δράση συνοδεύεται από το θεατρικό έργο «Οι Κλέφτες των Ονείρων», το οποίο παρουσιάζει και υποστηρίζει ορισμένα από τα βασικά μηνύματά της.

Βιογραφικό

Ο Δημήτρης Γραμμένος είναι Κύριος Ερευνητής του Ινστιτούτου Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας και επικεφαλής μηχανικός αλληλεπίδρασης (interaction engineer) και σχεδιαστής εμπειρίας χρηστών (user experience designer) του Εργαστηρίου Αλληλεπίδρασης Ανθρώπου-Υπολογιστή. Διαθέτει πολυετή πείρα και εξειδίκευση στους τομείς της Καθολικής Σχεδίασης και Καθολικής Πρόσβασης, καθώς και στη σχεδίαση της αλληλεπίδρασης με προηγμένες τεχνολογίες. Έχει εισαγάγει στη διεθνή βιβλιογραφία την έννοια και σχεδιαστική προσέγγιση των Καθολικά Προσβάσιμων Παιχνιδιών (Universally Accessible Games), καθώς και τη θεωρία των Παράλληλων Συμπάντων Παιχνιδιών (Parallel Game Universes). Στο πλαίσιο του Προγράμματος Διάχυτης Νοημοσύνης του ΙΠ-ΙΤΕ, ασχολείται κυρίως με το σχεδιασμό και την ανάπτυξη ανθρωποκεντρικών «Ευφυών» Περιβαλλόντων και εφαρμογών, συμπεριλαμβανομένων διαδραστικών εγκαταστάσεων που συνδυάζουν την τέχνη με την τεχνολογία, για μουσεία και κοινόχρηστους χώρους. Έχει περισσότερες από 50 δημοσιεύσεις σε έγκριτα διεθνή επιστημονικά βιβλία, περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Είναι μέλος διαφόρων διεθνών επιστημονικών επιτροπών περιοδικών και συνεδρίων.

ΔΑΦΙΩΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Τίτλος

Η εικαστική πράξη ως μορφή έρευνας στην διδακτική της τέχνης

Σύνοψη

Η παρούσα εισήγηση παρουσιάζει τα αποτελέσματα έρευνας, στο πεδίο της διδακτικής της τέχνης, η οποία περιλαμβάνει την παράλληλη παραγωγή εικαστικού έργου ως αναπόσπαστο μέρος της διδακτορικής διατριβής (practice-led PhD). Η έρευνα έγινε στο Ινστιτούτο Παιδαγωγικής του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και προσέγγιζε τρόπους με τους οποίους μπορούν να συνδεθούν και να συντεθούν οι μεθοδολογίες που ακολουθούνται ή και ανακύπτουν στα πεδία της διδακτικής της τέχνης και στην ίδια την σύγχρονη τέχνη. Κορμός της παρουσίασης είναι οι τρόποι σύνθεσης του εικαστικού μέσου της εγκατάστασης ως χώρος μάθησης (με την ευρεία έννοια του όρου), προβληματισμού, διαλόγου, και ενεργοποίησης της νόησης, της αίσθησης αλλά και του συναισθήματος. Η συγκεκριμένη προσέγγιση άπτεται και των εικαστικών μεθόδων της σχεσιακής αισθητικής/τέχνης (relational aesthetics/art) αλλά και της θεσμικής κριτικής (institutional critique) τις οποίες εντάσσει στο μεθοδολογικό πλέγμα

που προτείνει ως μια νέα πιθανότητα μεθοδολογικών προσεγγίσεων στην διδακτική της τέχνης.

Βιογραφικό

Ο Παναγιώτης Δαφιώτης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1970 και αποφοίτησε από την Σχολή Καλών Τεχνών του ΑΠΘ το 1995, από το Εργαστήριο του Μ. Θεοφυλακτόπουλου. Το 2006 απέκτησε Master με διάκριση στη Διδακτική της Τέχνης από το Ινστιτούτο Παιδαγωγικής (Institute of Education) του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και το 2011 ολοκλήρωσε την Διδακτορική του Διατριβή (Practice-led PhD) στο ίδιο Πανεπιστήμιο ως υπότροφος του ΙΚΥ. Εργάζεται από το 1998 ως εκπαιδευτικός τέχνης σε δημόσια σχολεία. Το πεδίο της έρευνας του είναι η σύζευξη των μεθοδολογιών έρευνας στη διδακτική της τέχνης με αυτές που ανακύπτουν στην σύγχρονη τέχνη.

ΔΕΔΟΣ ΖΗΚΟΣ

Αναπληρωτής καθηγητής, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμήμα Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Τίτλος

Ουτοπικά αφηγήματα, εκπαίδευση και εκπαίδευση μέσω της τέχνης. Από τις νεότερες ουτοπίες στις ετεροτοπίες του σήμερα

Σύνοψη

Όπως εμφανίζεται και από τον τίτλο της εισήγησης η προβληματική που εδώ αναπτύσσεται ασχολείται με ζητήματα που εστιάζουν τόσο στο βαθμό που το ουτοπικό αφήγημα και ο ουτοπισμός επιβάλλονται πάνω στα παιδαγωγικά πράγματα καθορίζοντας τους στόχους και τις πρακτικές των εκπαιδευτικών θεσμών όσο και στον βαθμό αναπαραγωγής τους μέσω της εκπαίδευσης στο χώρο της κοινωνικής πραγματικότητας. Μένει λοιπόν να καταδείξουμε στη συνέχεια κατά πόσο το φαινόμενο της αγωγής είναι δέσμιο της κάθε ουτοπικής αφήγησης και εγκλωβισμένο στο κοσμοείδωλο που η κάθε ουτοπία προβάλλει. Οφείλουμε εδώ να διευκρινίσουμε κυρίως τις σημασίες που αναλαμβάνει η ουτοπία, όχι τόσο μέσα από την λογοτεχνική της εκδοχή ως αφηγηματικός λόγος όσο ως φιλοσοφικός όρος στο χώρο των «αφηγήσεων» και της «μεγάλης αφήγησης» στο έργο του Lyotard και ως «παράδειγμα» στην επιστημολογία του Thomas Kuhn. Οι Ουτοπίες ως οράματα ενός «ανασυγκροτημένου περιβάλλοντος» (Mumford) συνιστούν, πέραν κάποιων εξαιρέσεων στην αρχαιότητα, ιδεολογικά μορφώματα των νεοτερικών χρόνων όπου για πρώτη φορά οι ανθρώπινες κοινωνίες θέτουν ως επιτακτική ανάγκη το ζήτημα της οργάνωσής τους στη βάση ενός προμελετημένου ορθολογικού σχεδιασμού. Η εκκοσμίκευση που διακρίνει σε μεγάλο βαθμό τις ουτοπίες ανασυγκρότησης, σε αντιδιαστολή με τις ουτοπίες φυγής που αναζητούν στο επέκεινα την ανθρώπινη ευτυχία, αντικατοπτρίζει το πνεύμα μιας νεοτερικής κοσμοαντίληψης, υπό αυτήν την έννοια οι ουτοπικές αφηγήσεις που εμπεριέχονται στο χώρο της λογοτεχνίας όσο και αυτές που ενυπάρχουν στα πολιτικά και κοινωνικά προγράμματα των ουτοπιστών θα αντιμετωπίζονται ως νεοτερικές κατασκευές διακριτές από τις προνεοτερικές αφηγήσεις που αναφέρονται ως επί το πλείστον σε μυθολογικές και θρησκευτικές κοσμολογίες.

Με την έλευση της μετανεοτερικότητας η ανθρωπότητα γνωρίζει μετασχηματισμούς και αλλαγές που έρχονται σε πλήρη ρήξη με το σύνολο της υφιστάμενης εικόνας μέσω της οποίας το νεότερο υποκείμενο αντιλαμβάνεται τον εαυτό του. Οι αλλαγές δεν επιτελούνται μόνο στο υλικό πεδίο του νεότερου πολιτισμού όσο στο πεδίο των ιδεών με την πλήρη κατάρρευση του υπάρχοντος κοσμοειδώλου ή «παραδείγματος».

Αναφερόμενοι στην μετανεοτερικότητα μιλάμε κατ' ουσίαν για τις ετεροτοπίες του σήμερα (Foucault και Vattimo) έναν γαλαξία αφηγήσεων που γεννούν ετερότητες και συγκροτούν στον σύγχρονο πολυδιάστατο κόσμο μας καινούργιες συλλογικές και ατομικές ταυτότητες. Ο χώρος της εκπαίδευσης είναι αυτός που υφίσταται στο μεγαλύτερο βαθμό τις συνέπειες και το βάρος αυτών των ανατροπών.

Σχηματικά ο θεσμός της Εκπαίδευσης μπορεί να ειπωθεί μέσα από δύο εκδοχές:

Α' Ως μηχανισμός συντήρησης και αναπαραγωγής των υπάρχουσών κοινωνικών και πολιτισμικών δομών, δηλ. της υπάρχουσας κοινωνικής συνείδησης, (ιδέες, συμπεριφορές,πίστεις, πεποιθήσεις) και συνεπώς και της αναπαραγωγής του κυρίαρχου κοσμοειδώλου ή γνωσιολογικού «παραδείγματος»

Β' Ως μηχανισμός αλλαγής οδηγώντας στην ομαλή μετάβαση των κοινωνιών μας από τη νεοτερικότητα στη μετανεοτερικότητα και επομένως στις ετεροτοπίες του σήμερα.

Η τέχνη και η διδακτική της στην προκειμένη περίπτωση μπορούν να συνεισφέρουν με τον δικό τους τρόπο στο χώρο της ευρύτερης εκπαίδευσης στο πλαίσιο αυτών των αλλαγών.

Βιογραφικό

Ο Ζήκος Δέδος γεννήθηκε στην Κόνιτσα Ιωαννίνων. Αποφοίτησε από τη Μαράσλειο Παιδαγωγική Ακαδημία Αθηνών και ακολούθως σπούδασε στην Ακαδημία Καλών Τεχνών "Bregera" στο Μιλάνο. Το 2005 γίνεται κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στις Επιστήμες της Αγωγής από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Το 2006 εκλέγεται Λέκτορας στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Από το 2009 είναι μέλος Δ.Ε.Π. του Τμήματος Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων στο οποίο διδάσκει εικαστικά και διδακτική της Τέχνης. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σχετικά με την παιδαγωγική και την διδακτική της Τέχνης και έχει παρουσιάσει το καλλιτεχνικό του έργο σε δέκα ατομικές εκθέσεις με παράλληλη συμμετοχή του σε ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΔΕΡΜΑΤΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Νηπιαγωγός, ΜΑ στην Πολιτιστική Διαχείριση

Τίτλος

Η μετασχηματιστική δύναμη της Τέχνης- «Μεταμορφώσεις» του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της Τέχνης στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης

Σύνοψη

βλ. Σκαρπέλος

Βιογραφικό

Απόφοιτος του Τμήματος Αγωγής και Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του Παν\μίου Αθηνών και του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας του ΤΕΙ Αθηνών. Το 2015 ολοκλήρωσε τις

μεταπτυχιακές της σπουδές στο ΠΜΣ «Πολιτιστική Διαχείριση» του Παντείου Παν/μίου, με ερευνητικό αντικείμενο Οπτικός Πολιτισμός και Παιδί. Από το 2001 εργάζεται ως νηπιαγωγός στους Βρεφονηπιακούς Σταθμούς του ΟΑΕΔ.

ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Εκπαιδευτικός, Πειραματικού Λυκείου Πανεπιστημίου Πατρών

Τίτλος

Καλλιτεχνικό εργαστήριο βυζαντινής προσωπογραφίας

Σύνοψη

βλ. Κυριακούλόπουλος

Βιογραφικό

Η Δημητροπούλου Βασιλική είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών και υπηρετεί ως φιλόλογος στο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών. Στο βιογραφικό της καταγράφονται επιμορφωτικά σεμινάρια, πολλές εργασίες και ανακοινώσεις κυρίως εκπαιδευτικού περιεχομένου.

ΔΡΟΛΑΠΑΣ ΑΝΑΡΓΥΡΟΣ

Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Φυσικός Ραδιοηλεκτρολόγος (ΠΕ12.10), Υποψήφιος Διδάκτωρ στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του ΕΚΠΑ

Τίτλος

Διδασκαλία μη παρατηρήσιμων Φυσικών Φαινομένων μέσα από την Τέχνη

Σύνοψη

Η διδασκαλία μη-παρατηρήσιμων φυσικών φαινομένων αποτελεί πάντα μια πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς. Οι θιασώτες των νέων τεχνολογιών χρησιμοποιούν προσομοιώσεις / οπτικοποιήσεις, άλλοι πιο «παραδοσιακοί» ζωγραφίες, σχέδια, εικονικές αναπαραστάσεις. Όλοι πάντως προσπαθούν να προσεγγίσουν τη διδασκαλία αυτών των θεματικών, με ποιοτικούς και ποσοτικούς περιορισμούς σε ότι έχει να κάνει με το διαθέσιμο εκπαιδευτικό υλικό και με τον κίνδυνο να γίνουν οι μαθητές παθητικοί θεατές ενός φανταστικού κόσμου. Ως εναλλακτική μιας παθητικής παρουσίασης των μη παρατηρήσιμων φυσικών φαινομένων, στην παρούσα εργασία, προτείνεται η ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη σχεδίαση και δημιουργία αναπαραστάσεων των φυσικών φαινομένων από τους μαθητές. Η σχεδίαση σχημάτων, στιγμιότυπων μπορεί να αποτελέσει ένα πολύτιμο εκπαιδευτικό εργαλείο δεδομένου ότι:

- Αυξάνει τη συμμετοχικότητα των μαθητών ειδικά σε αλληλεπιδραστικές διερευνητικές επιστημονικές / εκπαιδευτικές μεθοδολογίες.
- Βοηθάει στο να προσδιοριστεί η αντίληψη και η ικανότητα μετασχηματισμού των γνώσεων του μαθητή καθώς και ο βαθμός αντίληψης συγκεκριμένων συμβάσεων που χρησιμοποιούμε σε διάφορες απεικονίσεις.

- Διαπιστώνουν όσοι το επιχειρούν ότι όπως ο επιστημονικός λόγος πρέπει να είναι σαφής και τεκμηριωμένος, έτσι και μια (ανά)παράσταση θα πρέπει να είναι συνεπής, σαφής και φειδωλή

Στην πιο πάνω λογική, η παρούσα εργασία, έρχεται να προτείνει την τέχνη προκειμένου να επιτευχθεί η ενεργοποίηση των μαθητών, αλλά και για να ξεπεραστούν δυσκολίες στην κατανόηση εννοιών που σχετίζονται με τα μη παρατηρήσιμα φαινόμενα. Ο κινηματογράφος, η φωτογραφία και η ζωγραφική καλούνται να παίξουν ενεργό ρόλο συμπαρασύροντας τους μαθητές και διευκολύνοντας τις εκφραστικές τους ικανότητες.

Σημείωση: Η ποσοτική αυτή έρευνα πραγματοποιήθηκε με τη συμμετοχή φοιτητών του Παιδαγωγικού Τμήματος ΔΕ του ΕΚΠΑ με πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα.

Βιογραφικό

Ο Ανάργυρος Δρόλαπας γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε Φυσική στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 2004 αποφοίτησε από το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Φυσικού – Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών (Ε.Κ.Π.Α.) με θέμα τον Ηλεκτρονικό Αυτοματισμό και με Εξειδίκευση στη Πληροφορική και τα Πληροφοριακά Συστήματα. Στο χώρο της εκπαίδευσης έχει εργαστεί ως ωρομίσθιος, αναπληρωτής, μέχρι το διορισμό του στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση με την ειδικότητα του Φυσικού Ραδιοηλεκτρολόγου - ΠΕ 12.10, όπου και υπηρετεί μέχρι και σήμερα. Έχει διδάξει μαθήματα Φυσικών Επιστημών /Ηλεκτρονικά-Ηλεκτρολογικά/Νέες Τεχνολογίες κ.α. από το Ολοήμερο Δημοτικό, τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση μέχρι και σε εργαστήρια του ΕΚΠΑ και ΠΑΚΕ (ως εργαστηριακός συνεργάτης). Είναι υποψήφιος διδάκτωρ του ΠΤΔΕ / ΕΚΠΑ (από τον 2009) με ερευνητικά ενδιαφέροντα που περιλαμβάνουν γενικότερα τις εκπαιδευτικές τεχνολογίες και συγκεκριμένα την ανάπτυξη και αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού σχετικά με φυσικά φαινόμενα του μικροκόσμου. Έχουν δημοσιευθεί εργασίες του από τις έρευνες στις οποίες έχει συμμετάσχει, τόσο σε ξενόγλωσσο περιοδικό όσο και σε διεθνή συνέδρια.

ΕΞΑΡΧΟΥ ΑΘΗΝΑ

Υποψήφια διδάκτωρ στη Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης/ Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθήνας, Τμήμα Ιστορίας και Θεωρίας της Τέχνης

Τίτλος

Διδακτικές προσεγγίσεις στο μάθημα της ιστορίας της τέχνης στη Γ' λυκείου μέσα από το πρίσμα σύγχρονων μεθοδολογικών θεωριών.

Σύνοψη

Αντικείμενο της ανακοίνωσής μου είναι η χάραξη νέων προσεγγίσεων στο μάθημα της ιστορίας της τέχνης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, σε συμφωνία με τις τρέχουσες εξελίξεις στο χώρο της διδακτικής. Έχοντας ως σημείο αναφοράς το σχολικό εγχειρίδιο της Γ' λυκείου, σε συνδυασμό με το αναλυτικό πρόγραμμα που το συνοδεύει, εξετάζεται το εκπεφρασμένο όραμα για την ιστορία της τέχνης από το ινστιτούτο εκπαιδευτικής πολιτικής σε συνάρτηση με το βιβλίο που παρήχθη ως προϊόν του, στο βαθμό που ανταποκρίνονται στα σύγχρονα τεκταινόμενα του αντίστοιχου ακαδημαϊκού κλάδου. Οι άξονες γύρω από τους οποίους αναπτύσσονται οι προτεινόμενες διδακτικές διαδρομές είναι αφενός τα ισχύοντα δεδομένα

στην επιστήμη αναφοράς και αφετέρου οι νέες μέθοδοι που επεξεργάζεται η διδακτική της ιστορίας της τέχνης.

Πιο αναλυτικά, έχοντας ως βιβλιογραφική βάση τις παρατηρήσεις του James Elkins και άλλων σε σχέση με τα εγχειρίδια και τη διδασκαλία της ιστορίας της τέχνης, αλλά και τις εξελίξεις στο χώρο της διδακτικής των γνωστικών αντικειμένων, μελετάται η λειτουργία της διδακτικής μετατόπισης που έχει συντελεστεί από το χώρο του πανεπιστημίου στο χώρο του σχολείου και κατ' επέκταση η δυνατότητα που δίνει το μάθημα να διερευνηθούν ζητήματα εκπροσώπησης, ταυτότητας, επιθυμίας, ταξικότητας, εμπορικότητας, πρόσληψης και ερμηνείας. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστούν εναλλακτικές προτάσεις προσέγγισης της ύλης ως αναλύσεις συγκεκριμένων διδακτικών καταστάσεων.

Βιογραφικό

*Η Αθηνά Εξάρχου είναι υποψήφια διδάκτωρ στη Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης στο Τμήμα Ιστορίας και Θεωρίας της Τέχνης της ΑΣΚΤ. Η έρευνά της επικεντρώνεται αφενός στην κριτική αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο η ιστορία της τέχνης διδάσκεται στην ελληνική δευτεροβάθμια εκπαίδευση και αφετέρου στο σχεδιασμό εναλλακτικών διδακτικών πρακτικών βασισμένων σε σύγχρονα θεωρητικά δεδομένα και διδακτικά μοντέλα. Ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της σπουδές στην ιστορία της τέχνης στο πανεπιστήμιο του Leiden στην Ολλανδία και τις προπτυχιακές της στο πανεπιστήμιο Goldsmiths στο Λονδίνο. Έχει επίσης πτυχίο νομικής από το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Έχει εργαστεί κατά καιρούς ως επιμελήτρια εκθέσεων και βοηθός γκαλερί σε χώρους τέχνης στην Αθήνα και το Λονδίνο. Κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών της σπουδών, έκανε την πρακτική της άσκηση στο ίδρυμα Waag Society στο Άμστερνταμ, όπου ανέπτυξε το περιεχόμενο του πρότζεκτ *Utopian Practices*, με σκοπό τη διεπιστημονική συνάντηση τέχνης, επιστήμης και ντιζάιν.*

ΖΑΧΑΡΑΤΟΥ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Υπεύθυνη Σχολικών Δραστηριοτήτων Δ.Δ.Ε. Ν. Ηρακλείου

Τίτλος

Η δημιουργική διάσταση του σχολείου και η (συν) εισφορά των τοπικών θεματικών Δικτύων Πολιτισμού.

Σύνοψη

Στην παρούσα εργασία θα κατατεθεί αρχικά ο προβληματισμός που άπτεται δύο τομέων που βρίσκονται σε διαρκή αναζήτηση της πολιτισμικής και παιδαγωγικής αποκωδικοποίησής τους που ο Παπαδιαμάντης ορίζει ως ο «Πολιτισμός εις το σχολείον». Στη συνέχεια, θα εξεταστεί το πώς δύο τοπικά θεματικά Δίκτυα Πολιτισμού, εγκεκριμένα από το ΥΠΟΠΑΙΘ, το Δίκτυο *Greco* τα σχολικά έτη 2013-2014 / 2014-2015, και το Δίκτυο Δημιουργικής Γραφής και Φιλαναγνωσίας με τίτλο: *Ενοχλώντας τις λέξεις* το σχολικό έτος 2014-2015, που αναπτύχθηκαν με πρωτοβουλία της Υπευθύνου Σχολικών Δραστηριοτήτων της Δ.Δ.Ε. Ν. Ηρακλείου σε σχολεία του νομού, «εγκαινίασαν» έναν καινοτόμο πολιτισμικό σχεδιασμό. Στόχος των Δικτύων είναι, μέσα από τον αρχικό ενθουσιασμό συμμετοχής και γνωριμίας εκπαιδευτικών και μαθητών διαφορετικών σχολικών μονάδων, να διευρυνθούν και να ενδυναμωθούν οι συνεργασίες, να επιμορφωθούν οι εμπλεκόμενοι στο πεδίο της αισθητικής,

της συναισθηματικής αλλά και της κοινωνικής αγωγής, και να προσφερθούν ποιοτικά ερεθίσματα στους εφήβους μαθητές, αξιοποιώ-ντας τα ενδιαφέροντα και τις ιδιαίτερες ικανότητές τους σε κλίμα αποδοχής και αναγνώρισης που θα υπερβαίνει τα στενά όρια της σχολικής κοινότητας. Επίσης, τα συγκεκριμένα Δίκτυα αποδεικνύονται χρήσιμα «εργαλεία» στην αξιοποίηση σύγχρονων δεδομένων στην Παιδεία και στον Πολιτισμό, καθώς ενισχύουν τη φαντασία, την αλληλεπίδραση, την παιγνιώδη, βιωματική μάθηση μέσα από ποικιλία δραστηριοτήτων, δίνοντας, σύμφωνα με τον «Οδικό Χάρτη» της Unesco (Λισαβόνα, 2006), το δικαίωμα σε όλα τα παιδιά στην αξιοπρέπεια και στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, μέσα από πολιτισμικές και εκπαιδευτικές πρακτικές που θα καθορίσουν τη φυσιογνωμία του σχολείου του μέλλοντος.

Βιογραφικό

Η Αγγελική Ζαχαράτου είναι απόφοιτη του Τμήματος Αγγλικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών D.E.A. του Ινστιτούτου Θεατρικών και Κινηματογραφικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Paris III και του Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη «Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων» της Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου. Έχει διδάξει «Ιστορία Ευρωπαϊκού Θεάτρου» στο Θεατρικό Εργαστήριο του Δήμου Ηρακλείου και «Ιστορία Αρχαίου θεάτρου» στη Δημόσια Σχολή Τουρισμού, Τμήμα Ξεναγών. Υπεύθυνη Πολιτιστικών Θεμάτων και Καλλιτεχνικών Αγώνων (2006-2012) και Σχολικών Δραστηριοτήτων από το 2012 μέχρι και σήμερα στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Ηρακλείου. Εισηγήτρια σε πιλοτικά επιμορφωτικά προγράμματα του Π.Ε.Κ. Ηρακλείου και μέλος κριτικών επιτροπών θεάτρου στο Δήμο Ηρακλείου και στο ΥΠΕΠΘ. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σε εφημερίδες και περιοδικά.

ΖΕΠΑΤΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗ

Εκπαιδευτικός ΠΕ16, 1^ο 12/θέσιο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Παν. Αθηνών (Μαράσλειο)

Τίτλος

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής - Οδηγός Εκπαιδευτικού «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» για τη Μουσική: Αξιακό πλαίσιο- Στόχοι- Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις

Σύνοψη

βλ. Χρυσοστόμου

Βιογραφικό

Είναι Εκπαιδευτικός Μουσικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Είναι κάτοχος Πτυχίου Πιάνου (Ωδείο Αθηνών 1994) και Διπλώματος Πιάνου (ATHENEUM 1997). Είναι απόφοιτος του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας στο Πάντειο Πανεπιστήμιο. Υπήρξε Συνεργάτρια ερευνήτρια στην Έρευνα Πεδίου για τη Μουσική Αγωγή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (1999), μέλος της Ομάδας Σύνταξης και Εισηγητών του Βιβλίου Καθηγητή Α΄ Τάξης Ενιαίου Λυκείου για το μάθημα της Μουσικής (ΟΕΔΒ, 1999. Υπήρξε ακόμη μέλος της Επιστημονικής Ομάδας Ειδικότητας για τη «Μουσική Αγωγή» για τη μελέτη και επεξεργασία των προδιαγραφών του διδακτικού και παιδαγωγικού υλικού (portfolio) στο πλαίσιο του έργου (2007). Υπήρξε μέλος της Ομάδας Συγγραφής του Διδακτικού Πακέτου «Μουσική Ε΄ Δημοτικού» (ΟΕΔΒ, 2007) και επιμορφώτρια στη Β΄ Φάση Επιμόρφωσης στα ΔΕΠΠΣ – ΑΠΣ και τα νέα

εκπαιδευτικά πακέτα. Συμμετείχε στην ομάδα εμπειρογνομόνων για την εκπόνηση των νέων Προγραμμάτων Σπουδών Μουσικής για την Υποχρεωτική Εκπαίδευση και ήταν επιμορφώτρια για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής στο πλαίσιο του «Νέου Σχολείου» (2010-2012). Υπήρξε εμπειρογνώμονας για την ανάπτυξη/εκπόνηση Οδηγού Εκπαιδευτικού «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής (2012) καθώς και Σύμβουλος Προώθησης για την υποστήριξη, παρακολούθηση και εσωτερική/διαμορφωτική αξιολόγηση της πιλοτικής εφαρμογής των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών, στο Πλαίσιο της Πράξης «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ».

ΖΙΡΩ ΟΛΓΑ

Σχολική Σύμβουλος Εικαστικών

Τίτλος

Κρίνε το Έργο Τέχνης. Από τη δημιουργία στη γνώση

Σύνοψη

Η Μέθοδος «Κρίνε το Έργο Τέχνης» είναι μία διδακτική βιωματική προσέγγιση των Έργων Τέχνης. Η Όλγα Ζιρώ επινόησε τη Μέθοδό της διδάσκοντας, για 30 και πλέον χρόνια, την Τέχνη στην Εκπαίδευση. Αφορμή υπήρξε η συνηθέστερη κρίση που εκφράζει ο θεατής, κυρίως μπροστά στα Έργα Τέχνης του 20ού αιώνα, λέγοντας «μα είναι αυτό τέχνη; -αυτό μπορώ να το κάνω κι εγώ». Η Μέθοδος έχει σκοπό την ανατροπή των στερεότυπων κρίσεων και την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης. Επιδιώκει μέσα από τη δημιουργική διερεύνηση της Τέχνης να οδηγήσει στη διερεύνηση της ζωής γενικά. Η Μέθοδος εκκινεί από την κρίση (στερεότυπη σκέψη), στέκεται στην παρατήρηση, προχωράει στο βίωμα (αισθητηριακή ενσυναίσθηση), επιστρατεύει την κριτική σκέψη (αναίρεση των στερεοτύπων), κορυφώνεται στη σύνθεση και στη δημιουργία (επινοητική δράση) και καταλήγει στην αναζήτηση της γνώσης, που αναδύεται στον εκπαιδευόμενο ως εσωτερική ανάγκη και ως αναστοχασμός. Πιο αναλυτικά, ο εκπαιδευόμενος επιλέγει ένα Έργο Τέχνης και ακολουθώντας τα 6 βήματα της Μεθόδου:

κρίνει χωρίς αυτο-λογοκρισία το Ε.Τ., αιτιολογώντας την προτίμηση ή την απαρésκειά του (Βήμα πρώτο).

παρατηρεί το Ε.Τ. και ονομάζει κάθε μορφική λεπτομέρεια, οδηγούμενος από ερωτήσεις οπτικού εγγραμματοτισμού (Βήμα δεύτερο).

περιγράφει τι θα αισθανόταν αν βρισκόταν «μέσα στο έργο», επιστρατεύοντας τη φαντασία του (Βήμα τρίτο).

Συνηγορεί υπέρ του Ε.Τ., (ανεξάρτητα από την αρχική θετική ή αρνητική του κρίση) και το συνδέει με τη σύγχρονη εποχή (Βήμα τέταρτο).

Δημιουργεί ένα δικό του έργο παρεμβαίνοντας ή παραλλάσσοντας το Ε.Τ. και δίνει νέο τίτλο, που τώρα εκφράζει τις δικές του ιδέες (Βήμα πέμπτο).

Αναστοχάζεται πάνω στο βίωμά του και με αφυπνισμένη περιέργεια διερωτάται και αναζητά ο ίδιος τις πληροφορίες και τις γνώσεις που του χρειάζονται (Βήμα έκτο).

Βιογραφικό

Η Όλγα Ζιρώ είναι Σχολική Σύμβουλος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Καθηγητών Εικαστικών Μαθημάτων. Είναι Διδάκτωρ Ιστορίας της Τέχνης του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπι-

στημίου Αθηνών και έχει Master Ιστορίας της Τέχνης. Έχει Πτυχίο Γλυπτικής από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών Αθηνών και Πτυχίο Ζωγραφικής από την Accademia di Belle Arti, Brera, του Μιλάνο. Από το 1982 διδάσκει Αισθητική Αγωγή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και έχει διδάξει Ιστορία και Θεωρία της Τέχνης σε ιδιωτικά κολλέγια. Έχει γράψει διδακτικά βιβλία που διδάσκονται στα σχολεία (Ιστορία της Τέχνης και Εικαστικά για την Γ' Τάξη και για την Α' τάξη Ενιαίου Λυκείου αντίστοιχα), έχει συγγράψει ως εμπειρογνώμων τα Νέα Προγράμματα Σπουδών για τα Εικαστικά στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Σχολείο 21^{ου} Αιώνα) και έχει δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά. Έχει κάνει ατομικές εκθέσεις γλυπτικής στην Ελλάδα και στις Η.Π.Α. και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές. Γλυπτά της υπάρχουν σε συλλογές συλλεκτών έργων τέχνης. Αναρτά άρθρα και σκέψεις στα ιστολόγια της <http://tehnikaiekraideusi.blogspot.com/> και <http://tehnisthemata.blogspot.com/>

ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΑΝΔΡΕΑΣ

Αναπληρωτής καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης στη Σχολή Καλών τεχνών

Τίτλος

Μάθε Τέχνη κι άστηνε...

Σύνοψη

Ο τίτλος της ανακοίνωσης, πολλαπλά διφορούμενος, υποβάλλει ταυτόχρονα την αναγκαιότητα και τη μη αναγκαιότητά του προς μελέτη αντικείμενου. Θα προσπαθήσω, με την παρούσα ανακοίνωση, να προσδιορίσω το περιεχόμενο των δύο αυτών πόλων ανάμεσα στους οποίους κινείται η Τέχνη, εστιάζοντας περισσότερο στην αναγκαιότητά της, δηλαδή στο μάθε και όχι στο άστηνε.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Πάτρα το 1950. Σπούδασε στο Παρίσι Αρχαιολογία και Ιστορία της Τέχνης. Επιστρέφοντας στην Ελλάδα εργάστηκε στην Αρχαιολογική Υπηρεσία, στην Εθνική Πινακοθήκη όπου ήταν υπεύθυνος και των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, και δίδαξε παράλληλα σε πολλά ελληνικά Πανεπιστήμια. Το 2006 εκλέγεται, και παραμένει, αναπληρωτής Καθηγητής Ιστορίας της Τέχνης στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Ασχολείται με την Ιστορία της Τέχνης, Αισθητική, Διδακτική της Ιστορίας της Τέχνης, καθώς και την επιμέλεια εκθέσεων.

ΚΑΚΑΒΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Διευθυντής Επιγραφικού και Νομισματικού Μουσείου

Τίτλος

Η άρρηκτη σχέση Τέχνης, Σχολείου και Μουσείου. Η περίπτωση του Επιγραφικού και Νομισματικού Μουσείου.

Σύνοψη

Η διεθνής μουσειακή κοινότητα, ήδη από τέλη της δεκαετίας του 1990, με τη διατύπωση ενός καινοτόμου ορισμού για την ενδυνάμωση του ρόλου των μουσείων, πέτυχε να ανταπο-

κριθεί στα αιτήματα των καιρών και να εναρμονιστεί στις νέες ανάγκες, καθώς για πολλά χρόνια στρεφόταν κυρίως στη διαφύλαξη και έκθεση των τεκμηρίων της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η εξωστρεφής μουσειακή πολιτική που μετακινείται από τα αντικείμενα στους ανθρώπους πετυχαίνει ειδικά σήμερα, στην περίοδο της κρίσης, νέες διεξόδους ως απάντηση σε οικονομικούς περιορισμούς και κοινωνικούς αποκλεισμούς.

Το Επιγραφικό και Νομισματικό Μουσείο, από τα παλαιότερα κρατικά Μουσεία της Ελλάδας, βρίσκεται στην πιο καίρια θέση της Αθήνας και αποτελεί ένα μοναδικό συνδυασμό συνύπαρξης μουσειακών αρχαιοτήτων σε ένα ιστορικό κτήριο. Φιλοξενείται στο Ιλίου Μέλαθρον, άλλοτε κατοικία του Γερμανού αρχαιολόγου Ερρίκου Σλήμαν, έργο του Ερνέστου Τσίλλερ.

Σήμερα, τον καιρό της κρίσης, το Μουσείο ως παλλόμενο κύτταρο πολιτισμού, ιστορίας και αρχαιολογίας προσεγγίζει τα αμείλικτα ερωτήματα των καιρών και διαχειρίζεται την κρίση ως ένα υπεύθυνο σημείο αναφοράς στη ζωή του κέντρου αλλά και της περιφέρειας. Αναβιώνοντας τις Εσπερίδες λόγου και τέχνης του Ερρίκου Σλήμαν, οργανώνει μουσικές βραδιές και συναυλίες, παρουσιάσεις βιβλίων, ομιλίες και διαλέξεις, προβολές ταινιών, επιστημονικές ημερίδες και θεατρικά δρώμενα. Ειδικότερα, η ανακοίνωση θα παρουσιάσει αρχικά τα ειδικά σχεδιασμένα εκπαιδευτικά προγράμματα του Νομισματικού και Επιγραφικού Μουσείου για ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες (π.Χ. Ομάδες ατόμων με κινητικά προβλήματα και με προβλήματα όρασης, Ομάδες ατόμων με προβλήματα ψυχικής υγείας, που προέρχονται από αντίστοιχα κέντρα ή νοσηλεύονται σε κλινικές και νοσοκομεία, Μαθητές διαπολιτισμικών σχολείων κ.ά.), που υλοποιούνται στο πλαίσιο των παραπάνω, στη συνέχεια δράσεις που συνδέουν τη σύγχρονη καλλιτεχνική δημιουργία με μουσειακούς χώρους, και τέλος την προστιθέμενη εμπειρία και τα αποτελέσματα που αποκομίστηκαν με στόχο όχι τόσο την κριτική και αξιολογική αποτίμηση τους, αλλά τον διάλογο που ενισχύει το ρόλο των μη ειδικών στους ειδικούς.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στον Πειραιά. Σπούδασε Ιστορία και Αρχαιολογία στο ΕΚΠΑ, από όπου αποφοίτησε με «άριστα». Κατέχει επίσης πτυχίο με «άριστα» της Θεολογικής Σχολής του ΕΚΠΑ. Απέκτησε μεταπτυχιακό και διδακτορικό δίπλωμα στην Ιστορία της Τέχνης από το Courtauld Institute of Art του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Η διδακτορική του διατριβή: Dionysios of Fourna. Artistic Creation and Literary Description εκδόθηκε στο Leiden το 2008. Το 1992 εισήχθη πρώτος, ύστερα από εξετάσεις, στην Αρχαιολογική Υπηρεσία του ΥΠΟΠΑΙΘ και υπηρέτησε ως επιμελητής σε Εφορείες Αρχαιοτήτων και Μουσεία, και ως προϊστάμενος στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Φθιώτιδας και Ευρυτανίας, στο Νομισματικό και στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Από το 2014 είναι Διευθυντής του Επιγραφικού και Νομισματικού Μουσείου. Έχει συμμετάσχει στην οργάνωση σημαντικών εκθέσεων σε Μουσεία, Πινακοθήκες και Πολιτιστικά Κέντρα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, έχοντας επιμεληθεί πολλούς από τους συνοδευτικούς καταλόγους. Έχει οργανώσει εκπαιδευτικά προγράμματα στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, το Νομισματικό Μουσείο, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, το Βυζαντινό Μουσείο Καστοριάς και το Βυζαντινό Μουσείο Φθιώτιδας στην Υπάτη. Έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή και τοπικά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει πληθώρα άρθρων σε ελληνικά και ξένα επιστημονικά περιοδικά. Έχει δώσει διαλέξεις στη Σχολή Αρχιτεκτόνων του ΕΜΠ, στον τομέα Αρχαιολογίας και Ιστορίας της Τέχνης του ΕΠΚΑ, στο King's College του Πανεπιστημίου του Λονδίνου, στο Πανεπιστήμιο Neapolis της Πάφου, στο Λαϊκό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Διετέλεσε

Επιστημονικός Συνεργάτης του ΕΠΚΑ, του Πανεπιστημίου Cornel και της ΑΣΚΣΑ. Υπήρξε ερευνητής του Κέντρου Βυζαντινών Σπουδών του Dumbarton Oaks.

ΚΑΛΟΥΡΗ ΠΑΝΗ

Καθηγήτρια Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Τίτλος

Αισθητική Αγωγή και Εικαστική Θεραπεία: Η τέχνη ως πηγή μάθησης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης

Σύνοψη

Ήδη από το 1963 ο M. Debesse τόνιζε την αναγκαιότητα της αισθητικής αγωγής χαρακτηρίζοντάς την ως αντίβαρο στην επιστημονική και τεχνολογική εξέλιξη του κόσμου και στον ενδεχόμενο απάνθρωπο χαρακτήρα του.

Από τότε, αν και έχει περάσει μισός αιώνας, η αισθητική αγωγή εξακολουθεί να κατέχει μια περιορισμένη θέση στο όλο εκπαιδευτικό σύστημα, παρόλο που μελέτες έχουν αναδείξει την αξία της και τον ρόλο που θα μπορούσε να διαδραματίσει στην επίτευξη των εκπαιδευτικών και μαθησιακών στόχων, καθώς επίσης και στη συμβουλευτική ή και θεραπευτική παρέμβαση σε κάθε εκπαιδευτική δομή. Όπως σημειώνει ο H.Read "δεν είναι για την τέχνη, αλλά για την ζωή, η αιτία που διακηρύσσουμε την εκπαίδευση μέσω της τέχνης", την αισθητική δηλαδή αγωγή.

Στην παρούσα εργασία επιδιώκεται η διερεύνηση του ιστορικού συνδέσμου ανάμεσα στην αισθητική αγωγή και την εικαστική θεραπεία, όπως αυτός θεμελιώνεται μέσα από την ιστορική ανάπτυξη και τις εφαρμογές των δύο αυτών γνωστικών αντικειμένων. Οι εικαστικές τέχνες χρησιμοποιούνται σε ιδρύματα και σε δομές ειδικής αγωγής, εξαιτίας δυνατοτήτων που προσφέρουν μεταξύ άλλων για προσωπική ανάπτυξη και συμπληρωματική θεραπευτική αγωγή.

Τόσο στις ΗΠΑ και την Αγγλία κατά τη δεκαετία του 1940, όσο και με τα προοδευτικά εκπαιδευτικά κινήματα στη Γαλλία και τη Γερμανία, θεμελιώνεται η Εικαστική Θεραπεία (art therapy) ως μια μορφή θεραπείας η οποία στηρίζεται στη χρήση των εικαστικών τεχνών στο πεδίο. Η M.Naumburg ανακάλυψε τις θεραπευτικές δυνατότητες της εικαστικής τέχνης διδάσκοντας τέχνη σε σχολείο για παιδιά με μαθησιακά προβλήματα και προβλήματα προσαρμογής. Ο A. Hill ως καλλιτέχνης, κατά τη διάρκεια νοσηλείας του αναδεικνύει τις θεραπευτικές δυνατότητες της ζωγραφικής και των εικαστικών σε νοσοκομείο, και στη συνέχεια εφαρμόζει αντίστοιχα θεραπευτικά προγράμματα στο χώρο της υγείας. Ο A. Stern αναδεικνύει τη σημασία της αισθητικής αγωγής στην ανάπτυξη του παιδιού και προσδιορίζει τα στάδια της παιδικής ζωγραφικής, τεκμηριώνοντας παράλληλα τις δυνατότητες παρέμβασης σε συμβουλευτικό και θεραπευτικό επίπεδο μέσω της καλλιτεχνικής παιδικής δημιουργίας.

Οι εικαστικές τέχνες χρησιμοποιούνται στο χώρο της εκπαίδευσης, της υγείας και της θεραπείας, ενώ παράλληλα έχουν αναπτυχθεί και μορφές παρέμβασης που συνδυάζουν τη διδασκαλία της τέχνης με τις αρχές και πρακτικές της αναλυτικής θεραπείας, της θεωρίας

gestalt και των λοιπών πρακτικών. Στα μέσα του προηγούμενου αιώνα αναπτύσσεται ένα ισχυρό ρεύμα για την Αισθητική Αγωγή και την Σχολική Εικαστική θεραπεία δηλαδή τις εφαρμογές της εικαστικής θεραπείας, στο περιβάλλον του σχολείου, το οποίο όμως γρήγορα «εξανεμίζεται», για να αποτελέσει αντικείμενο μεμονωμένων ερευνών και εφαρμογών, χωρίς όμως παράλληλα, στο «επίσημο» επίπεδο της εκπαιδευτικής πολιτικής να αρνείται κανείς τη σημασία τους. Άλλωστε, σε αυτό το επιστημολογικό και ιστορικό πλαίσιο συναντώνται αρχές και τάσεις που προέρχονται από την τέχνη, τις επιστήμες της αγωγής καθώς και την ψυχολογία ή την ψυχοθεραπεία, δημιουργώντας δυναμικές προοπτικές συνδυασμού και μελλοντικών εφαρμογών, τις οποίες η απεικόνιση της εξελικτικής του πορείας πιστεύουμε θα αναδείξει.

Βιογραφικό

Η Ράνυ Χ. Καλούρη είναι Καθηγήτρια Επιστημών της Αγωγής & Συμβουλευτικής/ Προσανατολισμού στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.). Έχει διδάξει ως καθηγήτρια-σύμβουλος στο ΕΑΠ, επισκέπτρια καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο στην Angers, στην Κύπρο κ.ά. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Παν/ου Αθηνών και εξειδικεύτηκε στις Επιστήμες της Αγωγής, την Ψυχολογία, τη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό στη Γαλλία. Έχει ευρύ συγγραφικό έργο· ελληνόγλωσσα και ξενόγλωσσα βιβλία και επιστημονικά άρθρα στο χώρο των επιστημών της αγωγής, της αισθητικής αγωγής, της ψυχολογίας και της συμβουλευτικής. Είναι μέλος εθνικών και διεθνών επιστημονικών εταιρειών και οργανώσεων. (rkalouri@hotmail.com)

ΚΑΝΝΑ ΕΛΕΝΗ

Εκπαιδευτικός, Πειραματικό Λύκειο Πανεπιστημίου Πατρών

Τίτλος

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος μέσα σ' ένα βιωματικό εργαστήριο.

Σύνοψη

βλ. Κυριακούλοπουλος

Βιογραφικό

Η Καννά Ελένη είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών και έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Πατρών (Παιδαγωγικό Τμήμα). Έχει παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια και έχει μια σειρά ανακοινώσεων σε Συνέδρια. Επίσης έχει κάνει τη φιλολογική επιμέλεια εκδόσεων. Εργάζεται ως φιλόλογος στο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών.

KARABITH TZENH

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Απόφοιτος του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στο Θέατρο, στο University of Essex του Η. Βασιλείου. Ιδρυτικό μέλος του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση και μέλος της συντακτικής επιτροπής του επιστημονικού περιοδικού «Εκπαίδευση και Θέατρο». Συμμετείχε στην εκπόνηση Προγράμματος Σπουδών του αντικειμένου Θεατρικό Παιχνίδι – Δραματοποίηση για τα Καλλιτεχνικά Γυμνάσια. Από το 1990 μέχρι πρόσφατα εργάστηκε ως φιλόλογος στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

KARALIOTA-LYMPEROPOYLOU ALEXANDRA

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Χημείας, Τομέας ΙΙΙ Ανοργάνου, Γενικής Χημείας και Τεχνολογίας

Τίτλος

Η Χημεία μέσα από τα εκθέματα τέχνης του Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών. Μία εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας για τη μέση εκπαίδευση»

Σύνοψη

βλ. Οικονόμου

Βιογραφικό

Η Αλεξάνδρα Καραλιώτα – Λυμπεροπούλου είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια Χημείας στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τομέας ΙΙΙ Ανοργάνου, Περιβαλλοντικής Χημείας και Τεχνολογίας. Είναι κάτοχος πτυχίου Χημείας (Α.Π.Θ, 1970), πτυχίου Φαρμακευτικής (Ε.Κ.Π.Α, 1977) και διδακτορικού διπλώματος στην Ανόργανη Χημεία (Ε.Κ.Π.Α., 1983), ενώ έχει παρακολουθήσει το μεταπτυχιακό τμήμα της Α.Σ.Ο.Ε.Ε (1971-1972). Η μεταπτυχιακή της εκπαίδευση περιλαμβάνει μεταξύ άλλων «Χημεία ενώσεων μεικτού σθένους και εφαρμογές (Πανεπιστήμιο Οξφόρδης, 1979 & Πανεπιστήμιο Κρήτης, 1990)», Εφαρμογές «στην κατάλυση (Πανεπιστήμιο Λυών, 1981), Φασματοσκοπία NMR/Χημική οργανολογία (Ε.Ε.Χ)». Έχει εργαστεί στο ερευνητικό τμήμα του εργαστηρίου ΙΖΟΛΑ (1969-1970), στο ερευνητικό εργαστήριο Ινστιτούτου Εταιρείας Λιπασμάτων (1970-1972), στο βιοχημικό εργαστήριο Ν.Ι.Μ.Τ.Σ και στη σχολή βοηθών Κοντοράβδη (1971-1972). Το 1972 υπήρξε έτος διορισμού της στο Ε.Κ.Π.Α. Έχει αναπτύξει ευρεία ερευνητική δραστηριότητα με κύρια πεδία έρευνας «τη μελέτη στοιχείων μετάπτωσης (Nb, Ta) και ενώσεων μικτού σθένους των στοιχείων αυτών, τη σύνθεση και μελέτη δομής σύμπλοκων ενώσεων μεταλλικών ιόντων βασικών για τη ζωή, τη διευκρίνιση της δομής βιολογικών μορίων και συσχέτιση της με τις βιολογικές τους δραστηριότητες», ενώ το έργο της έχει δημοσιευτεί σε πλήθος επιστημονικών περιοδικών και πρακτικών συνεδρίων. Από το 1998 ασχολείται ερευνητικά με τη Διδακτική

της Χημείας, ενώ έχει αναλάβει την επίβλεψη πολλών διδακτορικών διατριβών και μεταπτυχιακών διπλωμάτων. Έχει υπάρξει μέλος επιστημονικών και εκπαιδευτικών επιτροπών και συμβουλίων, καθώς και κριτής σε επιστημονικά περιοδικά.

ΚΑΡΟΥΣΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ

Φιλόλογος, Μουσικό Σχολείο Πειραιά

Τίτλος

Η σύμπραξη του ποιητικού λόγου του Τάσου Λειβαδίτη και της μουσικής του Μίκη Θεοδωράκη στη δημιουργία και την ερμηνεία των «Λυρικών» και της «Λειτουργίας Νο2 για τα παιδιά που σκοτώνονται στον πόλεμο»: Μια προσέγγιση – ανάλυση των μουσικοποιητικών έργων με θεωρητικές, παιδαγωγικές και διδακτικές προεκτάσεις.

Σύνοψη

Οι εμπειρίες, τα βιώματα και οι προβληματισμοί που γεννά η συστηματική ενασχόληση με το τραγούδι είτε στο πλαίσιο της συμμετοχής σε διάφορες χορωδίες είτε στο πλαίσιο της διδασκαλίας στη σχολική τάξη της νεοελληνικής ποίησης – η οποία είναι συνυφασμένη με την τραγουδιστική έκφραση, μια και είναι μελοποιημένη σε ένα μεγάλο της μέρος από σημαντικούς συνθέτες – υπήρξαν το βασικό κίνητρο για τη διερεύνηση του τρόπου συσχέτισης του λόγου και της μουσικής κατά τη δημιουργία και την ερμηνεία τραγουδιστικών μουσικών έργων.

Με αφορμή την ανάλυση των έξι πρώτων τραγουδιών από τα «Λυρικά» και των διασκευών τους σε χορωδιακά μέρη της «Λειτουργίας Νο2 για τα παιδιά που σκοτώνονται στον πόλεμο», γίνεται μια απόπειρα ανάλυσης μουσικοποιητικών έργων, με κύριο άξονα τη συσχέτιση ποιητικού λόγου και μουσικής κατά τη δημιουργία και ερμηνεία των έργων αυτών.

Η επιλογή των συγκεκριμένων έργων βασίστηκε στην ιδιαιτερότητα του τρόπου δημιουργίας τους, εφόσον προηγήθηκε η μουσική των ποιητικών κειμένων, στον ιδιαίτερο χαρακτήρα του ποιητικού κειμένου ως απόσταγμα του έργου του συγκεκριμένου ποιητή, καθώς επίσης και στην ιδιαίτερη ενασχόληση του συγκεκριμένου συνθέτη με τη μελοποίηση ποιητικών έργων.

Η παρατήρηση και η ανάλυση των τραγουδιών αυτών κρίνεται χρήσιμη ως αφετηρία θεωρητικών και μεθοδολογικών αναζητήσεων για τη συσχέτιση λόγου και μουσικής στις μουσικοποιητικές δημιουργίες και πιθανώς αποτελεί υλικό πολλαπλώς αξιοποιήσιμο στην εκπαιδευτική πράξη.

Βιογραφικό

Είναι φιλόλογος στο Μουσικό Σχολείο Πειραιά . Πτυχιούχος του Φ.Π.Ψ. (Καποδιστριακό πανεπιστήμιο Αθηνών) με Μεταπτυχιακό δίπλωμα στο Π.Μ.Σ. : Θεωρία και Πράξη της Διδασκαλίας και της Αξιολόγησης (2000 – 2003) και δεύτερο Μεταπτυχιακό στο Π.Μ.Σ. του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου και του τμήματος ΜΜΕ.: «Ανθρωπολογικές και Επικοινωνιακές Προσεγγίσεις της Μουσικής» (2008 – 10). Ασχολείται με τη μουσική (σπουδές στα θεωρητικά της Ευρωπαϊκής Μουσικής -πτυχίο Αντίστιξης - και στο πιάνο).

ΚΑΡΤΣΑΚΑ ΕΛΕΝΗ

Σχολική Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων

Τίτλος

Δημιουργικά ενάντια στη σχολική βία και τον εκφοβισμό

Σύνοψη

Αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών των τελευταίων ετών, τα οποία επιβεβαιώνονται από εμπειρικές διαπιστώσεις και περιστατικά που φτάνουν στο φως της δημοσιότητας, αποκαλύπτουν ότι το φαινόμενο του ενδοσχολικού εκφοβισμού έχει λάβει ανησυχητικές διαστάσεις στη χώρα μας, γεγονός που δεν αφήνει πλέον περιθώρια εφησυχασμού.

Η ανάγκη μετατροπής του σχολείου σε ελκυστικό περιβάλλον μάθησης που θα συμβάλλει στην ανάπτυξη ατόμων με ψυχική υγεία και ανθεκτικότητα μέσα από την καλλιέργεια ενδεδειγμένων στάσεων και αξιών, απαιτεί συντονισμένη δράση και συνεργασία των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η τέχνη, ως οικουμενικός κώδικας επικοινωνίας, θέτει ένα ασφαλές και ταυτόχρονα ωφέλιμο και δημιουργικό πλαίσιο ενεργοποίησης, συμμετοχής και διαφοροποίησης κάθε ενδιαφερόμενου με την αξιοποίηση κλίσεων και δεξιοτήτων. Αποτελεί δυναμικό εργαλείο προβληματισμού, ευαισθητοποίησης και καλλιέργειας της ενσυναίσθησης, καθώς δημιουργεί προϋποθέσεις που επιτρέπουν στο άτομο να αποβάλει αρνητικές συνήθειες και συμπεριφορές και να υιοθετήσει θετικές στάσεις ενισχύοντας παράλληλα τον αναστοχασμό και την κριτική σκέψη.

Η δημιουργικότητα προσφέρει σε θύτες, θύματα και παρατηρητές δυνατότητες αντιμετώπισης και εκτόνωσης ποικίλων συναισθημάτων, βιωμάτων και εμπειριών μέσα από ευκαιρίες υγιούς έκφρασης. Επιπλέον η δημιουργική προσέγγιση, πρόληψη και αντιμετώπιση φαινομένων βίας επιτρέπει τον μετασχηματισμό της γνώσης σε δράση. Η παρούσα εισήγηση προσεγγίζει ολιστικά το πεδίο της τέχνης και της επικοινωνίας προτείνοντας δραστηριότητες με στόχο την αποδόμηση στερεοτύπων και προκαταλήψεων που εμποδίζουν την αρμονική συνύπαρξη και επικοινωνία προσφέροντας έτσι εναλλακτικούς τρόπους θέασης της ζωής και των κοινωνικών σχέσεων.

Βιογραφικό

Η Ελένη Κάρτσακα σπούδασε στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών της Σόφιας Βουλγαρίας και εξειδικεύτηκε στην Ιστορία της Τέχνης. Το 1988 διορίστηκε στην Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το 2007 υπηρετεί ως Σχολική Σύμβουλος Καλλιτεχνικών Μαθημάτων. Είναι Υποψήφια διδάκτορας του ΑΠΘ. Εκτός από τα θέματα τέχνης στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται και θέματα Εκπαίδευσης ενηλίκων, Διαπολιτισμικής και Βιωματικής Εκπαίδευσης, Διαθεματικότητας, Σημειωτικής, και θέματα Κοινωνικών προβλημάτων και Αξιών.

ΚΕΡΚΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΓΙΑΝΝΟΥΛΑ

Σχολική Σύμβουλος Γερμανικής

Τίτλος

Δημιουργικά ενάντια στη σχολική βία και τον εκφοβισμό

Σύνοψη

βλ. Κάρτσακα

Βιογραφικό

Η Γιαννούλα Κερκίνοπούλου σπούδασε Γερμανική Γλώσσα, Φιλοσοφία και Παιδαγωγικά στο Πανεπιστήμιο του Μύνστερ της Γερμανίας και το ΑΠΘ. Το 2005 απέκτησε ειδίκευση στην Διδακτική των Γλωσσών (Διατμηματικό Πρόγραμμα Σπουδών του ΑΠΘ). Εργάστηκε ως καθηγήτρια Γερμανικών στο Ινστιτούτο Γκαίτε Θεσσαλονίκης (1987-1998). Από το 1998 διορίστηκε στη Δημόσια Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το 2007 υπηρετεί ως Σχολική Σύμβουλος Γερμανικής. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εντάσσονται θέματα Τέχνης και Πολιτισμού, Διαπολιτισμικής και Βιωματικής Εκπαίδευσης, Διαθεματικότητας και Νέων Τεχνολογιών.

ΚΟΚΚΟΣ ΑΛΕΞΗΣ

Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων, ΕΑΠ

Τίτλος

Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία

Σύνοψη

Η Μέθοδος «Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία», που ανέπτυξε ο Αλέξης Κόκκος έγκειται στο ότι οι εκπαιδευόμενοι παρατηρούν και επεξεργάζονται έργα τέχνης, των οποίων το περιεχόμενο σχετίζεται με το περιεχόμενο ενός ή περισσοτέρων θεμάτων που μελετούν. Μέσα από την επεξεργασία των έργων τέχνης προκύπτουν ιδέες για την κριτική επεξεργασία του μελετώμενου θέματος. Στόχοι είναι η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, η δημιουργικότητα της διδασκαλίας και η εξοικείωση των εκπαιδευομένων με τις τέχνες.

Η μέθοδος έχει εφαρμοστεί στην Ελλάδα (σε 2.000 περίπου σχολεία και οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων) καθώς και στη Δανία, Ρουμανία και Σουηδία στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος ARTiT.

Στάδια της Μεθόδου:

Το πρώτο στάδιο συνίσταται στον προσδιορισμό της ανάγκης για κριτική εξέταση των στερεότυπων παραδοχών των συμμετεχόντων που αφορούν σε ένα συγκεκριμένο θέμα.

Στο δεύτερο στάδιο ο εκπαιδευτής διευκολύνει μια διεργασία, στο πλαίσιο της οποίας: οι εκπαιδευόμενοι, ατομικά ή σε ομάδες, εκφράζουν (γραπτά) τις απόψεις τους επάνω σε ένα θέμα υπό τη μορφή μικρού κειμένου.

Στο τρίτο στάδιο με βάση όσα προέκυψαν στο δεύτερο γίνεται προσδιορισμός κριτικών ερωτημάτων επάνω στο εξεταζόμενο θέμα.

Στο τέταρτο στάδιο ο εκπαιδευτής επιλέγει σημαντικά έργα τέχνης, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν ως ερέθισμα για την επεξεργασία των κριτικών ερωτημάτων.

Στο πέμπτο στάδιο ο εκπαιδευτής διευκολύνει μια διεργασία, η οποία στοχεύει στο να γίνει η επεξεργασία καθενός επιλεγμένου έργου τέχνης. Όλες οι ιδέες που προέκυψαν στο συσχετίζονται με το/τα κριτικό/ά ερώτημα/τα.

Στο έκτο στάδιο πραγματοποιείται κριτικός αναστοχασμός επάνω στη διεργασία που προηγήθηκε.

Βιογραφικό

*Σπούδασε Νομικά και Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης στα Πανεπιστήμια Αθηνών και Paris VIII. Πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση του θεσμού της Λαϊκής Επιμόρφωσης (1981-1987), του Ινστιτούτου Διαρκούς Επιμόρφωσης και Εκπαίδευσης / ΙΔΕΚΕ (Πρόεδρος 1995-1997) και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (μέλος της ιδρυτικής επιστημονικής ομάδας, 1997-2001), στο οποίο σήμερα είναι Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Έγινε επιστημονικός υπεύθυνος του εθνικού προγράμματος της εκπαίδευσης των 10.000 εκπαιδευτών επαγγελματικής κατάρτισης (2003-2009) και υπήρξε μέλος της συντονιστικής επιτροπής του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης του Υπουργείου Παιδείας. Είναι Πρόεδρος της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Έχει γράψει 8 βιβλία και 40 κείμενα για την εκπαίδευση ενηλίκων, που δημοσιεύτηκαν, μεταξύ άλλων, στα περιοδικά *Journal of Transformative Education, Convergence, LifeLong Learning in Europe, Agora, International Journal of Education and Ageing, Andragogical Studies, International Journal of Vocational Education and Training, Εκπαίδευση Ενηλίκων*, στα πρακτικά του 8ου, 9ου και 10ου Διεθνούς Συνεδρίου για τη Μετασχηματίζουσα Μάθηση, καθώς και σε συλλογικούς τόμους των εκδοτικών οίκων *Jossey-Bass* και *Sense*. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στην αξιοποίηση της αισθητικής εμπειρίας στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού στο πλαίσιο της μετασχηματίζουσας μάθησης.*

ΚΟΝΤΟΓΟΥΛΑ ΕΡΜΙΟΝΗ

Φυσικός ΠΕ0401, Θεατρολόγος ΠΕ32, Εκπαιδευτικός Μ.Ε. Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο με Λ.Τ. Γέρακα Αττικής

Τίτλος

«Το Πανίσχυρο Άτομο», διδασκαλία φυσικών επιστημών μέσω τεχνικών δραματοποίησης

Σύνοψη

Στο πλαίσιο συνεργασίας του τομέα φυσικών επιστημών και του τομέα θεάτρου του Καλλιτεχνικού Σχολείου Γέρακα μαθητές της Α΄ Λυκείου διερεύνησαν και παρουσίασαν στον αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Αγοράς της Αθήνας αφηγηματικές και θεατρικές δράσεις που οπτικοποιούν σημαντικούς σταθμούς της ανθρώπινης σκέψης και γνώσης γύρω από την ατομική θεωρία και τα ατομικά φαινόμενα. Τα θέματα αυτά διατρέχουν διδακτικά αντικείμενα διδασκαλίας των φυσικών επιστημών από τη β΄ τάξη του γυμνασίου μέχρι και τη γ΄ τάξη του Λυκείου.

Αφετηρία για τη δράση αποτέλεσαν κείμενα από τα παρακάτω δύο βιβλία:

1^ο: «Η ελληνική κληρονομιά στην επιστήμη» από το βιβλίο «Το φάντασμα της όπερας» του Στέφανου Τραχανά το οποίο αναφέρεται στην ατομική υπόθεση του Δημόκριτου δηλαδή στο θεμελιώδες ερώτημα «από τι είναι φτιαγμένος ο κόσμος; » και στις πρώτες προσεγγίσεις του συγκλονιστικού αυτού ερωτήματος.

2^ο «Το πανίσχυρο άτομο» από το βιβλίο «Μικρή ιστορία περί των πάντων (σχεδόν)» του Bill Bryson που αποτελεί μια ενδιαφέρουσα αφήγηση της ιστορίας της επιστήμης γύρω από την ατομική θεωρία.

Σύντομη περίληψη της δραματοποιημένης αφήγησης των μαθητών καταγράφεται παρακάτω:

Ένας εξωγήινος παρακολουθεί τον Δημόκριτο και τον Αϊνστάιν να παίζουν σκάκι και εκφράζει την απορία του σχετικά με την ύπαρξη ή μη κανόνων στο παιχνίδι. Ο R. Feynman συνομιλεί με τον Σαίξπηρ, τον Elvis και έναν άνθρωπο από το μέλλον για το άφθαρτο της ύλης. Ο E. Rutherford εξηγεί στο κοινό το ιστορικό πείραμά του ενώ ο N. Bohr μιλά για κβαντικά άλματα ηλεκτρονίων. Ηλεκτρόνια περιστρέφονται με αντίθετο spin και στο «Καφέ Κβαντομηχανική» οι W. Heisenberg, E. Schroedinger, L. De Broglie, W. Pauli συζητούν διαβάζοντας εφημερίδα, λίγο πριν την έκρηξη της ατομικής βόμβας...

Βιογραφικό

Η Ερμιόνη Κοντογούλα είναι απόφοιτος του τμήματος Φυσικής της Σχολής Θετικών Επιστημών του Α.Π.Θ. και του τμήματος Θεάτρου της Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Ως υπότροφος του ΙΚΥ ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών Master of Arts, European Scenography στο Central Saint Martins College of Art & Design στο Λονδίνο και Hogeschool Voor De Kunsten στην Ουτρέχτη, Ολλανδία (1998). Από το 1999 έως σήμερα εργάζεται σε δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ως καθηγήτρια φυσικών επιστημών και θεατρικής αγωγής. Επιχειρεί να εφαρμόζει τις αρχές και τις πρακτικές του θεάτρου στην εκπαίδευση στη διδασκαλία των φυσικών επιστημών και σε πλήθος πολιτιστικών, περιβαλλοντικών και άλλων εκπαιδευτικών δράσεων. Είναι μέλος του κουκλοθεάτρου «Αγιούσαγια!». Από το 2008 έως σήμερα η οργανική της θέση είναι στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο με Α.Τ. Γέρακα όπου και εργάζεται.

ΚΟΣΣΙΔΑ ΜΑΓΔΑ

Λογοτέχνης αφηγήτρια, υπεύθυνη της εκπαιδευτικής πολιτιστικής δράσης του κέντρου προφορικής λογοτεχνίας της Γαλλίας

Τίτλος

En αρχήν ήν ο λόγος

Σύνοψη

Η αφηγηματική τέχνη είναι η τέχνη του προφορικού λόγου, της εξιστόρησης, του να πει κάποιος μια ιστορία σε κάποιον άλλο. Η σπουδαιότητα και η συμβολή της στη εκπαίδευση των νέων, είναι πρόδηλη.

Μια ιστορία δεν είναι παρά μια αναπαράσταση σπουδαίων και αξιομνημόνευτων γεγονότων και πράξεων. Μια κατάθεση μαρτυρίας, μια πνοή ζωής, ένα απόθεμα ύπαρξης, ένα

κατάλοιπο μνήμης , ένας τρύγος εμπειρίας και παθημάτων, έτσι όπως τα μεταμόρφωσε ο καιρός. Μύθοι, έποι, παραμύθια, δημοτική ποίηση, αινίγματα, παροιμίες, γνωμικά, νανουρίσματα, μυθιστορήματα και όλων των ειδών άλλα ιστορήματα, αποτελούν τη διαθήκη της ανθρώπινης συνείδησης .

Ο νέος καθίσταται παραλήπτης της πολιτιστικής του κληρονομιάς, βιώνει μέσα από παραδειγματικές συμπεριφορές, σημαντικές νοητικές εποπτείες, όπως η δικαιοσύνη, η ανδρεία, η προδοσία... και όχι μόνο , αποκτά ορθή κρίση και έχει πιο σωστή αντίληψη για τον κόσμο που τον περιβάλλει, αλλά και καλείται να απαντήσει ο ίδιος στα βασικά ερωτήματα που θέτει η ανθρώπινη απορία.

Η ελευθερία και η γνωστική ορμή των νέων, διαπαιδαγωγείται από την εμπειρία και τη φρόνηση που διανέμει γενναιόδωρα η γραπτή και η προφορική λογοτεχνία.

Με λίγα λόγια ο αφηγητής , λέγοντας μια ιστορία, συμμετέχει στην μαθησιακή διαδικασία με το να:

Καθιστά την αντίληψη αισθητηριακή, άμεση και συγκεκριμένη.

Προσφέρει μοντέλα πρότυπα και παραδείγματα ανθρώπινης συμπεριφοράς.

Ενεργοποιεί την φαντασία, σε συνδυασμό με την συγγενική προς αυτήν μνήμη.

Οδηγεί στην διεύρυνση του παραστατικού κύκλου, απαραίτητη προϋπόθεση στην διαδικασία της μάθησης .

Καλλιεργεί την φυσική πνευματική καθαρότητα των νέων ,όπως επίσης και άλλες διανοητικές ικανότητες τους ,π.χ. διαίσθηση, κρίση, έμπνευση, διορατικότητα, καθώς και άλλες μαθηματικές διεργασίες π.χ. ανάλυση, διαίρεση σε ενότητες, αιτιολογικές σχέσεις, ανασυγκρότηση κτλ.

Βοηθά στο να αυξηθεί η παρατήρηση και η κρίση γιατί ο νέος οφείλει να διακρίνει το ουσιώδες από το επουσιώδες.

Ενθαρρύνει την ελεύθερη συμμετοχή απαλλαγμένη από λογοκρισία αυθαιρεσία και βαθμολογία.

Αυξάνει την εκφραστική ικανότητα, εφόσον προϋποθέτει ακρίβεια διατύπωσης, λιτότητα του λόγου, λεξιλογικό πλούτο και σωστή και εύηχη άρθρωση.

Συμβάλει στην ανάπτυξη της δημιουργικής του ικανότητας, στην καλλιέργεια της κοινωνικής συνείδησης και στην μορφοποίηση των αισθητικών καταβολών.

Η αφηγηματική τέχνη όπως άλλωστε και οι άλλες τέχνες ,δεν αποτελεί τυπική υποχρέωση , απαντά σε μια εσωτερική ανάγκη και ενεργεί θετικά , όταν η εκπαίδευση δεν αρκείται σε μια διαρκής συσσώρευση γνώσεων, όταν δεν στοχεύει σε μια απλή επιτυχία στον λυσσαλέο ανταγωνισμό των πανελλήνιων εξετάσεων, όταν δεν συνδέεται μόνο με την επαγγελματική αποκατάσταση, αλλά όταν ενεργοποιείται και στοχεύει στην διαμόρφωση ολοκληρωμένων ανθρώπων και πολιτών, άρτιων ηθικά και πνευματικά , χρήσιμων στην κοινωνία.

Βιογραφικό

*Η Μάγδα Κοσσίδα γεννήθηκε στην Πάτρα το 1966. Από το 1984 ζει στην Γαλλία. Σπούδασε Ιστορία και Παιδαγωγικά. Ασχολήθηκε με την Ψυχοπαιδαγωγική εφαρμογή των παραμυθιών. Τριμηνιαία προγράμματα δημιουργικής γραφής σε σχολεία και νηπιαγωγεία του Στρασβούργου (1994-2007). Εισηγήτρια στην σχολή νηπιαγωγών και βρεφονηπιαγωγών του Στρασβούργου (1999-2006). Γίνεται μέλος της ομάδας, *fahrenheit 451* υπό την επίβλεψη του Bruno*

De La Salle (2005). Ανέλαβε το πρόγραμμα « Η τέχνη στα νοσοκομεία» (2008-2010). Εργαστήρια στο θεραπευτικό ινστιτούτο για παιδιά με ειδικές ανάγκες του Blois: ITEP (2011-2014). Ίδρυση στην Ελλάδα, της ομάδας ΠΕΠΛΟ «Πειραματικό εργαστήριο προφορικής λογοτεχνίας» (2014). Εξειδικευμένα σεμινάρια και που έχουν σαν θέμα «Γιατί και πώς η Ελληνική Μυθολογία». Αφηγείται σε θέατρα, βιβλιοθήκες, σχολεία, μουσεία, νοσοκομεία, φυλακές, ιδρύματα, δρόμους, πλατείες και έχει πάρει μέρος σε πολλά διεθνή φεστιβάλ (2015). Συνεργάζεται με το κέντρο προφορικής λογοτεχνίας της Γαλλίας (CLIO : Conservatoire Contemporain de Littérature Orale) από το 2005 μέχρι σήμερα.

ΚΟΤΑΡΙΝΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ

Δρ. Τμήματος Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Μαθηματικός, Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα

Τίτλος

“Είναι ο κόσμος μας Ευκλείδειος;” Διδάσκοντας Γεωμετρία σε μαθητές Β Λυκείου με τεχνικές ‘Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση’

Σύνοψη

Παρουσιάζουμε την εμπλοκή μιας ομάδας μαθητών Β’ Λυκείου σε ένα διδακτικό πείραμα 25 διδακτικών ωρών που αφορούσε στην αξιωματική θεμελίωση της Ευκλείδειας και των μη-Ευκλείδειων Γεωμετριών (Υπερβολικής και Ελλειπτικής) το οποίο βασίστηκε στην αξιοποίηση τεχνικών ‘Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση’ (ΔΤΕ). Η ΔΤΕ αποτελεί μια επιτελεστική τέχνη και ταυτόχρονα μια δομημένη παιδαγωγική διαδικασία η οποία, μέσα από τη δημιουργία ενός φανταστικού κόσμου, μας παρέχει το πλαίσιο για τη διδασκαλία μιας έννοιας, μιας ιδέας ή ενός γεγονότος, τη λύση προβλήματος καθώς και τη δυνατότητα καλλιέργειας προσωπικών και κοινωνικών δεξιοτήτων. Οι μαθητές μας σε ένα συνεργατικό πλαίσιο πραγματοποιήθηκαν μαθηματικές έννοιες —γεωμετρικές έννοιες— έγραψαν κείμενα για τα δρώμενα και τα παρουσίασαν με τεχνικές όπως παιχνίδι ρόλων, alter ego, reportage, συνέντευξη, ρόλο στον τοίχο, ραδιοφωνικές εκπομπές, θέατρο σκιών, Γράμματα κ.α.

Μέσα από την ανάλυση των ερευνητικών μας δεδομένων διαπιστώσαμε ότι η καινοτόμος, δημιουργική και βιωματική διδασκαλία της Γεωμετρίας μέσω τεχνικών ΔΤΕ συνέβαλε στη δημιουργία ενός διδακτικού περιβάλλοντος το οποίο: α) Παρείχε κίνητρα για την κινητοποίηση και εμπλοκή των μαθητών στη διδακτική διαδικασία, προβάλλοντας αξίες που ταυτίζονται με τις αξίες των ίδιων των μαθητών, β) Διαμόρφωσε μια κουλτούρα στην τάξη με τον εκπαιδευτικό να ‘εκχωρεί’ την εξουσία του και με κοινωνικές νόρμες οι οποίες δημιούργησαν ευκαιρίες συνεργασίας, αλληλεπίδρασης των ιδεών των μαθητών στις ομάδες τους, γ) Καλλιέργησε εκείνες τις ικανότητες και δεξιότητες των μαθητών που είναι απαραίτητες για έναν υπεύθυνο πολίτη σε μια δημοκρατική κοινωνία δ) Καλλιέργησε τη δημιουργικότητα και την προσωπική έκφραση των μαθητών μέσα από τα Μαθηματικά ενώ ε) Παρείχε το πλαίσιο για την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης των μαθητών.

Βιογραφικό

Η Παναγιώτα Κοταρίνου είναι καθηγήτρια μαθηματικών στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα. Είναι διδάκτωρ του Παιδαγωγικού Τμήματος Ειδικής Αγωγής του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

με θέμα τη διδασκαλία της Γεωμετρίας στο Λύκειο μέσα από τη χρήση τεχνικών της "Δραματικής τέχνης στην εκπαίδευση" (*Drama in Education*). Έχει παρακολουθήσει επιμορφώσεις, σεμινάρια, ημερίδες σχετικές με καινοτόμες μεθόδους στη διδασκαλία (*Εκπαίδευση σε Μουσεία, Οι παραστατικές τέχνες στη διδασκαλία των θετικών επιστημών*) και έχει επίσης συμμετάσχει ως επιμορφώτρια σε εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας των μαθηματικών. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια με εισηγήσεις που αφορούν στην αξιοποίηση της Λογοτεχνίας, του Θεάτρου, της Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση και της Ρητορικής στη διδασκαλία των Μαθηματικών, ενώ εργασίες της έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή περιοδικά.

ΚΟΥΒΟΥ ΟΥΡΑΝΙΑ

Διδακτική της Τέχνης, Σχολή Επιστημών της Αγωγής, Παν/μίου Αθηνών

Τίτλος

Σχέδιο Διαπραγμάτευσης: μία περίπτωση διδασκαλίας της τέχνης σε παιδιά

Σύνοψη

Σύντομη περιγραφή

Η συνεργασία ενήλικα με παιδί ως μέθοδος διδασκαλίας σχεδίου παρατήρησης. Τα παιδιά διαπραγματεύονται την καλλιτεχνική διαδικασία με τον δάσκαλό τους, διορθώνοντας και συζητώντας τα σχεδιαστικά του «λάθη».

Περιγραφή

Αυτή η παιδαγωγική μέθοδος διδασκαλίας τέχνης, βασίζεται στην άποψη του Vygotsky, ότι η γνώση μπορεί να οικοδομηθεί από τον κατάλληλα ενημερωμένο διδάσκοντα, προς όφελος του μαθητευομένου. Η σχετική έρευνα, αποδεικνύει ότι τα παιδιά είναι σε θέση, να εμπλουτίσουν το υπάρχον ρεπερτόριο των σχεδιαστικών τους στερεοτύπων και στρατηγικών, παρατηρώντας ένα σημαντικό σε αυτά πρότυπο, τον ενήλικα, να καταγίνεται με την σχεδιαστική διαδικασία. Αυτή η μέθοδος διδασκαλίας, γνωστή ως «σχέδιο διαπραγμάτευσης», εφαρμόστηκε και μελετήθηκε από προπτυχιακούς φοιτητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, σε τάξεις του Ελληνικού δημοτικού και νηπιαγωγείου. Ο φοιτητής-ερευνητής, σχεδίασε μπροστά στην τάξη των παιδιών ένα αντικείμενο σε κοινή θέα, κάνοντας εμπρόθετα λάθη κρίσης. Τα παιδιά συμμετείχαν σε μία διαδικασία λήψης αποφάσεων, διορθώνοντας τα λάθη του/της. Με αυτό τον τρόπο καθιέρωσαν μια σχέση ανάμεσα στο πραγματικό αντικείμενο και τα σημάδια που αυτός/ή έκανε πάνω στον πίνακα. Τα σχέδια που εκτέλεσαν αμέσως μετά από αυτή την διαδικασία παρατήρησης και κριτικής, αποδεικνύουν την καλλιέργεια μίας πλέον οξυδερκούς αντίληψης, καθώς και ικανότητας αναστοχασμού, ενώ σχεδιάζουν. Επιπρόσθετα ο διδάσκων απελευθερώθηκε από τον περιοριστικό ρόλο του απλού διευκολυντή ή παρατηρητή των αυθόρμητων καλλιτεχνικών δημιουργιών του παιδιού, αποκτώντας έναν ενεργό παιδαγωγικό ρόλο στην καλλιτεχνική του ανάπτυξη. Τα αποτελέσματα αυτής της δίχρονης έρευνας υποδεικνύουν επίσης, ότι το περιβάλλον των ελληνικών σχολικών τμημάτων και γενικά του εκπαιδευτικού συστήματος, καθιστούν αναγκαίες κάποιες αλλαγές στον τρόπο εφαρμογής αυτής της προσέγγισης, και υποδηλώνουν την ανάγκη περαιτέρω έρευνας των εκπαιδευτικών δυνατοτήτων της, και της πολιτιστικής της διάστασης.

Βιογραφικό

Έλαβε πτυχίο ζωγραφικής από την Σχολή Καλών Τεχνών της Φλωρεντίας και δίδαξε το μάθημα των καλλιτεχνικών σε δημοτικό σχολείο 9 χρόνια. Έλαβε το διδακτορικό δίπλωμα από το Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στο γνωστικό αντικείμενο της διδακτικής της τέχνης το οποίο διδάσκει στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών τα τελευταία 12 χρόνια. Δίδαξε ιστορία και θεωρία της μοντέρνας και μεταμοντέρνας τέχνης στο Αμερικάνικο Κολλέγιο - *Deree* από το 1992 μέχρι το 2012. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι η ιστορική ταυτότητα της διδακτικής της τέχνης ως γνωστικό αντικείμενο με ιδιαίτερη έμφαση στα διδακτικά μοντέλα και το θεωρητικό τους υπόβαθρο. Πρόσφατο ερευνητικό ενδιαφέρον είναι η μελέτη συνεργατικών μεθόδων διδασκαλίας τέχνης σε παιδιά καθώς και η θεωρητική τους θεμελίωση. Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης στο Πρόγραμμα Ελληνιστικών Σπουδών του Πανεπιστημίου του *Princeton* ως ερευνητής των μοντέλων διδακτικής της τέχνης στην σύγχρονη Ελλάδα. Έχει δημοσιεύσει άρθρα σχετικά με το παιδικό σχέδιο και την διδασκαλία του σε διάφορα περιοδικά διδακτικής της τέχνης όπως το *International Journal of Education Through Art*, *International Journal of Art & Design Education*.

ΚΟΥΚΟΥΝΑΡΑΣ-ΛΙΑΓΚΗΣ ΜΑΡΙΟΣ

Λέκτορας Διδακτικής των Θρησκευτικών, Τμήμα Θεολογίας, ΕΚΠΑ

Τίτλος

Θέατρο στην Εκπαίδευση και ηθική αγωγή: απελευθέρωση ή υποδούλωση;

Σύνοψη

Στο άρθρο αυτό επιχειρείται η ανάπτυξη παιδαγωγικής θεωρίας για τη λειτουργική σχέση 'Θεάτρου στην Εκπαίδευση' και σχολικής ηθικής αγωγής με βάση τη γνωσιακή επιστήμη. Αναδεικνύονται, έτσι, οι διαφορετικές προσεγγίσεις της γνώσης στο πλαίσιο της εκπαίδευσης (γνωστικής και οικολογικής) και το φιλοσοφικό και επιστημονικό υπόβαθρό τους. Η ένταξη του 'Θεάτρου στην Εκπαίδευση', μέσω του Προγράμματος Σπουδών, στην καθημερινότητα του σχολείου και στη μαθησιακή διαδικασία μπορεί να αποτελέσει εργαλείο απελευθέρωσης, αλλά και υποδούλωσης ανάλογα με τους φιλοσοφικούς και πολιτικούς προσανατολισμούς των υπεύθυνων της εκπαίδευσης (ειδικοί, εμπειρογνώμονες) και της εκπαιδευτικής πράξης στην τάξη (εκπαιδευτικοί). Στο παρόν μελετώνται ερευνητικά οι διαφορές μεταξύ των δύο προσεγγίσεων και γίνονται αναφορές στα εμπειρικά δεδομένα της Ελλάδας και άλλων χωρών που θεμελιώνουν την παιδαγωγική λειτουργικότητα του θεάτρου στην διαμόρφωση της προσωπικής ταυτότητας και του ήθους του μαθητή από την προσχολική και σε όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσής του. Σκοπός είναι να απαντηθεί το βασικό ερώτημα που απασχολεί τον ερευνητή και προκαλεί κάθε ειδικό και εκπαιδευτικό να πάρει θέση, πριν συμφωνήσει, χωρίς πολλές διατυπώσεις, με την παιδαγωγική αξία του 'Θεάτρου στην Εκπαίδευση': Με ποιες παιδαγωγικές, φιλοσοφικές και πολιτικές προϋποθέσεις το θέατρο, ως ασφαλής, μαθητοκεντρική και χειραφετητική μέθοδος και τεχνική, μπορεί να ενταχθεί στην απελευθερωτική εκπαίδευση με σκοπό την ηθική αγωγή μέσω των μαθημάτων του Προγράμματος Σπουδών;

Βιογραφικό

Ο Μάριος Κουκουνάρας Λιάγκης σπούδασε Θεολογία και Ελλ. Φιλολογία. Εξειδικεύθηκε στην Παιδαγωγική (MA) και την Κοινωνιολογία της Θρησκείας (PhD) στη Θεολογία του ΑΠΘ. Είναι Λέκτορας της «Διδακτικής των Θρησκευτικών» στο Τμ. Θεολογίας του ΕΚΠΑ από το 2013. Δίδαξε 10 χρόνια στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και εργάστηκε στον τύπο και το ραδιόφωνο. Έχει παρακολουθήσει κύκλους σεμιναρίων για το Θέατρο στην Εκπαίδευση κι έχει ασχοληθεί επαγγελματικά με τα Θεατροπαιδαγωγικά Προγράμματα για σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Έχει εργαστεί ως επιμορφωτής σε ποικίλα επιμορφωτικά σεμινάρια και συνεργαστεί ως παραγωγός Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, το ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ. Κομοτηνής, Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση, Ίδρυμα Λασκαρίδου κ.ά. Σήμερα ερευνά τη διδακτική μεθοδολογία της Θρησκευτικής Εκπαίδευσης, τα Αναλυτικά Προγράμματα, την κονστρουκτιβιστική προσέγγιση μάθησης, την πολυτροπική διδακτική και τη διαπολιτισμική εκπαίδευση. Συνεργάζεται με το Institute of Education του UCL-University of London. Έχει κυκλοφορήσει τέσσερα βιβλία για την εκπαίδευση στις εκδόσεις Γρηγόρης, Ακρίτας και Gutenberg.

ΚΟΥΤΗ ΜΑΡΙΑ

Σχολική Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής 4ης Περιφέρειας Αττικής.

Τίτλος

Με οδηγό τον Πολυχρόνη Λεμπέση και ένα γραμματόσημο γνωρίζουμε την παραδοσιακή στολή της Σαλαμίνας. Ένα πρόγραμμα Μουσειακής Αγωγής για το Νηπιαγωγείο.

Σύνοψη

Τα τελευταία χρόνια η συνεχής ανάπτυξη ποικίλων μορφών τέχνης και η εύκολη πρόσβασή τους στην καθημερινή ζωή γονέων και παιδιών μεταφέρει τη βαρύτητα της εισαγωγής και της αποτελεσματικής αξιοποίησης των τεχνών και στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με έργα τέχνης, μα δεν έχουν πάντα τη δυνατότητα να εμβαθύνουν στην καλλιτεχνική παρουσίαση της πραγματικότητας. Γι' αυτό, το σχολείο έρχεται να τα εισάγει στις πρώτες μορφές ανάγνωσης, ανάλυσης και επεξήγησης ειδών τέχνης μέσα από τον διάλογο και τις εικαστικές δραστηριότητες. Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται ένα ολοκληρωμένο καινοτόμο πρόγραμμα Μουσειακής Αγωγής για το νηπιαγωγείο, το οποίο διασυνδέει έναν πίνακα ζωγραφικής του Πολυχρόνη Λεμπέση και ένα γραμματόσημο με ένα πρόγραμμα μουσειακής αγωγής για την παραδοσιακή στολή της Σαλαμίνας, με στόχο την ενδυνάμωση της επαφής των νηπίων με την τοπική λαϊκή τους τέχνη. Το μουσειοπαιδαγωγικό πρόγραμμα στηρίζεται στη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης του Howard Gardner, σύμφωνα με την οποία δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να κατανοήσουν με διαφορετικούς τρόπους τη γνώση. Στόχος, η ανάδειξη της προσωπικής μοναδικότητας κάθε μαθητή-παιδιού μέσα από τους οκτώ τύπους νοημοσύνης (γλωσσική, μαθηματική, χωροταξική, μουσική, σωματοκινητική, διαπροσωπική, ενδοπροσωπική και συναισθηματική). Το πρόγραμμα διακρίνεται σε τέσσερις φάσεις και στην αξιολόγηση. Λαμβάνοντας υπόψιν τον βαθμό ωρίμανσης των παιδιών ως προς τις αντιληπτικές, γνωστικές, γλωσσικές, κοινωνικές, και οπτικοχωρικές ικανότητες δεξιοτεχνίας τους, καθώς επίσης και την αναγκαιότητα μιας παιδαγωγικής προσέγγισης όλων των εκφραστικών μέσων, μέσω του

προτεινόμενου προγράμματος δίνονται οι ευκαιρίες για να αναπτυχθούν πολύπλευρα οι ιδιαίτερες ικανότητες των παιδιών σε διάφορους τομείς.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: λαϊκή τέχνη, παραδοσιακή στολή, Πολυχρόνης Λεμπέσης, γραμματόσημο, Σαλαμίνα, προσχολική ηλικία, λαογραφικό μουσείο, Μορφές Πολλαπλής Νοημοσύνης.

Βιογραφικό

Η Μαρία Κουτή γεννήθηκε στην Καρδίτσα. Σπούδασε Νηπιαγωγός και εργάστηκε στη Δημόσια Εκπαίδευση. Από το 2004 έως το 2007 διετέλεσε υπεύθυνη Αγωγής Υγείας στη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Γ' Αθήνας. Είναι Σχολική Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής για δεύτερη τετραετία στην 4η Περιφέρεια Αττικής με έδρα τον Πειραιά. Φοίτησε στη Σχολή Επιμόρφωσης Λειτουργών Δημοτικής Εκπαίδευσης (Σ.Ε.Λ.Δ.Ε.), έκανε μετεκπαίδευση στο Μαράσλειο Διδασκαλείο Αθηνών (Μ.Δ.Δ.Ε.) με "άριστα". Απέκτησε με "άριστα" το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα του προγράμματος "Συστηματική Φιλοσοφία", του τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής-Ψυχολογίας (Φ.Π.Ψ.), της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Σήμερα είναι υποψήφια διδάκτωρ φιλοσοφίας στο ίδιο Πανεπιστήμιο. Έχει συμμετάσχει στο ερευνητικό πρόγραμμα "Πυθαγόρας", το οποίο πραγματοποιήθηκε σε 14 Ευρωπαϊκές χώρες με τίτλο: "Εκτίμηση και προαγωγή της ποιότητας ζωής σχετιζόμενης με την υγεία στα παιδιά 8-12 ετών στην Ελλάδα" 1/2005 - 12/2006. Το 2007 παρακολούθησε σεμινάριο 240 ωρών με τίτλο: "Εκπαιδευτικό πρόγραμμα ανάπτυξης δεξιοτήτων σε θέματα αγωγής υγείας" από το ΚΕΘΕΑ σε συνεργασία με το Ε.Ι.Ν. (Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας). Έχει δημοσιεύσει άρθρα της σε επιστημονικά περιοδικά, εφημερίδες και πρακτικά συνεδρίων. Είναι συγγραφέας πέντε επιστημονικών βιβλίων.

ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Εκπαιδευτικός Πειραματικού Λυκείου Πανεπιστημίου Πατρών

Τίτλος

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος μέσα σ' ένα βιωματικό εργαστήριο.

Σύνοψη

Η παρούσα εισήγηση αφορά την οργάνωση ενός βιωματικού εργαστηρίου για τον Δομήνικο Θεοτοκόπουλο που πραγματοποιήθηκε στο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών το Δεκέμβριο του 2014. Η έλλειψη επαρκούς αναφοράς στον Ελ Γκρέκο από τα σχολικά εγχειρίδια και η συμπλήρωση 400 χρόνων από το θάνατό του το 2014 ήταν το έναυσμα που μας ώθησε στην ενασχόληση με το θέμα.

Στο βιωματικό εργαστήριο συμμετείχαν μαθητές από Γυμνάσια και Λύκεια της Πάτρας μαζί με τους συνοδούς καθηγητές τους. Οι προσκεκλημένοι ενημερώθηκαν αρχικά για τη ζωή και το έργο του Θεοτοκόπουλου και στη συνέχεια κατά ομάδες συμμετείχαν στα εργαστήρια δημιουργικής γραφής (ακροστιχίδες ποιήματα, κείμενα), στο εικαστικό εργαστήριο (αισθητικός υπομνηματισμός, απόδοση πινάκων του Γκρέκο, τεχνική ντεκουπάζ) και στο ψηφιακό εργαστήριο (εικονικό μουσείο Γκρέκο, σταυρόλεξα, χρονογραμμή).

Στόχος μας δεν ήταν μόνο να διαμορφώσουμε την «αισθητή νόηση» των μαθητών ούτε να τους εξοικειώσουμε με τις υψηλότερες ιδέες του ανθρώπινου πνεύματος που η τέχνη εκφράζει, αλλά η ενθάρρυνση της ενεργητικής, βιωματικής μάθησης και η ενίσχυση της

δημιουργικής σκέψης. Επίσης η κατάδειξη του σχολείου ως χώρου που επιδιώκει τη συνεχή βελτίωση, την αλλαγή, την πολυμορφία και που διαχέει καλές πρακτικές οι οποίες καθίστανται μηχανισμοί υποστήριξης της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Παράλληλα η δράση υπήρξε ευκαιρία διάχυσης μιας καλής πρακτικής από τους ίδιους τους μαθητές μας καθώς αυτοί λειτούργησαν ως πολλαπλασιαστές των πρακτικών και δεξιοτήτων που απέκτησαν μέσα από τη συμμετοχή τους σε δύο πολιτιστικά προγράμματα αφιερωμένα στο μεγάλο Έλληνα ζωγράφο.

Βιογραφικό

Ο Κυριακούλοπουλος Ευάγγελος είναι πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο ΕΑΠ και έχει πλούσιο συγγραφικό έργο. Έχει παρακολουθήσει elearning επιμορφωτικά προγράμματα στο ΕΚΠΑ και έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε αρκετά επιστημονικά συνέδρια. Τα ενδιαφέροντά του περιστρέφονται γύρω από τις τέχνες και τον πολιτισμό. Σήμερα είναι καθηγητής στο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΛΑΒΔΑ ΜΥΡΤΩ

Τίτλος

Σχολεία και Πολιτιστικοί Οργανισμοί: Μια δυναμική σχέση

Σύνοψη

Η παρούσα εισήγηση υπογραμμίζει τη δυναμική συνύπαρξη μεταξύ σχολείου και πολιτιστικών οργανισμών, ως μοχλό ανάπτυξης νέων πεδίων και δυνατοτήτων για τους μαθητές. Εξετάζοντας την τέχνη ως ένα εξαιρετικό εκπαιδευτικό εργαλείο επισημαίνει το ρόλο της ως πολλαπλασιαστή της διδακτικής εμπειρίας και αρωγό της δημιουργικότητας στο εκπαιδευτικό περιβάλλον. Επιπλέον, επισημαίνει αλλαγές στην προσέγγιση του αντικειμένου από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, αλλά και στην ίδια τη δομή του εκπαιδευτικού συστήματος. Τέλος, η εισήγηση ορίζει τη συμπληρωματικότητα μεταξύ σχολείου και πολιτιστικών οργανισμών βάσει πρακτικών παραμέτρων, μεθοδολογίας και γνωστικών πεδίων και παραθέτει το εκπαιδευτικό πρόγραμμα της Στέγης και της επιδιώξεις του, όπως αυτές προκύπτουν από τη συνεργασία με τη σχολική κοινότητα.

Βιογραφικό:

Η Μυρτώ Λάβδα σπούδασε Ιστορία Τέχνης, με μεταπτυχιακό στη Διδακτική της Τέχνης από το Teachers College του Columbia University της Νέας Υόρκης. Έχει εργαστεί στο Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης της Νέας Υόρκης, MoMA και του Μουσείου Κυκλαδικής και Αρχαίας Ελληνικής Τέχνης στην Αθήνα. Από το 2010 είναι Υπεύθυνη του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων της Στέγης Γραμμάτων & Τεχνών του Ιδρύματος Ωνάση.

ΛΑΓΟΥΡΗ ΜΑΡΙΝΑ

Δασκάλα, Βιολόγος, Πειραματικό Σχολείο ΑΠΘ

Τίτλος

Διαθεματική προσέγγιση των τεχνών με χρήση συνδιδασκαλίας σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Σύνοψη

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει την επιτυχή διαθεματική προσέγγιση της λογοτεχνίας και της ποίησης με την αξιοποίηση της θεατρικής αγωγής και των εικαστικών, την επίτευξη μαθησιακών στόχων, ανάπτυξη κριτικής σκέψης, συνεργασίας, καλλιέργεια ομαδικού πνεύμα-τος και αλληλοβοήθειας, των μαθητών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας με τη χρήση της διδακτικής μεθόδου της συνδιδασκαλίας (“team co-teaching”), στην από κοινού προετοιμασία και πραγμάτωση μιας θεατρικής παράστασης. Συνεργάστηκαν εκπαιδευτικοί διαφορετικών ειδικοτήτων σε μορφή παιδαγωγικής ομάδας, οι οποίες απέκτησαν οργανωτικές δεξιότητες και λειτούργησαν ως πρότυπο συνεργασίας για τους μαθητές.

Επιλέχτηκε ως θέμα η δύναμη της προσφοράς και προσεγγίστηκε με το ανάγνωσμα της “Πετρόσουπας” του Τζον Μουθ. Στην ολομέλεια των νηπίων και μαθητών της πρώτης τάξης, με τη χρήση μορφών θεατρικής έκφρασης οι μαθητές με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών επεξεργάστηκαν το κείμενο, απελευθέρωσαν τα συναισθήματά τους και έδωσαν τις δικές τους απαντήσεις σε θεμελιώδη ζητήματα, (αγάπη, φόβος, μοναξιά, κ.α.), που θύμιζαν λέξεις και εικόνες από γνωστά ποιήματα. Στην προγραμματισμένη ανατροφοδότηση, οι εκπαιδευτικοί αποφάσισαν ότι οι μαθητές άνοιξαν τον δρόμο της ποίησης και επέλεξαν σχετικά ποιήματα. Κατόπιν με τη δραματοποίηση και ενεργοποίηση όλων των αισθήσεών τους οι μαθητές βίωσαν τα ποιήματα και δημιούργησαν μια ποιητική θεατρική πετρόσουπα. Στο τέλος δημιούργησαν ομαδικά τις πετροπροσκλήσεις τους, ζωγραφίζοντας εικόνες και γράφοντας το κείμενο πάνω σε πέτρες, καλλιεργώντας τη φαντασία και δημιουργικότητά τους.

Τα παιδαγωγικά οφέλη από τη συμμετοχή των μαθητών σε αυτές τις δραστηριότητες ήταν πολλαπλά καθώς τους ενέπλεξαν σε ανοικτές βιωματικές διαδικασίες μάθησης, σύμφωνα με τις ανάγκες, τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους και καλλιεργήθηκαν η γλωσσική, συναισθηματική, κοινωνική και αισθητική ανάπτυξή τους.

Βιογραφικό

Η Λάγουρη Μαρίνα γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, είναι κάτοχος πτυχίου του παιδαγωγικού τμήματος δημοτικής εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, του Βιολογικού τμήματος του ΑΠΘ, του διδασκαλείου «Δημήτρης Γληνός» του ΑΠΘ, και του διαπανεπιστημιακού μεταπτυχιακού τμήματος «ΔΙΧΗΝΕΤ» του ΑΠΘ- ΕΚΠΑ. Έχει πιστοποίηση Α΄ και Β΄ επιπέδου στις ΤΠΕ, και παρακολούθησε το μείζον πρόγραμμα επιμόρφωσης, ετήσια επιμόρφωση στην οργάνωση και διοίκηση σχολικών μονάδων καθώς και επιμορφώσεις μικρότερης διάρκειας. Εξωτερική συνεργάτης στο Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας από το 2013, και στο ΙΕΠ για την επιλογή και τον εμπλουτισμό με εκπαιδευτικά μεταδεδομένα ψηφιακών αντικειμένων από συλλογές πολιτισμικών φορέων. Έχει συμμετοχές σε συνέδρια ως εισηγήτρια, κριτής και μέλος προεδρείου. Εργάζεται στο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και

ενδιαφέρεται για την προώθηση και εφαρμογή της καινοτομίας και διαθεματικότητας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

ΛΑΖΑΝΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Φιλολόγος - τ. Σύμβουλος ΙΕΠ

Τίτλος

Σύγχρονη ψηφιακή τέχνη και Φιλοσοφία: διδάσκοντας πολιτική & κοινωνική φιλοσοφία με πρωτότυπο κόμικ.

Σύνοψη

Στην υλο-κεντρική (content-based) και αφηγηματική-ερμηνευτική προσέγγιση κάθε περιεχομένου-αντικειμένου γνώσης, πολύτιμα προαπαιτούμενα για την κατάκτηση, τη συγκράτηση, αλλά και την εμπέδωση των νέων γνωστικών πληροφοριών αποτελούν τόσο το οργανωτικό και επικοινωνιακό χάρισμα του εκπαιδευτικού-διδάσκοντος, όσο και ο βαθμός προσήλωσης και επιθυμίας των ίδιων μαθητών. Το γνωστικό αντικείμενο, ωστόσο, της Φιλοσοφίας συνδέεται με μια περισσότερο κριτική και συγ-κριτική (που θα πει, *διαλεκτική*) πραγμάτευση των ιδεών και των διλημάτων της ζωής και, συνεπώς, διεκδικεί και απαιτεί μια *πιο στοχαστική και εποικοδομιστική* προσέγγιση του προσφερόμενου κάθε φορά γνωστικού υλικού. Μια προσέγγιση που, θα λέγαμε, υπερβαίνει την απλή αφήγηση και εμβαθύνει στη συμμετοχική πρόθεση.

Με ποιον τρόπο, όμως, είναι δυνατή αυτή η προσέγγιση των φιλοσοφικών όρων και ιδεών μέσα από το πολυτροπικό και ενεργητικό περιβάλλον των ΤΠΕ; Πόσο κριτικά, διδακτικά και εκ-παιδευτικά δυναμικά μπορεί να γίνει η *οπτική αναπαράσταση της πληροφορίας*, όπως αυτή επιχειρείται διαμέσου των κόμικς; Σε ποιον βαθμό, μάλιστα, η εικόνα καθεαυτή εκθέτει, διδάσκει και *δια-μορφώνει*; Κι ακόμη: Με τι εργαλεία επαναδιατυπώνεται στην εποχή μας η βιωματική προσέγγιση της γνώσης και αφυπνίζεται το ευρετικό πνεύμα μαθητικής συμμετοχής; Πόσο εφικτή είναι, άραγε, η επικοινωνία μεταξύ αφενός των διαχρονικά σημαντικότερων πολιτικών και κοινωνικών φιλοσόφων και αφετέρου της οικογένειας Ντακ του Walt Disney μέσω ενός σύγχρονου ψηφιακού chat room περιβάλλοντος; Και, εντέλει, πόσο οι *εικονικοί ήρωες* εξυπηρετούν το διαμηχανίσασθαι της φιλοσοφίας με όρους παρώθησης και στοχαστικής διερεύνησης;

Μένει να το δούμε..

Βιογραφικό

Ο Παναγιώτης Λαζανάς ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στην Πάτρα κι έπειτα σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (1992-1996) και στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ του Παντείου (1997-1999). Το 2011 αναγορεύθηκε διδάκτορας του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης & Ιστορίας του Παντείου. Έχει εργαστεί ως δημοσιογράφος στην εφημερίδα Το Βήμα, αλλά και ως συνεργάτης των εκδόσεων Λυμπέρη (1998-02), ενώ από το 2003, έπειτα από τη συμμετοχή του στον διαγωνισμό εκπαιδευτικών του ΑΣΕΠ, υπηρετεί ως Φιλολόγος στη Δ/θμια Εκπαίδευση. Επί τριετία αποσπάστηκε ως υπεύθυνος Τύπου & Δημοσίων Σχέσεων στο Ιδιαίτερο Γραφείο του Περιφ/κου Δ/ντή Εκπ/σης Δυτ. Ελλάδας (2005-

2007), ενώ τον Σεπτέμβριο του 2014 τοποθετήθηκε ως Σύμβουλος Β' στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ), όπου και παρέμεινε έως τον Αύγουστο του 2015, οπότε και επέστρεψε στην οργανική του θέση στο Γ/σιο Λάππα Αχαΐας. Έχει συμμετάσχει ως εισηγητής και ως ακροατής σε Συνέδρια και Ημερίδες, αλλά και έχει αρθρογραφήσει σχετικά με ζητήματα Ιστορίας και Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης, Διδακτικής των Φιλολογικών μαθημάτων, Φιλοσοφίας, Καινοτόμων δράσεων στην Εκπαίδευση κ.ά. Επίσης, έχει παρακολουθήσει εργαστήρια Δημοσίων Σχέσεων, Λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης, Οργάνωσης και Διαχείρισης Περιβάλλοντος Γραφείου κ.ά. Είναι παντρεμένος και πατέρας μιας κόρης.

ΛΑΚΙΔΟΥ ΙΛΙΑ

Θεατρολόγος, Εκπαιδευτικός Ραλλείων Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων Πειραιά

Τίτλος

Δημιουργώντας ένα ιστορικό ντοκιμαντέρ μέσα στο σχολείο: «διά των τεχνών» προσέγγιση της Ελληνικής Επανάστασης (θέατρο, κινηματογράφος, μουσική, ζωγραφική, χορός)

Σύνοψη

Οι τέχνες επιτρέπουν στο μαθητή και τη μαθήτριά να εκφραστούν ελεύθερα και παράλληλα να βιώσουν νέες εμπειρίες. Η προσέγγιση, επομένως, ενός γνωστικού αντικείμενου μέσω των τεχνών εμπλέκει τους μαθητές σε μία βιωματική μαθησιακή διαδικασία, ενεργητική κι όχι παθητική, που καταλήγει να γίνει μοναδική εμπειρία ζωής για εκείνους αλλά και για τους εμπλεκόμενους διδάσκοντες. Με αυτή την αφετηρία και με δεδομένη την υποχρέωση κάθε σχολικής μονάδας να διοργανώνει μία εκδήλωση ιστορικής μνήμης για την εθνική γιορτή της 25ης Μαρτίου, μία ομάδα εκπαιδευτικών των Ραλλείων Πειραματικών Δημοτικών Σχολείων Πειραιά προχώρησε το σχολικό έτος 2014-15 στην ανάπτυξη ενός πλέγματος συνδεδεμένων διδακτικών δράσεων στα μαθήματα της ιστορίας, της Θεατρικής Αγωγής, των Εικαστικών, της Μουσικής και της Φυσικής Αγωγής με άξονα το πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων πολιτιστικών θεμάτων «Ίχνη ιστορίας: γνωριμία με το ντοκιμαντέρ». Στόχος του προγράμματος, του οποίου είχα την ευθύνη, δεν ήταν μόνο η εμπλοκή των μαθητών σε μία καινοτόμο δημιουργική διαδικασία αλλά και συνάμα η άμβλυνση των δυσκολιών που προκύπτουν από τη διδασκαλία ενός τόσο μείζονος ιστορικού σταθμού της ελληνικής ιστορίας, ένα μάθημα, που όπως κατέδειξε η *Ενδιάμεση Έκθεση: Ποσοτικά Ευρήματα Έρευνας απόψεων Σχολικών Συμβούλων για τα Γνωστικά Αντικείμενα του Δημοτικού* (ΙΕΠ, 2015, σελ. 10,12,16) θεωρείται ένα από τα δυσκολότερα γνωστικά αντικείμενα του Δημοτικού Σχολείου. Στην εισήγηση, θα παρουσιαστεί η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε, τα στάδια εργασίας και αποσπάσματα του τελικού αποτελέσματος, δηλαδή του φιλμ που δημιουργήθηκε. Η ταινία είναι αναρτημένη σε τρία μέρη:

Μέρος Α': vod-new.sch.gr/asset/detail/MAWK0jFJU8RriTnaoHpbcJ34

Μέρος Β': vod-new.sch.gr/asset/detail/W1sFosSEjaObHJXDSGkOLPIY

Μέρος Γ': vod-new.sch.gr/asset/detail/H2FdeuobLK7SIuVUtQ3UKP0o

Βιογραφικό

Η Γλία Λακίδου είναι διδάκτορας θεατρολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει σε Τμήματα Θεατρικών Σπουδών των ελληνικών ΑΕΙ ενώ έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε

συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Μελέτες της έχουν δημοσιευθεί σε περιοδικά και συλλογικούς τόμους. Το 2011 σχεδίασε και επιμελήθηκε την έκθεση και τον κατάλογο «Ο Σπύρος Βασιλείου και το θέατρο» (Μουσείο Μπενάκη). Το 2014 εξέδωσε στα ελληνικά το έργο της Ανν Σουρζέρ «Σταθμοί της σκηνογραφίας του Δυτικού θεάτρου» (Αιγόκερως), το οποίο συμπλήρωσε με το επίμετρο «Η σκηνογραφία του νεοελληνικού θεάτρου». Διδάσκει Θεατρική Αγωγή στα Ράλλεια Πειραματικά Δημοτικά Σχολεία Πειραιά όπου είναι επίσης υπεύθυνη για την πρακτική άσκηση στη διδακτική του θεάτρου των φοιτητών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Επιπλέον, εκπονεί δράσεις παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού με θέμα «Το θέατρο ως διδακτικό μέσο: βιωματικά σχέδια διδασκαλίας σε μαθήματα Γενικής Παιδείας ή Ξένης Γλώσσας». Συνέταξε το 2015, το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα «Θεατρολογία» των Καλλιτεχνικών Γυμνασίων.

ΛΙΑΡΑΚΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Τίτλος

Τι ακριβώς είναι αυτό που κάνει τους σημερινούς εκπαιδευτικούς εικαστικών διαφορετικούς, την απομακρυσμένη κοινότητα πιο ελκυστική;

Σύνοψη

βλ. Χάιτα

Βιογραφικό

Η Γεωργία Λιαράκου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Διδάσκει το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο σε προπτυχιακό επίπεδο αλλά και σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών του Πανεπιστημίου Αιγαίου, του Πανεπιστημίου Αθηνών και του *Frederick University* (Κύπρος). Έχει συμμετάσχει σε περισσότερα από 20 ερευνητικά προγράμματα χρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το ΥΠΕΠΘ, Πανεπιστήμια και άλλους φορείς. Η ερευνητική της δράση αναφέρεται σε θεωρητικές προσεγγίσεις και πρακτικές εφαρμογές της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη. Είναι ιδρυτικό μέλος και γραμματέας της Ελληνικής Επιστημονικής Εταιρείας Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για την Αειφορία (ΕΛ.Ε.ΕΤ.Π.Ε.Α). Το συγγραφικό της έργο αποτελείται από δημοσιεύσεις σε διεθνή ερευνητικά περιοδικά, σε επιστημονικά βιβλία και πρακτικά συνεδρίων μετά από διαδικασία κρίσης καθώς και εκπαιδευτικά υλικά. Είναι συγγραφέας του βιβλίου *Από την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση στην Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, Προβληματισμοί, τάσεις και προτάσεις (2007, εκδόσεις Νήσος, σε συνεργασία με Ε. Φλογαίτη)* ενώ έχει επιμεληθεί τέσσερα βιβλία.

ΛΟΠΠΑ ΕΛΕΝΗ

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Σπούδασε φιλολογία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο, όπου πραγματοποίησε τις μεταπτυχιακές σπουδές και το διδακτορικό της στη Νεοελληνική λογοτεχνία. Εργάστηκε σε σχολεία στην Ελλάδα και στη Γαλλία και δίδαξε στα Πανεπιστήμια Α.Π.Θ. και Δημοκρίτειο. Διετέλεσε σχολική σύμβουλος (1998-2006). Υπήρξε μέλος της συγγραφικής ομάδας των βιβλίων «Έκφραση-Έκθεση» για το λύκειο. Δημοσίευσε άρθρα για τη γλώσσα και τη λογοτεχνία σε επιστημονικά περιοδικά της χώρας μας και της Γαλλίας. Ως συγγραφέας λογοτεχνικών έργων εκδόθηκαν τα εξής βιβλία της: *Τ' άσπρο χαρτί σκληρός καθρέφτης*, εκδόσεις Γαβριηλίδης, 2011, *Οι εμικρέ. Ιστορίες ανθρώπων*, εκδόσεις Γαβριηλίδης, 2013 και *Απαγορευμένη πατρίδα*, εκδόσεις Ν. Μπατσιούλας, 2015.

ΜΑΛΑΓΚΟΝΙΑΡΗ ΜΑΡΙΑ

Τελειόφοιτη Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΟΠΑ), Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης

Τίτλος

Διδακτική πρόταση για την «Πολιτική Παιδεία» της Α' Λυκείου: Η τέχνη αποτυπώνει τη «μετανάστευση»

Σύνοψη

βλ. Γαλανάκης

Βιογραφικό

Είναι Οικονομολόγος, τελειόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην Α.Σ.Ο.Ε.Ε.) του τμήματος Οικονομικής Επιστήμης με ειδίκευση στην Οικονομική των Επιχειρήσεων και τη Χρηματοοικονομική. Διαθέτει Παιδαγωγική και Διδακτική επάρκεια πιστοποιημένη από το Ι.Ε.Π. και το Υπουργείο Παιδείας. Έχει τετραετή εμπειρία στη διδασκαλία των οικονομικών μαθημάτων σε ατομικό και ομαδικό επίπεδο. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια με εισηγήσεις που αφορούν στις καινοτόμες μεθόδους στην διδασκαλία και στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική πράξη.

ΜΑΛΤΑΜΠΕ ΔΗΜΗΤΡΑ

Εικαστικός, Εργαστηριακός Συνεργάτης Τμ. Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Τίτλος

Η τέχνη ανοίγει τρύπες στο σκοτάδι

Σύνοψη

βλ. Χατζηδάκη

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1971, όπου ζει και εργάζεται. Την περίοδο 1992-97 σπούδασε ζωγραφική και σκηνογραφία στην ΑΣΚΤ Αθηνών. Το 2000 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές της

σπουδές - MA in Fine Arts (Environmental Art – Video Art) στο KIAD /University of Kent, Canterbury. Το 1995 με υποτροφία του προγράμματος Erasmus, φοίτησε στη Βασιλική Ακαδημία Καλών Τεχνών της Χάγης στην Ολλανδία. Έχει πραγματοποιήσει 3 ατομικές εκθέσεις και έχει συμμετάσχει σε ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα της υπάρχουν σε ιδιωτικές συλλογές. Από το 2002 συνεργάζεται με το ΤΕΙ Αθήνας (ΣΚΣ Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και έργων τέχνης) και από το 1998 διδάσκει σε ΙΕΚ σε ειδικότητες εφαρμοσμένων τεχνών (ελεύθερο σχέδιο, χρώμα, εικαστικά). Ατομικές εκθέσεις: 2005 extra s m a l l, 365 Art Project, Αθήνα, 2003 States of Mind, a.antonopoulou. art, Αθήνα, 2000 Μνήμες – Ίχνη βιωμένου χρόνου, Canterbury, Kent, U.K. dimalta@yahoo.com

ΜΑΡΚΕΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

Σχολική Σύμβουλος Μουσικής, Α' Δ/νση Β/θμιας Εκ/σης Αθήνας, PhD και post-doc στη Μουσική Εκπαίδευση, Institute of Education, University of London

Τίτλος

Νέα Παιδαγωγική για προσέγγιση της γνώσης από όλους: Μαθητές με προβλήματα όρασης στο μάθημα της Μουσικής

Σύνοψη

Στην εισήγηση αυτή αφού περιγραφούν τα συχνότερα προβλήματα όρασης θα δοθεί έμφαση στην αναζήτηση των θετικών χαρακτηριστικών του κάθε μαθητή κατά τη διδασκαλία. Θα υποστηριχθεί η αναγκαιότητα μιας Νέας Παιδαγωγικής με χρήση σύγχρονων μεθόδων διδασκαλίας που θα αγκαλιάσει όλους ανεξαιρέτως τους μαθητές. Μέσα σε αυτό το πνεύμα, η αξιολόγηση των μαθητών προτείνεται να επικεντρώνεται στη διαρκή αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Ο εκπαιδευτικός δηλαδή επιδιώκοντας την ανανέωση και την προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας του στον εκάστοτε μαθητή του επιτυγχάνει την απαραίτητη διαφοροποιημένη μάθηση ακόμη και σε μια πολυπληθή και ποικιλόμορφη σχολική τάξη. Θα υποστηριχθεί ότι η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία συμβάλλει ώστε οι μαθητές να μπορούν να μάθουν ο ένας από τον άλλο στα πλαίσια της ομάδας (Vygotsky, 1978), ανακαλύπτοντας ταυτόχρονα τον ιδανικό δρόμο της συνεργασίας που θα τους βοηθήσει σε όλη τη ζωή τους σε οποιαδήποτε πορεία κι αν ακολουθήσουν. Τέλος, θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα ερευνών που έχουν αποδείξει ότι η μουσική μπορεί να είναι προσεγγίσιμη και ιδιαιτέρως ευεργετική και στους μαθητές με προβλήματα όρασης.

Βιογραφικό

Η Γεωργία Γ. Μαρκέα έχει PhD στη Μουσική Εκπαίδευση (2002) από το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, Ινστιτούτο της Εκπαίδευσης υπό την καθοδήγηση του καθηγητή Keith Swanwick με υποτροφία του ΙΚΥ. Στο Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Λονδίνου έχει επίσης ολοκληρώσει δύο μεταδιδακτορικές έρευνες υπό την καθοδήγηση του καθηγητή Graham Welch (2005 και 2014). Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών και της Ανώτερης Σχολής Κοινωνικών Λειτουργιών της Αθήνας. Έχει επίσης πτυχία ανώτερων θεωρητικών (Αρμονία, Αντίστιξη και Φούγκα) καθώς και Δίπλωμα Πιάνου και Πτυχίο Πιάνου με Άριστα Παμψηφεί από το «Ωδείο Αθηνών», όπου σπούδασε υπό την καθοδήγηση της αξέχαστης παιδαγωγού Φοίβης Βάλληνδα με υποτροφία. Ως πιανίστα έχει λάβει μέρος σε συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τις οποίες ακολούθησαν εξαιρετικές κριτικές σε γνωστές εφημερίδες. Το συγγραφικό της έργο αποτελείται από δέκα βιβλία και δεκάδες άρθρα σε βιβλία και περιοδικά με κριτές. Από το 2007 είναι Σχολική Σύμβουλος εκπαιδευτικών Μουσικής στην Αθήνα.

ΜΑΣΤΟΡΟΔΗΜΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ

Νηπιαγωγός, Πειραματικό Σχολείο ΑΠΘ

Τίτλος

Διαθεματική προσέγγιση των τεχνών με χρήση συνδιδασκαλίας σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Σύνοψη

βλ. Λάγουρη

Βιογραφικό

Η Μαστοροδήμου Σταυρούλα, γεννήθηκε στις Η.Π.Α., σπούδασε στο Τμήμα Επιστήμων Αγωγής με ειδίκευση στην Προσχολική Ηλικία στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης. Εκπόνησε διπλωματική με θέμα «Ορθοφωνία και Διορθωτική Φωνητική στο Νηπιαγωγείο». Κατέχει δίπλωμα E.C.D. και LOWERF.C. Εργάστηκε ως εμπυχωτρία και νηπιαγωγός στον ιδιωτικό τομέα και από το 2004 εργάζεται ως νηπιαγωγός στα δημόσια σχολεία. Από το 2013 υπηρετεί με θητεία στο Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και οργανώνει εθελοντικά Όμιλο Λόγου και Τέχνης για τα νήπια του Πειραματικού. Συμμετέχει σε συνέδρια που προωθούν την καινοτομία στην εκπαιδευτική διαδικασία και σε συμπόσια που πραγματεύονται ζητήματα Τέχνης και Εκπαίδευσης.

ΜΑΥΡΑΓΑΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ

Τίτλος

Τι είναι και τι μπορεί να “κάνει” αυτό που ονομάζουμε “εφηβικό θέατρο” - παραδείγματα και πρακτικές.

Σύνοψη

Στο φεστιβάλ εφηβικού θεάτρου που εδώ και κάποια χρόνια διοργανώνει η Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών και η ομάδα Grasshopper Youth με τη συνεργασία γυμνασίων και λυκείων έχει αναδυθεί μία νέα μορφή εφηβικού θεάτρου ως πολύτιμο παράδειγμα ουσιαστικής εμπλοκής της τέχνης στο χώρο της εκπαίδευσης. Δε μιλάμε πια μόνο για θεατρικά έργα γραμμικής και αναπαραστατικής αφήγησης που έχουν ως ήρωες εφήβους και πραγματεύονται τις ιδέες και τους προβληματισμούς αυτής της τόσο ευαίσθητης ηλικίας μέσω μιας ιστορίας, αλλά μιλάμε για τη χρήση της θεατρικής τέχνης ως μέσο εξομολόγησης και ζωντανής αντιπαράθεσης των ιδεών και βαθύτερων συναισθημάτων των νέων που κάθε φορά συμμετέχουν χωρίς ταυτόχρονα το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα να υπολείπεται στο ελάχιστο σε αξία και νόημα. Πώς όμως γίνεται κάτι τέτοιο; Ποια μέθοδος ακολουθείται; Και τι από την πολύτιμη εμπειρία μας μέχρι τώρα θα μπορούσαμε να μοιραστούμε με τους εκπαιδευτικούς ώστε να χρησιμοποιηθεί αναλόγως; Τέλος υπάρχουν κάποια κοινά σημεία σε αυτό τον “εν θερμώ” λόγο των εφήβων που αποτελούν ίσως ένα “νέο λόγο” μια νέα καλλιτεχνική πρόταση και ποια είναι αυτή;

Βιογραφικό

Η Γεωργία Μαυραγάνη γεννήθηκε στο Αγρίνιο το 1978 και από το 2001 ζει στην Αθήνα. Σπούδασε παιδαγωγικά στη Σχολή Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου Πατρών και θέατρο στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ και στο προπαρασκευαστικό μεταπτυχιακό τμήμα της σχολής DasArts στο Άμστερνταμ της Ολλανδίας. Στο διάστημα 2000-2004, συνεργάστηκε ως βοηθός σκηνοθέτη με πολλούς σημαντικούς Έλληνες θεατρικούς σκηνοθέτες (Γιάννης Χουβαρδάς, Μιχαήλ Μαρμαρινός, Γιάννης Μόσχος, Βίκυ Γεωργιάδη, Θοδωρής Γκόνης). Από το 2004 έχει σκηνοθετήσει, μεταξύ άλλων, τις παραστάσεις: *Οι δούλες του Jean Genet*, *Tabataba του Bernard-Marie Koltès*, Ένα μεγάλο νοσταλγικό τραγούδι (πρωτότυπη περφόρμανς), *Παραμύθι για δύο του Philip Ridley*, *Όταν είδα το 100% τέλειο κορίτσι για μένα του Haruki Murakami*, *Από δω και πέρα μόνο Χάπι Εντ του Truman Capote*, *Ρέκβιεμ του Fernando Renjifo*, *Εύθραυστο (πρωτότυπη περφόρμανς)*, *Η ταράτσα του αυτόχειρα (πρωτότυπη περφόρμανς)*, *Τριγμός (πρωτότυπη περφόρμανς)*, *Το νόημα της Μαρίας Λαϊνά*, *Από πρώτο χέρι – Μια παράσταση για τα καπνά (πρωτότυπη περφόρμανς)*. Στο 3ο και το 4ο Φεστιβάλ Εφηβικού Θεάτρου (Στέγη Γραμμάτων & Τεχνών και *Grasshopper Youth*), έχει συμμετάσχει ως συγγραφέας και σκηνοθέτης με τις παρακάτω παραστάσεις: *Η ζωή δεν είναι εύκολο πράγμα*, *Έτσι κάνουν όλοι και Όλα όσα ξέρω για τον κόσμο*. *Όχι αθώς πια (πρωτότυπη περφόρμανς)* (Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών-Εφηβική Σκηνή). Είναι ιδρυτικό μέλος της Κίνησης Μαβίλη και από το 2003 εργάζεται παράλληλα ως δασκάλα στη δημόσια πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Το 2005 ίδρυσε τη θεατρική ομάδα *Happy End*, με στόχο τη δημιουργία παραστάσεων που το θεατρικό τους κείμενο είναι προϊόν έρευνας των συντελεστών της εκάστοτε παράστασης.

ΜΕΓΑ ΓΕΩΡΓΙΑ

Αν. Δ/ντρια Δημ. Σχολείου Κολλεγίου Αθηνών

Τίτλος

Τέχνη και κριτικός στοχασμός στη διεργασία της μάθησης.

Σύνοψη

Η εισήγηση τοποθετείται στον άξονα του Συνεδρίου : Καινοτόμες προσεγγίσεις της Τέχνης και δημιουργική μάθηση: η ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, των κοινωνικών δεξιοτήτων, της διερευνητικής μάθησης.

Στόχος της εισήγησης είναι η ανάπτυξη προβληματισμού σχετικά με:

- τη συμβολή της παρατήρησης έργων τέχνης ως προς την ανάπτυξη του στοχασμού των μαθητών/εκπαιδευομένων,
- τρόπους ένταξης στη διδακτική πράξη μεθοδολογικών προσεγγίσεων που αναπτύσσουν τη στοχαστική διάθεση των μαθητών/εκπαιδευομένων καθώς «συνδιαλέγονται» με έργα τέχνης.
- καλές πρακτικές που κινούνται σε αυτόν τον άξονα.

Για την επίτευξη των προηγούμενων στόχων γίνεται αναφορά σε ενδιαφέροντα ερευνητικά projects: (Visible Thinking, Artful Thinking, Intelligent eye, Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την αισθητική εμπειρία, Πρόγραμμα Μείζονος επιμόρφωσης, Μοντέλο: Τέχνη και Γλώσσα, Μοντέλο: Ορατή Σκέψη στην εκπαίδευση ενηλίκων) με επικέντρωση σε σημεία τα

οποία προσδιορίζουν τη σχέση ανάμεσα στην παρατήρηση των έργων τέχνης και της ενεργοποίησης του στοχασμού. Η εισήγηση πλαισιώνεται από οπτικά κυρίως ερεθίσματα που ενεργοποιούν το κοινό σε σχέση με το επίμαχο θέμα της ανάπτυξης της στοχαστικής διάθεσης.

Βιογραφικό

Η Γεωργία Μέγα γεννήθηκε το 1965 στην Αθήνα. Σπούδασε Παιδαγωγικά στο Τμήμα Επιστημών της Αγωγής του Πανεπιστημίου της Κρήτης. Οι μεταπτυχιακές της σπουδές (Master, Διδακτορικό) σχετίζονται με το ρόλο των τεχνών στην κοινωνικοποίηση και τη διεργασία της μάθησης. Είναι αναπληρώτρια διευθύντρια του Δημοτικού Σχολείου του Κολλεγίου Αθηνών από το 2009 και καθηγήτρια σύμβουλος στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο από το 2006. Δίδαξε ως επιμορφώτρια στο Εθνικό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Εκπαιδευτών (2006). Είναι τακτικό μέλος της Επιστημονικής Ένωσης Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Είναι συγγραφέας τμήματος του εκπαιδευτικού υλικού του Προγράμματος της Μείζονος Επιμόρφωσης και του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Artit. Οι δημοσιεύσεις της σε πρακτικά συνεδρίων τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό σχετίζονται με την πολλαπλή νοημοσύνη, ρόλο των τεχνών ως μέσου αποτελεσματικής μάθησης και την ενεργοποίηση της κριτικής σκέψης. Εργάζεται στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο με την ιδιότητα της Καθηγήτριας Συμβούλου από το 2006 στις θεματικές ενότητες ΕΚΕ64, ΕΚΕ50 και ΕΚΕ52.

ΜΕΜΤΣΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Μαθηματικός 2ου Πειραματικού Γυμνασίου Θεσσαλονίκης

Τίτλος

Οι Πυθαγόρειοι, οι Άρρητοι αριθμοί και η Τέχνη: Διδακτικές εφαρμογές

Σύνοψη

Τα μαθηματικά λόγω της συμβολικής τους γλώσσας και της αφηρημένης φύσης τους, αλλά πολλές φορές και των παραδοσιακών τρόπων διδασκαλίας, αντιμετωπίζονται από μερίδα μαθητών από φόβο ή και απέχθεια. Παράλληλα η Τέχνη αποτελεί ένα πεδίο το οποίο προσφέρεται στα πλαίσια μίας διαθεματικής προσέγγισης με τα Μαθηματικά, καθώς υπάρχουν καλλιτεχνικά έργα τα οποία έχουν βασιστεί σε μαθηματικές τεχνικές, έννοιες ή θεωρήματα, τα οποία βοηθούν αφενός μεν στην παραγωγή της μαθηματική γνώσης, αφετέρου δε στην αναγνώριση της επίδρασης των μαθηματικών στον πραγματικό κόσμο και της σχέσης τους μ' αυτόν. Η διαθεματικότητα των μαθηματικών με την τέχνη σε συνδυασμό με τη χρήση των ΤΠΕ και ειδικών λογισμικών μπορεί να συνεισφέρει σημαντικά στην αλλαγή της αρνητικής στάσης των μαθητών απέναντι στα μαθηματικά ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα πολλαπλών αναπαραστάσεων που βοηθούν στην παραγωγή της γνώσης. Οι Πυθαγόρειοι, η κοσμοθεωρία τους και οι άρρητοι αριθμοί αποτελούν ένα γοητευτικό πεδίο στην ιστορία των μαθηματικών από το οποίο εμπνεύστηκαν εικαστικοί καλλιτέχνες και ποιητές. Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζονται τρόποι αξιοποίησης καλλιτεχνικών έργων από το πεδίο αυτό στην εκπαιδευτική διαδικασία, με τη βοήθεια και μαθηματικών λογισμικών, όπως αυτοί χρησιμοποιήθηκαν στα πλαίσια πολιτιστικού προγράμματος για μαθητές Γυμνασίου.

Βιογραφικό

Ο Δημήτρης Μέμτσας είναι απόφοιτος του Μαθηματικού τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Μετά την εκπλήρωση των στρατιωτικών του υποχρεώσεων παρακολούθησε μεταπτυχιακό πρόγραμμα και εκπόνησε διδακτορική διατριβή στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου στο πεδίο της μαθηματικής οικολογίας (1997). Έχει διδάξει με σύμβαση μαθήματα στο Τμήμα Περιβάλλοντος του Πανεπιστημίου Αιγαίου και στο ΤΕΙ Θεσσαλονίκης, ενώ επί σειρά ετών ήταν μέλος του Συνεργαζόμενου Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΣΕΠ) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο. Από το 2003 είναι εκπαιδευτικός στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ τα τελευταία πέντε χρόνια υπηρετεί στο 2^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης. Έχει παρακολουθήσει σειρά Σεμιναρίων και Συνεδρίων σε θέματα Μαθηματικών και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Στα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η διδακτική των Μαθηματικών και η αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση και ειδικότερα στα Μαθηματικά. Μέλημά του είναι η υιοθέτηση καινοτόμων δράσεων και η διαθεματική προσέγγιση τόσο στη διδασκαλία των μαθηματικών όσο και στην υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

MENTH ΘΕΟΔΩΡΑ

Φιλολόγος

Τίτλος

Κόκκινη κλωστή δεμένη και με τέχνη τυλιγμένη.

Σύνοψη

Προετοιμάζοντας την εθνική εορτή της 25ης Μαρτίου 2015, δοκιμάσαμε στην πράξη τη γοητευτική και πολυεπίπεδη σύνδεση της τέχνης με την ιστορία και τη λογοτεχνία, μέσα από τον «Ύμνο εις την Ελευθερία» του Διονυσίου Σολωμού. Σε αυτό το πλαίσιο οι μαθητές συνεργάστηκαν και ανακάλυψαν τη μάθηση, μέσα από καινούργια και διαφορετικά μονοπάτια. Φτιάξαμε PowerPoint, και όλοι δημιουργήσαμε μια εικαστική σύνθεση από τους στίχους του Ύμνου, ένα μωσαϊκό μοναδικών διαστάσεων. Παράλληλα δραστηριοποιήθηκαν ιδιαίτερα δώδεκα μαθητές που παρουσίασαν τη γιορτή και συσχέτισαν με κριτικό πνεύμα το ιστορικό περιεχόμενο του κειμένου με τη σύγχρονη μας κοινωνική κατάσταση. Μετά τη γόνιμη αυτή επικοινωνία διδασκόντων και διδασκομένων, θα ενδυναμώσουμε περισσότερο τη συνεργασία μας γύρω από τη σχολική ζωή αλλά και άλλες δημιουργικές ιδέες, επιχειρώντας την επόμενη σχολική χρονιά μian εικονογραφική αποτύπωση του μυθιστορήματος «Γαλήνη» του Ηλία Βενέζη. Με αυτήν και με άλλες εικαστικές δημιουργίες θα συμμετάσχουμε στον Πανελλήνιο Μαθητικό Διαγωνισμό «Εδώ είναι ο τόπος μου» που διοργανώνει για τρίτη συνεχή χρονιά ο «Όμιλος Φιλαναγνωσίας & Δημιουργικής Γραφής» της Ευαγγελικής Σχολής.

Βιογραφικό

Θεοδώρα Μέντη Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Καθηγήτρια Φιλολόγος ΠΕ02, με πενταετή θητεία στο Πρότυπο Γυμνάσιο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης: Γεννήθηκα και μεγάλωσα στα Κύθηρα. Σπούδασα Νεοελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων όπου και εκπόνησα τη διδακτορική μου διατριβή. Ζω στην Αθήνα, εργάζομαι στη Δημόσια Μέση Εκπαίδευση και υπηρετώ για 13 συναπτά έτη στο Γυμνάσιο της

Ευαγγελικής Σχολής. Πριν από πέντε χρόνια δημιούργησα τον Όμιλο «Φιλαναγνωσία & δημιουργική γραφή», μέσω του οποίου επιδιώκω τη διάδοση της φιλαναγνωσίας στους μαθητές και εμψυχώνω τις συναντήσεις τους με λογοτέχνες στο σχολείο μας. Δίνουμε επίσης ιδιαίτερη βαρύτητα στη θεατρική παιδεία και στη σχέση των μαθητών με την εικόνα, γνωρίζοντας τις πρόσφατες δημιουργίες λογοτεχνικών κόμικς. Το βασικό συγγραφικό μου έργο περιλαμβάνει μελέτες για τη νεοελληνική λογοτεχνία και θεματικές ανθολογίες: Μεταπολεμική Πολιτική Ποίηση (1995), Ο προσωπικός μύθος. Ένα ερμηνευτικό κλειδί στην ποίηση του Σαχτούρη (2004), Πρόσωπα και προσωπεία (2007), Η Αθήνα από τον 19^ο στον 21^ο αιώνα (2009), Και με τον ήχο των για μια στιγμή επιστρέφουν. Η ελληνική ποίηση τον εικοστό αιώνα (2015).

ΜΗΤΕΛΟΥΔΗΣ ΠΑΝΤΑΖΗΣ

Φιλολόγος

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Φιλολόγος με μεταπτυχιακές σπουδές στην Κλινική Ψυχολογία / Ψυχοθεραπεία. Εργάζεται στο 1ο Γ.Ε.Λ. Συκεών Θεσσαλονίκης. Έχει διατελέσει Υπεύθυνος Αγωγής Υγείας και επιμορφωτής σε Προγράμματα Αγωγής Υγείας και στα Project (Ερευνητικές Εργασίες). Είναι εξωτερικός συνεργάτης του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο της πράξης «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στη Α΄/βάθμια και Β΄/βάθμια εκπαίδευση». Σενάρια του έχουν αναρτηθεί στον ιστότοπο του Κ.Ε.Γ. «Πρωτέας». Ασχολείται με την αξιοποίηση των ΤΠΕ και της Τέχνης – και ιδιαίτερα της μουσικής – στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας και της Λογοτεχνίας.

ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΕΛΕΝΗ

Φιλολόγος Ειδικής Αγωγής

Τίτλος

Ανακαλύπτω τον Εαυτό μου μέσα από τους Ρόλους της Ζωής: ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας σε εφήβους με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αξιοποιώντας τη δραματική τέχνη και το video

Σύνοψη

Η τέχνη, όπως αναφέρουν θεωρητικοί και ερευνητές, αποτελεί ένα εναλλακτικό μέσο έκφρασης των παιδιών με φυσικό και αυθόρμητο τρόπο που μπορεί να συμβάλλει στη βελτίωση των κοινωνικών τους δεξιοτήτων και στην επίλυση των συναισθηματικών τους προβλημάτων, ιδιαίτερα των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η αξιοποίηση της τέχνης στην εκπαίδευση αποτελεί ιδιαίτερη πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής, οι οποίοι καλούνται να επιλέξουν εκείνα τα εργαλεία και τις τεχνικές από τις

διάφορες μορφές τέχνης, που θα ικανοποιούν τις ανάγκες των μαθητών και θα συμβάλλουν στην επίτευξη των προκαθορισμένων εκπαιδευτικών στόχων. Στην παρούσα εργασία παρουσιάζεται ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας που εφαρμόστηκε στους τελειόφοιτους μαθητές ενός ειδικού επαγγελματικού γυμνασίου. Στόχος του προγράμματος ήταν να εκπαιδευτούν οι μαθητές σε κοινωνικές δεξιότητες, ώστε να προετοιμαστούν για τους διάφορους ρόλους που πρόκειται να αναλάβουν ως άτομα μέσα στην κοινωνία (μαθητές σε ένα καινούριο σχολείο, εργαζόμενοι κ.ά.). Η μεθοδολογική προσέγγιση του προγράμματος αξιοποίησε αφενός στοιχεία και τεχνικές της δραματικής τέχνης (παντομίμα, παιχνίδια ρόλων) και αφετέρου τα εργαλεία της ψηφιακής τεχνολογίας για τη δημιουργία βίντεο. Τα αποτελέσματα του προγράμματος έδειξαν ότι οι μαθητές μέσα από δημιουργικές διαδικασίες βελτίωσαν τις δεξιότητες συνεργασίας, απέκτησαν περισσότερη αυτογνωσία και αυτοπεποίθηση και ενδυναμώθηκαν ως προς τη διαχείριση των νέων καταστάσεων που θα αντιμετωπίσουν μελλοντικά.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, πρόγραμμα αγωγής υγείας, κοινωνικές δεξιότητες, κοινωνικοί ρόλοι, δραματική τέχνη, βίντεο

Βιογραφικό

Η Ελένη Μητροπούλου είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (κατ/νση Ψυχολογίας) (Ε.Κ.Π.Α.) με μεταπτυχιακές σπουδές στη Σχολική Ψυχολογία (ΕΚΠΑ) και στην Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική (Α.Π.ΚΥ.). Από το 2007 εργάζεται ως φιλόλογος ειδικής αγωγής στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το 2014 ξεκίνησε να εργάζεται ως αποσπασμένη εκπαιδευτικός, με τριετή θητεία, στο επιστημονικό τμήμα της Αρχής Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Επίσης, έχει διδάξει σε προγράμματα πρόσθετης διδακτικής στήριξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και σε τμήματα ενηλίκων μεταναστών την ελληνική γλώσσα. Έχει συμμετάσχει στην επιστημονική ομάδα για την κατασκευή και στάθμιση του «Τεστ Μάθησης και Κατηγοριοποίησης» που εντάσσεται στο έργο «Κατασκευή και στάθμιση 12 διερευνητικών - ανιχνευτικών εργαλείων - κριτηρίων των μαθησιακών δυσκολιών» (ΕΠΕΑΕΚ II) και διατελέσει κριτής σε επιστημονικά συνέδρια στον τομέα της παιδαγωγικής και της ψυχολογίας. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα αφορούν θέματα ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης, ψυχολογίας, διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, καινοτομιών στην εκπαίδευση, διδακτικής φιλολογικών μαθημάτων, οργάνωσης και διοίκησης της εκπαίδευσης, ηγεσίας, επαγγελματικής ανάπτυξης εκπαιδευτικών κ.ά.

ΜΟΥΡΙΚΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ

Αναπληρώτρια καθηγήτρια Τμήματος Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Τίτλος

Γνώση για την τέχνη, γνώση μέσα από την τέχνη. Γι' αυτό το περισσότερο που μπορεί να είναι η τέχνη στην εκπαίδευση»

Σύνοψη

Η επαφή με την τέχνη δεν θα πρέπει να συλλαμβάνεται ως σχετιζόμενη αποκλειστικά με τις αισθήσεις, αλλά ως μία συνάντηση που επίσης διεγείρει τη σκέψη και διανοίγει σε μη

συμβατικούς τρόπους σύλληψης νοημάτων. Αποτελεί αυτό το είδος της εμπειρίας που μπορεί να οδηγήσει προς μία κατανόηση της δυνατότητας για μια διαφορετική, συνολική, τόσο μέσω του θυμικού όσο και μέσω της σκέψης, σχέση με τον κόσμο και τα πράγματα. Όπως το έχει θέσει ο Μερλώ-Ποντύ, ένα έργο τέχνης δεν είναι απλώς ένα μέσον απόλαυσης αλλά ένα όργανο του πνεύματος που μας μαθαίνει να βλέπουμε και προκαλεί τη σκέψη μας τόσο όσο κανένα αναλυτικό έργο δεν μπορεί να το κάνει. Μια επανανάγνωση επίσης της καντιανής θεωρίας για την τέχνη θα επέτρεπε να διαπιστωθεί το πώς αναδεικνύεται η ιδιαιτερότητα της αισθητικής ευαρέσκειας ως βασιζόμενης όχι αποκλειστικά στις αισθήσεις αλλά στην αναστοχαστική κριτική ικανότητα (συνδεόμενη με τις Ιδέες). Αν, λοιπόν, όπως θα υποστηρίξουμε, η αισθητική εμπειρία κινητοποιεί τη σκέψη, αν μέσω των καλλιτεχνικών αναπαραστάσεων προκαλείται «τόσο πολλή σκέψη, ώστε δεν μπορεί ποτέ να συλληφθεί σε μια καθορισμένη έννοια» ή να εκφραστεί σε μια έννοια προσδιορισμένη σε λέξεις (Καντ, *Κριτική της κριτικής δύναμης*, §49, 5:315), τότε, η διδασκαλία της τέχνης αποκτά κεφαλαιώδη σημασία για την εκπαίδευση. Μέσα από την επαφή με την τέχνη, αναπτύσσονται και καλλιεργούνται μορφές γνώσης που επιτρέπουν να γίνει κατανοητό στους μαθητές ότι υπάρχει ένας άλλος τρόπος να ζουν και να σκέπτονται. Μέσα από την εμπλοκή με την καλλιτεχνική διαδικασία και τη γνώση της τέχνης, τα παιδιά οδηγούνται σε νέα πεδία νοηματικών αναζητήσεων και μέσω αυτών, σε μια στοχαστική και κριτική κατανόηση του κόσμου και της πραγματικότητας

Βιογραφικό

*Αναπληρώτρια καθηγήτρια στο γνωστικό αντικείμενο: "Αισθητική θεωρία και αγωγή". Είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών D.E.A. (τομέας: Φιλοσοφία του Πολιτισμού) του Πανεπιστημίου Paris I-Panthéon-Sorbonne και διδάκτωρ Φιλοσοφίας (Doctorat στη Φιλοσοφία της Τέχνης) του ίδιου Πανεπιστημίου. Από το 1999 διδάσκει στο Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. Αισθητική Αγωγή, Αισθητικές θεωρίες και Ιστορία της Τέχνης. Διδάσκει επίσης στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα του Τ.Ε.Ε.Α.Π.Η. στην κατεύθυνση "Λόγος, Τέχνη και Πολιτισμός στην Εκπαίδευση". Έχει δημοσιεύσει το βιβλίο: *Μεταμορφώσεις της Αισθητικής, Νεφέλη, Αθήνα 2003*, καθώς και πολλά άρθρα και κείμενα σε συλλογικούς τόμους σχετικά με την αισθητική θεωρία και την αισθητική αγωγή. Στη συγγραφική της δραστηριότητα περιλαμβάνεται και η μετάφραση δύο τόμων με δοκίμια των M. Merleau-Ponty (Η αμφιβολία του Σεζάν. Το μάτι και το πνεύμα) και P. Ricoeur (Δοκίμια ερμηνευτικής). Η ερευνητική της δραστηριότητα στρέφεται στους τομείς της φιλοσοφικής αισθητικής, της θεωρίας και φιλοσοφίας της αισθητικής αγωγής, στη μελέτη της σχέσης μεταξύ αισθητικής θεωρίας και αισθητικής αγωγής, όπως επίσης και μεταξύ αισθητικής και καλλιτεχνικής αγωγής.*

ΜΟΥΡΣΕΛΑ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ

Τίτλος

Οι Τέχνες στα σχολεία. Ένας ολιστικός τρόπος προσέγγισης της γνώσης

Σύνοψη

Η παρούσα εισήγηση θέλει να αναφερθεί στην αναγκαιότητα και τη σημασία της Τέχνης μέσα στην Εκπαίδευσή μας, και την ανάγκη ένταξής της όχι ως άλλο ένα διδακτικό αντικείμενο, αλλά ως τη βάση πάνω στην οποία θα χτιστεί το εκπαιδευτικό πρόγραμμα του σχολείου.

Η τέχνη μπορεί και καλλιεργεί τη σκέψη των παιδιών ενώ συγχρόνως τα βοηθάει και τα διδάσκει να μπορούν να εκφράζουν τα συναισθήματά τους, να αισθάνονται τη μοναδικότητά τους, καλλιεργεί τη φαντασία τους, αναπτύσσει τη δημιουργικότητα και την κριτική τους σκέψη, η γνώση κατακτιέται ολιστικά και βιωματικά.

Οι επιστημονικές ανακαλύψεις τα διαφορετικά καλλιτεχνικά και λογοτεχνικά έργα, προέκυψαν και θα προκύψουν από τα ανθρώπινα μυαλά, το εκπαιδευτικό μας σύστημα είναι ο ουσιαστικότερος μοχλός για την ανάπτυξη και την καλλιέργειά τους.

Θεωρητικοί που έχουν ασχοληθεί με την ανάπτυξη του κριτικού στοχασμού, ισχυρίστηκαν ότι το πνευματικό περιεχόμενο, η δομή και η αισθητική αξία των έργων τέχνης, περιέχουν πλήθος αλληλένδετων νοημάτων, δεκτικών πολλών ερμηνειών και το σημαντικότερο διευρύνουν σε βάθος τις συνθήκες και τις εμπειρίες της ανθρώπινης ύπαρξης.

Το έργο τέχνης είναι φορέας πληροφοριών, είναι γνώση, διαπερνάει όλα τα επιστημονικά πεδία, όλη η σχολική ύλη θα μπορούσε να αναπτύσσεται μέσω της Τέχνης και να καταλήγει σε αυτή, δηλ. τη δημιουργία, την καινοτομία, τις ανακαλύψεις, από τα παιδιά στα ίδια τα παιδιά και στην κοινωνία.

Βιογραφικό

Η Κλεοπάτρα Μουρσελά γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε διακόσμηση εσωτερικών χώρων, σκηνογραφία και γραφικές τέχνες στη σχολή Βακαλό και συνέχισε τις σπουδές της στη ζωγραφική και χαρακτική με καθηγητές τους Π. Τέτση, Ρ. Παπασπύρου, Θ. Εξαρχόπουλο και Λ. Βιδάλη στην ΑΣΚΤ. Φοίτησε στο Edinburgh College of Art του Herriot Watt University, με το πρόγραμμα ERASMUS. Ολοκλήρωσε το Μεταπτυχιακό Εικαστικών Τεχνών της ΑΣΚΤ. Έχει κάνει πέντε ατομικές εκθέσεις, και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές όπως στην Biennale Νέων Καλλιτεχνών στην Τυνησία, και στην Art Athina. Από το 1997 εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και από το Σεπτέμβριο του 2014 αποσπάστηκε ως Εισηγήτρια Εικαστικών στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Επίσης έχει συνεργασθεί με πολλούς εκδοτικούς οίκους και περιοδικά για την εικονογράφηση λογοτεχνικών κειμένων και βιβλίων.

ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ ΑΙΜΙΛΙΑ

Εικαστικός, Δασκάλα Εικαστικής Αγωγής.

Τίτλος

Καλλιτέχνης - Δάσκαλος

Σύνοψη

Θεωρώντας δεδομένο ότι η διδασκαλία της τέχνης συνεισφέρει στο όραμα για μια πιο ανθρωπιστική εκπαίδευση και συμβάλει στην οικοδόμηση ενός καλύτερου σχολικού πολιτισμού, επιχειρώ να σκιαγραφήσω τα χαρακτηριστικά του χαρισματικού καλλιτέχνη-δάσκαλου μέσα στο υπάρχον εκπαιδευτικό σύστημα.

Αν δεχτούμε ότι στα έξι χρόνια που διαρκεί η φοίτηση στο δημοτικό σχολείο, στοχεύουμε τόσο στην απόκτηση γνώσεων όπως είναι η γραφή, η ανάγνωση, η αριθμητική και άλλες, όσο και στην συγκρότηση μελλοντικά ολοκληρωμένων πολιτών, με κοινωνική συνείδηση,

δημιουργικό πνεύμα, ασκημένους στην πολύπλευρη θέαση του κόσμου, τότε ο ίδιος ο καλλιτέχνης δάσκαλος θα πρέπει να διαθέτει ως χαρακτηριστικό, το σταθερό και ασφαλές αυτό κέντρο εντός του, που θα του επιτρέπει να βλέπει την ίδια την σχολική ζωή σαν ένα θαυμαστό «παιχνίδι», με τους κανόνες του, αλλά και τις άπειρες εκδοχές εξέλιξης του.

Όπως στο βιβλίο της άμμου του Μπόρχες «...γιατί ούτε η άμμος, ούτε το βιβλίο αυτό έχουν αρχή και τέλος. Ο αριθμός των σελίδων, είναι ακριβώς άπειρο. Καμιά δεν είναι πρώτη, καμιά τελευταία.»

Όμως το πρώτο και το τελευταίο, στην σχολική ζωή, τόσο των μαθητών, όσο και των δασκάλων, νομίζω πως είναι, να νιώθουν ευτυχείς που είναι εκεί και ζουν το κομμάτι αυτό της ζωής τους ακριβώς έτσι. Σαν μια μοναδική πρόκληση για κάτι που καθημερινά μπορεί να εξελίσσεται σε όλο και πιο γοητευτικό...

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στην *École Nationale Supérieure des Beaux-arts* στο Παρίσι. Δίπλωμα ζωγραφικής (1980-1984). Διδασκαλία αισθητικής αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στα εργαστήρια τέχνης Χαλκίδας και Καλαμάτας (1984-2015). Καλλιτεχνική Διευθύντρια Εικαστικού Τομέα Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (1995-2000). Οργάνωση και διδασκαλία σεμιναρίων στο Κέντρο G.Pompidou - *Atelier des enfants* (1999-2004). Υπεύθυνη Δικτύου Εικαστικών Εργαστηρίων του Υπουργείου Πολιτισμού (2001-2004). Ίδρυση του Εργαστηρίου Τέχνης και Επικοινωνίας «Μπλε Τελεία» (2004). Έχει δέκα ατομικές εκθέσεις και αρκετές συμμετοχές σε ομαδικές.

ΜΠΕΝΑΚΗ ΣΩΤΗΡΙΑ

Med – Φιλολόγος, 2^ο ΓΕΛ Θήβας

Τίτλος

Η χρήση του Google Art Project στη διδασκαλία

Σύνοψη

Σκοπός της εργασίας είναι να αναδείξει πώς οι ΤΠΕ ενθαρρύνουν την επαφή και την αλληλεπίδραση του μαθητή με την Τέχνη όχι μόνο στα καλλιτεχνικά μαθήματα αλλά και σε άλλα γνωστικά αντικείμενα.

Στην εργασία αρχικά παρουσιάζεται το Google Art Project, μια ψηφιακή γκαλερί Τέχνης που ανέπτυξε το 2011 και στη συνέχεια αναβάθμισε η Google Inc. Πρόκειται για μια διαδικτυακή συλλογή εικόνων υψηλής ανάλυσης έργων τέχνης από μουσεία και γκαλερί από όλο τον κόσμο. Στη συνέχεια, αναλύονται οι παιδαγωγικές λειτουργίες του Google Art Project και οι ωφέλειες που απορρέουν από τη χρήση του στη διδασκαλία. Τέλος, περιγράφεται ένα παράδειγμα αξιοποίησής του στο μάθημα Βιωματικές Δράσεις στη Β΄ Γυμνασίου.

Βιογραφικό

Η Μπενάκη Σωτηρία σπούδασε στο τμήμα Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (ΕΚΠΑ) και πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στις Νέες Τεχνολογίες στην Εκπαίδευση (ΦΠΨ-ΕΚΠΑ) και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΠ). Από το 1992 εργάζεται ως φιλόλογος στη

Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Είναι επίσης επιμορφώτρια στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας Β΄ Επιπέδου. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται στην αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία, στον ψηφιακό εγγραμματισμό και στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

ΜΠΛΟΥΤΗ ΙΩΑΝΝΑ

Τίτλος

Εκπαιδευτικές πολιτικές για την Τέχνη στο Σχολείο: Προκλήσεις, Προσεγγίσεις, Εμπόδια.

Σύνοψη

βλ. Παπαδημητρίου

Βιογραφικό

Εκπαιδευτικός πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με προϋπηρεσία σε σχολικές μονάδες των Αχαρνών Αττικής, του Περάματος αλλά και της ελληνικής εκπαιδευτικής αποστολής στη Μεγάλη Βρετανία. Υπηρέτησε ως Διευθύντρια στο Ολοήμερο Δημοτικό Σχολείο Οινοφύτων (ΕΑΕΠ) ενώ το τελευταίο χρονικό διάστημα εργάζεται ως συνεργάτης στο γραφείο του Αν. Υπουργού Παιδείας κ. Κουράκη. Κατέχει Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στη Διαχείριση Ανθρώπινου Δυναμικού από το Westminster University of London, ενώ πλησιάζει στο πέρας έτερου μεταπτυχιακού στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών με κατεύθυνση «Δημόσια Διοίκηση και Πολιτική».

ΜΠΟΛΙΕΡΑΚΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Ζωγράφος - Εκπαιδευτικός Καλλιτεχνικού Γυμνασίου Γέρακα με Λ.Τ.

Τίτλος

Ατομικό ίχνος, Συλλογικό πεδίο

Σύνοψη

Σε μια εποχή όπου η καινοτομία και η δημιουργικότητα αποτελούν καίριο αίτημα, η εκπαίδευση μέσω της Τέχνης και περί την τέχνη αναδεικνύεται σε πολυδιάστατο εργαλείο κινητοποίησης του παιδιού και του εφήβου προς τη λήψη αποφάσεων, την ανάπτυξη και τη διαχείριση ατομικών δεξιοτήτων, την έρευνα, τη γνώση και τη δράση. Το *Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα* συνδέει τη θεωρία με την πράξη, στοχεύοντας στην ενεργοποίηση της φαντασίας, την καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενεργοποιώντας το ενδιαφέρον και τον σεβασμό των μαθητών και των μαθητριών μας γύρω από έναν κοινό άξονα, έτσι ώστε ως μελλοντικοί πολίτες να φέρουν στη φαρέτρα τους γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες, για να μπορούν να παρατηρούν, να συσχετίζουν, να οραματίζονται, να επιχειρούν.

Στο πλαίσιο αυτό από τριετίας επιδιώκουμε την συστηματική προώθηση της «συνάντησης του Σχολείου με την κοινωνία μέσω του Πολιτισμού» και ως βάση θέσαμε την προσέγγιση

της πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από διαφορετικές καλλιτεχνικές εφαρμογές και επιστημονικές προσεγγίσεις. Ως εκπαιδευτική πράξη συνδυάσαμε την πολιτισμική παιδεία και τις τέχνες μετασχηματίζοντας τη διδασκαλία σε πολύπλευρη εμπειρία ανάδειξης ερωτημάτων σχετικά με το θέμα: Σύγχρονη καλλιτεχνική παιδεία στην Αρχαία Αγορά και τίτλο: «Πόλις – Παιδεία – Πολιτισμός».

Η παρούσα εισήγηση αναπτύσσεται στο πλαίσιο αυτού του εγχειρήματος προβάλλοντας τη διετή ιχνηλάτηση του πολυδιάστατου τύπου της Αγοράς των Αθηνών. Το 2014, ως αφετηρία υπήρξε η μελέτη των προτομών και η σχεδιαστική αποτύπωσή τους, εμπλουτισμένη με αναφορές σε κοινωνικές δομές και αξίες διαφορετικών χρονικών περιόδων. Ακολούθως, το 2015, οδηγηθήκαμε σε εικαστική διαδραστική εγκατάσταση που περιλαμβάνει ανάγλυφα μέρη, αρχιτεκτονικές μακέτες φωτογραφίες, ενώ παράλληλα ο θεατής γίνεται μέρος του έργου το οποίο με τη εφαρμογή των ΤΠΕ αποκτάει παγκόσμια διάσταση. Οι μαθητές/τριες λειτούργησαν διττά, ως πρόσωπο, δημιουργός ή πολίτης, αλλά και ως δημιουργήματα, ιχνηλατώντας τη μορφή μέσω της διαδικτυακής κωδικοποίησής.

Βιογραφικό

Η Κωνσταντίνα Μπολιεράκη σπούδασε ζωγραφική (με δάσκαλο τον κ. Τ. Πατρασκίδη) και ψηφιδωτό στην Α.Σ.Κ.Τ. Αθηνών, παράλληλα με υποτροφία του ΙΚΥ παρακολούθησε χαρακτηριστική στο Royal College of Art στο Λονδίνο. Ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών «Σχεδιασμός – Χώρος – Πολιτισμός» στη σχολή Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. Επίσης ολοκλήρωσε το πρόγραμμα ειδίκευσης στην Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Εκπροσώπησε το Εικαστικό Επιμελητήριο Ελλάδος σε διεθνείς διοργανώσεις. Έχει παρουσιάσει επτά ατομικές και συμμετάσχει σε πολυάριθμες ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό. Από το 2005 εργάζεται στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο Γέρακα. Το 2011 και 2013 έλαβε Βραβείο Αριστείας και Καινοτομίας από το Υπουργείο Παιδείας και Δια Βίου μάθησης, αντιστοίχως για τα έργα Εικαστικό – Περιβαλλοντικό Παιχνίδι για το Αειφόρο Σχολείο και Θέσπις. Από το 2007-2015 έχει δημοσιεύσει άρθρα σε πανελλήνια και διεθνή συνέδρια. Επίσης συνεργάστηκε με το Ι.Ε.Π στο Υπόεργο 6 της Πράξης με τίτλο: «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21^{ου} αιώνα)- Νέο Πρόγραμμα Σπουδών».

ΜΠΟΤΟΥ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

Σχολική Σύμβουλος, Επιστ. Συνεργάτης Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.

Τίτλος

Αισθητική Αγωγή και Εικαστική Θεραπεία: Η τέχνη ως πηγή μάθησης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης

Σύνοψη

βλ. Καλούρη

Βιογραφικό

Η Αναστασία Μπότου διαθέτει διδακτορικό στην Ψυχολογία και είναι Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Διδάσκει στην Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΑΣΠΑΙΤΕ), στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης (ΕΚΚΔΑ) και στα Περιφερειακά Επιμορφωτικά Κέντρα (ΠΕΚ) του Υπουργείου Παιδείας. Υπήρξε μέλος της

Επιστημονικής Ομάδας Συμβουλευτικής Γονέων του Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων και Πρόεδρος του Κέντρου Πρόληψης, του Συμβουλευτικού Κέντρου Οικογενειών και του προγράμματος δημιουργικής απασχόλησης παιδιών ΑΜΕΑ του δήμου Ζωγράφου. Τα επιστημονικά-ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη Συμβουλευτική και την Κοινωνική Παιδαγωγική. Η πολύχρονη εμπειρία της στην εκπαίδευση την οδήγησαν στο να ασχοληθεί με τα προβλήματα συμπεριφοράς των παιδιών και τις στρατηγικές και τεχνικές που μπορούμε να αξιοποιήσουμε για την αντιμετώπισή τους. Έχει να παρουσιάσει ενδιαφέρον συγγραφικό έργο και δεκάδες δημοσιεύσεις σε συνέδρια και περιοδικά.

ΝΕΥΡΟΚΟΠΛΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ

Θεολόγος καθηγητής

Τίτλος

Η τέχνη στην εκπαίδευση: πνευματικές και πραγματικές διαστάσεις μιας δυναμικής σχέσης

Σύνοψη

Στην εισήγηση εξετάζεται η σχέση των δύο θεσμών (Τέχνη και Εκπαίδευση) στον αρχαιοελληνικό και τον ανατολικό χριστιανικό πολιτισμό –έτσι όπως κρυσταλλώθηκε σε μνημεία λόγου και τέχνης, καθώς και σε λειτουργίες πολιτικού, διδακτικού και λατρευτικού χαρακτήρα. Ο στόχος αυτής της εξέτασης είναι διπλός:

- α. να αναδειχθεί το ιερό, ως μήτρα και ιδρυτικό θεμέλιο αυτών των δύο θεσμών, και
- β. να τονιστεί η κοινωνιοκεντρική (ή αλλιώς εκκλησιολογική) τους αναφορά και λειτουργία.

Στη συνέχεια, και λαμβάνοντας υπόψη ότι τέχνη και εκπαίδευση προβάλλουν και καλλιεργούν τα εκάστοτε κοινωνικά προτάγματα, θα επιχειρήσει να οριοθετήσει τις προϋποθέσεις και να περιγράψει το πλαίσιο –με τις όποιες αντιφάσεις ή ασυνέχειες– συλλειτουργίας τους στο ελληνικό Σχολείο και στην προοπτική καλλιέργειας του σημερινού μαθητή και αυριανού πολίτη του 21ου αιώνα. Έτσι, μέσα από την αντιπαραβολή αυτών των δύο κόσμων (του «παραδοσιακού» και του «νεωτερικού») και το καθρέφτισμα του ενός μέσα στον άλλο, θα εξεταστούν τα εξής δύο ζητήματα που αφορούν τον ρόλο της τέχνης στην εκπαίδευση σήμερα και ειδικότερα:

- α. η συμβολή της στη διδασκαλία γνωστικών αντικειμένων του ωρολογίου προγράμματος (i. η αξιοποίηση της τέχνης ως μεθόδου πρόσκτησης της γνώσης, ii. ο διάλογος της γνώσης με την τέχνη και iii. απόπειρες μετάπλασης της γνώσης μέσα από την καλλιτεχνική δημιουργία), και
- β. τη συμβολή της στην οικοδόμηση προσωπικής ταυτότητας του μαθητή σε συνάρτηση με τον κοινωνικό και πολιτισμικό του περίγυρο.

Σταθερό μέλημα, που διατρέχει την εισήγηση στο σύνολό της, αποτελεί ο σεβασμός και η ανάδειξη της παιδικότητας, ως παραδειγματικής στάσης μαθητείας, και του παιχνιδιού, ως μιας σχέσης με τη γνώση που δεν αντιστρατεύεται τη χαρά.

Βιογραφικό

Ο Θανάσης Νευροκοπλής του Ιωάννη είναι πτυχιούχος Θεολογίας (1989) και κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος ειδίκευσης στον τομέα Οικουμενικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ (2010) με θέμα της διπλωματικής εργασίας του «Εικόνα και μαρτυρία. Εικαστική Θεολογία και Ιεραποστολή στο σύνθετο περιβάλλον της νεωτερικότητας». Υπηρετεί ως θεολόγος καθηγητής στα Αρσάκεια Σχολεία Θεσσαλονίκης της Φ.Ε. από το 1989 και από το σχολικό έτος 2014-15 είναι Διευθυντής του Αρσακείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης. Υπήρξε μέλος της Επιτροπής Εμπειρογνομώνων που συνέταξε το νέο «Πρόγραμμα Σπουδών στα Θρησκευτικά Δημοτικού και Γυμνασίου» και τον «Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό» στο πλαίσιο του «Νέου Σχολείου» [ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3 «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)»].

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Φυσικός - Ερευνητής

Τίτλος

Τέχνη και Φυσικές Επιστήμες: Το Φως και τα Χρώματά του

Σύνοψη

βλ. Τσορώνη

Βιογραφικό

Ο Κωνσταντίνος Νικολόπουλος είναι απόφοιτος του Φυσικού τμήματος του ΕΚΠΑ. Έχει πλούσια διδακτική εμπειρία στην διδασκαλία των φυσικών επιστημών στην μέση εκπαίδευση, ενώ τα τελευταία χρόνια ασχολείται ερευνητικά με τις Φυσικές Επιστήμες και τα Μαθηματικά στις μικρές ηλικίες. Έχει παρακολουθήσει και συμμετάσχει σε ποικίλα βιωματικά εργαστήρια ανάλογου επιστημονικού ενδιαφέροντος. Είναι υπεύθυνος των προγραμμάτων φυσικομαθηματικού γραμματισμού του Κέντρου Εκπαίδευσης Δεξιοτήτων «Προχωρώ», σε προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία.

ΝΤΑΜΠΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ

Δασκάλα

Τίτλος

Δυνατότητες συνεργασίας εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων για την εμπύχωση πολυτροπικών μαθητικών δράσεων. Ένα παράδειγμα από την Α/θμια Εκπ/ση.

Σύνοψη

βλ. Αθανασιάδου

Βιογραφικό

Η Αικατερίνη Ντάμπου (ΠΕ-70) είναι μόνιμη εκπαιδευτικός στην Α/θμια Εκπαίδευση και ασχολείται με το θέατρο και τη ζωγραφική.

ΝΤΕΠΙΑΝ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Τίτλος

«Έτη, Χρόνια και Ζαμάνια» Το Μικρό Εργαστήρι της Τέχνης του Μουσείου Μπενάκη

Η χρήση ημερολογίου - sketchbook στην εξοικείωση με τα εκθέματα του μουσείου και η δημιουργία μίας ταινίας κινούμενης εικόνας.

Σύνοψη

Τα εβδομαδιαία εικαστικά εργαστήρια 'Το Μικρό Εργαστήρι της Τέχνης' για παιδιά δημοτικού στο κεντρικό κτήριο του Μουσείου Μπενάκη έχουν στόχο να εξοικειωθούν τα παιδιά με τη διαχρονικότητα του ελληνικού πολιτισμού μέσα από εικαστικές δραστηριότητες. Τα εκθέματα του μουσείου είναι αφορμές αφενός για ένα ταξίδι στον ελληνικό πολιτισμό κι αφετέρου για προσωπική δημιουργία και εικαστικές δράσεις.

Σε ένα sketchbook, το ημερολόγιο καταστρώματος, τα παιδιά ταξιδεύουν σε λιμάνια / εποχές του ελληνικού πολιτισμού. Τα ημερολόγια των παιδιών παίζουν ένα καθοριστικό ρόλο στα εργαστήρια και είναι η προσωπική καταγραφή (με εικόνες και λόγια) του κάθε μέλους της ομάδας. Κάθε καταγραφή, αν και δημιουργείται στον ίδιο σταθμό με τις άλλες, είναι διαφορετική και αποτελεί επιλογή του κάθε παιδιού. Σημειώσεις, στίχοι, παρατηρήσεις... σκίτσα, αποτυπώματα, φωτογραφίες περιέχονται σε κάθε ημερολόγιο και χρησιμοποιούνται ως προσωπική αναφορά στα εκθέματα. Σε έκθεση με αφορμή τα 35 χρόνια Εκπαιδευτικά Προγράμματα του Μουσείου Μπενάκη τα ημερολόγια ήταν σε προθήκες δίπλα στα ολοκληρωμένα εικαστικά έργα των παιδιών.

Μετά από δύο χρόνια συμμετοχής στο 'Μικρό Εργαστήρι της Τέχνης', προτάθηκε σε ομάδα παιδιών η συμμετοχή σε ένα εργαστήριο πέντε συναντήσεων με στόχο τη δημιουργία μίας ταινίας κινούμενης εικόνας, η οποία θα παρουσίαζε τρεις βασικές περιόδους του ελληνικού πολιτισμού που εκτίθενται στο μουσείο. Τα ημερολόγια / καταγραφές των προηγούμενων αλλά και καινούργιων συναντήσεων θα ήταν η αφορμή για τα μικρά σενάρια- tableaux vivants - της ταινίας.

Η ταινία πήρε δεύτερο βραβείο στο VAFI - 6th International Children and Youth Animation Film Festival Varazdin και θα συνεχίσει το ταξίδι της σε άλλα φεστιβάλ για ταινίες από παιδιά.

Η προτεινόμενη εισήγηση στο Συνέδριο «Τέχνη & Εκπαίδευση: Διδακτικές και Παιδαγωγικές προσεγγίσεις στο Σχολείο του 21ου αιώνα» είναι ένα μία σύντομη παρουσίαση των ημερολογίων, της διαδικασίας δημιουργίας της ταινίας κινούμενης εικόνας καθώς και η ίδια η ταινία "Έτη, Χρόνια και Ζαμάνια": <https://vimeo.com/118157191>

Βιογραφικό

Η Χριστίνα Ντεπιάν είναι εικαστικός - εκπαιδευτικός με μεταπτυχιακό από το Central School of Art and Design του Λονδίνου. Από το 1985 η βασική της ενασχόληση είναι η διδασκαλία εικαστικών και εφαρμογών οπτικών μέσων σε εργαστήρια, σεμινάρια και μαθήματα που απευθύνονται σε παιδιά, φοιτητές, ενήλικες και ΑμεΑ. Μία από τις περιοχές στην οποία έχει εστιάσει είναι η διδασκαλία της κινούμενης εικόνας σε παιδιά και αρχάριους ενήλικες. Για τον σκοπό αυτό δημιούργησε και διαχειρίζεται την ιστοσελίδα www.kinoumeno.gr. Οργανώνει εργαστήρια και διδάσκει στη Σχολή Χιλλ, στο Μουσείο Μπενάκη, στο Animasyros, στο Exile Room, στον κινηματογράφο Δαναό. Στο παρελθόν έχει διδάξει και συνεργαστεί με φορείς όπως και το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ, το Future Library

του ΙΣΝ, το *Very Special Arts Hellas* όπως και τα Γραφεία Πολιτιστικών Θεμάτων και Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης των Α' και Γ' Δ/σεων Π.Ε. Αθηνών

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ-ΒΕΝΕΔΙΚΤΗ

Χημικός Α.Π.Θ., ΜΔΕ στη «Διδακτική της Χημείας και Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες» (ΔΔΠΜΣ, Τμήμα Χημείας, ΕΚΠΑ), Εκπαιδευτικών

Τίτλος

Η Χημεία μέσα από τα εκθέματα τέχνης του Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών. Μία εναλλακτική πρόταση διδασκαλίας για τη μέση εκπαίδευση»

Σύνοψη

Η Χημεία, αν και αποτελεί μία κατεξοχήν ενδιαφέρουσα και συναρπαστική επιστήμη, θεωρείται ως μάθημα δύσκολη και βαρετή, προκαλεί αισθήματα «χημειοφοβίας», οδηγεί τους μαθητές σε εγκατάλειψη της προσπάθειας και αποτυχία. Σε αυτό συντελούν η «ξύλινη» γλώσσα της, η μη διασύνδεση της με την καθημερινότητα των μαθητών, η ασυνέχεια και υπερφόρτωση της σχολικής ύλης.

Στην προσπάθεια μας να αποκαταστήσουμε δημιουργικά την εικόνα της Χημείας στους μαθητές, οδηγηθήκαμε στον εναλλακτικό δρόμο της Τέχνης, που βιωματικά ενισχύει την αυτοπεποίθηση, εντάσσει εκπαιδευτικά τους αδύναμους μαθητές, αναπτύσσει ποικίλες δεξιότητες, εξελίσσει και εξευγενίζει τον άνθρωπο.

Χημεία και τέχνη συναντώνται ποικιλοτρόπως, μοιραζόμενες όραμα, φαντασία, μέθοδο και αρμονία. Καθώς δε η Χημεία ενυπάρχει σε πολλές μορφές τέχνης, μπορεί θαυμάσια να αναδειχθεί μέσα από αυτές.

Με βάση τη δυναμική αυτή αλληλεπίδραση Χημείας-Τέχνης, σχεδιάστηκε - κατόπιν έρευνας σε μαθητές της Α' Λυκείου - μία πρωτότυπη, διαθεματική πρόταση διδασκαλίας της Χημείας, βασισμένη στα εκθέματα του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου Αθηνών.

Για κάθε μία από τις ακόλουθες ενότητες: *Η Χημεία της Ζωγραφικής, Το μέταλλο ως μέσο Τέχνης, Η Χημεία των κεραμικών, Η Χημεία στα γλυπτά και τα Μνημεία*, δημιουργήθηκε εκπαιδευτικό μαθητικό υλικό με έμφαση σε δραστηριότητες πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την επίσκεψη στο Μουσείο. Επιπρόσθετα, σχεδιάστηκε εκπαιδευτικό υλικό για τον καθηγητή, με οδηγίες και συσχετίσεις των δραστηριοτήτων με τα σχολικά βιβλία, καθώς και θεωρητικός «Οδηγός Χημείας και Τέχνης», για την επιστημονική τεκμηρίωση της σχέσης Χημείας και Τέχνης.

Το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο μετατρέπεται έτσι σε χώρο ενσάρκωσης της προσπάθειας αυτής, ικανό να οδηγήσει τους μαθητές σε μία ουσιαστική εμπειρία προσωπικής οικοδόμησης της γνώσης.

Βιογραφικό

Η Αικατερίνη- Βενεδίκτη Οικονόμου γεννήθηκε και μεγάλωσε στην Αθήνα. Απέκτησε από νωρίς επαφή με την τέχνη, μέσα από μαθήματα κλασσικού χορού και πιάνου. Σπούδασε Χημεία

στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1997-2001) και ακολούθως Θέατρο στις σχολές δραματικής τέχνης των Γ. Θεοδοσιάδη και Γ. Αρμένη (2003 – 2006). Για μικρό χρονικό διάστημα συμμετείχε σε παραστάσεις θεάτρου και κουκλοθεάτρου, ενώ το 2007 εγκατέλειψε συνειδητά την καλλιτεχνική δραστηριότητα, επιστρέφοντας στη Χημεία. Μετά από μία σύντομη θητεία στον φαρμακευτικό τομέα, απέκτησε μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στη «Διδακτική της Χημείας» μέσα από το πρόγραμμα ΔιΧηNET (Ε.Κ.Π.Α., 2007-2010). Στο πλαίσιο της διπλωματικής της εργασίας συνέδεσε επιστημονικά τους τομείς Χημείας και Τέχνης, δημιουργώντας ένα πρωτότυπο πρόγραμμα διδασκαλίας. Από το 2010 εργάζεται ως καθηγήτρια Χημείας στον ιδιωτικό τομέα και συμμετέχει σε δράσεις που σχετίζονται με την ενίσχυση της σχέσης Χημείας και Τέχνης. Έχει κατά καιρούς παρακολουθήσει σεμινάρια υποκριτικής, θεατρικού παιχνιδιού και τραγουδιού, ενώ είναι μέλος της Χορωδίας του Εθνικού Ωδείου Αθηνών.

ΠΑΓΟΥΡΤΖΗ ΜΑΡΙΑ

Καθηγήτρια Φιλολόγος σε δημόσιο Γενικό Λύκειο, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου στη Συγκριτική Εκπαίδευση από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο Λονδίνου, καθώς και υποψήφια διδάκτωρ στη Συγκριτική Παιδαγωγική

Τίτλος

Η ΟΥΝΕΣΚΟ και η Τέχνη στη διεθνή Εκπαιδευτική Πράξη

Σύνοψη

Το θέμα της παρούσης εισήγησης είναι οι διεθνείς εκπαιδευτικές προτάσεις που έχει συντάξει η ΟΥΝΕΣΚΟ, σε σχέση με τον πολιτισμό, καθώς η εκπαίδευση και ο πολιτισμός είναι δύο από τους τομείς με τους οποίους ασχολείται. Η ΟΥΝΕΣΚΟ, η οποία είναι ένας διεθνής οργανισμός, προωθεί δύο βασικές προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση για τις Τέχνες (*Arts Education*). Η μία προσέγγιση της ΟΥΝΕΣΚΟ, η οποία θα μπορούσε να ονομαστεί «μάθηση μέσω των τεχνών και του πολιτισμού» (*“learning through the arts/culture”*), δείχνει με ποιους τρόπους μπορούμε να αξιοποιήσουμε πολιτισμικές πρακτικές και σχετικούς πόρους, σύγχρονους και παραδοσιακούς, ως εργαλεία μάθησης. Στοχεύει στην εξεύρεση του πλούτου του πολιτισμού, της γνώσης και των δεξιοτήτων των κοινωνιών, ώστε να εφαρμόσει μία διεπιστημονική προσέγγιση στη μάθηση, σε μία ποικιλία γνωστικών κλάδων. Η άλλη προσέγγιση της ΟΥΝΕΣΚΟ, στην οποία θα μπορούσε να αποδοθεί ο τίτλος «μάθηση στις τέχνες και τον πολιτισμό» (*“learning in the arts/culture”*) τονίζει την αξία των πολιτισμικών, αλλά και των πολυπολιτισμικών και διαπολιτισμικών προοπτικών, μέσω των μαθησιακών διαδικασιών. Εν κατακλείδι, η μελέτη της δραστηριοποίησης της ΟΥΝΕΣΚΟ σχετικά με την τέχνη και τη διεθνή εκπαιδευτική πράξη έχει ουσιαστική αξία, γιατί μπορεί να συνεισφέρει τόσο στη δημιουργία ενός στέρεου θεωρητικού υποβάθρου για την τέχνη στην εκπαίδευση όσο και στη δημιουργία πλούσιου υλικού για την αξιοποίηση της τέχνης στη σχολική πράξη.

Βιογραφικό

Η Μαρία Παγουρτζή γεννήθηκε στη Λαμία το 1965 και σπούδασε στο Φιλολογικό Τμήμα της Φιλοσοφικής Σχολής Θεσσαλονίκης από το οποίο αποφοίτησε το 1987. Απέκτησε Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με ειδίκευση στη Συγκριτική Εκπαίδευση και τα Ανθρώπινα

Δικαιώματα από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου το 2002. Είναι υποψήφια διδάκτωρ στη Συγκριτική Παιδαγωγική στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Από το 1987 έως το 1994 έχει εργαστεί στην ιδιωτική εκπαίδευση, ενώ από το 1994 και μέχρι το 2015 εργάζεται στη δημόσια εκπαίδευση ως καθηγήτρια φιλόλογος. Σήμερα εργάζεται σε δημόσιο Γενικό Λύκειο ως φιλόλογος. Έχει πάρει μέρος σε διεθνή συνέδρια που αφορούσαν την τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ έχει στο ενεργητικό της μία έκδοση με τίτλο Το Δικαίωμα στην Εκπαίδευση και η Εκπαιδευτική Πολιτική της ΟΥΝΕΣΚΟ. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν θέματα εκπαιδευτικής πολιτικής διεθνών οργανισμών. Γνωρίζει αγγλικά και γαλλικά, ενώ στα προσωπικά ενδιαφέροντά της συγκαταλέγονται η Λογοτεχνία, ο Κινηματογράφος, το Θέατρο, η Μουσική, καθώς και οι εικαστικές εκθέσεις.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΜΙΧΑΗΛΙΑ

Τίτλος

Δυνατότητες συνεργασίας εκπαιδευτικών διαφορετικών ειδικοτήτων για την εμπύχωση πολυτροπικών μαθητικών δράσεων. Ένα παράδειγμα από την Α/θμια Εκπ/ση

Σύνοψη

βλ. Αθανασιάδου

Βιογραφικό

Η Μιχαηλία Παναγιώτου (ΠΕ-16.01, Μουσικής) είναι μουσικός, απόφοιτη του Τμήματος Μουσικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Α.Π.Θ. Εργάζεται στην Α/θμια εκπαίδευση ως μόνιμη εκπαιδευτικός.

ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΑ

Med, Φιλόλογος

Τίτλος

Η χρήση του Google Art Project στη διδασκαλία

Σύνοψη

βλ. Μπενάκη

Βιογραφικό

Η Ευγενία Παπαγεωργίου είναι απόφοιτος των τμημάτων Θεολογίας και Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής & Ψυχολογίας (ΕΚΠΑ), με μεταπτυχιακές σπουδές στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση (ΦΠΨ-ΕΚΠΑ) και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΠ). Εργάζεται ως Υπεύθυνη Εκπαίδευσης, Ανάπτυξης και Διασφάλισης Ποιότητας στο Κέντρο Δια Βίου Μάθησης του Δήμου Παλλήνης και ασχολείται με το πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Τα ερευνητικά ενδιαφέροντά της εστιάζονται στο πεδίο της Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Εικαστικός

Τίτλος

Κόκκινη κλωστή δεμένη και με τέχνη τυλιγμένη.

Σύνοψη

βλ. Μέντη

Βιογραφικό

Παπαδάκη Χριστίνα Εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Καθηγήτρια Εικαστικών ΠΕ08, με πενταετή θητεία στα Ράλλεια Πειραματικά Δ.Σ.Π., με απόσπαση στο Πρότυπο Γυμνάσιο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης για το σχολικό έτος 2015-2016: Το 1993, πήρα το Πτυχίο μου από την Α.Σ.Κ.Τ. Αθήνας (Τμ. Ζωγραφικής, Εργαστήριο: Καθ.Τ. Πατρασκίδη). Από το 2003 είμαι Διπλωματούχος του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών της Σχολής Αρχιτεκτόνων(Ε.Μ.Π.), Κατεύθυνση :«Σχεδιασμός - Χώρος - Πολιτισμός». Το 2012 η Σύνοψη της Διπλωματικής μου Εργασίας με θέμα: «Διερεύνηση της Υφής στα Έργα Ζωγραφικής», δημοσιεύτηκε στο 2^ο Τεύχος, της Περιοδικής Έκδοσης, «Έρευνα στην Αρχιτεκτονική» του Διατμηματικού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Αρχιτεκτονική-Σχεδιασμός του Χώρου», Κατεύθυνση: «Σχεδιασμός-Χώρος-Πολιτισμός», Σχολή Αρχιτεκτόνων, Ε.Μ.Π.-Εκδόσεις Αλεξάνδρεια. Το 2014-15 εκπόνησα για το ΙΕΠ τον «Οδηγό για τον Εκπαιδευτικό» για το Ελεύθερο Σχέδιο (Β,Γ Λυκείου), στα πλαίσια του προγράμματος: «ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα)». Εργάζομαι 20 χρόνια ως Καθηγήτρια Εικαστικών, στην Δευτεροβάθμια και Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, 8 χρόνια ήμουν καθηγήτρια στο Τμήμα Ενηλίκων του Εργαστηρίου Ζωγραφικής του Δ. Δάφνης, (2 χρόνια ήμουν υπεύθυνη του εργαστηρίου). Έχω πραγματοποιήσει ατομική έκθεση, έχω λάβει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις, συμμετείχα σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα ως φοιτήτρια και ως καθηγήτρια, έχω παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια πάνω σε Εκπαιδευτικά θέματα και στις Εικαστικές Τέχνες, πραγματοποιώ Προγράμματα Π.Α., Π.,Α.Υ.. Το 2013 τοποθετήθηκα με πενταετή θητεία στα Ράλλεια Π.Δ.Σ. Πειραιά, τις σ.χ. 2014-15, και 2015-16 διδάσκω στο Πρότυπο Γυμνάσιο Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης.

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΜΑΝΙΑ

Τίτλος

Εκπαιδευτικές πολιτικές για την Τέχνη στο Σχολείο: Προκλήσεις, Προσεγγίσεις, Εμπόδια.

Σύνοψη

Η εισήγηση θα αναφερθεί σε προτεινόμενες εκπαιδευτικές πολιτικές για το ρόλο της Τέχνης στην Εκπαίδευση. Αρχικά, θα γίνει αναφορά στην τρέχουσα κατάσταση σχετικά με την παρουσία της Τέχνης στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση με τη μορφή διακριτών γνωστικών αντικειμένων. Στη συνέχεια θα παρουσιαστεί το ιδεολογικό περίγραμμα για την υλοποίηση των σχετικών εκπαιδευτικών πολιτικών, το οποίο συνοψίζεται στην φράση: «Η Τέχνη στην υπηρεσία της Μάθησης αλλά και η ίδια η Τέχνη ως Βίωμα και Αυταξία στο εκπαιδευτικό μας σύστημα». Ειδικότερα, θα θιγεί ότι η Τέχνη –καθώς έχει έντονη συγκινησιακή επίδραση - μπορεί να αποτελέσει δίαυλο επαφής με το γνωστικό

αντικείμενο που βρίσκει θέση στην ψυχή του παιδιού, όχι ως απλή πληροφορία αλλά ως εμπειρία ζωής!

Στο δεύτερο μέρος, θα αναπτυχθούν οι προτεινόμενες Εκπαιδευτικές Πολιτικές, ακόμα δε για την αξιοποίηση της Τέχνης ως «εργαλείο» αντιμετώπισης Ειδικών Μαθησιακών Αναγκών. Κατόπιν, θα παρουσιαστούν επιμέρους προκλήσεις στο θεματικό πεδίο της Αισθητικής Αγωγής, ενώ θα αναλυθεί η ανάγκη ανίχνευσης σχετικών επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών και συνακόλουθα η προοπτική ανάπτυξης Επιμορφωτικών Παρεμβάσεων.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα και σπούδασε στο Αρχαιολογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών και στη Δραματική Σχολή του Θ.Τ. Καρόλου Κουν. Διακρίθηκε με το Βραβείο Κοτοπούλη για τον Α' γυναικείο ρόλο με το «Γάλα» του Β. Κατσικονούρη και το Βραβείο Α' γυν. Ρόλου στον Κινηματογράφο για την ταινία «Θα το μετανιώσεις» της Κ. Ευαγγελάκου. Συνεργάστηκε με πολλά θεατρικά σχήματα και με μεγάλους σκηνοθέτες, όπως οι Κ Κουν, Γ. Λαζάνης, Μ. Κουγιουμτζής, κ.α. Ερμήνευσε πρωταγωνιστικούς ρόλους σε έργα κλασικού ρεπερτορίου, τραγωδίες και αρχαίες κωμωδίες. Διδάσκει εδώ και δεκαπέντε χρόνια υποκριτική σε δραματικές σχολές (Αρχή, Θέατρο Τέχνης), ενώ ασχολείται ενεργά και με τη σκηνοθεσία. Τα τελευταία χρόνια δραστηριοποιείται στην πολιτική, ενώ τον Απρίλιο του 2014 ανέλαβε βουλευτής Επικρατείας έως τις εκλογές του 2015. Από τον Ιανουάριο του 2015 υπηρετεί ως Σύμβουλος στο γραφείο του Αν. Υπουργού Παιδείας κ. Κουράκη.

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Επίκουρος καθηγητής στη Σχολή Καλών Τεχνών του τμήματος Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.

Τίτλος

Από την παιδαγωγική της βεβαιότητας στην παιδαγωγική της αβεβαιότητας: η σημασία του ερωτήματος στη Διδακτική της τέχνης και της φωτογραφίας ειδικότερα.

Σύνοψη

Πώς να διδάξει κανείς τη φωτογραφία; Ποιο πνεύμα έρευνας επικρατούσε στη σχολή Καλών Τεχνών του New Bauhaus; Πώς δίδασκαν οι Moholy-Nagy και Otto Steinert; Πώς διδάσκεται η φωτογραφία στη Σχολή Καλών Τεχνών των Ιωαννίνων;

Βασιζόμενος αφενός στην προσωπική μου διαδρομή κι αφετέρου στο εγχειρίδιο *Un dossier d'enseignement de la photographie en France et à l'étranger* (Ένας φάκελος διδασκαλίας της φωτογραφίας στη Γαλλία και το εξωτερικό) από το οποίο έχω εμπνευστεί για τη διδασκαλία της φωτογραφίας, θα αναφερθώ σε ένα μοντέλο εκπαίδευσης στο οποίο αρθρώνονται δύο αντιδιαμετρικές μέθοδοι διδασκαλίας: η παιδαγωγική της βεβαιότητας και η παιδαγωγική της αβεβαιότητας. Η παιδαγωγική της βεβαιότητας συνίσταται στη διδασκαλία μιας κληρονομημένης γνώσης που αφορά την τεχνική και τους κανόνες που διέπουν τη γλώσσα της εικόνας, ενώ η παιδαγωγική της αβεβαιότητας αφορά την ουσία της τέχνης και του καλλιτέχνη.

Εάν λάβουμε υπόψη ότι ο προσορισμός του έργου τέχνης είναι η επαναδιαπραγμάτευση του οντολογικού ερωτήματος που αφορά τη φύση της τέχνης, θέτοντας υπό αμφισβήτηση κάθε φορά τις πεποιθήσεις μας ως προς το ερώτημα της τέχνης (Τι είναι τέχνη; Πότε ένα δημιούργημα είναι έργο τέχνης και πότε όχι, αντιλαμβανόμαστε ότι όλη η εξέλιξη της Τέχνης εδράζεται στην παιδαγωγική της αβεβαιότητας, δηλαδή σε κάποια ερωτήματα-προβλήματα που επεξεργάζεται ο εκπαιδευόμενος, στα οποία η απάντηση δεν είναι άμεσα αποδεκτή, όπως συμβαίνει με την απόδειξη ενός μαθηματικού θεωρήματος, αλλά παραμένει μία απόλυτα προσωπική υπόθεση.

Στη Διδακτική της τέχνης δεν γνωρίζουμε αν και πότε θα ανθίσει ο σπόρος της παιδαγωγικής της αβεβαιότητας, αν και πότε θα δημιουργηθούν οι κατάλληλες συνθήκες και το περιβάλλον που θα επιτρέψουν στο Εγώ του εκπαιδευόμενου να αφομοιώσει τις αντιξοότητες της καθημερινότητας ώστε να μπορέσει να εξελιχθεί σε ένα ανώτερο πνευματικά Εγώ με μόνη του μέριμνα την ποιητική της τέχνης, ανεξάρτητα από τις στρατηγικές αναγνώρισης και τους κανόνες που διέπουν το «καλλιτεχνικό χρηματιστήριο».

Βιογραφικό

Ο Παναγιώτης Παπαδημητρόπουλος γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη όπου απέκτησε το πρώτο του πτυχίο ως Πολιτικός Μηχανικός το 1982. Στη συνέχεια μετακόμισε στο Παρίσι όπου έζησε μέχρι το 2006. Σπούδασε Πλαστικές τέχνες και Φωτογραφία στην *École d'arts décoratifs* και στο *Université Paris 8*, στο οποίο ολοκλήρωσε τη διδακτορική του διατριβή. Εργάστηκε ως ανεξάρτητος φωτογράφος για διαφημιστικά γραφεία, *Studio* φωτογραφίας και για το δημοσιογραφικό πρακτορείο *Wostok*. Διετέλεσε, επίσης, ανταποκριτής φωτογράφος στη Γαλλία για τα περιοδικά *Ένα*, *Flash* και συνεργάστηκε με τα περιοδικά *Ιδέες και Λύσεις* και *Deco Figaro*. Από το 2006 διδάσκει φωτογραφία ως Ε.Ε.ΔΙ.Π., λέκτορας και ως επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Πλαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Το 2010 κυκλοφόρησε στη Γαλλία το βιβλίο του *Le sujet photographique*, εκδόσεις *L'Harmattan*, το 2013 το λεύκωμα *Παρισινό Ημερολόγιο*, εκδόσεις *Θερμαϊκός*, το 2014 το βιβλίο *Le sujet photographique et sa remise en question* (*Alfred Stieglitz, Robert Frank, William Klein, Raymond Depardon*), εκδόσεις *Presses Académiques Francophones* και το 2015 το βιβλίο *Το Θέμα και... η Φωτογραφία*, εκδόσεις *Μάτι*. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε 8 ατομικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό και έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΙΟΡΔΑΝΗΣ

Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα, Κολλέγιο Ψυχικού-Γυμνάσιο/Γενικό Λύκειο-& Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ενηλίκων. Συντονιστής Κοινωνικών Επιστημών & Προγράμματος Προαγωγής Κριτικής Σκέψης.

Τίτλος

Η αισθητική αγωγή και η 'δημιουργικότητα' ως αναπόσπαστα μέρη ενός ολιστικού παιδαγωγικού μοντέλου

Σύνοψη

Για τον αρχαίο φιλοσοφικό λόγο, Πλάτωνα και Αριστοτέλη, αλλά και τη νεώτερη φιλοσοφική σκέψη, Kant και Schiller, η τέχνη και το κάλλος αφορούσαν στην αναπαράσταση ή «μίμηση» εκφάνσεων του φυσικού κόσμου και της ανθρώπινης ζωής. Ένα άγαλμα, μια

ζωγραφική απεικόνιση, ένα ποίημα ή μια μουσική σύνθεση θα έπρεπε να αποδίδουν μορφές οικείες αλλά και τη βαθύτερη αρμονία του "κόσμου". Μέσω αυτών των μορφών θα έπρεπε να είναι δυνατή η ανακάλυψη ή η ανάμνηση της ουσίας των πραγμάτων, η θέαση του αγαθού και επί τη βάσει αυτού η αγωγή ήθους των πολιτών.

Αν και στη φιλοσοφία της εκπαίδευσης η τέχνη έχει δείχθει τεκμηριωμένα ότι δεν αφορά μόνο την αναγκαία "παιδιά" αλλά και τη "σπουδή" και την αγωγή ήθους, η αισθητική αγωγή φαίνεται πως δεν έχει βρει ακόμη τη θέση που της αναλογεί στα εκπαιδευτικά συστήματα, τουλάχιστον όσο αφορά τις δύο πρώτες εκπαιδευτικές βαθμίδες.

Στην εισήγησή μας δε θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας τόσο στο τι έχει γίνει και τι δεν έχει γίνει στην Ελληνική και Ευρωπαϊκή εκπαιδευτική πραγματικότητα τα τελευταία χρόνια. Κύριο μέλημά μας θα είναι η απόπειρα επαναθεμελίωσης της αισθητικής αγωγής ως αναπόσπαστου μέρους μιας ολιστικής παιδαγωγικής προσέγγισης, έτσι όπως απηχείται αυτή στο μοντέλο των 6Cs, κατά τη διεθνή ορολογία.

Θα σκιαγραφήσουμε ένα παιδαγωγικό μοντέλο στο οποίο η τέχνη θα έπρεπε να είναι ενσωματωμένη στην καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα, γιατί μας διδάσκει το "ωραίο" και το "αγαθό" αλλά και γιατί συνδυάζεται με μέρος της "παλέτας" της κριτικής σκέψης που αφορά στο σύνολο των γνωστικών αντικειμένων ενός αναλυτικού εκπαιδευτικού προγράμματος. Θα δείξουμε με συγκεκριμένα παραδείγματα πως είναι δυνατό αυτό στην πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Βιογραφικό

Πτυχίο και Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Φιλοσοφικής Σχολής του Α.Π.Θ. με ειδίκευση στη Φιλοσοφία. Μεταπτυχιακό Δίπλωμα στην Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση του Ε.Α.Π. Διδακτορικός Τίτλος του University of Kent at Canterbury στην Ηθική και Σύγχρονη Πολιτική Φιλοσοφία. Υπηρετεί ως φιλόλογος στο Ελληνοαμερικανικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα όπου διετέλεσε και υποδιευθυντής στο Γυμνάσιο Κολλεγίου Ψυχικού. Εκ παραλλήλου διδάσκει φιλοσοφία στο Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Ενηλίκων. Συγχρόνως είναι σύμβουλος και διδάσκων στο Θερινό Σχολείο του Informatics Center του Ελληνοαμερικανικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος. Έχει διατελέσει επιστημονικός συνεργάτης του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, του ΑΤΕΙ Πειραιά και του University of Washington at Seattle. Οι επιστημονικές του εργασίες επικεντρώνονται στη σύγχρονη φιλοσοφική και κοινωνική θεωρία, καθώς επίσης και στη φιλοσοφία της παιδείας. Διετέλεσε μέλος της συντακτικής επιτροπής της επιστημονικής επιθεώρησης «Επιστήμη και Κοινωνία».

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ

Εικαστικός καλλιτέχνης και αναπληρώτρια καθηγήτρια καλλιτεχνικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην ειδική αγωγή.

Τίτλος

Οι εικαστικές τέχνες ως μέσο έκφρασης μαθητών με αυτισμό.

Σύνοψη

Η εισήγηση αυτή έχει σκοπό να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο η διδασκαλία των εικαστικών τεχνών μπορεί να λειτουργήσει για μαθητές με αυτισμό ως μέσο έκφρασης,

ενσωμάτωσης στην κοινωνία και ένταξης στην εκπαίδευση. Στόχος της εισήγησης αυτής είναι να παρουσιαστούν τα χαρακτηριστικά των μαθητών με αυτισμό και οι τρόποι με τους οποίους οι μαθητές αυτοί μπορούν να βοηθηθούν μέσα από τη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης του γνωστικού αντικειμένου των εικαστικών τεχνών.

Είναι βασικό ένας εκπαιδευτικός, ένας γονέας, ένας θεραπευτής να γνωρίσει τον τρόπο που αντιδρά, σκέφτεται και ζει ένα παιδί που ανήκει στο φάσμα του αυτισμού με σκοπό να το βοηθήσει να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής του και να το εκπαιδεύσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Στην εισήγηση αυτή γίνεται αναφορά στη διδασκαλία του γνωστικού αντικειμένου των εικαστικών τεχνών γενικά και τη διδασκαλία του σε μαθητές οποιοί ανήκουν στο φάσμα του αυτισμού ειδικά.

Οι εικαστικές τέχνες, βάσει των ερευνών, μπορούν να βοηθήσουν όλους τους μαθητές να γνωρίσουν τον κόσμο γύρω τους, να επεξεργαστούν το περιβάλλον στο οποίο ζουν, να εκφραστούν χωρίς να είναι απαραίτητη η χρήση του λόγου, μιας και πολλά παιδιά με αυτισμό υπολείπονται αυτής της ικανότητας. Επίσης, αναφέρονται καλές τεχνικές για τη διδασκαλία των μαθητών με αυτισμό μέσω των εικαστικών τεχνών και διδακτικές προτάσεις που μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές αυτούς να εκφραστούν και να επικοινωνήσουν. Οι τεχνικές αυτές εφαρμόστηκαν σε μαθητές που φοιτούσαν σε ειδικά επαγγελματικά σχολεία στην Ελλάδα.

Βιογραφικό

Η Μαρία Δ. Παπαδοπούλου γεννήθηκε, ζει και εργάζεται στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών του Α.Π.Θ. Με το πρόγραμμα Erasmus φοίτησε στο Universidad de Barcelona. Μετά το πέρας των προπτυχιακών σπουδών της, ειδικεύτηκε στη Μουσειολογία και στη Διδασκαλία Μαθητών με Ειδικές Ανάγκες. Είναι κάτοχος τριών μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών και υποψήφια διδάκτωρ στο Τμήμα Κινηματογράφου στη Σχολή Καλών Τεχνών ΑΠΘ. Τα τελευταία χρόνια συμμετέχει ως μέλος κριτικών επιτροπών σε διεθνή Film Festival. Έχει λάβει μέρος σε περισσότερες από πενήντα εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έχει λάβει μέρος με εισηγήσεις σε διεθνή συνέδρια για την Τέχνη και για την Εκπαίδευση και έχει δημοσιεύσει άρθρα της σε επιστημονικά περιοδικά. Εργάζεται ως καθηγήτρια καλλιτεχνικών ειδικής αγωγής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

ΠΑΠΑΝΔΡΙΤΣΑ ΑΡΤΕΜΗ

Εκπαιδευτικός- Φιλολόγος της Σωφρονιστικής Εκπαίδευσης, Υποψήφια Διδάκτωρ Παν/μιου Ιωαννίνων

Τίτλος

Η συμβολή της Τέχνης στον εξανθρωπισμό της φυλακής, μέσω της σωφρονιστικής εκπαίδευσης.

Σύνοψη

Η Τέχνη ως μια καθολική «γλώσσα», που ξεπερνάει τις όποιες διαφορές αναμεσής των ανθρώπων, όπως γλώσσα, θρησκεία, σύνορα, φύλο, εθνικότητα, είναι μια υπαρξιακή ανάγκη του ανθρώπου να εξωτερικεύει τις σκέψεις, τις ιδέες και τα συναισθήματά του, για να

επικοινωνεί με τον εαυτό του και τους άλλους. Η Τέχνη μπορεί να κάνει έναν άνθρωπο να νιώσει καλύτερα. Το βέβαιο είναι ότι δεν βελτιωνόμαστε μόνο ως προς τις τέχνες αλλά και σε όλους τους άλλους τομείς. Με τον τρόπο τούτο, ο «νεκρός» χρόνος του εγκλεισμού γέμει με ποικίλα συναισθήματα, που κάνουν τους έγκλειστους να υιοθετούν θετικές στάσεις και συμπεριφορές απέναντι στην «ανάγνωση» της Τέχνης, να αποδέχονται το φαινόμενο της Τέχνης ως κάτι θετικό που συνδράμει στην αναβάθμιση ακόμη και της καθημερινής τους ζωής, καθώς επίσης και να ενθαρρυνθούν για συμμετοχή, ανάληψη πρωτοβουλιών και δράση με στόχο τη δημιουργία των δικών τους έργων Τέχνης. Επιπροσθέτως, μέσω της Τέχνης δύνανται να υποστηρίξουν δραστηριότητες που αφορούν στην αισθητική τους καλλιέργεια αλλά και να αναπτυχθούν προσωπικά και κοινωνικά, λαμβάνοντας την όλη εκπαιδευτική διαδικασία ως ένα μαγικό και επικερδές ταξίδι και δίνοντας στην παραμελημένη τέχνη το νόημα που της αρμόζει. Τέλος, η Τέχνη ενισχύει την ευαισθησία τους και επικουρεί στο να ενεργοποιηθούν οι δημιουργικές τους δυνάμεις, και στο να προσεγγίσουν οι ίδιοι την Τέχνη μέσα από την πράξη.

Η τέχνη δεν είναι αυτό που βλέπεις, αλλά αυτό που κάνεις τους άλλους να δουν.

Edgar Degas, 1834-1917, Γάλλος ζωγράφος & γλύπτης

Βιογραφικό

Πτυχιούχος του τμήματος Φιλοσοφίας-Παιδαγωγικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Συστηματική Φιλοσοφία, του ίδιου Πανεπιστημίου. Υποψήφια Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με Τίτλο Διδακτορικής Διατριβής: «Εδραίωση της αλήθειας ενός αδικήματος και ηθική καταστολή στο πλαίσιο του ελληνικού ποινικού μηχανισμού κατά την περίοδο της κρίσης». Υπότροφος της Ακαδημίας Αθηνών και Πιστοποιημένη Εκπαιδύτρια Ενηλίκων της μη Τυπικής Εκπαίδευσης- Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. Από το 2013 εργάζεται ως εκπαιδευτικός στο 1^ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Γρεβενών που εντάσσεται στο Σωφρονιστικό Κατάστημα Γρεβενών, ενώ επίσης διδάσκει στην Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία και σε Ι.Ε.Κ. Επιπροσθέτως, υπήρξε εισηγήτρια σε ημερίδες και συνέδρια, με τελευταία εισήγηση στο 1ο Πανελλήνιο Επιστημονικό Συνέδριο Δια Βίου Μάθησης και Σύγχρονη Κοινωνία, Τοπική Αυτοδιοίκηση, Εκπαίδευση και Εργασία με θέμα «Διαπολιτισμική εκπαίδευση στην ευαίσθητη ομάδα των κρατούμενων των Σωφρονιστικών Καταστημάτων» του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Διαθέτει άριστη γνώση της αγγλικής και καλή γνώση της ιταλικής γλώσσας και πολύ καλό χειρισμό προγραμμάτων Η/Υ.

ΠΑΠΑΣΤΕΦΑΝΟΥ ΦΩΤΗΣ

Δημιουργός κόμικς – Εκπαιδευτικός

Τίτλος

Ήρωες από χαρτί». Γνωρίζοντας τη λογοτεχνία μέσω των κόμικς.

Σύνοψη

Τα τελευταία χρόνια η χρήση εικαστικών μέσων για την διδασκαλία και εμπέδωση γνωστικών αντικειμένων στις διάφορες εκπαιδευτικές βαθμίδες, έχει διευρυνθεί και τα αποτελέσματα από αυτή την προσπάθεια δείχνουν τόσο τη χρησιμότητα της όσο και τα περιθώρια για περαιτέρω εξέλιξη.

Οι εκπαιδευτικές δυνατότητες των κόμικς είχαν διερευνηθεί ήδη από τον 19^ο αι. Ειδικότερα στον τομέα της διδασκαλίας των κειμένων, τα κόμικς, λόγω της λογοτεχνικότητάς τους, μπορούν να εμπλέξουν τα εικαστικά με έναν ενεργητικό τρόπο που ξεπερνάει τα πλαίσια μίας απλής συνοδευτικής εικονογράφησης. Σε αυτήν την κατεύθυνση προσανατολίζεται το σενάριο διδασκαλίας που παρουσιάζεται στην παρούσα εισήγηση. Στόχος του είναι να ενθαρρυνθούν οι μαθητές να διασκεύσουν σε κόμικς, κείμενα νεοελληνικής λογοτεχνίας, μετέχοντας με αυτόν τον τρόπο στη διαδικασία δημιουργίας ενός πρωτότυπου έργου. Ξεκινώντας από τη μελέτη του κειμένου-προτύπου, και περνώντας μέσα από τα στάδια του σεναρίου, του ντεκουπάζ, της σχεδίασης και της ηλεκτρονικής επεξεργασίας, οι μαθητές θα καταλήγουν στη δημιουργία ενός ηλεκτρονικού ή έντυπου τεύχους που θα συγκεντρώνει όλα τα έργα που θα έχουν προκύψει στα πλαίσια του μαθήματος.

Η εμπλοκή στη δημιουργική διαδικασία εξοικειώνει τους μαθητές τόσο με τη λογοτεχνία (όπου πολλές φορές η διδασκαλία της λειτουργεί αποξενωτικά στο βαθμό που οι μαθητές παραμένουν απλοί δέκτες των κειμένων), αλλά και με την τέχνη των κόμικς η οποία εξακολουθεί να αντιμετωπίζεται με προκατάληψη.

Βιογραφικό

Γεννήθηκα στη Θεσσαλονίκη. Έχω σπουδάσει Αρχιτεκτονική στο Α.Π.Θ και έχω κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στη Δημιουργική Γραφή στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας. Ως δημιουργός κόμικς έχω εκδώσει τέσσερα βιβλία. Τα fanzine «Σύντομες και Παράξενες Ιστορίες» (2012), και «Talking Bones #1» (σενάριο: Γεώργιος Τσαντάκης) (2014), και τα άλμπουμ «Παράδοξος Ύπνος» (2013) και «Μικρές Ζωές» (σενάριο: Θεόδωρος Παπαδόπουλος) (2015) από τις εκδόσεις Ένατη Διάσταση. Στην εκπαίδευση έχω διδάξει Διακόσμηση Εσωτερικών Χώρων στα ΚΔΒΜ (Κέντρα Δια Βίου Μάθησης) και κόμικς σε τμήματα μαθητών, στη πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

ΠΑΤΑΠΗ ΠΑΝΤΕΛΙΑ

Νηπιαγωγός (4ο Ν/Γ Σαλαμίνας)

Τίτλος-Σύνοψη

βλ. Κουτή

Βιογραφικό

Η Παντελία Πατάπη πήρε το Απολυτήριο 2^{ου} Γενικού Λυκείου Σαλαμίνας με γενική βαθμολογία «Άριστα 20». Φοίτησε ως νηπιαγωγός στο ΕΚΠΑ από όπου αποφοίτησε με σειρά επιτυχίας τρίτη και γενικό βαθμό «Άριστα 8,78». Μετεκπαιδεύτηκε στο Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθήνας για δύο (2) έτη με γενικό βαθμό «Άριστα 9,64». Παρακολούθησε το επιμορφωτικό πρόγραμμα «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών» διάρκειας 200 ωρών. Το ακαδημαϊκό έτος 2015-2016 ολοκληρώνει το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών της στο ΑΠΚΥ (Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου) με κατεύθυνση την «Εκπαιδευτική Ηγεσία και Πολιτική». Είναι κάτοχος του Certificate of Proficiency in English, University of Michigan. Στους Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές έχει την πιστοποίηση Α' επιπέδου, αναμένει την πιστοποίηση Β' επιπέδου του Υπουργείου Παιδείας, είναι κάτοχος του ECDL Core Certificate (7 ενοτήτων) και του ECDL EXPERT CERTIFICATE. Είναι μάχιμη νηπιαγωγός από το 2001. Έχει λάβει μέρος ως

εισηγήτρια στο 8ο Πανελλήνιο Συνέδριο των Εκπαιδευτικών για τις ΤΠΕ. Αξιοποίηση των Τεχνολογιών, της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στη Διδακτική Πράξη (Σύρος 26, 27 και 28 Ιουνίου 2015), υπό την αιγίδα του ΥΠΟΠΑΙΘ.

ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΑΣΠΑΣΙΑ

Δρ Αρχαίας Ιστορίας, Εκπαιδευτικός

Τίτλος

Μαρτυρίες γλυπτικής, κεραμικής και επιγραφικής για τους μη πολίτες και το κοινωνικό περιθώριο της κλασικής Αθήνας: διδακτικές προσεγγίσεις στο μάθημα της Αρχαίας Ιστορίας μέσω της 'ανάγνωσης' μνημείων.

Σύνοψη

Αντικείμενο της εισήγησης αποτελεί η παρουσίαση των βασικών μεθοδολογικών αρχών που επιτρέπουν στον εκπαιδευτικό την αξιοποίηση έργων γλυπτικής, κεραμικής και επιγραφικής για τη διδασκαλία της κοινωνικής ιστορίας του αρχαίου κόσμου. Η πραγμάτευση του θέματος έχει ως αφετηρία την προβολή μεθόδων συλλογής μουσειακού υλικού σε πραγματικό ή ψηφιακό περιβάλλον, συνεπώς της διεξαγωγής έρευνας *in situ* (μουσείο, αρχαιολογικός χώρος, ιδιωτικές συλλογές) ή έρευνας προσομοίωσης εκ μέρους των μαθητών με την υποστήριξη του διδάσκοντος. Ως υποστηρικτικό υλικό για την ειδική θεματική χρησιμοποιούνται έργα επιγραφικής και γλυπτικής από το Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, αγγειογραφίας από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο. Η επεξεργασία του υλικού προχωρά σε στάδια: (α) από την αρχική, ατομική και συλλογική, αισθητηριακή πρόσληψη του αντικειμένου (β) στην πρώτη εμπειρική ερμηνεία βάσει των προϋπαρχουσών παραστάσεων, ακολούθως δε (γ) στην λεπτομερή παρατήρηση στοιχείων μορφής και περιεχομένου που επιτρέπουν τη σύνδεση του μνημείου με το ιστορικό-πολιτισμικό περιβάλλον δημιουργίας του. Τέλος, (δ) αρχές δόμησης και συγκριτικής επεξεργασίας του υλικού επιτρέπουν μία ολιστική προσέγγιση, η οποία μας μεταφέρει μία ζωηρή εικόνα της κοινωνίας των μη πολιτών και του κοινωνικού περιθωρίου της κλασικής Αθήνας, από την οποία αναδεικνύονται ο ρόλος τους (δικαιώματα-υποχρεώσεις) και οι συνθήκες ζωής τους εντός της πόλης-κράτους (εγκατάσταση-κατοικία, οικογένεια, εργασία, ένδυση, θρησκεία). Η ανωτέρω προσέγγιση του ιστορικού παρελθόντος μέσω της τέχνης αποδεικνύεται πολύτιμη, καθώς επιτρέπει όχι την απλή διαμεσολάβηση του αντικειμένου από τον εκπαιδευτικό, αλλά την σταδιακή ανακάλυψη και αναδόμησή του από τους μαθητές, προάγοντας την καλλιέργεια ενσυναίσθησης του βιωμένου χρόνου, αναπτύσσοντας την κριτική ικανότητα και την ιστορική συνείδηση, συντελώντας στην αισθητική και πολιτισμική αγωγή τους.

Βιογραφικό

Η Ασπασία Παυλοπούλου είναι διδάκτωρ Αρχαίας Ιστορίας του Πανεπιστημίου Ludwig-Maximilian Μονάχου Γερμανίας και κάτοχος μεταπτυχιακού Βαλκανικής Ιστορίας του Τμήματος Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Α.Π.Θ. Έχει διδάξει σε Πανεπιστήμια της αλλοδαπής και ημεδαπής (α) ως Επιστημονικός Συνεργάτης και, ακολούθως, ως Λέκτορας Ελληνικής Γλώσσας, Ιστορίας και Πολιτισμού στο Τμήμα Βυζαντινολογίας-Νεοελληνικών Σπουδών του

Πανεπιστημίου Ludwig-Maximilian (1995-1998) (β) ως Διδάσκουσα Αρχαίας και Ρωμαϊκής Ιστορίας (Π.Δ. 407/80) στα Τμήματα Φιλολογίας και Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου (2006-2014), επίσης στα Τμήματα Φιλολογίας και Ιστορίας-Εθνολογίας του Δημοκρίτειου Παν. Θράκης (2008-2011), (γ) ως Συνεργαζόμενο Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Σ.Ε.Π.) στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.) (2008-2011). Από το 1998 εργάζεται, επίσης, ως διορισμένη εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. Έχει θητεύσει σε σχολεία περισσότερων βαθμίδων και κατηγοριών (γυμνάσια και λύκεια, συμβατικά, πρότυπα, πειραματικά, αθλητικά, εσπερινά, ΕΠΑΛ, ΣΔΕ). Έχει συμμετάσχει με ανακοινώσεις σε συνέδρια, με άρθρα σε συλλογικά έργα και επιστημονικά περιοδικά. Είναι συγγραφέας μελετών στις ειδικότητες της Αρχαίας και Ρωμαϊκής Ιστορίας, της Παιδαγωγικής και της Διδακτικής της Ιστορίας.

ΠΑΥΛΟΥ ΒΙΚΤΩΡΙΑ

Επίκουρη καθηγήτρια Εικαστικής Παιδείας, Πανεπιστημίου Frederick

Τίτλος

Παιδαγωγική και θέαση έργων τέχνης: πώς να προετοιμάσουμε εκπαιδευτικούς πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης να διδάξουν τέχνη μέσω έργων τέχνης

Σύνοψη

Η παρουσίαση εστιάζει στις διεθνείς ανησυχίες σχετικά με την ποιότητα της εικαστικής παιδείας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και ειδικότερα με τις προκλήσεις που παρουσιάζονται στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για να διδάξουν το μάθημα των εικαστικών τεχνών. Ένας καθοριστικός παράγοντας που μπορεί να βοηθήσει τους μελλοντικούς δασκάλους να ανταποκριθούν στις σύγχρονες προκλήσεις και στα σύγχρονα ρεύματα της εικαστικής παιδείας (όπως για παράδειγμα τον οπτικό πολιτισμό, τις νέες τεχνολογίες, την κοινωνική συνεργασία και συμμετοχή, τη σύνδεση με την καθημερινή ζωή και τον κόσμο) αλλά και να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της φαντασίας και των δημιουργικών ικανοτήτων των παιδιών είναι η ανάπτυξη της παιδαγωγικής γνώσης περιεχομένου στην κατανόηση έργων τέχνης.

Ερευνητικά υπάρχει ένα κενό όσον αφορά τις στάσεις και τις γνώσεις φοιτητών παιδαγωγικών τμημάτων σε θέματα που σχετίζονται με την κατανόηση της τέχνης και της ερμηνείας έργων τέχνης παρόλο που αναγνωρίζεται ότι πολλές φορές έχουν εσφαλμένες αντιλήψεις για την τέχνη. Η παρούσα εισήγηση έχει ως στόχο να αναδείξει τον τρόπο με τον οποίο μπορούμε να ανταποκριθούμε και να αμφισβητήσουμε τις παρανοήσεις των φοιτητών. Ταυτόχρονα σκοπεύει να αναδείξει τρόπους με τους οποίους οι φοιτητές θα μπορούν να αναπτύξουν αποτελεσματικά παιδαγωγική γνώση περιεχομένου για την κατανόηση της τέχνης. Η εισήγηση υιοθετεί μια ρητή κονστρουκτιβιστική άποψη των μεθόδων διδασκαλίας και μάθησης και προ-τείνει την ταυτόχρονη ανάπτυξη όλων των πτυχών του παιδαγωγικού μοντέλου «pedagogical content knowing» (Cochran et al 1993, Shulman, 1986) για τη διδασκαλία της τέχνης με την αξιοποίηση έργων τέχνης.

Βιογραφικό

Η Βικτωρία Παύλου είναι επίκουρη καθηγήτρια Εικαστικής Παιδείας του Πανεπιστημίου Frederick. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται κυρίως στην περιοχή των εικαστικών τεχνών στη δημοτική εκπαίδευση: αρχική και ενδοϋπηρεσιακή εκπαίδευση εκπαιδευτικών (διδακτικά προφίλ, στάσεις και γνώσεις των εκπαιδευτικών, ανάπτυξη της παιδαγωγικής γνώσης περιεχομένου σε θέματα θέασης και παραγωγής έργων, κλπ.), μαθησιακές προτιμήσεις, δημιουργικές δυνατότητες των παιδιών, δημιουργικότητα και κίνητρα, ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διαδικασία διδασκαλίας-μάθησης (πολυτροπικότητα και οπτικός γραμματισμός, ανοικτά και κλειστά λογισμικά, κλπ.). Τα διδακτικά της ενδιαφέροντα εστιάζονται κυρίως σε θέματα εικαστικής παιδείας, μουσειακής παιδείας, παιδαγωγικών, πολιτισμού και νέων τεχνολογιών. Έχει εργαστεί σε διάφορα ερευνητικά προγράμματα, συμπεριλαμβανομένων και προγραμμάτων σχετικών με εκπαίδευση ενηλίκων. Δημοσιευμένα άρθρα της βρίσκονται σε επιστημονικά περιοδικά όπως *International Journal of Art and Design Education*, *Studies in Educational Evaluation*, *International Journal of Education through Art*, *Museum Management and Curatorship*, κ.α.

ΠΕΡΑΚΑΚΗ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ

Διευθύντρια 2^{ου} Γυμν. Νίκαιας, Εκπαιδευτικός Μουσικής

Τίτλος

Από τη μουσική στη ζωγραφική και από τη ζωγραφική στη μουσική. Όταν μαθητές Γυμνασίου δημιουργούν.

Σύνοψη

Στο πλαίσιο του δικτύου Ευρυδίκη, ο ευρωπαίος επίτροπος υπεύθυνος για την εκπαίδευση, την κατάρτιση, τον πολιτισμό και τη νεολαία Marõs Šefčonič δήλωσε: «Η αισθητική αγωγή ευνοεί την ανάπτυξη της δημιουργικότητας ενθαρρύνοντας τους μαθητές να πειραματιστούν, να εκφραστούν, να συνεργαστούν, να ξεπεράσουν τα προβλήματά τους και να λάβουν πρωτοβουλίες». Τα ισχύοντα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών του μαθήματος της Μουσικής και των Εικαστικών ακολουθούν τους παραπάνω άξονες διευρύνοντας τους πολιτισμικούς ορίζοντες των μαθητών.

Υπό το πρίσμα αυτό, οργανώθηκε σειρά μαθημάτων διάρκειας τεσσάρων διδακτικών περιόδων και εφαρμόστηκε σε μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου στη θεματική ενότητα «Εικαστικά και μουσική ... μουσική και εικαστικά» του σχολικού εγχειριδίου της Μουσικής. Η σειρά μαθημάτων βασίστηκε στις αρχές της συνεργατικής και της βιωματικής μάθησης και της σύνδεσης των μαθημάτων της Αισθητικής Αγωγής με την καθημερινότητα (μεταγνώση). Οι δραστηριότητες που πραγματοποιήθηκαν ήταν ατομικές και ομαδικές και η αξιολόγησή τους ακολούθησε τους άξονες που αφορούν το βαθμό συμμετοχής των μαθητών, την καλλιέργεια της δημιουργικότητας του κάθε μαθητή και το συντονισμό της ομάδας κατά την προετοιμασία και παρουσίασή τους.

Τα αποτελέσματα κατέδειξαν την αλληλένδετη σχέση της Μουσικής και των Εικαστικών συντελώντας στην αισθητική καλλιέργεια των μαθητών και την έκφραση των συναισθημάτων τους.

Βιογραφικό

Η Ελισάβετ Περακάκη υπηρετεί ως διευθύντρια και εκπαιδευτικός της Μουσικής σε Γυμνάσιο της ΔΔΕ Πειραιά. Είναι διδάκτορας του τμήματος Μουσικών Σπουδών Αθήνας (2009) στο τομέα της Μουσικής Παιδαγωγικής και απόφοιτος του ίδιου τμήματος (1997). Διδάσκει Μουσική στη δημόσια εκπαίδευση από το 1998. Είναι πτυχιούχος κιθάρας και έχει σπουδάσει ανώτερα θεωρητικά. Έχει συνεργαστεί με Ωδεία, Μουσικές Σχολές, ΠΕΚ και με τη Μεγάλη Μουσική Βιβλιοθήκη «Λίλιαν Βουδούρη» στην συγγραφή παρουσιάσεων ελληνικών, αγγλικών και γερμανικών βιβλίων. Συμμετέχει με ανακοινώσεις και εργαστήρια σε συνέδρια μουσικοπαιδαγωγικού περιεχομένου στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από το 2010 είναι μέλος της Συντακτικής Ομάδας του περιοδικού Μουσική σε Πρώτη Βαθμίδα. Για τα έτη 2013-2015 είναι Οργανωτική Γραμμα-τέας της ΕΕΜΑΠΕ. Είναι συγγραφέας των βιβλίων που κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Fagotto: «Σχεδιάζοντας το σχολικό μάθημα Μουσικής» (2008) και «Παίζοντας μουσική με τα Boomwhackers» (2009).

ΠΛΙΑΤΣΙΚΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Φιλολόγος Ειδικής Αγωγής & Ψυχολόγος

Τίτλος

Ανακαλύπτω τον Εαυτό μου μέσα από τους Ρόλους της Ζωής: ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας σε εφήβους με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, αξιοποιώντας τη δραματική τέχνη και το video

Σύνοψη

βλ. Μητροπούλου

Βιογραφικό

Η Χριστίνα Πλιάτσικα είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφίας Παιδαγωγικής Ψυχολογίας (κατ/νση Ψυχολογίας) και του Προγράμματος Ψυχολογίας (Ε.Κ.Π.Α.) με μεταπτυχιακές σπουδές στη Σχολική Ψυχολογία, στην Ηθική Φιλοσοφία και στη Βασική και Εφαρμοσμένη Γνωσιακή Επιστήμη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει επίσης, ειδίκευση στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό (Π.Ε.ΣΥ.Π., Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε.) και είναι τελειόφοιτος του Προγράμματος Θεωρητικής και Κλινικής Κατάρτισης στο Γνωσιακό – Συμπεριφοριστικό μοντέλο ψυχοθεραπείας (ΙΕΘΣ). Εργάζεται από το 2008 ως φιλόλογος ειδικής αγωγής στη δημόσια δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ έχει διδάξει φιλολογικά μαθήματα σε προγράμματα πρόσθετης διδακτικής στήριξης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και μαθήματα ψυχολογίας σε δημόσια ΙΕΚ. Επίσης, έχει προσφέρει εθελοντικά ψυχολογικές υπηρεσίες στο Δήμο Αγίου Στεφάνου. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα αφορούν θέματα παιδαγωγικής και ψυχολογίας, διδακτικής φιλολογικών μαθημάτων, νευροψυχολογίας, ειδικής αγωγής, φιλοσοφίας κ.ά. Εργασίες της έχουν δημοσιευτεί σε πρακτικά ελληνικών συνεδρίων.

ΠΡΕΒΕΔΟΥΡΑΚΗ ΚΟΡΙΝΑ

Ζωγράφος - Εκπαιδευτικός Καλλιτεχνικού Γυμνασίου Γέρακα με Λ.Τ.

Τίτλος

Ατομικό ίχνος, Συλλογικό πεδίο

Σύνοψη

βλ. Μπολιεράκη

Βιογραφικό

Η Κορίνα Πρεβεδουράκη γεννήθηκε στην Αθήνα. Αποφοίτησε από την Ακαδημία Καλών Τεχνών Brera, Μιλάνο, με δάσκαλο το L. Fabro (1986). Έχει παρουσιάσει δυο ατομικές εκθέσεις στην Αθήνα (1991 & 1997). Έχει συμμετάσχει σε πολλές ομαδικές εκθέσεις. Είναι διδάκτωρ στην Παιδαγωγική Λειτουργία της Τέχνης, από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (2008). Έχει επιμεληθεί την έκδοση πρακτικών συνεδρίων. Άρθρα της έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων. Έχει διοργανώσει συνέδρια και ημερίδες. Επί σειρά ετών διετέλεσε υπεύθυνη Πολιτιστικού Προγράμματος «Εκπαίδευση-Μουσείο» στη Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Αττικής. Εργάζεται στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση από το 1988. Από το 2008 είναι υποδιευθύντρια Καλλιτεχνικών Μαθημάτων στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα.

ΠΡΩΤΟΨΑΛΤΟΥ ΤΑΣΟΣ

Σκηνογράφος/ Ενδυματολόγος/ Σκηνοθέτης, Λέκτορας, Σχολή Καλών Τεχνών, Τμ. Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας

Τίτλος

Η Παράσταση της Όπερας: Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις

Σύνοψη

Η παρουσίαση αναφέρεται στο πρόγραμμα *Η Παράσταση της Όπερας: Εκπαιδευτικές Προσεγγίσεις*. Το πρόγραμμα ξεκίνησε ως πρωτοβουλία του Εργαστηρίου Σκηνογραφίας / Ενδυματολογίας της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, υπό την επιστημονική και καλλιτεχνική επιμέλεια του Τάσου Πρωτοψάλτου και υλοποιήθηκε σε συνεργασία με ποικίλους εκπαιδευτικούς και καλλιτεχνικούς φορείς κατά την περίοδο 2013 – 2015. Η όπερα το πιο σύνθετο έργο τέχνης αποτελεί μία πεμπτοσύα των τεχνών και λόγω του πολυσυλλεκτικού χαρακτήρα της μία εξαιρετικά πλούσια εκπαιδευτική πραγματικότητα. Στην παράσταση της όπερας έχουμε την ενεργοποίηση όλων των στοιχείων του παραστατικού γεγονότος. Μαζί με τη μουσική που σαφώς είναι ιδιαίτερος σημαντική, πολύ σημαντικά είναι και τα στοιχεία της σκηνοθεσίας, της σκηνογραφίας, της ενδυματολογίας, του δράματος, της υποκριτικής και του χορού. Τα στοιχεία αυτά συνυπάρχουν ταυτόχρονα πολλές φορές σε μια οπερετική σκηνική εικόνα. Το οπερετικό παραστατικό φαινόμενο με την πλούσια αυτή δομή του αποτέλεσε ένα εξαιρετικό γόνιμο ερέθισμα πάνω στο οποίο αναπτύχθηκε το παραπάνω πρόγραμμα. Μέσα από δράσεις οι οποίες περιελάμβαναν workshops, διαλέξεις, παραστάσεις, συναυλίες και εκθέσεις επιδιώχθηκε η ενεργός συμμετοχή μαθητών και εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας

εκπαίδευσης καθώς και φοιτητών με σκοπό τη σύνδεση του σχολείου με την τέχνη και τον πολιτισμό καθώς και ευρύτερα την ενδυνάμωση της καλλιτεχνικής παιδείας στην εκπαίδευση.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε το 1980 στη Βέροια. Σπούδασε Σκηνογραφία/Ενδυματολογία, Παραστατικές Τέχνες, Κινηματογράφο και Καλές Τέχνες. Υπήρξε υπότροφος της Ακαδημίας Καλών Τεχνών της Φλωρεντίας, της Εθνικής Σχολής Κινηματογράφου της Ρώμης και του Sannio Film Festival. Το έργο του περιλαμβάνει Σκηνογραφία, Ενδυματολογία και Σκηνοθεσία για Όπερα, Θέατρο και Μπαλέτο, εγκαταστάσεις και performances. Έχει συμμετοχή σε διεθνείς λυρικές και θεατρικές παραγωγές. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζουν στις σχέσεις Παραστατικών και Εικαστικών Τεχνών, στην εικαστική μεταγραφή της δραματουργίας στο πλαίσιο του παραστατικού φαινομένου καθώς και στην Ιστορία της Όπερας με έμφαση στο σκηνογραφικό και ενδυματολογικό λεξιλόγιο αυτής στο πέρασμα των εποχών. Το 2009 ίδρυσε το Εργαστήριο Σκηνογραφίας/Ενδυματολογίας στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας όπου και διδάσκει. Έχει διδάξει, δημοσιεύσει και παρουσιάσει διαλέξεις διεθνώς. Μέλος του Διεθνούς Ινστιτούτου Θεάτρου της Unesco και του Επιμελητηρίου Εικαστικών Τεχνών της Ελλάδος.

ΡΙΚΟΥ ΕΛΠΙΔΑ

Ανθρωπολόγος, Εικαστικός, PhD

Διδάσκουσα Ανθρωπολογίας της Τέχνης, Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης, ΑΣΚΤ

Τίτλος

Τέχνη, ανθρωπολογία και κοινωνική πραγματικότητα: μια πρόταση εκπαίδευσης, έρευνας και δημιουργίας με στόχο την παρέμβαση στην καθημερινότητα.

Σύνοψη

Στην ανακοίνωση αναφερόμαστε σε πρόσφατες εξελίξεις στις εικαστικές τέχνες όπου η λεγόμενη «εκπαιδευτική στροφή» προτείνεται, σήμερα, ως μια ακόμα μορφή πολιτικής παρέμβασης των καλλιτεχνών στην κοινωνική πραγματικότητα, και επιχειρούμε τη διασύνδεσή της με νέες ανθρωπολογικές θεωρήσεις της τέχνης και του υλικού πολιτισμού.

Ο στόχος είναι να επεξεργαστούμε συγκεκριμένους τρόπους εκπαίδευσης στην τέχνη και την ανθρωπολογία μέσω της παραγωγής καλλιτεχνικού και ερευνητικού έργου εκ μέρους όλων των συμμετεχόντων. Παρόμοιες συλλογικές διεργασίες μπορούν να αποτελέσουν έναυσμα για όσους σπουδάζουν παρόμοια αντικείμενα αλλά και για τους «μη ειδήμονες» να αναστοχαστούν τις συνθήκες ζωής τους και τους ρόλους που αναλαμβάνουν στις κοινωνικές σχέσεις ώστε να παρέμβουν, εντέλει, εμπειριστατωμένα, κριτικά και δημιουργικά στην καθημερινότητά τους.

Η ανάπτυξη των προαναφερθέντων ζητημάτων βασίζεται σε παραδείγματα που προέρχονται από την προσωπική μου εμπειρία διδασκαλίας της Ανθρωπολογίας της Τέχνης στην ΑΣΚΤ αλλά και από την οργάνωση του TWIXTLab ενός μακρόχρονου καλλιτεχνικού/εκπαιδευτικού/ερευνητικού project που απευθύνεται στο ευρύ κοινό και λειτουργεί από το 2014 σε μια γειτονιά της Αθήνας,

Βιογραφικό

Η Ελπίδα Ρίκου (Αθήνα, 1963) σπούδασε κοινωνιολογία (Πάντειο Πανεπιστήμιο), κοινωνική ψυχολογία (D.E.A. και Doctorat, Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales, Παρίσι), κοινωνική ανθρωπολογία (D.E.A., Université Paris V-Sorbonne) και εικαστικές τέχνες (Σχολή Καλών Τεχνών Αθήνας). Από το 1998 έχει διδάξει σε διάφορα πανεπιστήμια (Αθηνών, Πάντειο, Κρήτης, Θεσσαλίας). Από το 2007 διδάσκει Ανθρωπολογία της Τέχνης στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών της Αθήνας, ενώ μεταξύ 2011 και 2013 δίδαξε επίσης στο Μεταπτυχιακό Εικαστικών Τεχνών (M.E.T.) του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών της ίδιας σχολής. Οι δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν την εισαγωγή και επιμέλεια της συλλογής κειμένων «Ανθρωπολογία και Σύγχρονη Τέχνη» (2013, Αλεξάνδρεια), την εισαγωγή και επιμέλεια της μετάφρασης του βιβλίου του M. Augé «Για μια ανθρωπολογία των σύγχρονων κόσμων» (1999, Αλεξάνδρεια), καθώς και άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους, στον ημερήσιο τύπο, κλπ. Οι έρευνές της αφορούν τις σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές, την καθημερινή ζωή και τις κοινωνικές παραστάσεις του χώρου και του σώματος. Από το 2010 συντονίζει καλλιτεχνικά projects με διεπιστημονικό χαρακτήρα, στα οποία συμμετέχει και η ίδια ως ανθρωπολόγος και εικαστικός (TWIXTlab, workshop «Αξία»/ 4^η Μπιενάλε Αθήνας, project «Φωνές», κ.ά.).

ΡΟΓΚΑΚΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ**Τίτλος**

«Είναι αυτό τέχνη;» Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου

Σύνοψη

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα «Είναι αυτό Τέχνη;» σχεδιάστηκε και μελετήθηκε από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου σε συνεργασία και με την υποστήριξη του Πολιτιστικού και Αναπτυξιακού Οργανισμού Κοινής Ωφελείας, NEON. Απευθύνεται σε μαθητές Γ' Γυμνασίου και ήδη έχει κλείσει δύο χρόνια που πραγματοποιείται στα γυμνάσια της Αττικής. Τους καλοκαιρινούς μήνες του 2014 & 2015 προσαρμόστηκε για οικογένειες με παιδιά γυμνασίου & λυκείου, καθώς και ενήλικες, στο πλαίσιο των εκθέσεων με έργα σύγχρονης τέχνης του Οργανισμού NEON, στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη & τη Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, αντίστοιχα. Στο πλαίσιο του συνεδρίου, θα παρουσιαστεί η μελέτη και οι στόχοι του εκπαιδευτικού προγράμματος αυτού, καθώς και η απήχηση που είχε στο κοινό που συμμετείχε σε αυτό.

Βιογραφικό

Η Κατερίνα Ρογκάκου είναι ιστορικός - μουσειοπαιδαγωγός με μεταπτυχιακό του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου στην εκπαίδευση και τον πολιτισμό. Έχει ολοκληρώσει το διετές σεμινάριο εξειδίκευσης «Εκπαίδευση στα Μουσεία» του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικό πρόγραμμα βυζαντινολογίας του Ε.Κ.Π.Α με αντικείμενο την συγγραφή εγχειριδίου βιβλιογραφίας της βυζαντινής ιστορίας. Έχει εργαστεί στο παρελθόν στο χώρο της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Από το 2010 συνεργάζεται με το τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου ως ερμηνεύτρια, όπου σχεδιάζει και υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα ποικίλων θεματικών σε μουσεία και άλλους χώρους εκπαίδευσης και πολιτισμού, για παιδιά από προσχολική ηλικία ως και λύκειο, καθώς και για ενήλικο κοινό και οικογένειες.

ΡΩΣΣΙΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

Αρχαιολόγος στην Ειδική Υπηρεσία Προβολής και Αξιοποίησης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς του ΥΠΟΠΑΙΘ

Τίτλος

Η άρρηκτη σχέση Τέχνης, Σχολείου και Μουσείου. Η περίπτωση του Επιγραφικού και Νομισματικού Μουσείου.

Σύνοψη

βλ. Κακαβάς

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στη Λάρισα. Το 1985 εισήλθε στην Φιλοσοφική σχολή του ΑΠΘ, στο τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, από το οποίο αποφοίτησε το 1989, με ειδίκευση στην Αρχαιολογία. Από το 1990 έως το 2010 εργάστηκε στην Εφορεία Αρχαιοτήτων Λάρισας και Αθηνών ως αρχαιολόγος σε ανασκαφές, ερευνητικά προγράμματα, στην επίβλεψη έργων ανάδειξης και προστασίας αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, στην καταγραφή αρχαιοτήτων, καθώς και σε εργασίες επανέκθεσης Μουσείων και αρχαιολογικών Συλλογών. Συμμετείχε σε εκπαιδευτικές δράσεις του ΥΠΟΠΑΙΘ με ξεναγήσεις σε σχολεία και το κοινό, την εκπόνηση σχετικών φυλλαδίων, ενώ δραστηριοποιήθηκε ως εισηγήτρια σε σεμινάρια που οργανώθηκαν από φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά και την τοπική ιστορία. Από το 2010 έως σήμερα εργάζεται σε κεντρικές Υπηρεσιακές Μονάδες του ΥΠΟΠΑΙΘ για την προβολή της πολιτιστικής πολιτικής και των στρατηγικών επιλογών του στους τομείς που άπτονται της πολιτιστικής κληρονομιάς και του σύγχρονου πολιτισμού. Το ακαδημαϊκό έτος 2013-2014 εισήλθε με κατατακτήριες εξετάσεις στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, στο Τμήμα Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης.

ΣΑΛΛΑ ΤΙΤΙΚΑ

Τίτλος

Εργαλείο γνώσης η διδασκαλία των τεχνών

Σύνοψη

Θα ήταν πριν 1 ½ χρόνο περίπου που έλαβα ένα τηλεφώνημα από την Κ. Μουρσελά ζητώντας μου να συναντηθούμε να συζητήσουμε θέματα που αφορούν στη διδασκαλία της τέχνης. Η συνάντηση αυτή έγινε κι εκεί με πληροφόρησε ότι από το χώρο διδασκαλίας στη σχολική τάξη είχε μετακινηθεί στο χώρο μελέτης, οργάνωσης και επεξεργασίας προτάσεων προς το Υπουργείο Παιδείας, δηλ. το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΙΕΠ).

Μου εξέφρασε κάποιες σκέψεις αναφορικά με τη σχέση και τη θέση του μαθήματος των καλλιτεχνικών με τα άλλα γνωστικά αντικείμενα και μέσα από τη συζήτηση διατυπώθηκε η ανάγκη προσδιορισμού της σχέσης αυτής. Κι αυτό γιατί ενώ η τέχνη χρησιμοποιείται σε πλείστες όσες περιπτώσεις ανάδειξης θεμάτων σε πολλούς τομείς στη διαδικασία της μαθητείας, η ίδια η επαφή με την τέχνη μέσα από το μάθημά της στο σχολικό πρόγραμμα, από μαθητές και διδάσκοντες των άλλων αντικειμένων, σε ένα γενικό σχήμα, απαξιώνεται.

Να επισημανθεί επίσης η σημασία της συμμετοχής τόσο των εισηγητών από πανεπιστήμια του εσωτερικού και του εξωτερικού που δέχτηκαν το κάλεσμα. Με ορισμένους μάλιστα έχουμε συνεργαστεί και στο παρελθόν, όπως οι καθηγητές Κέρρυ Φρίντμαν και Ντάγκλας Μπότον, με άριστες εντυπώσεις και καίρια συμβολή στην ενίσχυση και επικαιροποίηση του προγράμματος της Διδακτικής της Τέχνης στην ΑΣΚΤ.

Να προσθέσω εδώ ότι η μεθοδολογία διδασκαλίας των τεχνών ξεχωριστά για κάθε μία κατηγορία απ' αυτές, είναι απαραίτητο να διδάσκεται στα τριτοβάθμια ιδρύματα που εκπαιδεύει τους καλλιτέχνες οι οποίοι επιθυμούν να μπουν ως δάσκαλοι στην εκπαιδευτική κοινότητα. Το τι, το πώς και το γιατί, το τι διδάσκουμε δηλαδή, το πώς θα το διδάξουμε και το ποιο στόχο, ποιο σκοπό εξυπηρετεί η διδασκαλία της κάθε τέχνης πρέπει να γίνει συνείδηση του μελλοντικού δασκάλου της τέχνης. Είναι σημαντικό να κατανοηθεί ότι μέσα στην εκπαίδευση οι μαθητές θα μάθουν, θα γνωρίσουν την ιστορία του ανθρώπου, της πορείας των επιτευγμάτων του που είναι τα γράμματα, οι τέχνες (γενικά και ειδικά), οι επιστήμες.

Και οι δάσκαλοι των τεχνών περισσότερο από ότι των άλλων αντικειμένων πρέπει να μπορούν να μιλήσουν τα παιδιά στην κοινή τους ιστορία, στην ιστορική τους πορεία.

Βιογραφικό

Η Τιτίκα Σάλλα γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης. Έχει σπουδάσει ζωγραφική χαρακτηριστική και κεραμική στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Είναι Ομότιμη Καθηγήτρια της ΑΣΚΤ όπου δίδασκε το μάθημα Διδακτική της Τέχνης. Το εικαστικό της έργο έχει παρουσιαστεί σε δέκα ατομικές εκθέσεις: 2013 «μικρόκοσμος ο Μέγας» Δημοτική Πινακοθήκη Πειραιά, 2007 «πικραλίσ», Αίθουσα Τεχνών Καλλιόπη, Χίος, 2005 «γεννηθήτω» Βασιλική Αγ. Μάρκου, Ηράκλειο Κρήτης, 2005 «γεννηθήτω» Γκαλερί TITANIUM, 2002 «Τέσσερις Εποχές» Γκαλερί ΕΠΟΧΕΣ, «Τέττιξ ο πάγκοινος» Γκαλερί TITANIUM, 1996 «Ζωής Περιπέτεια», Γκαλερί TITANIUM, 1987 Γκαλερί ΑΛΦΑ Ηράκλειο Κρήτης, 1987 Γκαλερί Ζαλοκώστα 7, 1982 Βασιλική Αγ. Μάρκου, Ηράκλειο Κρήτης, και σε πολλές ομαδικές στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα της βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές και μουσεία. Το επιστημονικό της έργο έχει παρουσιαστεί σε επιστημονικά συνέδρια και ημερίδες, στα βιβλία: δημιουργική φαντασία και παιδική τέχνη, Εξάντας, 1996, Καλλιτεχνική παιδεία και παιδαγωγικά συστήματα Νήσος, 2008, έχει επιμεληθεί συλλογικούς τόμους και βιβλία όπως Σύγχρονες προσεγγίσεις στη Διδακτική της Τέχνης Νήσος 2011, Contemporary approaches in art education, Athens, nissos 2011, Isar / Athen Έλληνες καλλιτέχνες στο Μόναχο Γερμανοί καλλιτέχνες στην Αθήνα Νήσος 2009, Δρίματα, Ν. Λατουσάκη, δίπρακτη ηθογραφία άλφα πι 2011, Stymphalia project άνθρωπος + περιβάλλον, rolaris 2013, έχει μεταφράσει επιστημονικά κείμενα όπως των Η. Daucher, R. Seitz, Διδακτική των εικαστικών τεχνών, Ελληνικά Γράμματα 2003. Επίσης έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα και workshops.

ΣΒΑΡΝΑ ΣΟΦΙΑ

Μουσικολόγος, Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά

Τίτλος

Μουσική και Θέατρο στο ίδιο σανίδι: μια διερεύνηση της αλληλεπίδρασης των τεχνών μέσα από ένα λαϊκό παραμύθι.

Σύνοψη

Στο πλαίσιο της λειτουργίας Ομίλων στο Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Ιωνιδείου Σχολής Πειραιά κατά την σχολική χρονιά 2014-15 αναπτύχθηκαν δύο Όμιλοι: Μουσικής με τίτλο «Μουσική και η σχέση της με τις άλλες τέχνες» και Θεάτρου με τίτλο «Θεατρικές δοκιμές».

Η εισήγηση αυτή αναφέρεται στους θεωρητικούς αλλά και πρακτικούς στόχους που τέθηκαν από τους Ομίλους: η αξία ενός λαϊκού παραμυθιού με τις ιδιαίτερες νοηματοδοτήσεις του στη διαδικασία διαμόρφωσης ατομικής και συλλογικής κουλτούρας και ταυτότητας, η δραματοποίησή του-με την επενέργεια των κωδίκων που διέπουν τη θεατρική γραφή και πράξη- η δυναμική διαπραγμάτευση του όρου «μουσική» μέσα σε ένα πλαίσιο συνύπαρξής της με την τέχνη του θεάτρου, η εμπλοκή των μαθητών στην παραγωγή μουσικού ήχου αλλά και «λόγου» για τη μουσική, η ενίσχυση της βιωματικής επαφής τους με την τέχνη, η μετατροπή τους από παθητικούς θεατές σε δρώντα μουσικά και θεατρικά υποκείμενα, η διερεύνηση της σχέσης της επιλεγμένης μουσικής αφενός με τον ζωντανό θεατρικό λόγο και αφετέρου με το πολιτισμικό πλαίσιο του έργου.

Τελικός σκοπός ήταν η δημιουργική συνομιλία των δυο ομίλων πάνω στην σκηνή. Αξιοποιώντας την εκφραστική δύναμη της προφορικότητας που διέπει ένα λαϊκό παραμύθι, το οποίο δημιουργήθηκε κατά βάση για να ακούγεται, επιχειρήθηκε ο λόγος να ηχεί ως μουσική και η μουσική ως λόγος.

Βιογραφικό

Η Σοφία Σβάρνα είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος του μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών «Μουσική Κουλτούρα κι Επικοινωνία» του διατμηματικού ΜΠΣ των Τμημάτων Μουσικών Σπουδών και Επικοινωνίας και ΜΜΕ, με εθνομουσικολογικό-ανθρωπολογικό ερευνητικό αντικείμενο την σχέση «μουσικού αυτοσχεδιασμού και διαπολιτισμικότητας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση». Εργάζεται στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως μουσικός. Κατά το έτος 2009-2010 συμμετείχε με εργαστήριο μουσικού αυτοσχεδιασμού στη διεξαγωγή του 1ου Εκπαιδευτικού Σεμιναρίου «Εθνομουσικολογία και Μουσική Εκπαίδευση» του Εργαστηρίου Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών καθώς και στην «Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μουσικής στο πλαίσιο της Πράξης "Νέο Σχολείο" - Η Μετάβαση» του ΟΕΠΕΚ. Στο πλαίσιο της διδακτορικής της διατριβής, εκπονεί επιτόπια έρευνα στην Ισπανία και την Ελλάδα, με θέμα την σχέση της ευρωπαϊκής μουσικής του Μεσαίωνα και μουσικών παραδόσεων της Μεσογείου. Σε συνεργασία με ισπανικούς φορείς (Πανεπιστήμιο της Βαλένθια, ΜΚΟ «Voces») συμμετείχε σε δίγλωσσο συλλογικό τόμο έκδοσης παραμυθιών με θέμα την Ελλάδα, και έδωσε διαλέξεις για την ελληνική μουσική, προωθώντας τον σεβασμό στην διαφορετικότητα μέσω της τέχνης, και ειδικότερα της μουσικής.

ΣΚΑΡΠΕΛΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής Οπτικού Πολιτισμού

Τίτλος

Η μετασχηματιστική δύναμη της Τέχνης- «Μεταμορφώσεις» του φυσικού περιβάλλοντος μέσω της Τέχνης στο χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης

Σύνοψη

Τα μικρά παιδιά εισέρχονται στην επίσημη εκπαίδευση με ένα ρεπερτόριο τρόπων αναπαράστασης, με τους οποίους προσπαθούν να κατανοήσουν τον κόσμο και να επικοινωνήσουν με το κοινωνικό περιβάλλον (Anning 1999). Η εισήγηση παρουσιάζει μια εκπαιδευτική πρόταση αξιοποίησης της οπτικοακουστικής έκφρασης και των εικαστικών, στα πλαίσια ενός προγράμματος οικολογικής καλλιτεχνικής Εκπαίδευσης (Eco Art Education) εφαρμοσμένο σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η οικολογική καλλιτεχνική εκπαίδευση συνδυάζει γνώσεις, δεξιότητες, αξίες και παιδαγωγικές στρατηγικές από τις Οπτικές Τέχνες, την Καλλιτεχνική και την Περιβαλλοντική εκπαίδευση ως μέσο για την ανάπτυξη περιβαλλοντικής συνείδησης και προσφέρει ευκαιρίες για καλλιτεχνικές μορφές οικολογικού ακτιβισμού στους μαθητές κάθε ηλικίας, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα (Inwood 2013). Η Τέχνη στην εκπαίδευση, απαλλαγμένη από την παραδοσιακή αντίληψη της ομοιομορφίας και της μηχανιστικής αναπαραγωγής μοντέλων του παρελθόντος, μπορεί να συμβάλλει στη δημιουργία ενός νέου κλίματος στη μαθησιακή διαδικασία και να «μεταμορφώσει» την πραγματικότητα της σχολικής τάξης σε ένα περιβάλλον που θα ευνοεί τον πειραματισμό, την ελεύθερη επιλογή και τη δημιουργική σκέψη μέσα από εναλλακτικούς τρόπους κατανόησης και σύλληψης της πραγματικότητας.

Βιογραφικό

Κοινωνιολόγος, με ειδίκευση στην Οπτική Κοινωνιολογία και τον Οπτικό Πολιτισμό. Αναπληρωτής Καθηγητής και Πρόεδρος του Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού του Παντείου Πανεπιστημίου. Μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της International Visual Sociology Association. Έχει γράψει, μεταξύ άλλων, τα βιβλία Ιστορική Μνήμη και Ελληνικότητα στα Κόμικς (2000), και Εικόνα και Κοινωνία (2012).

ΣΚΟΤΙΔΑ ΙΩΑΝΝΑ

Τίτλος

«Είναι αυτό τέχνη;» Εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου

Σύνοψη

βλ. Ρογκάκου

Βιογραφικό

Η Ιωάννα Σκοτίδα είναι πτυχιούχος γαλλικής φιλολογίας του Ε.Κ.Π.Α και μουσειοπαιδαγωγός, με μεταπτυχιακό στη μετάφραση και εξειδίκευση στη γλώσσα Macaton για ΑμεΑ. Έχει ολοκληρώσει σεμινάριο στη μοντέρνα τέχνη του Ε.Κ.Π.Α και σεμινάριο εξειδίκευσης «Εκπαίδευση στα Μουσεία» του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου. Εργάζεται στο τμήμα εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Ελληνικού Παιδικού Μουσείου από το 2005 ως ερμηνεύτρια. Στις

αρμοδιότητές της είναι η μελέτη, ο σχεδιασμός, και η υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μουσεία και άλλους χώρους εκπαίδευσης και πολιτισμού, για παιδιά από για παιδιά από 12 μηνών έως λύκειο, καθώς και για ΑμεΑ, ενήλικο κοινό και οικογένειες. Επίσης, έχει συμμετάσχει στη μελέτη εκθεμάτων του Παιδικού Μουσείου.

ΣΠΥΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ

Σκηνοθέτης / Καλλιτεχνικός διευθυντής του Διεθνούς Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους

Τίτλος

Μαθήματα στο σκοτάδι. Ένα πρόγραμμα για την αξιοποίηση του κινηματογράφου στο σχολείο.

Σύνοψη

Τα «Μαθήματα στο σκοτάδι» είναι ένα σύνθετο εκπαιδευτικό – ψυχαγωγικό πρόγραμμα, που με όχημα την τέχνη του κινηματογράφου, συνδέει την Παιδεία και τον Πολιτισμό, με τη δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών και ιδιαίτερα της ψηφιακής εικόνας και ήχου. Στο πλαίσιο του προγράμματος αναπτύσσονται ιδιαίτερες μέθοδοι για την ευχάριστη και απολύτως κατανοητή, δημιουργική χρήση των νέων τεχνολογιών από τα παιδιά και τους νέους. Μέθοδοι προσαρμοσμένες στις αντιληπτικές ικανότητες των παιδιών και των νέων που στοχεύουν στην κατανόηση της ιδιαίτερης «γλώσσας» των τεχνών και κυρίως του κινηματογράφου.

Περιλαμβάνει προβολή και ανάλυση ταινιών και μαθήματα της γλώσσας του κινηματογράφου αλλά το μεγαλύτερο μέρος του προγράμματος αποσκοπεί στην συγγραφή σεναρίου και στην παραγωγή ταινίας μικρού μήκους (animation, μυθοπλασίας ή ντοκιμαντέρ) από τα ίδια τα παιδιά.

Μερικές δράσεις του προγράμματος αυτού έχουν επεκταθεί σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Έτσι το υποπρόγραμμα «Mythos Project» λειτουργεί με οχτώ πολυεθνικές ομάδες των οχτώ ατόμων η κάθε μια, παράγονται δε τουλάχιστον οχτώ ταινίες ετησίως με κοινή θεματολογία.

Βιογραφικό

Ο Δημήτρης Σπύρου είναι σκηνοθέτης. Το 1985 ίδρυσε την ανεξάρτητη εταιρία παραγωγής ταινιών ΦΑΟΣ ΦΙΛΜ. Από το 1989 έχει αναπτύξει ιδιαίτερη δραστηριότητα στον τομέα του κινηματογράφου για παιδιά και νέους. [Η μεγάλη μήκους ταινία του Ο Ψύλλος, πήρε 6 διεθνή βραβεία και προβλήθηκε σε δεκάδες χώρες σε όλο τον κόσμο]. Από το 1995 διευθύνει την μη κερδοσκοπική εταιρία Νεανικό Πλάνο, η οποία ασχολείται με παραγωγή και διανομή παιδικών και νεανικών ταινιών. Το 1997 ίδρυσε, σε συνεργασία με αυτοδιοικητικούς φορείς του νομού Ηλείας το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους, του οποίου είναι ως σήμερα καλλι-τεχνικός διευθυντής. Το 2005 και το 2006 δίδαξε το μάθημα «Ο κινηματογράφος ως πηγή γνώσης και επικοινωνίας» στο Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με αντικείμενο τις «Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας στην Εκπαίδευση». Παράλληλα ασχολείται και με τη λογοτεχνία. Δυο μυθιστορήματά του έχουν εκδοθεί από τις εκδόσεις Πατάκη, διηγήματά του έχουν δημοσιευτεί σ' εφημερίδες και περιοδικά (ΝΕΑ, Ριζοσπάστης, Πολιτιστική, Αλφειός κ.ά.), ενώ έχει εκδοθεί και μια ποιητική του συλλογή.

ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ ΧΑΡΟΥΛΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τίτλος

‘Είναι ο κόσμος μας “ευκλείδειος;” Διδάσκοντας Γεωμετρία σε μαθητές Β Λυκείου με τεχνικές ‘Δραματικής Τέχνης στην Εκπαίδευση’

Σύνοψη

βλ. Κοταρίνου

Βιογραφικό

Η Χαρούλα Σταθοπούλου είναι Μαθηματικός με μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική

Ανθρωπολογία και στη Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών. Το 2003 ολοκλήρωσε τη διδακτορική της διατριβή, με τίτλο «Σύνδεση Πολιτισμικού Πλαισίου με τη Μάθηση και τη Διδασκαλία των Μαθηματικών: Εθνογραφική Μελέτη μιας Σχολικής Τάξης Τσιγγανοπαίδων και της Κοινότητας Προέλευσης τους», στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Σήμερα είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Ειδικής Αγωγής, στο γνωστικό αντικείμενο «Μαθηματικά και η Διδακτική τους». Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα συγκαταλέγονται: Κοινωνικοπολιτισμικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία των μαθηματικών, Εθνομαθηματικά, Η κουλτούρα της τάξης των μαθηματικών (κοινωνικοπολιτισμικές αλληλεπιδράσεις), Χρήση ΤΠΕ στη διδασκαλία των μαθηματικών. Έχει εκδώσει ένα βιβλίο με τον τίτλο «Εθνομαθηματικά: διερευνώντας την πολιτισμική διάσταση των μαθηματικών και της μαθηματικής εκπαίδευσης», ενώ εργασίες της έχουν δημοσιευτεί σε ελληνικά και διεθνή περιοδικά, συλλογικούς τόμους, καθώς και σε πρακτικά συνεδρίων.

ΣΤΕΦΑ ΕΥΑΝΘΙΑ

Θεατρολόγος

Τίτλος

Διαθεματική προσέγγιση των τεχνών με χρήση συνδιδασκαλίας σε μαθητές προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Σύνοψη

βλ. Λάγουρη

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε στο Τμήμα Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του ΑΠΘ με ειδίκευση στην Υποκριτική-Σκηνοθεσία, ακολούθησε μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών στο Τμήμα Θεάτρου του ΑΠΘ στην θεατροπαιδαγωγική και ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το *Devised Theatre* το οποίο αποτέλεσε και το θέμα της εργασίας της «Το θέατρο της επινόησης και το Εκπαιδευτικό Δράμα ως μέθοδος δημιουργίας παραστάσεων για παιδιά και νέους». Εργάστηκε ως εμπυχωτρία, θεατρολόγος και επιμορφώτρια σε συνεργασία με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς και στην Εκπαίδευση, ως μόνιμη εκπαιδευτικός στο Μουσικό Σχολείο Κατερίνης. Από το 2013 υπηρετεί με θητεία στο Πειραματικό Σχολείο Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης όπου διδάσκει θεατρική Αγωγή.

ΣΤΙΓΚΑ ΚΑΛΛΙΟΠΗ

Τίτλος

Λέξεις, εικόνες, ήχοι: μια πρόταση «ελληνοκεντρικής, ανθρωπιστικής, απόλυτα εκσυγχρονισμένης παιδείας», μέσα από το έργο του Οδυσσέα Ελύτη, του Γιάννη Ρίτσου και του Μίκη Θεοδωράκη.

Σύνοψη

Η διαλεκτική σχέση που συχνά δημιουργείται ανάμεσα στην ποίηση, στη ζωγραφική και στη μουσική μπορεί αναμφίβολα να αποτελέσει ένα πολύτιμο μέσο για την κατάκτηση μιας «ελληνοκεντρικής, ανθρωπιστικής, απόλυτα εκσυγχρονισμένης παιδείας».

Στα πλαίσια αυτής της εισήγησης, έπειτα από μια συνοπτική αναφορά στις αρχές που διέπουν την «ελληνοκεντρική, ανθρωπιστική και απόλυτα εκσυγχρονισμένη παιδεία» όπως αυτές διατυπώνονται από τον Έλληνα συνθέτη, πολιτικό, διανοητή και ακαδημαϊκό Μίκη Θεοδωράκη στο «Μανιφέστο των Λαμπράκηδων» (1963) καθώς και στο «Μανιφέστο του Κινήματος Ανεξαρτήτων Πολιτών: Σπίθα» (2010), θα επιχειρηθεί μια διαφορετική προσέγγιση του όρου «ρωμιοσύνη», μέσα από το εικαστικό, ποιητικό και μουσικό έργο του Οδυσσέα Ελύτη, του Γιάννη Ρίτσου και του Μίκη Θεοδωράκη.

Βιογραφικό

Η Καλλιόπη Γ. Στίγκα, γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο στο Ωδείο Αθηνών (τάξη κ. Θ. Μοίρα) και Μουσικολογία στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου (Πτυχίο), στο Τμήμα Μουσικής και Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Paris IV- Sorbonne (Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης- DEA- στην Ιστορική Μουσικολογία) και στο Τμήμα Μουσικολογίας του Πανεπιστημίου Lumière- Lyon II (Doctorat ès Lettres et Arts). Ο τίτλος της Διδακτορικής της Διατριβής είναι: «Mikis Theodorakis : le chantre du rapprochement de la musique savante et de la musique populaire». Το 2002, τιμήθηκε για τις ερευνητικές της δραστηριότητες με Βραβείο και Υποτροφία από το Ίδρυμα Γαζή- Τριανταφυλλόπουλου. Από το 2010, έχει λάβει τον τίτλο της Επίκουρης Καθηγήτριας από το Εθνικό Συμβούλιο Πανεπιστημίων της Γαλλίας (CNU) στους τομείς «Μουσικολογία» (section 18) και «Ιστορία και Πολιτισμοί» (section 22). Από το 1998 είναι μόνιμη καθηγήτρια μουσικής (ΠΕ 16.01) στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Έχει επίσης διδάξει στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (2007-2010), σε συνεργασία με τον Καθηγητή κ. Παύλο Κάβουρα, τα μαθήματα: «Σύγχρονες Δημοφιλείς Μουσικές: κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις» και «Μουσική και Μετανάστευση: το τραγούδι στο γαλλόφωνο κόσμο», καθώς και στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης (2010) ως λέκτορας με σύμβαση ΠΔ 407/80, το μάθημα: «Μουσική Παιδεία». Από τον Σεπτέμβριο του 2014, έχει επιλεγεί και εργάζεται ως Εισηγήτρια για τη Μουσική στο Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Τα επιστημονικά της ενδιαφέροντα αφορούν στην ιστορία της ελληνικής σύγχρονης μουσικής καθώς και στις σχέσεις «μουσικής και πολιτικής», «μουσικής και ποίησης» όπως αυτές εκφράζονται στο έργο τόσο του Μίκη Θεοδωράκη όσο και άλλων σύγχρονων συνθετών (Henri Tomasi, Fernando Lopes Graça...). Στα πλαίσια των ερευνητικών της δραστηριοτήτων η Καλλιόπη Στίγκα δίνει διαλέξεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, δημοσιεύει άρθρα σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συμμετέχει συστηματικά σε διεθνή επιστημονικά συνέδρια (Πορτογαλία, Γαλλία, Λιθουανία, Μεξικό, Καναδάς, Σερβία, Μεγάλη Βρετανία, Φινλανδία, Λεττονία, Κύπρος, Βέλγιο, Τουρκία, Αλγερία...).

ΤΖΙΓΚΟΤΖΙΔΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ

Τίτλος

Η παιδαγωγική είναι τέχνη!

Σύνοψη

Όπως ο ζωγράφος βλέπει την αλήθεια στην εικόνα που ζωγραφίζει, έτσι και ο παιδαγωγός αναζητά την αληθινή ύπαρξη του αναπτυσσόμενου ανθρώπου. Και οι δυο είναι δημιουργοί, ο ένας πάνω στον καμβά και ο άλλος στην ψυχή του μαθητή. Και στις δύο περιπτώσεις, όπως και για κάθε άλλη καλλιτεχνική δημιουργία, η λέξη κλειδί είναι η «αρμονία», η ισορροπία, η δυναμική σύνθεση αντιθέτων ποιοτήτων. Τότε προβάλλει η ολότητα, η πλήρης «εικόνα», η ολοκληρωμένη προσωπικότητα.

Βιογραφικό

Τόπος γέννησης Αθήνα, έτος 1943. Σπουδές: χημικός μηχανικός ΕΜΠ, συμπληρωματικές επιστημονικές σπουδές στη Σουηδία, εκπαίδευση στην παιδαγωγική Waldorf. Εργασία: βοηθός ερευνητή στο Πανεπιστήμιο της Στοκχόλμης, καθηγητής μαθηματικών, φυσικής και χημείας σε σχολεία Waldorf στη Σουηδία, με εικοσαετή εμπειρία. Σύμβουλος παιδαγωγικής Waldorf. Σήμερα συνταξιούχος.

ΤΟΠΑΛΗ ΜΑΡΙΑ

Ποιήτρια

Τίτλος

Καβάφης με το αυτί/ Καβάφης παγκόσμιος

Σύνοψη

A. Σύντομο ιστορικό

Έλαβα μέρος επί 2 συνεχή χρόνια στο πρόγραμμα «Ο Καβάφης πάει σχολείο» της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών: την πρώτη χρονιά μαζί με τον ζωγράφο Βασίλη Παπατσαρούχα στο 1^ο Λύκειο της Νίκαιας, τη δεύτερη χρονιά μαζί με τον σκηνοθέτη Σίμο Κακάλα στο Βαρβάκειο Γυμνάσιο.

Στη Νίκαια επρόκειτο για 8-10 μαθητές Λυκείου μιας μάλλον υποβαθμισμένης περιοχής. Στο Βαρβάκειο επρόκειτο για 8-10 παιδιά Γυμνασίου ενός πρότυπου σχολείου. Στην πρώτη περίπτωση (Νίκαια) το έδαφος ήταν δύσβατο αλλά με στοιχεία ακατέργαστου (παρθένου). Στη δεύτερη περίπτωση (Βαρβάκειο) το έδαφος ήταν καλλιεργημένο αλλά, εν μέρει τουλάχιστον, ανελαστικό, καθώς τελούσε υπό την επιρροή στερεοτύπων.

B. Τρόπος δουλειάς

Παρακινούμενη από τα χαρακτηριστικά και τα ενδιαφέροντα των παιδιών στη Νίκαια, προεξοφλώντας μια γενική κατάσταση απόρριψης εκ μέρους τους του κειμένου σε σχέση με την εικόνα και τον ήχο αλλά και προσπαθώντας να αναδείξω την σωματική-προφορική διάσταση της ποίησης, ανέπτυξα ένα σχέδιο προσέγγισης του ποιήματος μέσα από πλάγιους δρόμους, με έμφαση στην εικόνα και τον ήχο, με τη χρήση Η/Υ (powerpoint).

Δουλέψαμε αποδομώντας και ξανασυστήνοντας δικές μας «Θερμοπύλες» ο καθένας. Δείξαμε ότι το ποίημα δεν αποτελείται από ιδέες αλλά από λέξεις.

Προσεγγίσαμε τον Καβάφη μέσα από ποπ τραγούδια, πλήθος διασκευών και χρήσεων των μοτίβων του, εμμένοντας στο αυτί, αξιοποιώντας ξανά και ξανά τις ηχογραφημένες απαγγελίες στο www.cavafy.gr. Η προσέγγισή μας είχε έντονα διεθνοποιημένο και ελάχιστα ελληνοκεντρικό χαρακτήρα.

Σε τεχνικό επίπεδο κατακτήθηκε η ελεύθερη και δημιουργική χρήση ιστορικών μοτίβων καθώς και η ρυθμική αναπαραγωγή, με φωνή και σώμα, η συναίσθηση του δεκαπεντασύλλαβου μέσα στην καθημερινή γλώσσα, η φυσικότητα του ιαμβικού μέτρου.

Βιογραφικό

Η Μαρία Τοπάλη γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη (1964). Ολοκλήρωσε τις εγκύκλιες σπουδές της στη Γερμανική Σχολή Θεσσαλονίκης και σπούδασε νομικά στην Αθήνα και στη Φρανκφούρτη (υπότροφος Daimler Benz Stiftung). Δημοσιεύει ποίηση, θέατρο, μεταφράσεις, παιδική λογοτεχνία, κριτική (περιοδικό Ποιητική, Καθημερινή της Κυριακής, Φάρμακο κ.α.). Ασχολείται συστηματικά με την κριτική της ποίησης και της παιδικής και εφηβικής λογοτεχνίας. Ποιήματά της δημοσιεύτηκαν στα γερμανικά και τα ιταλικά και είναι υπό έκδοση σε συλλογικό τόμο στα αγγλικά (2015). Το θεατρικό της (μιούζικαλ) Ο Χορός της Μεσαίας Τάξης κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Οκτώ (Ιανουάριος 2012) και χρησιμοποιήθηκε ως βάση για τη μουσική παράσταση Νέα Ελλάδα. The making of σε μουσική Χαράλαμπου Γωγιού και σκηνοθεσία Αλέξανδρου Ευκλείδη. Την Άνοιξη του 2013 κυκλοφόρησε το βιβλίο της Για Τέσσερα Χέρια από τις εκδόσεις Γαβριηλίδης (γραμμένο μαζί με τον Κωνσταντίνο Ματσούκα). Τον Μάιο του 2015 κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Νεφέλη σε μονόφυλλο το ποίημά της Οι λέξεις μου – Ορατόριο για χορωδία και φωνές στο κέντρο της Αθήνας.

ΤΣΑΛΑΓΙΩΡΓΟΥ ΕΛΕΝΗ

Σύμβουλος Β' Π.Α., Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τίτλος

ORIM-Arts Framework: Μια πρόταση σχεδιασμού του εκπαιδευτικού έργου στο Νηπιαγωγείο με άξονα τις Τέχνες.

Σύνοψη

Η εφαρμογή των ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ στην προσχολική εκπαίδευση αναβάθμισε σε μεγάλο βαθμό την ποιότητα του εκπαιδευτικού έργου στο νηπιαγωγείο. Παράλληλα, όμως, καταγράφηκαν αρκετές περιπτώσεις νηπιαγωγείων, στο πρόγραμμα των οποίων παρατηρήθηκε η 'επικράτηση' γνωστικών αντικειμένων, όπως η γλώσσα και τα μαθηματικά, σε βάρος της ενασχόλησης των παιδιών με τις τέχνες και με αποτέλεσμα τον περιορισμό της δημιουργίας και της έκφρασής τους.

Η παρούσα εισήγηση έχει ως στόχο να προτείνει στους/στις νηπιαγωγούς ένα θεωρητικό πλαίσιο σχεδιασμού και ανατροφοδότησης του έργου τους, το οποίο θέτει τις τέχνες στο επίκεντρο της μάθησης (art-based learning), αναδεικνύοντας παράλληλα τους στόχους των υπολοίπων γνωστικών αντικειμένων. Το ORIM-Arts Framework επιτρέπει στους/στις

νηπιαγωγούς να (ανα-)στοχαστούν πάνω στο έργο τους διερευνώντας τις ευκαιρίες που δίνουν στα παιδιά, αναφορικά με τα υλικά και τις εμπειρίες που τους παρέχουν, την κινητοποίηση της φαντασίας, την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, τον βαθμό κοινωνικής αλληλεπίδρασης που επιτυγχάνουν με την εφαρμογή των δεξιοτήτων που επιλέγουν καθώς και τον ρόλο των ενηλίκων (εκπαιδευτικών, γονέων, ειδικών κ.α.). Ένα πλαίσιο ανάπτυξης του προγράμματος της προσχολικής εκπαίδευσης βασισμένο στο ORIM-Arts Framework επιτρέπει την 'ενσωμάτωση' των τεχνών σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα του Προγράμματος Σπουδών και συμβάλλει στην ολόπλευρη και ισόρροπη ανάπτυξη των νηπίων αποτρέποντας την σχολειοποίηση της προσχολικής εκπαίδευσης.

Παράλληλα, πρόκειται να παρουσιαστούν αντιπροσωπευτικά παραδείγματα από την πρακτική εφαρμογή του ORIM-Arts Framework σε ελληνικά νηπιαγωγεία, τα οποία αναδεικνύουν τη χρήση και τη χρησιμότητα ενός τέτοιου θεωρητικού πλαισίου σχεδιασμού και αναστοχασμού του εκπαιδευτικού έργου στην προσχολική εκπαίδευση.

Βιογραφικό

Η Ελένη Ι. Τσαλαγιώργου είναι Σύμβουλος Β' Προσχολικής Αγωγής του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής. Έχει πραγματοποιήσει τις βασικές σπουδές της στο Τμήμα Νηπιαγωγών της Παιδαγωγικής Σχολής Φλώρινας. Συνέχισε τις μεταπτυχιακές (Med & MSC) και διδακτορικές (PhD) της σπουδές στο School of Education του University of Manchester ως υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ). Έχει διδάξει σε ελληνικά και αγγλικά νηπιαγωγεία ενώ παράλληλα έχει συνεργαστεί με την Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας ως διδάσκουσα σε προπτυχιακά και μεταπτυχιακά προγράμματα. Έχει συμμετάσχει σε ερευνητικά προγράμματα όπως το Community Socrates Programme και το ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ II (ως μεταδιδάκτωρ). Το συγγραφικό της έργο περιλαμβάνει δημοσιεύσεις σε μια σειρά από ελληνικά και διεθνή περιοδικά.

ΤΣΕΡΓΑΣ ΝΙΚΟΣ

Λέκτορας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Τίτλος

Αισθητική Αγωγή και Εικαστική Θεραπεία: η τέχνη ως πηγή μάθησης, ανάπτυξης και ενδυνάμωσης

Σύνοψη

βλ. Καλούρη

Βιογραφικό

Ο Δρ. Ν. Τσέργας, είναι Λέκτορας στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, με γνωστικό αντικείμενο τις θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω της τέχνης στον τομέα της ψυχικής υγείας. Ειδικεύθηκε σε μεταπτυχιακό επίπεδο στη Συμβουλευτική και τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό, την Κοινωνική Ψυχιατρική και την Ψυχική Υγεία. Παράλληλα έλαβε επαγγελματική μεταπτυχιακή εκπαίδευση και επιμόρφωση στο Αναλυτικό Ψυχόδραμα, την εφαρμογή των εκφραστικών θεραπειών μέσω της Τέχνης στη Θεραπευτική Κοινότητα, την ψυχαναλυτική ψυχοθε-ραπεία και την εκπαίδευση ενηλίκων. Τα επιστημονικά ενδιαφέροντα του εστιάζονται στις θεραπείες και τη συμβουλευτική μέσω της τέχνης. Έχει συμμετάσχει

στην κατάρτιση αναλυτικών προγραμμάτων των ΤΕΕ και σε ομάδες συγγραφής των σχολικών βιβλίων της ψυχολογίας και του ΣΕΠ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Έχει δημοσιεύσει σε επιστημονικά περιοδικά, συλλογικούς τόμους και πρακτικά συνεδρίων, ενώ το 2014 δημοσίευσε μια επιστημονική μελέτη με θέμα :Θεραπευτικές προσεγγίσεις μέσω της τέχνης .

ΤΣΙΜΠΟΥΚΙΔΟΥ ΕΙΡΗΝΗ

Καθηγήτρια εικαστικών Μέσης Εκπαίδευσης, ζωγράφος

Τίτλος

Μοντέλα καλλιτεχνικής εκπαίδευσης & θεωρίες μάθησης τον 20^ο και 21^ο αιώνα

Σύνοψη

Στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, η ανάπτυξη της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης αποτελεί, από το 1985, έναν από τους πέντε βασικούς στόχους της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η εισήγηση επιχειρεί την παρουσίαση των έξι μοντέλων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης που αναπτύχθηκαν τα τελευταία εκατό χρόνια στην Ευρώπη και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής σε σχέση με τις θεωρίες μάθησης. Στην παρουσίαση των μοντέλων καλλιτεχνικής εκπαίδευσης θα αποτυπωθούν οι διαφορετικές θέσεις του κάθε μοντέλου σχετικά με τους στόχους του αναλυτικού προγράμματος, τη διαδικασία μάθησης και τις διδακτικές μεθόδους. Η παρουσίαση αυτή αποβλέπει στην καλύτερη κατανόηση αφενός των κυβερνητικών αποφάσεων σχετικά με τη καλλιτεχνική εκπαίδευση, και αφετέρου των αποφάσεων που λαμβάνονται από τους καθηγητές των εικαστικών τεχνών για τη διδασκαλία του μαθήματος.

Βιογραφικό

Η Ειρήνη Τσιμπουκίδου είναι ζωγράφος, εκπαιδευτικός καλών τεχνών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Είναι διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Exeter της Μεγάλης Βρετανίας στον τομέα της διδακτικής των εικαστικών. Έχει εργαστεί για την ίδρυση και τη λειτουργία του θεσμού των καλλιτεχνικών σχολείων της Ελλάδας. Έχει εκδώσει εργασίες της, σε διεθνές και εθνικό επίπεδο. Το ερευνητικό της πεδίο αφορά την καλλιτεχνική εκπαίδευση, και τα συστήματα ολικής ποιότητας στη δημόσια διοίκηση

ΤΣΙΝΤΖΙΛΩΝΗ ΣΤΕΡΙΑΝΗ

Τίτλος

Χορός και γνώση: κοινωνικές, πολιτισμικές και εκπαιδευτικές διαστάσεις

Σύνοψη

Η παρουσίαση αυτή στοχεύει να αναδείξει κοινωνικές, πολιτισμικές και εκπαιδευτικές πτυχές του έντεχνου χορού όχι μόνο ως εμπειρική και βιωματική διαδικασία αλλά και ως μια

«σωματική θεωρία της γνώσης» (Klein) που μπορεί να προωθήσει, αναπτύξει και καλλιεργήσει μια ολιστική προσέγγιση του ανθρώπου.

Επισημαίνοντας προβλήματα, αντιφάσεις και παρανοήσεις που συχνά συνδέουν το χορό με μια ανιστορική γενική κατηγορία εκφραστικότητας και έμφυτης κινητικότητας, προτείνεται μια επαναπροσέγγιση των δυνατοτήτων που δίνει ο χορός στην εκπαιδευτική διαδικασία του 21^{ου} αιώνα.

Βιογραφικό

Η Δρ. Στεριανή Τσιντζιλώνη είναι αριστούχος απόφοιτος της Κρατικής Σχολής Ορχηστικής Τέχνης και του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης (Πανεπιστήμιο Κρήτης). Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού στις Σπουδές Χορού από το Πανεπιστήμιο του Surrey, με υποτροφία του Κοινωφελούς Ιδρύματος Αλ. Ωνάσης και Διδάκτωρ Θεωρίας Χορού του Πανεπιστημίου Roehampton. Υπήρξε χορεύτρια και δασκάλα χορού, ενώ τα τελευταία χρόνια εργάστηκε ως επιστημονικός συνεργάτης έρευνας και προγραμματισμού του Διεθνούς Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας, του Κέντρου Μελέτης Χορού I. & P. Ντάνκαν και ως ερευνητής σε ανεξάρτητα εκπαιδευτικά, ερευνητικά και διεπιστημονικά προγράμματα. Υπήρξε μέλος της ομάδας σχεδιασμού των δράσεων για το χορό και μέλος της συντακτικής ομάδας του εκπαιδευτικού υλικού για το χορό του Προγράμματος 'Μελίνα' (Υπουργείο Παιδείας, Υπουργείο Πολιτισμού, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης) και μέλος της Γνωμοδοτικής Επιτροπής Επιχορηγήσεων Χορού του Ε.ΚΕ.ΘΕ.Χ. Δίδαξε στο Πανεπιστήμιο Πατρών, σε Επαγγελματικές Σχολές Χορού (μεταξύ αυτών και στην Εθνική Λυρική Σκηνή) και είναι μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του Manifesto Lexicon του Performance Studies International (www.psimanifestolexicon.org/page/lexicon). Ασχολείται συστηματικά με την προσέγγιση και σύζευξη του χορού με άλλα αντικείμενα (ιστορία, εκπαίδευση κ.α.) παρουσιάζοντας σε ακαδημαϊκά συνέδρια και κάνοντας δημοσιεύσεις σε ελληνικά και διεθνή έντυπα (<https://roehampton.academia.edu/StergianiTsintziloni>).

ΤΣΟΡΩΝΗ ΑΓΑΘΗ

Εικαστικός, Εκπαιδύτρια Καλλιτεχνικών Μαθημάτων

Τίτλος

Τέχνη και Φυσικές Επιστήμες: Το Φως και τα Χρώματά του

Σύνοψη

Η διδακτική πρακτική των εικαστικών μαθημάτων περιλαμβάνει στοιχεία που είναι μεταβιβάσιμα στα υπόλοιπα, γνωσιοκεντρικά μαθήματα του αναλυτικού προγράμματος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Το μάθημα της Τέχνης είναι βιωματικό, με τους μαθητές να καθίστανται ενεργητικά παρόντες στην μάθησή τους. Επίσης, κάθε εικαστικό θέμα που διερευνάται είναι ανοιχτό και υπό διαμόρφωση μέχρι την ολοκλήρωσή του, πράγμα που προάγει την δημιουργικότητα, την περιέργεια και φαντασία των μαθητών.

Σύμφωνα με έρευνες, οι μαθητές διατηρούν μόνο το 10% των πληροφοριών που διαβάζουν, το 20% αυτών που ακούν, ενώ το ποσοστό ανεβαίνει στο 90% αυτών που λένε και κάνουν. Είναι λοιπόν σημαντικό τα γνωσιοκεντρικά/θεωρητικά μαθήματα να ενθαρρύνουν την

ενεργή συμμετοχή των μαθητών στην μαθησιακή διαδικασία και την διερεύνηση νέας γνώσης.

Με αυτές τις σκέψεις διοργανώθηκε ένα δίωρο διεπιστημονικό εργαστήριο για παιδιά ηλικίας 8-11 ετών στο Εικαστικό Εργαστήριο του Δήμου Καλαμάτας (πρώην ΔΕΠΑΚ). Το συγκεκριμένο εργαστήριο είχε θέμα «Το Φως και τα Χρώματά του». Σε αυτό οι μαθητές, με την αρωγή των εκπαιδευτών, εξερεύνησαν τις ιδιότητες του φωτός, μέσω πειραμάτων με καθημερινά υλικά και μέσω εικαστικής απεικόνισης, έτσι ώστε να γίνουν κατανοητές βασικές έννοιες της φυσικής και της ζωγραφικής. Οι μαθητές παρατήρησαν, έκαναν υποθέσεις, πειραματίστηκαν και ζωγράρισαν την ανάλυση και σύνθεση του φωτός, το ουράνιο τόξο καθώς και την φυσική διαδικασία όρασης των χρωμάτων ως ιδιότητα του φωτός και όχι των υλικών σωμάτων.

Αυτό το πρωτοπόρο διεπιστημονικό εργαστήριο συνδυάζει την επιστημονική μέθοδο με τη δημιουργική σκέψη.

Βιογραφικό

Η Δρ. Αγαθή Τσορώνη είναι Εικαστικός και Εκπαιδεύτρια Καλλιτεχνικών Μαθημάτων. Έχει πτυχίο Καλών Τεχνών, ενώ έλαβε Μεταπτυχιακό και Διδακτορικό (PhD) στην Διδακτική της Τέχνης και Μουσειακή Εκπαίδευση από το Birmingham της Μεγάλης Βρετανίας. Στο Παρίσι μαθήτευσε στο atelier του γνωστού Γερμανού καλλιτέχνη της Δημόσιας Τέχνης (Public Art), Jochen Gerz. Εργάστηκε για αρκετά χρόνια στο Ελληνικό Παροικιακό Σχολείο του Birmingham (νηπιαγωγείο – δημοτικό – γυμνάσιο – τάξεις ενηλίκων). Στην Ελλάδα έχει διδάξει σχέδιο και ζωγραφική στο ΑΤΕΙ Αθήνας (τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης), σε ιδιωτικά και δημόσια ΙΕΚ, σε δημόσια σχολεία και σε εργαστήρια ζωγραφικής για παιδιά νηπιαγωγείου – δημοτικού. Πιστεύει βαθειά στην συνεισφορά της τέχνης στην μαθησιακή διαδικασία, η οποία είναι απαραίτητη ώστε να μπορέσει ο/η μαθητής/τρια να αξιοποιεί τη φαντασία και τη δημιουργικότητά του/της σε οτιδήποτε κάνει.

ΤΣΟΥΡΑΜΑΝΗ ΕΙΡΗΝΗ

Εκπαιδευτικός ΠΕ32, Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο με Λ.Τ. Γέρακα Αττικής

Τίτλος

«Το Πανίσχυρο Άτομο», διδασκαλία φυσικών επιστημών μέσω τεχνικών δραματοποίησης

Σύνοψη

βλ. Κοντογούλα

Βιογραφικό

Η Ειρήνη Τσουραμάνη πραγματοποίησε θεατρικές σπουδές σε προπτυχιακό (Πανεπιστήμιο Πατρών) και μεταπτυχιακό επίπεδο (Πανεπιστήμιο του Μάαστριχ, Ολλανδία) με ειδίκευση στο θέατρο ως διδακτικό εργαλείο. Από το 2002 έχει εργαστεί στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ως θεατρολόγος - επιψυχώτρια και σε πολιτιστικά σωματεία, δέμους και συλλόγους. Εργάστηκε επίσης στο εξωτερικό (Βερολίνο, House der Kulturender Welt). Παρακολούθησε σεμινάρια ποικίλης θεματολογίας (θεατροπαιδαγωγικής, κατασκευής θεατρικού αντικειμένου και μάσκας, κούκλας, δραματοθεραπείας, υποκριτικής κ.α.). Είναι

μέλος του Πανελληνίου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση και του Επιστημονικού Συλλόγου Θεατρολόγων. Από το 2010 διδάσκει ως μόνιμος εκπαιδευτικός θεάτρου στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα Αττικής.

ΦΛΩΡΟΥ ΦΩΤΕΙΝΗ

Τίτλος

Η αξιοποίηση της τέχνης στη διδασκαλία της Νεοελληνικής Γλώσσας

Σύνοψη

βλ. Αδαλόγλου

Βιογραφικό

Φιλολόγος, απόφοιτος του τμήματος Νεοελληνικών σπουδών του ΑΠΘ. Υπηρέτησε επί 32 χρόνια στη μέση εκπαίδευση. Παρακολούθησε την ετήσια επιμόρφωση των καθηγητών ΣΕΛΜΕ. Ασχολήθηκε συστηματικά με τη γλωσσική διδασκαλία. Είναι μέλος της συγγραφικής ομάδας των βιβλίων της γλώσσας και συμμετείχε στη συγγραφή του σχολικού εγχειριδίου "Θεματικοί Κύκλοι" για το λύκειο. Δίδαξε από το 1990-2006 ως επιμορφώτρια στο ΠΕΚ Λάρισας Νεοελληνική γλώσσα, Λογοτεχνία και Αρχαία Ελληνικά στην τρίμηνη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών β/θμιας εκπαίδευσης και στην εισαγωγική επιμόρφωση νεοδιορισθέντων καθηγητών. Συμμετείχε ως εισηγήτρια σε ημερίδες και συνέδρια. Άρθρα της δημοσιεύθηκαν σε περιοδικά.

ΧΑΙΤΑ ΣΟΦΙΑ

Τίτλος

Τι ακριβώς είναι αυτό που κάνει τους σημερινούς εκπαιδευτικούς εικαστικών διαφορετικούς, την απομακρυσμένη κοινότητα πιο ελκυστική;

Σύνοψη

Η αντίληψη ότι ο εκπαιδευτικός των εικαστικών είναι ένας αναστοχαστικός επαγγελματίας, ένας A/r/tographer, υπαινίσσεται ότι τρεις ρόλοι -του καλλιτέχνη, του ερευνητή και του εκπαιδευτικού- σε συνδυασμό, συγκροτούν την ταυτότητά του (Irwin & Springgay, 2008). Ως εκ τούτου και σε αναζήτηση ενός αντίβαρου στην έμφαση που δίνεται διεθνώς στην υποχρέωση λογοδοσίας και στην πίεση που ασκείται στους εκπαιδευτικούς και στους θεσμούς να επιδείξουν υψηλές επιδόσεις και να ανεβάσουν «το επίπεδο» μέσω των γενικεύσεων, δυο θεωρητικά πλαίσια ελκύουν την προσοχή μας: η κριτική παιδαγωγική του τόπου (Gruenewald, 2003) και η πολιτιστική οικολογία (Dillon, 2012). Το πάντρεμά τους επιτρέπει να αναλογιστεί κανείς την πιθανότητα ύπαρξης μιας σύμπραξης τέχνης, μιας «πολιτιστικής κόγχης» αποτελούμενης από όλα τα εμπλεκόμενα μέλη της εκπαίδευσης, με απώτερο στόχο τη δημιουργία νοήματος τόσο στο πλαίσιο του σχολείου όσο και στο ευρύτερο πεδίο της τοπικής κοινότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σημασία που έχει η

προσέγγιση αυτή για τις απομακρυσμένες κοινότητες οι οποίες βρίσκονται σε κίνδυνο λόγω της ραγδαίας μείωσης του πληθυσμού, του οικονομικού μαρασμού και της αλλοίωσης της πολιτισμικής ταυτότητας μέσω της παγκοσμιοποίησης. Επιπλέον, προτείνεται η κοινότητα των εν ενεργεία εικαστικών-ερευνητών-εκπαιδευτικών να λειτουργήσει ως πολλαπλασιαστής στην προσπάθεια αναζήτησης ενός νέου νοήματος για τις κοινότητες αυτές μέσα από τον διάλογο και τη συνεργασία όλης της τοπικής κοινωνίας. Με αυτόν τον τρόπο θα ενισχυθεί η θέση της εικαστική παιδείας στα σχολεία, όχι μόνο για την καλλιτεχνική πρακτική αλλά και για την έρευνα σε άλλους τομείς. Τέλος παρουσιάζεται η Α/Γ/ tography ως ένα καινοτόμο μεθοδολογικό πλαίσιο το οποίο θα συμβάλλει στην υλοποίηση αυτού του στόχου.

Βιογραφικό

Η Σοφία Χάιτα είναι εικαστικός, εκπαιδευτικός - Διευθύντρια Γυμνάσιου Λυκείου Λειψών και υποψήφια διδάκτωρ στο Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου (ερευνητικό θέμα: Η παραδοσιακή τέχνη ως μέσο ανάπτυξης της αειφορίας σε ένα απομακρυσμένο νησί: ερευνώντας μια διαγενεακή σύμπραξη). Κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου ΕΑΠ με θέμα διπλωματικής εργασίας «Η Διδασκαλία των «Καλλιτεχνικών» ως μέσο ανάπτυξης του Οπτικού Αλφαριθμητισμού των μαθητών Γυμνασίου: ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα προσέγγισης των Εικαστικών Τεχνών με τη συμβολή των ΤΠΕ σε Δυσπρόσιτο Σχολείο». Διδάσκει εικαστικά σε δημόσια σχολεία στην Ελλάδα από το 1995. Ως διευθύντρια δυσπρόσιτου σχολείου δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στο Αιγαίο συντόνιζε τρία ευρωπαϊκά σχολικά προγράμματα τα οποία είχαν καλλιτεχνική και πολιτιστική θεματολογία όπως το Σχολικό Πρόγραμμα Comenius «Η τέχνη ως μεταγλώσσα στη δόμηση κοινής ευρωπαϊκής στέγης» (2006-2009). Υπήρξε επιμορφώτρια νεοδιόριστων εκπαιδευτικών στο πρόγραμμα υποχρεωτικής κατάρτισης ΠΕΚ 2009 & 2010. Το 2015 εκπόνησε τον οδηγό για τον εκπαιδευτικό στο μάθημα «Εικαστικό Εργαστήριο» για τα καλλιτεχνικά γυμνάσια (ΙΕΡ). Είναι μέλος της Ένωσης Εκπαιδευτικών Εικαστικών Μαθημάτων.

ΧΑΣΙΩΤΗ ΝΑΤΑΣΣΑ

Κριτικός/Ιστορικός Χορού

Τίτλος

Η σημασία της μουσικοκινητικής εκπαίδευσης με στόχο την κοινωνικοκινητική ανάπτυξη των μαθητών στο σχολείο

Σύνοψη

βλ. Βερέμη

ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Καθηγήτρια Εφαρμογών Τμ. Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, Τ.Ε.Ι. Αθήνας

Τίτλος

Η τέχνη ανοίγει τρύπες στο σκοτάδι

Σύνοψη

Το 2012 – 2014 σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε το εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την α'-β'/θμια εκπαίδευση «Η τέχνη ανοίγει τρύπες στο σκοτάδι». Σκοπός του προγράμματος ήταν η βιωματική επαφή των παιδιών με την τέχνη σε εποχές κρίσης αλλά και με την έννοια της κρίσης όπως μετασχηματίζεται μέσω της τέχνης, σαν εργαλείο κατανόησης, αντίδρασης, ισορροπίας και ως μέσο διαχείρισης εντάσεων.

Οι θεματικές ενότητες που υλοποιήθηκαν ήταν:

- α. «Ο βίσωνας που κοιμάται στο μυαλό μου» και «ο βίσωνας που ξυπνά στην πόλη», η οικειοποίηση του χώρου (βραχογραφίες, γκραφίτι, Μπίσις).
- β. «Το μυρμήγκι που κρύβει τον ελέφαντα», ο τρόπος που βλέπω τον κόσμο γύρω μου και εμένα μέσα σ'αυτόν (Βελάσκεθ, Νικόμαχος, Πομπηία, Έσερ).
- γ. «Με βλέπω στα μάτια σου», το πρόσωπο και το προσωπείο (φαγιούμ, βυζαντινή τέχνη, αποκριάτικες μάσκες).
- δ. «Η τέχνη ανοίγει τρύπες στο σκοτάδι» η τέχνη σε εποχές κρίσης, (νταντά, Έρνστ, Ντυσάμπ, Απολινέρ).
- ε. «Κάνε την κίνησή σου πινελιά» το έργο σαν πεδίο δράσης (Πόλλοκ, Κλάιν, Φοντάνα).
- στ. «Αφήνοντας τα ίχνη μου» από τη λαντ αρτ στη γιορτή του Αγίου Γεωργίου στην Πρίγκηπο και την τέχνη στο φυσικό περιβάλλον (Λονγκ, Σμίθσον, Κρίστο).

Αποτέλεσμα του προγράμματος, όπως εκτιμάται από τη συμμετοχή και τα έργα των παιδιών, είναι η ενίσχυση της δημιουργικής αντίδρασης και έκφρασης, η δυνατότητα διεξόδου και μετασχηματισμού της έντασης και της κρίσης, η ενεργή συμμετοχή στη δημιουργία και την πρόσληψη του έργου τέχνης.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε το 1965 στην Αθήνα. Είναι απόφοιτη του τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθήνας (1994), με μεταπτυχιακές σπουδές στα Συστήματα Πολιτισμικών Πληροφοριών και Διαχείρισης της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, (Παν. Κρήτης, 2001). Εργάστηκε από το 1988-2008 στη συντήρηση ζωγραφικών έργων και λαογραφικών αντικειμένων και από το 2001 είναι Καθηγήτρια Εφαρμογών στο Τμήμα Σ.Α.Ε.Τ. του Τ.Ε.Ι. Αθήνας. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη συντήρηση σύγχρονων δημόσιων τοιχογραφιών, γκραφίτι και έργων τέχνης του δρόμου, την ιστορία και ηθική των επεμβάσεων συντήρησης, τις ιστορικές χρωστικές, τη βιοδιάβρωση των τοιχογραφιών, τα πρότυπα στην τεκμηρίωση των εργασιών συντήρησης. Επίσης, ασχολείται με τη σχεδίαση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την α' β'/θμια και β' β'/θμια εκπαίδευση με θέμα την τέχνη και τη συντήρηση των έργων τέχνης και των αρχαιολογικών αντικειμένων.

ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ ΕΥΘΥΜΙΑ

Φιλολόγος, ΠΕ02, 1ο ΕΠΑ.Α. Σιβιτανιδείου Σχολής

Τίτλος*Μικρά Αγγλία: Όταν ο κινηματογράφος διαβάζει λογοτεχνία***Σύνοψη**

Με αφορμή την παραπάνω ερευνητική εργασία/ project, που ολοκληρώθηκε το σχολικό έτος 2014-15 στο 1ο ΕΠΑ.Α. Σιβιτανιδείου, παρουσιάζεται η διαθεματική αξιοποίηση δύο μορφών Τέχνης κατάλληλων να προκαλέσουν τον προβληματισμό των μαθητών, προκειμένου να εκφραστούν δημιουργικά για θέματα που τους απασχολούν και ταυτόχρονα emπίπτουν στη διδακτέα ύλη του Λυκείου (Λογοτεχνία, Πολιτική Παιδεία, Γλώσσα, Ιστορία, Κοινωνιολογία). Με σκοπό να διερευνηθούν μέσα από ένα λογοτεχνικό έργο -το μυθιστόρημα «Μικρά Αγγλία» της Ι. Καρυστιάνη- και την κινηματογραφική του μεταφορά -την ταινία του Π. Βούλγαρη-, τα εργαλεία που δίνουν στην Τέχνη τη δύναμη να αναδεικνύει ιστορικά και κοινωνικά δεδομένα, οι μαθητές έγιναν «αναζητητές» της γνώσης που μεταφέρει η Τέχνη και κριτικοί των μέσων της. Αξιοποίησαν τις δυνατότητες του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, εργάστηκαν βιωματικά και ομαδοσυνεργατικά, για να μελετήσουν το βιβλίο, να το συγκρίνουν με την ταινία, να ανιχνεύσουν τα εκφραστικά μέσα της κάθε αποτύπωσης, να συλλέξουν και να αξιολογήσουν τις δημοσιευμένες σχετικές κριτικές. Επιδόθηκαν σε δημιουργική γραφή, κατέγραψαν κοινωνικές δομές του μεσοπολέμου στην Άνδρο και δυναμικές που καθορίζουν τους ρόλους των δύο φύλων, ετοίμασαν ερωτηματολόγια και πραγματοποίησαν συνεντεύξεις θεατών της «Μικράς Αγγλίας», ενός ηθοποιού και της συγγραφέα, την οποία συνάντησαν στην Άνδρο, εντύπωσαν μέσω θεατρικών τεχνικών στους ρόλους των κύριων χαρακτήρων, σκηνοθέτησαν και αναπαράστησαν σκηνές της επιλογής τους, ακολουθώντας ή αλλάζοντας την πλοκή, διοργάνωσαν την δημόσια παρουσίαση της εργασίας. Συμμετείχαν όλοι ενεργά και μέσα από ρόλους «λογοτέχνη», «βιβλιοκριτικού», «κριτικού κινηματογράφου», «ερευνητή», «ιστορικού», «ηθοποιού», «κοινωνιολόγου», «δημοσιογράφου», «σκηνοθέτη», «διοργανωτή δημόσιας εκδήλωσης» έζησαν μία «εμπειρία ζωής».

Βιογραφικό

Η Ευθυμία Χατζηκυριάκου είναι Φιλολόγος ΠΕ02, μόνιμη εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (1ο ΕΠΑ.Α. Σιβιτανιδείου) με σπουδές στο Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (α) στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, 2007, (β) στη Φιλοσοφική Σχολή, Μεταπτυχιακές Σπουδές: Η Διδασκαλία της Ν. Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας, 1996 και (γ) στη Φιλοσοφική Σχολή, Κλασική Φιλολογία, 1993. Μιλά Αγγλικά και Γαλλικά. Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα περιλαμβάνονται η Διαπολιτισμική εκπαίδευση (συνεργασία με το Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής, Ε.Κ.Π.Α.), η Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης (συνεργασία με το Τ.Ε.Α.Π.Η., Ε.Κ.Π.Α.), οι Ερευνητικές εργασίες/project ως εργαλεία μάθησης και η Συμβουλευτική Ψυχολογία (Διαμεσολάβηση). Στη συγγραφική της δραστηριότητα η φιλολογική επιμέλεια, ο εισαγωγικός σχολιασμός και η μετάφραση κειμένων της Αρχαιοελληνικής Γραμματείας («Βιβλιοσυνεργατική Α.Ε.»). Ενδεικτικές επιμορφώσεις (α) Διαμεσολάβηση για την πρόληψη και διαχείριση συγκρούσεων στο σχολείο, 2015, (β) Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών, 2011 (γ) Χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διδακτική διαδικασία (Β' επίπεδο), 2008 (δ) Δεξιότητες και γνώσεις στις Τ.Π.Ε. (Α' επίπεδο), 2006

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΙΔΗΣ ΠΑΥΛΟΣ

Ομότιμος Καθηγητής, Επιστημολογία και θεωρία της τέχνης

Τίτλος

Ο ρόλος της καλλιτεχνικής εκπαίδευσης στο σχολείο

Βιογραφικό

Ο Παύλος Χριστοδουλίδης είναι Ομότιμος καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών. Προηγουμένως ήταν Καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών και δίδαξε στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Επίσης ήταν Εκδότης του φιλοσοφικού περιοδικού Δευκαλίων κατά την πρώτη περίοδο της έκδοσής του. Δίδαξε αισθητική, ανάλυση λογοτεχνικής αφήγησης, γνωσιολογία, φιλοσοφία της γλώσσας, φιλοσοφία της ιστορίας, ιστορία της φιλοσοφίας κ.ά. Έγραψε περί επιστημονικής εξήγησης, περί φιλοσοφίας των μαθηματικών, περί αισθητικής και φιλοσοφίας της τέχνης, και μετέφρασε δύο βιβλία του Wittgenstein και πλήθος φιλοσοφικών άρθρων.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ ΣΜΑΡΑΓΔΑ

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής Παιδαγωγίας και Διδακτικής, Τμήμα Μουσικών Σπουδών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τίτλος

Νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής - Οδηγός Εκπαιδευτικού «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» για τη Μουσική: Αξιακό πλαίσιο- Στόχοι- Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις

Σύνοψη

Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής (Α΄ Πρόταση) (το οποίο εκπονήθηκε το 2011 κι εγκρίθηκε με την Υ.Α.124662 /Γ2/1-11-2011 «Έγκριση Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για την Πιλοτική τους Εφαρμογή») αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας πρότασης.

Αναδεικνύονται τα χαρακτηριστικά του τα οποία το καθιστούν σύγχρονο και καινοτόμο για την ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα, όπως η οργάνωση γύρω από θεματικές ενότητες που συνδέουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αποκτούν οι μαθητές για τα στοιχεία της μουσικής με την ίδια τη μουσική ως μορφή επικοινωνίας, τόσο με τον εξωτερικό κόσμο (φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον) όσο και με τον εσωτερικό κόσμο τους και ταυτόχρονα διευκολύνουν τη διασύνδεση των γνωστικών αντικειμένων των Τεχνών με ολόκληρο το φάσμα του προγράμματος σπουδών.

Το αξιακό υπόβαθρο του Π.Σ.Μουσικής πηγάζει ακριβώς από τη σημασία και το ρόλο της μουσικής ως φυσιογνωμικό χαρακτηριστικό του ανθρώπινου είδους, συνυφασμένο με την ανθρώπινη κοινωνία και τον πολιτισμό. Στοχεύοντας στην ολιστική προσέγγιση του μουσικού φαινομένου, στην ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του παιδιού και στην καλλιέρ-γεια μιας δια βίου σχέσης του μαθητή με την τέχνη της μουσικής, το νέο Π. Σ. Μουσικής διακρίνεται για τον μαθητοκεντρικό του προσανατολισμό. Υιοθετεί παιδαγωγικές αρχές και διδακτικές προσεγγίσεις προσανατολισμένες στην αυτενέργεια και στην ενεργή

συμμετοχή του μαθητή καθώς και στη σημασία των κινήτρων και της συναισθηματικής ανταπόκρισης των μαθητών.

Το 2012 εκπονήθηκε ο Οδηγός Εκπαιδευτικού «Εργαλεία Διδακτικών Προσεγγίσεων» ο οποίος συνοδεύει το Π. Σ. Μουσικής και αναπτύσσει πλήρως υπό τη μορφή Σχεδίου Μαθήματος - Πρότασης Διδασκαλίας, κάποιες από τις ενδεικτικές δραστηριότητες του Προγράμματος Σπουδών. Παρουσιάζονται εδώ συνοπτικά δυο από αυτές τις ολοκληρωμένες προτάσεις: α) «Έβγα ήλιε πύρωσέ με» για το Νηπιαγωγείο και Α΄-Β΄ Τάξεις Δημοτικού και β) «Μουσικά Μοτίβα» για την Α΄ Τάξη Γυμνασίου.

Βιογραφικό

Είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Μουσικής Παιδαγωγίας και Διδακτικής στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Διδάσκει συστηματικά στο Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης καθώς και στο Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας (προπτυχιακό και μεταπτυχιακό) του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει διδάξει στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (σε σχολεία γενικής εκπαίδευσης και μουσικά), σε προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων, καθώς και στα ΑΕΙ Κρήτης και Θράκης. Διδάσκει στο μεταπτυχιακό εξ' αποστάσεως πρόγραμμα (e-learning) με ειδίκευση Μουσική Παιδαγωγική του Πανεπιστημίου της Λευκωσίας. Ήταν μία από τις δύο ακαδημαϊκές συντονίστριες στην Επιτροπή για τη διαμόρφωση του νέου Αναλυτικού Προγράμματος Μουσικής της Κύπρου (2009-2011). Συμμετείχε στην ομάδα εμπειρογνομόνων για τη δημιουργία των νέων Προγραμμάτων Σπουδών Μουσικής για την ελληνική εκπαίδευση και ήταν υπεύθυνη επιμόρφωσης για το νέο Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής στο πλαίσιο του «Νέου Σχολείου» (2010-2012). Είναι συντονίστρια της ομάδας Αισθητικής Αγωγής (Μουσική, Εικαστικά Θέατρο) στο πλαίσιο του έργου «Ανάπτυξη Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού – Ψηφιακή Βάση Γνώσεων – Υποδομές για ένα Ψηφιακό Σχολείο – Ψηφιακό Υλικό για τα Σχολεία» (2011-2015). Είναι Επικεφαλής (Chair) της Επιτροπής Ειδικού Ενδιαφέροντος (Music in Schools and Teacher Education Commission – MISTEC) του διεθνούς οργανισμού για τη Μουσική Εκπαίδευση (ISME).

ΧΥΤΗΡΗ ΕΛΕΝΑ –ΦΟΙΒΗ

Τίτλος

Η τέχνη ως «γέφυρα» συνεργασίας μαθητών συμβατικού τύπου Γυμνασίου και Ειδικού Σχολείου. Μελέτη περίπτωσης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Σύνοψη

βλ. Αλεξανδροπούλου

Βιογραφικό

Η Έλενα-Φοίβη Χυτήρη είναι καθηγήτρια Γερμανικής Φιλολογίας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση Αχαΐας. Είναι κάτοχος διδακτορικού πτυχίου στη ψυχολογία από το πανεπιστήμιο του Τορόντο. Έχει διδάξει σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό και έχει κάνει εισηγήσεις σε διάφορα συνέδρια. Μιλάει άπταιστα 4 γλώσσες και της αρέσει να ταξιδεύει και να γνωρίζει ανθρώπους από άλλες χώρες. Ασχολείται με διάφορα είδη τέχνης και έχει εκτενή εμπειρία στην εθελοντική εργασία με άτομα με ειδικές ανάγκες σε διάφορες χώρες.

ΒΙΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ

ΒΟΥΒΟΥΣΙΡΑ ΣΤΕΦΑΝΙΑ

Νηπιαγωγός, συνεργάτης στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία

Τίτλος

Πες το με φωτογραφίες»: Η αξιοποίηση της τέχνης της φωτογραφίας στην εκπαίδευση

Περιγραφή εργαστηρίου

Το εργαστήριο απευθύνεται σε όσες/ους αναζητούν νέους τρόπους προσέγγισης της γνώσης στην εκπαίδευση και θέλουν να εξερευνήσουν τη φωτογραφία ως εργαλείο για δημιουργία και μάθηση. Πως να ξεκινήσει κανείς; Τι γίνεται στην πράξη; Αυτά και πολλά άλλα είναι τα ερωτήματα στα οποία καλείται να απαντήσει αυτό το εργαστήριο.

Σκοπός του εργαστηρίου είναι οι συμμετέχουσες/ντες να γνωρίσουν διαφορετικές τεχνικές για τη δημιουργική χρήση της φωτογραφίας στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η φωτογραφία, μέσα από την οπτική, το κάδρο και τη γωνία λήψης, δίνει τη δυνατότητα στις/στους εκπαιδευτικούς για παιδαγωγικές παρεμβάσεις οι οποίες αναδεικνύουν τα βιώματα των παιδιών, ενθαρρύνουν την προσωπική έκφραση και δημιουργία, τη γνωριμία με τους άλλους αλλά και τη συνεργασία.

Κατά τη διάρκεια του εργαστηρίου οι συμμετέχουσες/οντες θα έχουν την ευκαιρία να βιώσουν την παιδαγωγική διάσταση των παραπάνω με μια σειρά από δράσεις καθώς α) θα παίξουν παιχνίδια γνωριμίας με τις φωτογραφικές μηχανές β) θα ανακαλύψουν τρόπους επεξεργασίας μιας φωτογραφίας στην τάξη, εστιάζοντας στην κατανόηση και τους συμβολισμούς της εικόνας αλλά και στην εκφραστική της χρήση στο πλαίσιο της ομάδας, με ερέθισμα την προβολή φωτογραφιών γνωστών φωτογράφων και γ) θα πραγματοποιήσουν εικαστικές παρεμβάσεις για τη δημιουργία συνθέσεων και φωτο-ιστορίας μέσα από την εργασία σε μικρές ομάδες Βιογραφικό

Η Στεφανία Βουβουσίρα είναι απόφοιτη του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνιολογία και Πολιτική Επιστήμη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Νομικής Σχολής Αθηνών και εργάζεται ως νηπιαγωγός στη δημόσια εκπαίδευση. Από το 2007 συνεργάζεται με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία ως επόπτρια των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητριών/τών. Επίσης έχει συμμετάσχει ως εμπυχώτρια βιωματικών εργαστηρίων στο πλαίσιο θεματικών εβδομάδων στο Τ.Ε.Α.Π.Η. (Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική & Κοινωνικές Ανισότητες στην Εκπαίδευση) και έχει εργαστεί ως επιμορφώτρια εκπαιδευτικών στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσής Παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη καθώς και σε ημερίδες και σεμινάρια επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε σχέση με τις εικαστικές τέχνες στην εκπαίδευση. Έχει παρακολουθήσει επί σειρά ετών σεμινάρια φωτογραφίας και έχει λάβει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις ενώ τα ενδιαφέροντα της εστιάζουν στην εκπαιδευτική αξιοποίηση της εν λόγω τέχνης στην σχολική τάξη. Με την Αιμιλία Φάκου σχεδίασαν και υλοποίησαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα: «Ένα κλικ ο κόσμος μου» και «Ζουμ στο μουσείο», τα οποία πραγματοποιήθηκαν σε τρία δημόσια νηπιαγωγεία των Αθηνών τις χρονιές 2013 - 2014 και 2014 -2015.

ΒΟΥΛΓΑΡΗ ΗΡΩ

Νηπιαγωγός, ΕΔΠ στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία στο ΕΚΠΑ

Τίτλος

Εκπαίδευση και Τεχνολογία: επισκόπηση, εφαρμογές και το παράδειγμα των Ψηφιακών Παιχνιδιών

Περιγραφή εργαστηρίου

Στο πλαίσιο του εργαστηρίου θα γίνει μια σύντομη επισκόπηση του χώρου της εκπαιδευτικής τεχνολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα ψηφιακά παιχνίδια ως δυναμικά τεχνολογικά εργαλεία μάθησης και ως εκφραστικά μέσα, στο χώρο της εκπαίδευσης. Θα παρουσιαστούν πρακτικά παραδείγματα μέσω, ψηφιακών παιχνιδιών, και μεθόδων ενσωμάτωσής τους στην εκπαιδευτική διαδικασία. Θα παρουσιαστούν ολοκληρωμένες μεθοδολογίες συνεργατικού σχεδιασμού παιχνιδιών μέσα σε εκπαιδευτικά πλαίσια και οι συμμετέχοντες θα έχουν πλήρη πρόσβαση στο υλικό, αλλά και θα εμπλακούν και οι ίδιοι στο σχεδιασμό εκπαιδευτικών ψηφιακών παιχνιδιών.

Στόχοι του εργαστηρίου είναι οι επιμορφούμενοι:

- να έρθουν σε επαφή με σύγχρονες τάσεις στο χώρο της εκπαιδευτικής τεχνολογίας
- να κατανοήσουν το δυναμικό των ψηφιακών παιχνιδιών ως εκπαιδευτικά μέσα
- να εισαχθούν στη διαδικασία σχεδιασμού εκπαιδευτικών παιχνιδιών

Διάρκεια: 90'

Συμμετοχή: Στο εργαστήριο μπορούν να πάρουν μέρος έως 20 εκπαιδευτικοί.

Βιογραφικό

Ηρώ Βούλγαρη, είναι ερευνήτρια στο πεδίο της εκπαιδευτικής τεχνολογίας και διδάσκει μαθήματα που αφορούν τις νέες τεχνολογίες στην εκπαίδευση και τα ψηφιακά παιχνίδια στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Οι προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές της στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία του ΔΠΘ, το University of Leeds, και το ΤΕΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου Πατρών αφορούν την εκπαίδευση, την εκπαιδευτική τεχνολογία, το εκπαιδευτικό λογισμικό, και τη μάθηση μέσω ψηφιακών παιχνιδιών. Κύρια ενδιαφέροντά της η μάθηση μέσω ψηφιακών παιχνιδιών, τα ψηφιακά παιχνίδια “σοβαρού σκοπού” (serious games), η συνεργατική μάθηση και η επικοινωνία μέσω υπολογιστή, η ηλεκτρονική μάθηση (e-learning).

ΓΚΟΤΣΗΣ Β. ΙΩΑΝΝΗΣ

Φιλολόγος, Καθηγητής Μ.Ε

Τίτλος

Η Τέχνη στο Λύκειο: παραδείγματα από την εκπαιδευτική εμπειρία στα μαθήματα της Ιστορίας, της Λογοτεχνίας και της Ερευνητικής Εργασίας.

Περιγραφή εργαστηρίου

Οι εικαστικές τέχνες αλλά και οι τέχνες του λόγου μπορούν να αποτελέσουν α. αντικείμενα

μελέτης με αφετηρία επιμέρους διδακτικές ενότητες μαθημάτων όπως η Ιστορία, η Λογοτεχνία και η Ερευνητική Εργασία, β. χρήσιμα διδακτικά και ερευνητικά εργαλεία για τη διδασκαλία των ενότητων αυτών και γ. πεδία έκφρασης της δημιουργικότητας των μαθητών (καλλιτεχνικής έκφρασης).

Το σημαντικό είναι ότι οι τρεις αυτές λειτουργίες-στόχοι μπορούν να υπηρετηθούν ταυτόχρονα, στο πλαίσιο ενός εκάστου των τριών μαθημάτων και μάλιστα σε ορισμένη διάρκεια ενός διδακτικού εξαμήνου και σε συγκεκριμένη διδακτική ενότητα. Αυτό ακριβώς στοχεύουν να αναδείξουν τα τρία εκπαιδευτικά παραδείγματα που θα παρουσιάσω (ένα από το κάθε μάθημα: Ιστορία – Λογοτεχνία – Ερευνητική Εργασία). Πρόκειται για παραδείγματα που εφάρμοσα ο ίδιος είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με συναδέλφους.

1ο παράδειγμα: υιοθεσία τοπικού μνημείου – ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

2ο παράδειγμα: το παιχνίδι της ιστορικής γραμμής – ΙΣΤΟΡΙΑ Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

3ο παράδειγμα: «η φρίκη του πολέμου και η θέληση για ζωή» στην Τέχνη, με αφορμή τη *Μυστική Παπαρούνα* του Μυριβήλη – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Τα παραδείγματα θα παρουσιαστούν συνοπτικά και εστιασμένα στους τρεις στόχους της πρώτης παραγράφου, συνοδευόμενα από οπτικό υλικό. Παράλληλα, θα αναδειχθεί ο ψυχαγωγικός χαρακτήρας των τριών στόχων και οι παράπλευρες ωφέλειες για τη μαθησιακή και παιδαγωγική διαδικασία.

Θα αφιερωθούν 3΄ στο κάθε παράδειγμα και τα υπόλοιπα 6΄ στην εισαγωγή και τα συμπεράσματα.

Βιογραφικό

Ονομάζομαι Γκότσης Ιωάννης και είμαι καθηγητής ΠΕ02 στο Λύκειο Καστρισιού (Πάτρα). Απόφοιτος Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Μεταπτυχιακές σπουδές: Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών με θέμα το Αρχαίο Θέατρο.

ΓΥΡΑ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Δημιουργός παραστάσεων χορού και θεάτρου και βίντεο αρτ, ιδρύτρια της ομάδας «ΚΙΝΗΤΗΡΑΣ Χοροθέαμα»

Τίτλος

Χορός στα σχολεία. Ναι, αλλά πώς;

Περιγραφή Εργαστηρίου

βλ. Μέντη

Βιογραφικό

Η Αντιγόνη Γύρα είναι δημιουργός παραστάσεων χορού και θεάτρου, βίντεο αρτ και μάνα τριών παιδιών. Είναι αριστούχος απόφοιτος του LABAN CENTRE LONDON απ΄ όπου απέσπασε το Βραβείο Χορογραφίας Αποφοίτων το 1993. Το 1995-6 ίδρυσε την ομάδα ΚΙΝΗΤΗΡΑΣ χοροθέαμα (kinitiras.com) με την οποία έχει χορογραφήσει πλειάδα έργων έως σήμερα στην

Ελλάδα και το εξωτερικό κι έχει οργανώσει σεμινάρια και εκπαιδευτικές διαλέξεις για θέματα χορού και θεάτρου. Το Δεκέμβριο του 2008 δημιούργησε το πρώτο *residency centre* για παραστατικές τέχνες στην Ελλάδα, το Κινητήρας studio (www.kinitirastudio.com) μαζί με τη Βίκυ Αδάμου και τη Φλώρα Καλομοίρη. Διδάσκει κίνηση σε ηθοποιούς και χορογραφία τα τελευταία είκοσι χρόνια σ' επαγγελματικές σχολές (Ανώτερη Δραματική Σχολή Αθηνών, Κρατική Σχολή Ορχηστρικής Τέχνης, Σχολή Βεάκη κ.λπ.). Στο θέατρο έχει επιμεληθεί την κίνηση κι έχει κάνει τις χορογραφίες σε δεκάδες παραστάσεις με σημαντικούς Έλληνες σκηνοθέτες (Γ. Λαζάνης, Σ. Φασουλής, Γ. Κακλέας, Χ. Σιοπαχάς, Α. Καλογρίδης, Γ. Παλούμπης, Ε. Θεοδώρου, Ν. Διαμαντής, Γ. Μαργαρίτης, Γ. Μαρκοπούλου, Δ. Αράπογλου, Α. Τομπούλη κ.α.). Το νέο της όραμα είναι η δράση ΕΚ ΠΛΗΞΗ, που φέρνει το χορό στα δημοτικά σχολεία (www.ekplixi.com).

ΚΑΚΟΥΔΑΚΗ ΤΖΩΡΤΖΙΝΑ

Θεατρολόγος, Σκηνοθέτης

Τίτλος

Από το χαρτί στη σκηνή: η διδασκαλία της λογοτεχνίας, της φιλοσοφίας και των πολιτικών επιστημών μέσα από θέατρο»

Περιγραφή εργαστηρίου

Το βιωματικό αυτό εργαστήριο εξερευνά τη διαθεματική προσέγγιση των εννοιών και των όρων της λογοτεχνίας και της φιλοσοφίας μέσα από θεατρικές δράσεις και θεατροπαιδαγωγικές πρακτικές.

Βιογραφικό

Θεατρολόγος, σκηνοθέτης. Έχει διδάξει «Διδακτική του Θεάτρου» στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πάτρας (2004-2007) και «Εμπύχωση κούκλας στο Νηπιαγωγείο» στο Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης Βόλου και το Διδακταλείο Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Αθηνών (2007-12). Έχει διδάξει Θεατρική Αγωγή στην Α'βάθμια και Β'βάθμια Εκπαίδευση, στο Καλλιτεχνικό Γυμνάσιο/ Λύκειο Γέρακα, στο ΣΔΕ Φυλακών Κορυδαλλού, σε πλήθος δημοσίων ΙΕΚ (από το 2002-2012) και σε διεθνή προγράμματα παιδαγωγικής μέσω του θεάτρου (με τελευταίο το πρόγραμμα της Ύπατης Αρμοστείας και του Πανελλήνιου Δικτύου για το Θέατρο στην Εκπαίδευση 2015). Διδάσκει Ιστορία/ Δραματολογία Θεάτρου στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών και στη δραματική σχολή Πράξη Επτά. Έχει διευθύνει βιωματικά θεατρικά εργαστήρια σε πανεπιστημιακά φεστιβάλ θεάτρου στο Βέλγιο, Λιθουανία, Λευκορωσία, Πολωνία, Γερμανία, Αίγυπτο, Μεξικό. Υπεύθυνη της Βιβλιοθήκης και του Αρχείου του Εθνικού Θεάτρου (1997- 2004). Συν-συγγραφέας του Βιβλίου «Θέατρο- Θεατρική Αγωγή» του ΙΔΕΚΕ, 2007 και «Διαδρομές Βιωματικής Μάθησης», εκδ. Κέδρος, 2011. Έχει συντάξει τους Οδηγούς Σπουδών των Καλλιτεχνικών Σχολείων για τα μαθήματα Σκηνοθεσία Θεάτρου και Αισθητική/Σκηνοθεσία Κινηματογράφου του ΙΕΠ (2015). Έχει σκηνοθετήσει τις παραστάσεις για νέους Μετά τον Αφρό 2009 (Youth Festival, Θέατρο Χώρα), Τζακ Θορν Ρισπέκτ /Θάβοντας τον αδελφό σου στο πεζοδρόμιο 2010 (Θέατρο Χώρα), Αριστοφάνη Όρνιθες 2011, Σαίξπηρ Όνειρο Καλοκαιρινής Νύχτας 2012, Γκαίτε Φάουστ 2013, Σοφοκλή Αντιγόνη 2014-15 (στο Θέατρο Νέου Κόσμου και σε σχολεία Β Βάθμιας Εκπαίδευσης). Έχει διοργανώσει πλήθος φεστιβάλ Νέων Δημιουργών σε συνεργασία με διάφορους οργανισμούς και θέατρα.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Αναπληρωτής Καθηγητής στο Π.Τ.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τίτλος

Ασκήσεις κριτικής δημιουργικότητας

Περιγραφή εργαστηρίου

Στα πλαίσια της συνάντησης αυτής προτείνουμε να ξανασκεφτούμε τη σχέση μουσικής και δημιουργικότητας πέρα και έξω από τις κυρίαρχες εργαλειακές (μουσικο)εκπαιδευτικές λογικές και να αναπτύξουμε μια σειρά από κριτικά πλαίσια για τη δημιουργία ομαδικών και ατομικών συνθέσεων και αυτοσχεδιασμών. Το ζητούμενο αυτής της παιδαγωγικής πρότασης είναι η ανάπτυξη ενός διαρκούς διαλόγου ανάμεσα στη 'ματιά των παιδιών' και στις δημιουργικές μουσικές πρακτικές των ενηλίκων, ενός διαλόγου που μας οδηγεί να αναρωτηθούμε: Τι θεωρούμε μουσική και πώς τοποθετούμαστε σε σχέση με αυτό; Πώς μπορούμε να μιλήσουμε για τις μουσικές των παιδιών; Πώς ακούμε, πώς περιγράφουμε, πώς κρίνουμε/αξιολογούμε, και κατ'επέκταση, πώς μαθαίνουμε τελικά μουσική; Τι είδους πρακτικές και αναζητήσεις μπορεί να θέσει σε λειτουργία η μουσική εκπαίδευση, όταν πηγαίνει πέρα από τη μετάδοση προκαθορισμένων γνώσεων;

Το εργαστήριο συνδυάζει την πρακτική και τη θεωρητική αναζήτηση, και απευθύνεται σε μουσικούς που αισθάνονται και λειτουργούν ως παιδαγωγοί και σε παιδαγωγούς που αισθάνονται και λειτουργούν ως μουσικοί (μέγιστος αριθμός συμμετεχόντων: 20). Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να φέρετε μαζί σας όργανα που παίζετε ή άλλες ηχογόνες πηγές που σας ενδιαφέρει να εξερευνήσετε, ανεξάρτητα από το επίπεδο δεξιοτεχνίας που έχετε αναπτύξει.

Βιογραφικό

*Ο Παναγιώτης Α. Κανελλόπουλος σπούδασε Μουσική Παιδαγωγική στο Reading University (UK) (MA, 1994 – Ph.D, 2000). Εργάζεται ως Αναπληρωτής Καθηγητής στο Π.Τ.Π.Ε. του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Εργασίες του έχουν δημοσιευθεί σε σημαντικά διεθνή περιοδικά (μεταξύ άλλων: *Philosophy of Music Education Review, Educational Philosophy and Theory, The British Journal of Music Education*) και συλλογικούς τόμους (μεταξύ άλλων στο *The Oxford Handbook of Music Education and Social Justice, OUP 2015*). Παίζει μαντολίνο, αυτοσχεδιάζει και συνθέτει με μικρούς και μεγάλους σε πολύ διαφορετικά πλαίσια, στη βάση της πεποίθησης ότι η μουσική περιέχει μια εν δυνάμει ανατρεπτικότητα αλλά και 'χωρά' περισσότερους από όσους μας λένε ότι χωράει.*

ΚΑΡΠΟΥΖΗΣ ΚΩΣΤΑΣ

Διευθυντής Ερευνών στο ΕΠΙΣΕΥ του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Τίτλος

Η τέχνη του κώδικα: μιλώντας στα παιδιά για τους αλγόριθμους

Περιγραφή εργαστηρίου

Οι δεξιότητες προγραμματισμού δεν αποτελούν πλέον ένα αντικείμενο που περιορίζεται στις

εξωσχολικές δραστηριότητες ή στις ανώτερες βαθμίδες της εκπαίδευσης: στην Αυστραλία εισάγεται από το Δημοτικό σχολείο, στην Τουρκία εξελίσσεται πρόγραμμα εφοδιασμού 11 εκατομμυρίων μικρών μαθητών με tablets, ενώ στη Μάλτα ήδη τρέχει πρόγραμμα χρήσης των tablets στα σχολεία. Κάποιοι μιλούν για μια βασική δεξιότητα, όπως η γραφή και η ανάγνωση, ή ακόμα και για μια "υπερδύναμη", αφού μας βοηθά να χρησιμοποιήσουμε και να εκμεταλλευτούμε συσκευές για να απλοποιήσουμε και να βελτιώσουμε την καθημερινότητά μας. Στο πλαίσιο του εργαστηρίου, θα μιλήσουμε για το πώς μπορούμε να οργανώσουμε δραστηριότητες προγραμματισμού στο Δημοτικό και το Γυμνάσιο, πώς μπορούμε να μιλήσουμε για βασικές έννοιες, ακόμα και χωρίς τη χρήση υπολογιστή, πώς μπορούμε να εντάξουμε την τεχνολογία στα υπόλοιπα μαθήματα, και για το πώς μπορούμε να ενθαρρύνουμε τα κορίτσια να ασχοληθούν με τα αντικείμενα STEM.

Βιογραφικό

Ο Δρ. Κώστας Καρπούζης είναι Διευθυντής Ερευνών στο Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνιών και Υπολογιστών (ΕΠΙΣΕΥ) του ΕΜΠ. Το έργο "Siren", στο οποίο διετέλεσε Τεχνικός Διευθυντής, βραβεύτηκε σαν "Best Serious Game in Europe" από την "Serious Games Society", ενώ βρίσκεται στην 4η θέση της λίστας Great Examples της επιτροπής "Office of Science and Technology Policy" του Λευκού Οίκου. Από το 2014 ανήκει στους Εθνικούς Πρεσβευτές για την Ευρωπαϊκή Εβδομάδα Προγραμματισμού (Europe Code Week) και είναι ιδρυτικό μέλος της πρωτοβουλίας Girls go Coding για την προώθηση του αλφαριθμητισμού στον προγραμματισμό στα κορίτσια και τις γυναίκες.

ΚΑΨΑΣΚΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ

Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ρεθύμνου

Τίτλος

Η σύγκρουση Αχιλλέα και Αγαμέμνονα στη Δυτική Ζωγραφική και ο Όμηρος: Διαθεματικό σενάριο στην Ιλιάδα με ΤΠΕ»

Περιγραφή εργαστηρίου

Η αποτύπωση της σύγκρουσης Αχιλλέα και Αγαμέμνονα στη Δυτική Ζωγραφική και ο Όμηρος : Διαθεματικό διδακτικό σενάριο στην Ιλιάδα με ΤΠΕ

Στο εργαστήριο αυτό παρουσιάζεται διαθεματικό σενάριο διδασκαλίας έξι ωρών, όπου επιχειρείται παράλληλη "ανάγνωση" της ομηρικής ποίησης με την εικαστική τέχνη της Δύσης . Συγκεκριμένα αξιοποιούνται έργα της Δυτικής τέχνης διαφορετικών τεχνοτροπιών (μπαρόκ, ροκοκό, νεοκλασικισμού) από καλλιτέχνες διάφορων χωρών που αποτυπώνουν το επεισόδιο της σύγκρουσης Αγαμέμνονα και Αχιλλέα, (Ιλιάδα, ραψωδία Α, στ.106-306) με στόχο την κριτική και δημιουργική μάθηση μέσω της Αισθητικής Εμπειρίας .

Με ομαδική εργασία , αξιοποίηση της διερευνητικής ανακαλυπτικής μάθησης, χρήση των ΤΠΕ και μέσω φύλλων εργασίας καθώς και ψηφιακού υλικού από προσωπική ιστοσελίδα και τις Ψηφίδες, σχετικά με τους δημιουργούς και τις τεχνοτροπίες των πινάκων, οι μαθητές μετά από την φάση της αυθόρμητης παρατήρησης, καθοδηγούνται να προσεγγίσουν τα επιλεγμένα έργα τέχνης σε σύγκριση μεταξύ τους ως προς τη δομή παρουσίασης και ως προς τον τρόπο ηθογράφησης των κύριων προσώπων, που

απεικονίζονται, σε παράθεση με το κείμενο της Ιλιάδας. Επιδιώκεται να βιώσουν έτσι οι μαθητές την τέχνη ως μια προωθητική δύναμη για ανάπτυξη του στοχασμού τους αλλά και συνειδητοποιούν την επιβίωση του αρχαιοελληνικού κόσμου στη τέχνη της Δύσης και τη συμβολή του στον ευρωπαϊκό πολιτισμό. Για την προσέγγιση των έργων αξιοποιούνται οι μέθοδοι της τριπλής ανάγνωσης της εικόνας του Erw. Panofsky και του Perkins, όπως την έχει προσαρμόσει ο Αλ Κόκκος (2011).

Μέρος του διδακτικού σεναρίου θα παρουσιαστεί στους συμμετέχοντες με την μορφή μικροδιδασκαλίας και θα δοθεί η ευκαιρία να συζητηθεί και να γίνει κριτική αποτίμηση της οργάνωσης του σεναρίου και των φύλλων εργασίας με την χρήση ΤΠΕ ή μη, αναλόγως των τεχνικών δυνατοτήτων.

Βιογραφικό

Η Αγγελική Καψάσκη υπηρετεί ως Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων νομού Ρεθύμνου από το 2003 μέχρι σήμερα. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος Διπλώματος Εμπεριστατωμένων Σπουδών (DEA) στις Επιστήμες της Αγωγής και την Ψυχολογία του Πανεπιστημίου της Caen / Γαλλίας. Εκπόνησε διδακτορική διατριβή στην Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αθηνών με υποτροφία του ΙΚΥ. Ως επιμορφώτρια εκπαιδευτικών συμμετείχε σε πολλά προγράμματα όπως, στην εισαγωγική επιμόρφωση εκπαιδευτικών, στο ΔΕΠΣ /ΑΠΣ, στο Πιλοτικό πρόγραμμα για τα Γυμνάσια, τις Ερευνητικές εργασίες και στο Μείζον πρόγραμμα επιμόρφωσης ως επιμορφώτρια Β'. Έχει ολοκληρώσει την επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. β' επιπέδου. Μιλά άριστα Γαλλικά και Αγγλικά. Δίδαξε με το ΠΔ 407 επί τέσσερα έτη στο τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κρήτης. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις της σε πολλά πανελλήνια και διεθνή επιστημονικά συνέδρια και άρθρα της έχουν δημοσιευτεί σε συλλογικούς τόμους και επιστημονικά περιοδικά.

ΚΟΨΑΛΙΔΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

ΕΕΠ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, Σχολή Επιστημών Αγωγής

Τίτλος

Αναπλάθοντας την «όπερα» Το παιδί και τα μάγια του Maurice Ravel

Περιγραφή εργαστηρίου

«Το παιδί και τα μάγια» αποτελεί μία όπερα, «λυρική φαντασία» όπως την αποκαλεί ο Μ. Ravel η οποία αναφέρεται με αριστουργηματικό τρόπο στην παιδική ηλικία. Μία όπερα με θέμα το παιδί, για το παιδί και όχι μία παιδική όπερα, ένα «παραμυθένιο μπαλέτο» με τον χορό να εμπλέκεται τόσο στο τραγούδι και τον Μ. Ravel να ασχολείται με εφευρετικότητα και χιούμορ με τα ζώα και τα άψυχα αντικείμενα που ζωντανεύουν σε αυτό το μαγικό παραμύθι, όπου πρωταγωνιστεί ένα άτακτο παιδί.

Στόχος του εργαστηρίου είναι να εισάγει τα παιδιά σε συγκεκριμένα μουσικά και καλλιτεχνικά ρεύματα, μουσικές φόρμες, φωνές και όργανα της ορχήστρας προτρέποντάς τα να χρησιμοποιήσουν το σώμα και τη φωνή τους για να αυτοσχεδιάσουν, να ερμηνεύσουν και να δημιουργήσουν, εμπνεόμενα από αυτό το μουσικό έργο της εποχής του ιμπρεσιονισμού.

Με βάση την εικονογραφημένη ελληνική του μετάφραση θα αναπλάσουμε μέρη της «όπερας» μέσω της αφήγησης, της ενεργητικής μουσικής ακρόασης, του τραγουδιού, της δραματοποίησης, της εκτέλεσης σε μουσικά όργανα, της κατασκευής και της εικονικής αναπαράστασης, με υλικό που περιλαμβάνει μουσικά μέρη διασκευασμένα και προσαρμοσμένα στην ελληνική γλώσσα.

Η πληθώρα των μουσικών οργάνων της συμφωνικής ορχήστρας αλλά και όσων δεν ανήκουν στην κλασική της σύνθεση, εισάγει τα μικρά παιδιά στη γνωριμία με τα μουσικά όργανα, τα μεγάλα στην οργανογνωσία και τους μουσικούς στην τέχνη της ενορχήστρωσης. Η χρήση των φωνών σε μεγάλο εύρος της έκτασής τους δίνει τη δυνατότητα γνωριμίας και αναγνώρισης αυτών και των διαφορετικών χρήσεων και ηχοχρωμάτων τους. Τέλος, το θέμα το οποίο πραγματεύεται αποτελεί έναυσμα για σύνδεση με άλλα διδακτικά αντικείμενα.

Το εργαστήριο αυτό δίνει την ευκαιρία στα «παιδιά» να καταστρέψουν τα παιχνίδια τους, να ονειρευτούν, να παίξουν με χρώματα και ηχοχρώματα... γιατί τα μάγια κάνουν τα παιχνίδια να επαναστατήσουν αλλά και να απολυτρώσουν συνάμα.

Αριθμός συμμετεχόντων: 30 άτομα.

Βιογραφικό

*Η Ευαγγελία Κοψαλίδου γεννήθηκε στην Κομοτηνή. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών (D.E.A) του Πανεπιστημίου της Σορβόνης (Sorbonne-Paris IV) στον τομέα της Ιστορίας της Μουσικής και Μουσικολογίας και ολοκληρώνει τη διδακτορική της διατριβή (Sorbonne-Paris IV). Από το 2003 διδάσκει στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, στη Σχολή Επιστημών Αγωγής (ως μέλος Ε.Ε.Π) το αντικείμενο της «Μουσικής Παιδείας». Δίδαξε επίσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (ΠΕ16.01). Έλαβε μέρος σε σεμινάρια και συνέδρια (εισηγήσεις, εργαστήρια, posters, πρόεδρος και μέλος οργανωτικής επιτροπής) μουσικολογίας, μουσικής παιδαγωγικής και μουσικής Μπαρόκ, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει μονογραφίες και δημοσιεύσεις. Είναι πιανίστα και ερμηνεύτρια έργων Παλαιάς Μουσικής (Μπαρόκ-Αναγέννησης) για φλάουτο με ράμφος και βιόλα-ντα-γκάμπα. <https://duth.academia.edu/EvagheliaKopsalidou>
https://www.linkedin.com/profile/view?id=308986668&trk=nav_responsive_tab_profile_pic*

ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ ΧΑΡΙΤΙΝΗ

Φιλολόγος, 2^ο Γυμνάσιο Αργοστολίου

Τίτλος

Η διδασκαλία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Γ' Γυμνασίου μέσω της αισθητικής εμπειρίας και ειδικότερα της Τέχνης.

Περιγραφή εργαστηρίου

Η προσέγγιση της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας στη Γ' Γυμνασίου μέσω της αισθητικής εμπειρίας και ειδικότερα της Τέχνης στοχεύει στο να διερευνηθεί κατά πόσο στο πολυτροπικό κείμενο του Α. Λασκαράτου, «ο κακός μαθητής» η αξιοποίηση της εικόνας – πίνακα ζωγραφικής του Γ. Ιακωβίδη «παιδική συναυλία» συμβάλλει στη διαμόρφωση της

αισθητικής εμπειρίας για τους μαθητές και στην καλλιέργεια του κριτικού και συναισθηματικού εγγραμματισμού. Εφαρμόζοντας τη μεθοδολογία του Perkins, όπως την έχει προτείνει ο Α. Κόκκος (2001), οι μαθητές έχουν την ευκαιρία να προσεγγίσουν με βιωματικό και αλληλεπιδραστικό τρόπο τις τέσσερις φάσεις επεξεργασίας/ παρατήρησης του πίνακα ζωγραφικής του Ιακωβίδη, δίνοντας έμφαση στη συναισθηματική διάσταση του έργου και όχι στα τεχνικά χαρακτηριστικά του. Οι μαθητές μαθαίνουν να στοχάζονται με κριτική διάθεση και ενθαρρύνονται να ανιχνεύουν με δημιουργικό τρόπο τα πολλαπλά μηνύματα ενός έργου τέχνης συσχετίζοντάς τα με τη σημερινή πραγματικότητα. Το ερευνητικό ενδιαφέρον σε αυτό το άρθρο επικεντρώνεται στην «αποτύπωση» της δικής τους ματιάς για την ερμηνευτική προσέγγιση του παραπάνω έργου τέχνης. Αναδεικνύεται επίσης η σημασία που έχει η πολυτροπικότητα του κειμένου του Α. Λασκαράτου στην καλλιέργεια της συναισθηματικής νοημοσύνης των παιδιών (Goleman 1955) καθώς και η επικοινωνιακή διάσταση της αισθητικής εμπειρίας μέσα από την ανάλυση του ενσωματωμένου κώδικα επικοινωνίας (εικόνα – πίνακα ζωγραφικής του Γ. Ιακωβίδη) που παρέχει το ίδιο το κείμενο (Χοντολίδου 1999).

Βιογραφικό

Η Χαριτίνη Λιναρδάτου εργάζεται ως Φιλολόγος στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Ολοκλήρωσε τις σπουδές της στη Φιλοσοφική Σχολή, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης. Έχει πραγματοποιήσει Μεταπτυχιακές σπουδές στην Κοινωνική Ανθρωπολογία στο Παν/μιο Paul Valery (Montpellier III). Επίσης έχει μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης στην Εκπαίδευση Ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π). Στα ερευνητικά της ενδιαφέροντα είναι η προσέγγιση της Τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία και η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στα κοινωνικά αποκλεισμένα άτομα.

ΜΕΓΑ ΜΕΝΤΗ

Χορεύτρια

Τίτλος

Χορός στα σχολεία. Ναι, αλλά πώς;

Περιγραφή εργαστηρίου

Το εργαστήρι αυτό θα διδάξουν από κοινού οι χορογράφοι και δασκάλες χορού Αντιγόνη Γύρα και Μέντη Μέγα, με στόχο να μοιραστούν με τους εκπαιδευτικούς που θα το παρακολουθήσουν κάποιες βασικές αρχές σχετικά με το πώς θα μπορούσε να διδάσκεται ο χορός στα σχολεία. Οι αρχές αυτές αποτελούν αντικείμενο της μελέτης και της πολύχρονης εμπειρίας τους στη διδασκαλία παιδιών και στην κατάρτιση δασκάλων. Αφού ζεσταθεί λίγο το μυαλό και το σώμα, οι χορογράφοι θα επιχειρήσουν να ανατρέψουν μια σειρά από βεβαιότητες και κλισέ γύρω από το τί είναι χορός, ώστε στη συνέχεια να παραθέσουν τη δική τους προσέγγιση. Το εργαστήρι θα έχει χαρακτήρα βιωματικό και θα ενθαρρύνει την ενεργή συμμετοχή των εκπαιδευτικών. Παρακαλούνται οι συμμετέχοντες να φορούν άνετα ρούχα και παπούτσια.

Βιογραφικό

Η Μέντη Μέγα γεννήθηκε στην Αγγλία το 1978. Είναι απόφοιτος της Κ.Σ.Ο.Τ (1998) με μεταπτυχιακές σπουδές στην Αγγλία. Το 2008 ίδρυσε την ομάδα χορού *Fora*, που έχει παρουσιάσει έργα μεταξύ άλλων στο Φεστιβάλ Αθηνών (Ποιητικό Άσυλο, 2008), στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών (Μεταπολίτευση, 2012), στο Διεθνές Φεστιβάλ Χορού Καλαμάτας (*Transforming Me*, ένα δίγλωσσο σόλο 2015) και στο Φεστιβάλ Περφόρμανς Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο της Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης. Είναι ιδρυτικό μέλος του δικτύου χορογράφων 'Συνδέσμου Χορού', ενώ από το 2008 μέχρι το 2010 ήταν μέλος του δ.σ του διεθνούς δικτύου για το χορό στη Μεσόγειο DBM. Ως χορεύτρια έχει συνεργαστεί με διάφορες ομάδες όπως οι *X-it*, *Λάθος Κίνηση*, *Sine Qua Non*. Έχει παίξει σε θεατρικές παραστάσεις των *Blitz*, *Μιχαήλ Μαρμαρινού*, *Θοδωρή Αμπαζή* και άλλων, ενώ έχει επιμεληθεί την κίνηση για θεατρικές παραστάσεις. Από το 2008 διδάσκει ιστορία χορού στην επαγγελματική σχολή *Ραλλού Μάνου*. Τα τελευταία τρία χρόνια συνεργάζεται σταθερά με τη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών σε εκπαιδευτικά προγράμματα όπως το «*Unlimited Access*» και το «*Σύγχρονη τέχνη: πρώτα τη ζεις...μετά την κατανοείς*».

ΜΠΑΝΤΟΥΝΑ ΑΙΜΙΛΙΑ

Εικαστικός, Δασκάλα Εικαστικής Αγωγής

Τίτλος

Εγώ και ο εαυτός μου

Περιγραφή εργαστηρίου

Το εργαστήριο αυτό σκοπεύει να σκιαγραφήσει τον ρόλο και τα βασικά χαρακτηριστικά του εικαστικού δάσκαλου στο σχολείο, τις συνθήκες, τους περιορισμούς, τα μειονεκτήματα, τα πλεονεκτήματα, τους κανόνες του παιχνιδιού, τους εκπαιδευτικούς, ανθρωπιστικούς και καλλιτεχνικούς στόχους, τη μέθοδο και το περιεχόμενο με κύριο άξονα το θέμα «Εγώ και ο εαυτός μου- Εγώ και ο κόσμος»

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε στην *École Nationale Supérieure des Beaux-arts* στο Παρίσι, Δίπλωμα ζωγραφικής (1980-1984). Δίδαξε αισθητική αγωγή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στα εργαστήρια τέχνης Χαλκίδας και Καλαμάτας (1984-2015). Καλλιτεχνική Διευθύντρια Εικαστικού Τομέα Πολιτιστικής Ανάπτυξης Καλαμάτας (1995-2000). Οργάνωση και διδασκαλία σεμιναρίων στο Κέντρο *G.Pompidou- Atelier des enfants* (1999-2004). Υπεύθυνη Δικτύου Εικαστικών Εργαστηρίων του Υπουργείου Πολιτισμού (2001-2004). Ίδρυσε το Εργαστήριο Τέχνης και Επικοινωνίας «Μπλε Τελεία» Έχει δέκα ατομικές εκθέσεις και αρκετές συμμετοχές σε ομαδικές. 2004

ΝΙΚΟΛΟΥΔΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

Σχολική Σύμβουλος Π.Α., Συγγραφέας, Δασκάλα Δράματος στην Εκπαίδευση

Τίτλος

Η καλλιέργεια διαπολιτισμικών δεξιοτήτων, μέσα από την τέχνη.

Περιγραφή εργαστηρίου

Τι κοινό μπορεί να έχουν ένα πήλινο κανάτι από ένα ελληνικό νησί κι ένα αγγείο από την Αίγυπτο; Για ποιο λόγο βρέθηκε ένα αγγείο στο Μόναχο και για ποιο σκοπό κατασκευάστηκε ένα αγγείο στις βαλκανικές χώρες;

Στο παρόν εργαστήρι, έχοντας ως «εργαλείο» την κεραμική τέχνη, θα κάνουμε ένα ταξίδι στον κόσμο και στον χρόνο, μέσα από το οποίο θα επιχειρήσουμε να αναδείξουμε διαπολιτισμικές έννοιες και να καλλιεργήσουμε διαπολιτισμικές δεξιότητες, γιατί η τέχνη, μας ενώνει και μας βοηθάει να αντιληφθούμε, τα κοινά και τα διαφορετικά στοιχεία που υπάρχουν ανάμεσα στους λαούς.

Βιογραφικό

Η Τριανταφυλλιά (Φυλλιώ) Νικολούδη είναι Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Σχολική Σύμβουλος Προσχολικής Αγωγής, Συγγραφέας, Δασκάλα Δράματος στην Εκπαίδευση. Έχει συνεργαστεί με το Πανεπιστήμιο Αθηνών σε πιλοτικά προγράμματα εφαρμογής της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης και στο πρόγραμμα εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων. Έχει συμμετάσχει ως εισηγήτρια σε συνέδρια παιδαγωγικού, θεατρικού, διαπολιτισμικού περιεχομένου και ως επιμορφώτρια ενηλίκων σε ημερίδες με θέματα διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, θεατρικής παιδείας και παιδαγωγικής προσέγγισης. Αρθρογραφεί σε παιδαγωγικά περιοδικά. Έχει γράψει παιδικά και παιδαγωγικά βιβλία. Είναι μέλος συντακτικής ομάδας παιδαγωγικού περιοδικού.

ΠΑΝΟΥΡΙΟΣ ΣΤΡΑΤΗΣ

Σκηνοθέτης και θεατρικός Συγγραφέας

Τίτλος

Από τον καμβά του ζωγράφου στη σκηνή

Περιγραφή εργαστηρίου

Η Δημιουργική Φαντασία είναι μία θεμελιώδης λειτουργία, μέσω της οποίας οι άνθρωποι αναζητούν το νόημα της ύπαρξης και κατέχει ρόλο κλειδί στην Μαθησιακή διαδικασία.

Συμβάλει δηλαδή στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας του ανθρώπου μέσω της ικανότητας του να παράγει εικόνες, νέες ιδέες ή να επιλύει προβλήματα, με βάση την φαντασία.

Η διαδικασία αυτή αφυπνίζεται μέσω των εργαλείων της Τέχνης του Θεάτρου, καθώς ο Σκηνοθέτης ενεργοποιεί την φαντασία των θεατών, δημιουργώντας μία Θεατρική Πράξη από τον πίνακα ενός ζωγράφου.

Η Φαντασία μέσω της τέχνης καλλιεργείται, εξελίσσεται είναι ξύπνια, πλούσια και ενεργητική.

Βιωματικό εργαστήριο διάρκειας 30' λεπτών

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στη Μυτιλήνη και είναι ηθοποιός, σκηνοθέτης και θεατρικός συγγραφέας. Σπούδασε Σκηνοθεσία Κινηματογράφου στο New York College – Film Studies υπό την διεύθυνση του Δημήτρη Παναγιωτάτου (2015). Σπούδασε Σκηνοθεσία Θεάτρου στο Εργαστήριο Υποκριτικής και Σκηνοθεσίας της Πειραματικής Σκηνής του Εθνικού Θεάτρου το 2004, υπό τη διεύθυνση του Στάθη Λιβαθινού. Επίσης, είναι απόφοιτος της Δραματικής Σχολής του Εθνικού Θεάτρου το 1993 και του Εργαστηρίου Νέων Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων της Εταιρίας Ελλήνων Θεατρικών Συγγραφέων το 1992, υπό τη διεύθυνση του Στρατή Καρρά. Έχει σκηνοθετήσει παραστάσεις στο Εθνικό Θέατρο, Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου, στα Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα Πάτρας, Αγρινίου, Κέρκυρας, στο Δημοτικό Θέατρο του Fasano στην Ιταλία, καθώς και σε θεατρικές σκηνές της Αθήνας. Ακόμα, σκηνοθέτησε πολλές παραστάσεις στα νησιά Λέσβο, Χίο και Λήμνο σε συνεργασία με την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου και τον Καλλιτεχνικό Οργανισμό «Κοχύλι» ο οποίος τελεί υπό την καλλιτεχνική του Διεύθυνση από το 2009. Έχει πραγματοποιήσει Εργαστήρια Υποκριτικής, Σκηνοθεσίας, Συγγραφής θεατρικών έργων και Αυτογνωσίας, για Ηθοποιούς, Συγγραφείς, Δραματολόγους, Ερασιτέχνες ηθοποιούς, Εκπαιδευτικούς και μαθητές Λυκείου στην Ελλάδα και την Κύπρο. Έχει βραβευτεί με το Γ' Βραβείο στον πανελλήνιο Διαγωνισμό μονόπρακτου θεατρικού έργου (2008), με το Α' Βραβείο Θεατρικού Έργου στον 2ο Διαγωνισμό Θεατρικών Συγγραφέων Αιγαίου (2006), καθώς και με το Α' Βραβείο ποιήματος σε Πανελλήνιο Διαγωνισμό (1991). Το 2012 με την παράσταση «Γδαρμένος», εισήγαγε το «Θέατρο Βαλίτσα» με παραστάσεις στα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΜΗΝΑΣ

Εκπαιδευτικός ΤΠΕ, Μεταπτυχιακό στις Επιστήμες της Αγωγής με κατεύθυνση τη Δημιουργική Γραφή

Τίτλος

Η τέχνη του comic strip με χρήση ψηφιακών εργαλείων στην εκπαίδευση.

Περιγραφή εργαστηρίου

Η εισήγηση ασχολείται με το κόμικ ως λογοτεχνικό είδος στο πλαίσιο της διδασκαλίας ΤΠΕ (Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας) στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Οι μαθητές προχωρούν σε παραγωγή πρωτότυπων κείμενων με θέμα τη ετερότητα σε περιβάλλον ΤΠΕ, αξιοποιώντας τις παροχές ενός συγκεκριμένου εργαλείου ψηφιακής αφήγησης.

Μέσα από την εισήγηση και το εργαστήριο αυτό, παρουσιάζονται όψεις από τη δουλειά που έγινε στην τάξη. Θα έχουμε την ευκαιρία να διερευνήσουμε ζητήματα όπως: Τι προσφέρει αυτό το εργαλείο και γιατί επιλέχθηκε; Ποσό δυναμικά συνδυάζουν οι μαθητές αφήγηση και εικόνα; Πόσο ευρηματικά αξιοποιούν τις δυνατότητες του προγράμματος; Παράλληλα εξετάζονται θέματα όπως: Τα κείμενα που παράγονται έχουν λογοτεχνική αξία; Πώς συνθέτουν οι μαθητές την εικόνα της ετερότητας; Ανατρέπουν τα στερεότυπα για τον Άλλο;

Πως προεκτείνουν την αφήγησή τους δημιουργώντας μια ενότητα από μικρές αυτοτελείς ιστορίες;

Βιογραφικό

Ο Μηνάς Παπαδόπουλος έχει βασικές σπουδές στους Η/Υ και τις εφαρμογές τους, με μεταπτυχιακό στη Δημιουργική Γραφή και σπουδές στη φωτογραφία. Διδάσκει το μάθημα Νέες Τεχνολογίες (ΤΠΕ) στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση και Εφαρμογές των Υπολογιστών στο τμήμα Προσχολικής Αγωγής του ΤΕΙ Αθήνας. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει μεταξύ άλλων σχέδια μαθήματος με εφαρμογή στη διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής.

ΠΙΤΣΙΚΑΣ ΗΛΙΑΣ

Παιδαγωγός - Εμφυχωτής θεατρικού παιχνιδιού

Τίτλος

Προσεγγίζοντας το Θεατρικό παιχνίδι

Περιγραφή εργαστηρίου

Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί θα έχουν τη δυνατότητα να συμμετέχουν σε μία δυναμική επικοινωνία παίζοντας κυρίως παιχνίδια και στη συνέχεια έχοντας ως βάση τη διάθεση που θα δημιουργηθεί, θα προσπαθήσουμε (μέσα από τα παιχνίδια) να αναδείξουμε ρόλους και να οδηγηθούμε σε σύντομες θεατρικές πλοκές με αρχή μέση και τέλος.

Βιογραφικό:

Ο Ηλίας Πίτσικας μαθήτευσε κυρίως δίπλα στον Λάκη Κουρετζή. Με το θεατρικό παιχνίδι ασχολείται συστηματικά και επί πολλά χρόνια. Σε συστηματική βάση μέχρι σήμερα έχει οργανώσει σειρά θεατρικών παιχνιδιών σε Παιδικούς Σταθμούς, Νηπιαγωγεία, Δημοτικά Σχολεία και σε δράσεις που οργανώνει η Ομάδα Τέχνης Πάροδος με παιδιά και με νέους. Με νεανικά σχήματα έχει οδηγηθεί αρκετές φορές σε σκηνικά αποτελέσματα έχοντας κυρίως ως αφορμή λογοτεχνικά κείμενα.

ΣΑΡΙΔΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

Ερευνήτρια και διαχειρίστρια έργων του Εργαστηρίου Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ του ΕΚΠΑ, υπεύθυνη εκπαίδευσης της Athens Plaython

Τίτλος

Εκπαίδευση και Τεχνολογία: Επισκόπηση, εφαρμογές και το παράδειγμα των Ψηφιακών Παιχνιδιών

Περιγραφή εργαστηρίου

βλ. Βούλγαρη

Βιογραφικό

Μελετά το παιχνίδι στις διαφορετικές εφαρμογές του. Κύρια ενδιαφέροντα της είναι η αξιοποίηση του ψηφιακού παιχνιδιού στην εκπαίδευση ατόμων με και χωρίς αναπηρίες, η ψηφιακή αφήγηση και ο συνεργατικός σχεδιασμός. Ως ερευνήτρια και διαχειρίστρια έργων του Εργαστηρίου Νέων Τεχνολογιών στην Επικοινωνία, την Εκπαίδευση και τα ΜΜΕ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, έχει συμμετοχή σε διεθνείς ομάδες δημιουργίας εκπαιδευτικών παιχνιδιών και παιγνιωδών μέσων, ενώ παράλληλα διδάσκει και οργανώνει εργαστήρια ψηφιακής αφήγησης και παιχνιδιών για εκπαιδευτικούς και επαγγελματίες των μέσων. Επίσης είναι υπεύθυνη εκπαίδευσης και έρευνας της ομάδας αστικών παιχνιδιών Athens Plaython με σκοπό την αναβάθμιση της ζωής στην πόλη μέσω του παιχνιδιού.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΔΑΝΑΗ

Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.

Τίτλος

Ασκήσεις κριτικής δημιουργικότητας

Περιγραφή εργαστηρίου

βλ. Κανελλόπουλος

Βιογραφικό

Η Δανάη Στεφάνου σπούδασε πιάνο και μουσικολογία στην Αγγλία και εργάστηκε στο Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (2001-2007) ως ερευνήτρια και λέκτορας μερικής απασχόλησης. Πραγματοποιεί συναυλίες και εκπαιδευτικά εργαστήρια από τη δεκαετία του 1990, τόσο σόλο όσο και σε συνεργασία με άλλους καλλιτέχνες. Από το 2006 είναι μέλος του αυτοσχεδιαστικού ντουέτου *acte vide* μαζί με το Γιάννη Κοτσώνη, ενώ το 2014 κυκλοφόρησε η πρώτη της σόλο δισκογραφική δουλειά με επίκεντρο το εσωτερικό του πιάνου ([herewith], Holotype Editions). Άρθρα και κείμενά της έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά και συλλογικούς τόμους, και περιλαμβάνουν την πρώτη μετάφραση του βιβλίου *Πειραματική Μουσική του Michael Nyman* στα ελληνικά (Εκδόσεις Οκτώ, 2012). Είναι Επίκουρη Καθηγήτρια στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.

ΦΑΚΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑ

Νηπιαγωγός, Δρ. Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Τίτλος

Πες το με φωτογραφίες»: Η αξιοποίηση της τέχνης της φωτογραφίας στην εκπαίδευση

Περιγραφή εργαστηρίου

βλ. Βουβουσίρα

Βιογραφικό

Η Αιμιλία Φάκου είναι νηπιαγωγός, διδάκτωρ Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης του πανεπιστημίου Αθηνών και εργάζεται στη δημόσια εκπαίδευση. Έχει παρακολουθήσει ποικίλα σεμινάρια και ημερίδες θεατρικού παιχνιδιού, εικαστικών και κινούμενης εικόνας Είναι απόφοιτη του διετούς εργαστήριου Θεατρικής Αγωγής του θεάτρου Πόρτα της Ξένιας Καλογεροπούλου και του μονοετούς σεμιναρίου Εκπαιδευτικού Δράματος του εργαστήριου «Δια-δρω-μες». Έχει εργαστεί ως εμψυχώτρια εικαστικού και θεατρικού παιχνιδιού σε προγράμματα ένταξης παιδιών μεταναστών και μειονοτήτων («Σχεδία» Κέντρο παιδαγωγικής και καλλιτεχνικής επιμόρφωσης, Διαπολιτισμικό Κέντρο Καλλιτεχνικής Απασχόλησης Δήμου Ελευσίνας, ΜΚΟ «Κέντρο συμπαράστασης παιδιού και οικογένειας»). Σχεδιάζει και υλοποιεί εκπαιδευτικά προγράμματα για παιδιά προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Από το 2008 συνεργάζεται συστηματικά με το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του πανεπιστημίου Αθηνών ως επόπτρια των πρακτικών ασκήσεων των φοιτητριών/των καθώς και στην οργάνωση και την εμπύχωση βιωματικών εργαστήριων στο πλαίσιο θεματικών εβδομάδων στο ίδιο τμήμα (Διαπολιτισμική Εκπαίδευση, Διαφοροποιημένη Παιδαγωγική, Κοινωνικές Ανισότητες στην Εκπαίδευση). Εργάστηκε ως επιμορφώτρια εκπαιδευτικών στο Πρόγραμμα Εκπαίδευσής Παιδιών της Μουσουλμανικής Μειονότητας στη Θράκη και συμμετέχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια και βιωματικά εργαστήρια εκπαιδευτικών. Με τη Στεφανία Βουβουσίρα σχεδίασαν και υλοποίησαν τα εκπαιδευτικά προγράμματα «Ένα κλικ ο κόσμος μου» και «Ζουμ στο μουσείο» με θέμα της αξιοποίηση της τέχνης της φωτογραφίας στο νηπιαγωγείο, τα οποία πραγματοποιήθηκαν σε τρία δημόσια νηπιαγωγεία των Αθηνών τις χρονιές 2013 – 2014 και 2014 2015.

ΑΝΑΡΤΗΜΕΝΕΣ ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ (ΠΟΣΤΕΡ)

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ ΟΛΓΑ

Εκπαιδευτικός Οικιακής Οικονομίας

Τίτλος

Δίνουμε ζωή σε διάσημους πίνακες ζωγραφικής

Σύνοψη

Κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2014– 2015 έγινε μια προσπάθεια διαφορετικής προσέγγισης της τέχνης και των δημιουργών της από μέρους των μαθητών και των εκπαιδευτικών των σχολείου μας.

Συγκεκριμένα, οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με τρεις σημαντικούς ζωγράφους: τον Βερμέερ, τον Μουρίγιο και τον Καραβάτζιο και τα καλλιτεχνικά ρεύματα που αυτοί «υπηρέτησαν», με έναν πρωτότυπο τρόπο. Χωρίστηκαν σε ομάδες και ζωντάνεψαν έναν πίνακα από κάθε καλλιτέχνη: τη 'γαλατού', του Βερμέερ τα 'αγόρια ζητιάνοι με φρούτα' του Μουρίγιο και το 'αγόρι με φρούτα', του Καραβάτζιο.

Μαθητές και εκπαιδευτικοί διερεύνησαν τα βιογραφικά στοιχεία των καλλιτεχνών, αναζήτησαν τα καλλιτεχνικά ρεύματα τα οποία εκπροσώπησαν, το ιστορικό πλαίσιο της εποχής και της περιοχής μέσα στα οποία δημιουργήθηκαν οι πίνακες. Με πολλή όρεξη δημιούργησαν τα κοστούμια των τεσσάρων ανθρώπων οι οποίοι απεικονίζονται στα έργα, αλλά και τον χώρο γύρω τους. Έβαψαν υφάσματα, έκοψαν και έραψαν παλιά ρούχα, ζωγράφισαν τον περιβάλλοντα χώρο και συνέλεξαν αντικείμενα παρόμοια με αυτά τα οποία φαίνονται στους πίνακες. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές γνώρισαν σε βάθος αλλά και βιωματικά τους εν λόγω πίνακες ζωγραφικής, συνεργάστηκαν, διασκέδασαν και ανέδειξαν τη δημιουργικότητα και την εκφραστικότητά του.

Βιογραφικό

Η Αναστασιάδου Ε. Όλγα είναι εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κλάδου ΠΕ 15, Οικιακής Οικονομίας. Έχει Πτυχίο από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και το Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας και έχει εξειδικευτεί στην Ειδική Αγωγή. Είναι Φοιτήτρια του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου και συγκεκριμένα του τμήματος: Σπουδές στην Εκπαίδευση. Έχει πλήθος εισηγήσεων σε συνέδρια και ημερίδες και έχει συμμετάσχει σε πολλά προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων. Διδάσκει στο 1^ο Γυμνάσιο Μίκρας.

ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΣ ΛΑΖΑΡΟΣ

Σύμβουλος Β' ΙΕΠ, Σχ. Ψυχολόγος

Τίτλος

Ο Μύθος της Περσεφόνης, ένας πλήρης, θανατολογικά, μύθος.

Σύνοψη

Η απώλεια είναι κάτι που το βιώνουμε όλοι και ο θρήνος είναι η φυσιολογική συναισθηματική αντίδραση στην απώλεια, ενώ το πένθος είναι η γενική κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε μετά από μία απώλεια. Η απώλεια είναι ένα αναπόδραστο κομμάτι της ζωής μας (θάνατος, χωρισμός, απόρριψη, αναπηρία, απόλυση, ματαίωση κτλ.), αλλά όταν μας πλήξει προσωπικά είμαστε σχεδόν πάντα απροετοίμαστοι για τα δυνατά συναισθήματα

αλλά και τις σωματικές αντιδράσεις που προκαλεί (σύγχυση, άρνηση, κρίσεις πανικού, κατάθλιψη, οργή κτλ.). Δυστυχώς δεν έχουν όλοι την τύχη να περιτριγυρίζονται σε τέτοιες στιγμές από ανθρώπους που τους νοιάζονται και που ξέρουν πώς να προσφέρουν την κατάλληλη υποστήριξη. Η απώλεια (και μάλιστα στην σοβαρότερή της μορφή, τον θάνατο) συμβαίνει πιο συχνά απ' όσο όλοι θα θέλαμε στη σχολική ζωή. Τότε εκπ/κοί και γονείς καλούμαστε να προστατέψουμε τα πολύτιμα παιδιά μας από τραυματικές εμπειρίες και όσο είναι δυνατό να τα συμφιλώσουμε με φαινόμενα που όσο είναι δυσάρεστα, άλλο τόσο είναι και μέρος της ανθρώπινης φύσης και ύπαρξης.

Το παραμύθι (bed-time-story) είναι ένα είδος ψυχο-ύπνο θεραπείας για παιδιά... όλων των ηλικιών, αφού περνά πληροφορίες παρηγορητικού (palliative) κυρίως τύπου απευθείας στο υποσυνείδητο. Έτσι η Κοκκίνοσκουφίτσα μαθαίνει να προσέχει όταν κινείται «εκτός ορίων» και η Πεντάμορφη, πως το τέρας που την πήρε από την πατρική της οικογένεια, μπορεί τελικά να εξελιχθεί σε πρίγκιπα...

Ο μύθος (σαν το λαϊκό παραμύθι) δεν είναι γραμμένος στην πέτρα κι έτσι μπορούμε να τον χειριστούμε, σε επίπεδο διήγησης, σχετικά ελευθέρω, ανάλογα με τον στόχο μας.

Ο Μύθος της αρπαγής της Περσεφόνης είναι ένα πανάρχαιο αφήγημα, πλήρες θανατολογικά. Επίσης είναι ένα αφήγημα εύκολα προσβάσιμο στις σχολικές μονάδες.

Αυτό θα γίνει προσπάθεια να καταδειχθεί στο ΠΟΣΤΕΡ και ταυτόχρονα να δοθεί μια ανάγνωσή του με άμεση εφαρμογή / χρηστικότητα (προληπτικά ή κατόπιν περιστατικού – στη δεύτερη περίπτωση σε συνεργασία με σχολικό ψυχολόγο).

Λέξεις κλειδιά: θανατολογία, ψυχολογία, απώλεια, σχολική ζωή, θρήνος, σχολείο, μύθος, μαθητές.

Βιογραφικό

Δρ. Λάζαρος Αργυρίου Βλαχόπουλος, MSc Σχολικής & Εξελικτικής Ψυχολογίας, PsyD Σχολικής Ψυχολογίας, PhD ΘανατοΨυχολογίας, Post-Doc (FDPPR) ψυχοφαρμακολογία. 18 χρόνια στην εκπ/ση, 11 σαν σχολικός ψυχολόγος, τρέχουσα θέση Σύμβουλος Β' ΙΕΠ.

ΓΑΛΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Εκπαιδευτικός Οικιακής Οικονομίας

Τίτλος

Δίνουμε ζωή σε διάσημους πίνακες ζωγραφικής

Σύνοψη

βλ. Αναστασιάδου

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Α. Γαλάνης είναι εκπαιδευτικός Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, κλάδου ΠΕ 15, Οικιακής Οικονομίας. Έχει Πτυχίο από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο και το Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας και κατέχει Μεταπτυχιακό Τίτλο στη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Έχει πλήθος εισηγήσεων σε συνέδρια και ημερίδες και έχει εκπονήσει πολυάριθμα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων. Διδάσκει στο 2^ο Γυμνάσιο Περαιάς.

ΔΕΛΗΓΙΑΝΝΙΔΗ ΒΕΝΙΑ

Εκπαιδευτικός-Μουσειολόγος

Τίτλος

Στα ίχνη του Γύζη και του Ιακωβίδη. Δημιουργία παραδειγμάτων καλών πρακτικών με σκοπό τον οπτικό εγγραμματισμό των παιδιών και τον προσανατολισμό τους προς την τέχνη και τα μουσεία τεχνών.

Σύνοψη

Στην αναρτημένη αυτή ανακοίνωση παρουσιάζεται ένα σχέδιο εργασίας το οποίο πραγματοποιήθηκε κατά το σχολικό έτος 2014-15 ως μία από κοινού συνεργασία της Β΄ τάξης του 11^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χαλκίδας και του 35^{ου} Νηπιαγωγείου Αχαρνών Αττικής. Οι εκπαιδευτικοί των δυο τμημάτων, εκκινώντας από την κοινή αφετηρία των μουσειακών σπουδών τους, συνεργάστηκαν σε μία προσπάθεια αφενός σύνδεσης της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τα μουσεία, την Τέχνη και τον Πολιτισμό, και αφετέρου δημιουργίας παραδειγμάτων καλών πρακτικών και διερεύνησης ζητημάτων που σχετίζονται με τις διαδικασίες κατασκευής νέων νοημάτων μέσω των οπτικών ερεθισμάτων που προσφέρουν οι τέχνες. Το εν λόγω σχέδιο εργασίας, ως μέρος ενός διασχολικού πολιτιστικού προγράμματος², προέκυψε κατά τη διάρκεια υλοποίησης της παραπάνω καινοτόμου σχολικής δραστηριότητας με αφορμή το ενδιαφέρον των παιδιών για την «ανακάλυψη» στοιχείων για τη ζωή και το έργο των δύο ζωγράφων.

Τα παιδιά ανέλαβαν ρόλο εξερευνητών αναζητώντας τα ίχνη του Γύζη και του Ιακωβίδη, μία διαδικασία η οποία όχι μόνο τα παρώθησε να αναπτύξουν ενδιαφέρον για υλοποίηση σχετικών δραστηριοτήτων και να εντάξουν στην καθημερινότητα της σχολικής ζωής την τέχνη καλλιεργώντας πολλαπλές δεξιότητες, αλλά και τους ενέπνευσε να δημιουργήσουν δικά τους έργα παιδικής τέχνης.

Βιογραφικό

Η Βένια Δεληγιαννίδη είναι Νηπιαγωγός-Μουσειολόγος. Εργάζεται στη Δημόσια Εκπαίδευση και τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν τη δημιουργία Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σε Μουσεία για την Προσχολική Εκπαίδευση

ΖΗΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Χημικός, Ζάνειο Πρότυπο Γυμνάσιο Πειραιά

Τίτλος

Διαθεματική προσέγγιση της τέχνης (ζωγραφική) μέσω της διδασκαλίας του γνωστικού αντικειμένου της Χημείας Β Γυμνασίου.

Σύνοψη

Η εκτέλεση των εργαστηριακών ασκήσεων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι στη διδασκαλία

² Με έγκριση από τα Τμήματα Καινοτόμων Δράσεων-Πολιτιστικών Θεμάτων της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Ανατολικής Αττικής και της Δ/σης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης νομού Εύβοιας

του γνωστικού αντικείμενου της Χημείας του Γυμνασίου. Η πραγματοποίησή τους γίνεται είτε μετωπικά, όπου ο διδάσκων τα εκτελεί και οι μαθητές παρακολουθούν καταγράφοντας τις παρατηρήσεις τους στο φύλλο δραστηριοτήτων, είτε ομαδοσυνεργατικά με την ενεργή συμμετοχή των μαθητών. Στο κεφάλαιο του διαχωρισμού μιγμάτων στη Χημεία Β' Γυμνασίου (κεφάλαιο 2.5) επιδεικνύεται στους μαθητές η τεχνική της χρωματογραφίας που χρησιμοποιείται για το διαχωρισμό των έγχρωμων συστατικών του μελανιού. Κατά την εκτέλεση του συγκεκριμένου πειράματος τα έγχρωμα συστατικά του μελανιού "τρέχουν" με διαφορετική ταχύτητα πάνω στο διηθητικό χαρτί και στη συνέχεια διαχωρίζονται. Η συγκεκριμένη εργαστηριακή άσκηση είναι εξαιρετικά απλή και μπορεί να εκτελεστεί ατομικά από τον κάθε μαθητή, ο οποίος θα κληθεί να αναλύσει τα συστατικά του μαρκαδόρου που κατέχει ο ίδιος και φυσικά μπορεί να είναι διαφορετικού χρώματος από κάποιου άλλου συμμαθητή του. Οι μαθητές θα καταλήξουν στο συμπέρασμα ότι το χρώμα του κάθε μελανιού είναι συνδυασμός των βασικών χρωμάτων.

Με αφορμή το συμπέρασμα αυτό, ο διδάσκων μπορεί να συνδυάσει διαθεματικά το μάθημα της χημείας με το αντίστοιχο των καλλιτεχνικών κάνοντας αναφορά στο βασικά χρώματα. Σύμφωνα με το χρωματικό μοντέλο RYB στην παραδοσιακή ζωγραφική βασικά χρώματα είναι: τα Κόκκινο (Red) – Κίτρινο (Yellow) – Μπλε (Blue). Με τα τρία αυτά βασικά χρώματα δημιουργούμε τα δευτερογενή ως εξής: Πορτοκαλί: Κόκκινο + Κίτρινο, Πράσινο: Κίτρινο + Μπλε, Μοβ: Μπλε + Κόκκινο. Στη συνέχεια θα αναφερθεί ότι στο μάθημα των καλλιτεχνικών, κατά επέκταση και στη ζωγραφική, πραγματοποιείται η αντίθετη διαδικασία από τη χρωματογραφία και πιο συγκεκριμένα μέσω κατάλληλων αναμίξεων επιτυγχάνεται ο επιθυμητός χρωματικός συνδυασμός. Εργαστηριακά οι μαθητές μπορούν να κληθούν να παρασκευάσουν το χρώμα του μαρκαδόρου που ανέλυσαν με βάση τα βασικά χρώματα και με την επίβλεψη του καθηγητή του γνωστικού αντικείμενου των καλλιτεχνικών.

Βιογραφικό

Ο Νικόλαος Φ. Ζήκος γεννήθηκε στην Τρίπολη το 1976. Είναι Διδάκτωρ Χημείας του Πανεπιστημίου Αθηνών και υπηρετεί ως χημικός στο Ζάννειο Πειραματικό Γυμνάσιο Πειραιά. Έχει σπουδάσει Χημεία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, με μεταπτυχιακές σπουδές ειδίκευσης (M.Ed.) στη Βιομηχανική Χημεία επίσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Είναι απόφοιτος του Πιστοποιητικού Ειδίκευσης στη Συμβουλευτική και τον Προσανατολισμό της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. και του Προγράμματος Οινολογικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει δημοσιεύσει σε Επιστημονικά Περιοδικά και πρακτικά συνεδρίων και συνεργάζεται ως Επιστημονικός Κριτής σε Επιστημονικά Συνέδρια και Περιοδικά. Είναι μέλος της American Chemical Society, της Ένωσης Ελλήνων Χημικών (Μέλος του Τμήματος Παιδείας και Χημικής Εκπαίδευσης - Μέλος Οργανωτικής Επιτροπής Πανελληνίων Διαγωνισμών Χημείας) και της Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής και Προσανατολισμού. Στο Παρελθόν εργάστηκε ως Επιστημονικός Συνεργάτης στο Τ.Ε.Ι. Ιονίων Νήσων και ως Εκπαιδευτής Ενηλίκων σε Ι.Ε.Κ. Ο.Ε.Ε.Κ. – Ο.Α.Ε.Δ. ενώ διετέλεσε Διευθυντής και Πρόεδρος Λυκειακής Επιτροπής Πανελληνίων Εξετάσεων στο Γυμνάσιο Λυκειακές Τάξεις Κερασοχωρίου Ευρυτανίας. Επίσης ήταν Υπεύθυνος Γραφείου Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού στο Κερασοχώρι Ευρυτανίας. Τέλος γνωρίζει άριστα Αγγλικά και πολύ καλά γερμανικά.

ΚΑΛΦΑ ΜΑΡΙΑ

Κοινωνική Ανθρωπολόγος Gender Studies (MSc)

Τίτλος

Το πολιτισμικό κεφάλαιο του P. Bourdieu και η κοινωνικοοικονομική ανισότητα στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος: προκλήσεις και προοπτικές

Σύνοψη

Στο πλαίσιο του εν λόγω συνεδρίου επιθυμώ να προσεγγίσω τις παρεμβάσεις εκείνες που δύναται να πραγματοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού συστήματος, ώστε να εξαλείψουν ή έστω να περιορίσουν το χάσμα που υπάρχει ανάμεσα σε μαθητές από μη ευνοϊκά οικονομικά στρώματα και του πολιτισμικού κεφαλαίου που φέρουν μαζί τους. Η τέχνη και η εξοικείωση μαζί της συνιστά μία από τις μορφές 'γούστου', όπου κάνει λόγο ο Pierre Bourdieu στο βιβλίο του 'Η Διάκριση' αναδεικνύοντας τις τάξεις εκείνες που είναι απόλυτα εναρμονισμένες με αυτό που άτυπα αναζητάει το σχολείο και κατ' επέκταση η κοινωνία. Η άνιση πρόσβαση στο πολιτισμικό κεφάλαιο (γλώσσα, τέχνη, μουσική) μπορεί σε μεγάλο βαθμό να μειωθεί και να επαναδιαπραγματευτεί στο πλαίσιο της εκπαίδευσης με την βοήθεια, στήριξη, ενθάρρυνση και προσπάθεια των εκπαιδευτικών. Ωστόσο, για να μπορέσουν οι εκπαιδευτικοί να εφαρμόσουν αυτές τις παρεμβάσεις πρέπει να υπάρξει γενικότερη ευαισθητοποίηση τόσο από την άποψη του αναλυτικού προγράμματος, όσο και μία γενικότερη ευαισθητοποίηση και προβολή θεμάτων τέχνης μέσα από έναν διεπιστημονικό διάλογο.

Βιογραφικό

Είμαι η Κάλφα Μαρία, Κοινωνική Ανθρωπολόγος με μεταπτυχιακό ειδίκευσης στις Σπουδές Φύλου (Gender Studies) του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Οι σπουδές μου στην Κοινωνική Ανθρωπολογία με ενέπνευσαν να ασχοληθώ με διάφορες θεματικές όπως η ετερότητα, η ανισότητα και η σχέση με το 'Άλλο' σε συνάρτηση με διάφορες συνιστώσες όπως φύλο, σεξουαλικότητα, φυλή, εθνικότητα κ.α. Παρακολουθώ συνεχώς σεμινάρια και συνέδρια καθώς συμβάλλουν στη συνεχή επιμόρφωση και εξέλιξη μου. Τα ερευνητικά μου ενδιαφέροντα εστιάζονται στο φύλο, την ετερότητα, την ανισότητα και την φεμινιστική πολιτική.

ΚΑΝΝΑ ΕΛΕΝΗ

Εκπαιδευτικός, Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών

Τίτλος

Ο Δομήνικος Θεοτοκόπουλος μέσα σ' ένα βιωματικό εργαστήριο

Σύνοψη

βλ. Κυριακούλόπουλος

Βιογραφικό

Η Καννά Ελένη είναι πτυχιούχος της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών και έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο Πατρών (Παιδαγωγικό Τμήμα). Έχει παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια και έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις σε αρκετά επιστημονικά συνέδρια. Επίσης έχει κάνει τη φιλολογική επιμέλεια εκδόσεων. Εργάζεται ως φιλόλογος στο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΚΑΡΑΛΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Αχαΐας (έδρα: Πάτρα) Θεατρολόγος

Τίτλος

Δραματικό κείμενο και σκηνική πράξη. Διδακτικές- παιδαγωγικές προσεγγίσεις

Σύνοψη

Η εισήγηση αυτή έχει ως αφετηρία τα πρόσφατα ενδιαφέροντα συμπεράσματα σχετικά με τα κείμενα και τη σκηνική τους μεταφορά. Από τα χειρόγραφα στη σκηνή, την κοινωνία και τον πολιτισμό της εποχής συγγραφής τους με τα καλλιτεχνικά ζητούμενα της εποχής της παράστασής τους, και τη σκηνική τους απεικόνιση, το διάλογο μεταξύ θεατρικού κειμένου και σκηνικής πράξης, την αλληλεπίδραση, τη διάδρασή τους, μέχρι τις προτάσεις της σημερινής πρωτοπορίας που δεν χρησιμοποιεί πια κειμενικό ή γλωσσικό υλικό, ή τα δραματικά έργα χρησιμοποιούνται μόνο ως αφετηρία και πρόφαση για αυτόνομες αισθητικές, σκηνικές και σκηνοθετικές συνθέσεις. Μέσα από τη διαμάχη για την προτεραιότητα του αρχείου ή αντίθετα τη σημασία του ρεπερτορίου τίθεται σε αμφισβήτηση και το περιεχόμενο του όρου 'θέατρο'. Ο Andreas Kotte στην *Εισαγωγή στη Θεατρολογία* (2005) διαπιστώνει ότι υπάρχουν σχεδόν τόσες έννοιες του θεάτρου, όσες και οι ιστορικές του μορφές και εκδοχές. Το τι θεωρείται κάθε φορά «θέατρο» είναι προϊόν κοινωνικών συμβάσεων, συνεννόησης ή και διαφωνίας. Γι' αυτό η Θεατρολογία είναι αναγκαστικά μια ιστορική επιστήμη. Στην εισήγησή μας θα προσπαθήσουμε να δείξουμε πώς οι παράλληλοι μονόλογοι των δύο μεθοδολογιών θα μπορούσαν να οδηγηθούν σε έναν διάλογο σύνθεσης. Εκείνο που ενδιαφέρει κυρίως από άποψη διδακτικής και παιδαγωγικής προσέγγισης είναι με ποιους τρόπους, μεθόδους, τεχνικές και μέσα μπορεί ο εκπαιδευτικός να στρέψει το ενδιαφέρον των μαθητών στη διερεύνηση των όρων της περιθωριοποίησης του δραματικού κειμένου και την υπερεκτίμηση της σκηνικής πράξης, του «μεταδραματικού θεάτρου», των «παραστατικών τέχνων».

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Πάτρα. Σπούδασε στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, στο πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Έκανε, ως υπότροφος του ΙΚΥ, μεταπτυχιακές σπουδές στη Νεοελληνική φιλοσοφία. Είναι διδάκτωρ των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών. Σήμερα εργάζεται στη Β/θμια Εκπαίδευση ως Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων.

ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Εισηγήτρια ΙΕΠ, Φιλολόγος

Τίτλος

Όταν η δραματική τέχνη συναντά την εκπαιδευτική πράξη: Η εφαρμογή θεατρικών τεχνικών στη διδακτική των Αρχαίων Ελληνικών της Β' Λυκείου.

Σύνοψη

Στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Αντιγόνης του Σοφοκλή του Καλλιτεχνικού Σχολείου Γέρακα εφαρμόστηκαν από τη θεατροπαιδαγωγό και τη φιλόλογο τεχνικές της Δραματικής

Τέχνης στην Εκπαίδευση. Κύριο χαρακτηριστικό της μεθόδου αυτής ήταν η βιωματική εμπλοκή, η προσωπική ερμηνεία αλλά και η πολιτική προσέγγιση του αρχαίου δράματος από τους μαθητές. Όταν ένα μάθημα εμπλουτίζεται από το θέατρο ως τεχνική, οδηγεί σε δράσεις όπου αυτενεργώντας οι μαθητές προσδιορίζουν την ταυτότητά τους, τόσο την ατομική όσο και την πολιτική. Έκαναν από κοινού με συμμαθητές από άλλα Λύκεια και με το Λύκειο του Ειδικού Καταστήματος Κράτησης Νέων Αυλώνα, όπου συζήτησαν με τους κρατούμενους μαθητές σχετικά με τις έννοιες της πολιτικοποίησης και των σχέσεων με την εξουσία. Έγραψαν νέο θεατρικό έργο συνδυασμού αποσπασμάτων από την αρχαία τραγωδία και νέου υλικού που συνέθεσαν οι ίδιοι με τίτλο «Η δική μας Αντιγόνη», την οποία παρουσίασαν μέσα και έξω από το σχολείο. Εξέφρασαν τις απόψεις και τις στάσεις που προέκυψαν μέσω της εικαστικής και ορχηστρικής τέχνης.

Η πρωτοτυπία του όλου εγχειρήματος έγκειται στην προσαρμογή αυτού του μοντέλου στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα και μάλιστα στο αναλυτικό πρόγραμμα διδασκαλίας της αρχαίας τραγωδίας από το πρωτότυπο κείμενο, γεγονός που οδήγησε σε εξαιρετικά αποτελέσματα μάθησης και ενεργού συμμετοχής στα κοινά.

Βιογραφικό:

Η Καραμπέτσου Βασιλική είναι φιλόλογος με οργανική θέση στο Καλλιτεχνικό Σχολείο Γέρακα και Εισηγήτρια στο Ι.Ε.Π. για τα Φιλολογικά Μαθήματα από το 2013.

Υπηρέτησε για 15 χρόνια στην ιδιωτική εκπαίδευση και από το 2007 εργάζεται στο δημόσιο τομέα μέσω ΑΣΕΠ. Είναι κάτοχος Μ.Α. in Classics (King's College London), και ΜΔΕ στις Σπουδές στην Εκπαίδευση του Ε.Α.Π. Έχει παρακολουθήσει θεατρικά σεμινάρια και έχει επιμορφωθεί από θεατρολόγους στις αρχές του Εκπαιδευτικού Δράματος. Έχει ασχοληθεί ειδικά με τη διδακτική της αρχαίας τραγωδίας με τη χρήση θεατροπαιδαγωγικών τεχνικών. Έχει πραγματοποιήσει σχετικές δειγματικές διδασκαλίες στην Εισαγωγική Επιμόρφωση Φιλολόγων, ως επιμορφώτρια στο 2ο ΠΕΚ Αθήνας. Για το διδακτικό της σχεδιασμό και την υλοποίησή του έχει λάβει Βραβείο Καινοτομίας και Αριστείας από το Υπουργείο Παιδείας (2011). Έχει οργανώσει και παρουσιάσει σε ελληνικά και διεθνή συνέδρια βιωματικά εργαστήρια, δειγματικές διδασκαλίες καθώς και παραστάσεις σε διάφορους χώρους με τους μαθητές και τις μαθήτριάς της, με μεγάλη της χαρά.

ΚΟΥΣΚΟΥΤΗ ΒΑΣΩ

Εκπαιδευτικός-Μουσειολόγος

Τίτλος

Στα ίχνη του Γύζη και του Ιακωβίδη. Δημιουργία παραδειγμάτων καλών πρακτικών με σκοπό τον οπτικό εγγραμματισμό των παιδιών και τον προσανατολισμό τους προς την τέχνη και τα μουσεία τεχνών.

Σύνοψη

βλ. Δεληγιαννίδη

Βιογραφικό

Η Βάσω Κουσκούτη είναι Δασκάλα-Μουσειολόγος. Εργάζεται στη Δημόσια Εκπαίδευση και τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα αφορούν τη δημιουργία Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων σε

Μουσεία για τη Δημοτική Εκπαίδευση και θέματα οπτικού εγγραμματισμού μαθητών μέσα από έργα τέχνης.

ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ

Φιλολόγος, ΠΣΠΑ

Τίτλος

Αναζητώντας την Αντιγόνη.

Σύνοψη

Στόχοι: α) Εφαρμογή των αρχών της ομαδοσυνεργατικής μάθησης. β) Διαθεματικότητα. Διδακτικά αντικείμενα: Αρχαίο Δράμα (Σοφοκλή, *Αντιγόνη*). Νεοελληνική Λογοτεχνία, Νεότερη Ευρωπαϊκή Λογοτεχνία.

Σκοποί: α) Να διερευνηθεί το ήθος της Αντιγόνης στο αρχαίο δράμα (Αισχύλου, «Επτά επί Θήβας», Σοφοκλή, «Οιδίπους επί Κολωνών», Ευριπίδη, «Φοίνισσαι»), β) να αναδειχθούν οι αξίες που προβάλλονται στην «Αντιγόνη» του Σοφοκλή, γ) να καταγραφούν (ενδεικτικά) οι τρόποι με τους οποίους το τραγικό πνεύμα νοσηματοδοτεί τη νεοελληνική λογοτεχνία και το ευρωπαϊκό θέατρο του 20ού αιώνα, δ) να επισημανθεί η σχέση αρχαίου δράματος και 7^{ης} τέχνης.

Σταδιακά ασκηθήκαμε στο να ακούμε ο ένας τον άλλον, οι προσωπικές απόψεις κέρδιζαν ολοένα έδαφος, η έκπληξη νικούσε την αμηχανία. Η Αντιγόνη έγινε η αφορμή για να επιζητούμε κάθε τόσο κοινές εμπειρίες κι αυτές, με τη σειρά τους, ενίσχυαν τη δυναμική της ομάδας. Πρώτα δημιουργήσαμε ένα ανθολόγιο με νεοελληνικά αρχαιόθεμα ποιήματα για την Αντιγόνη, αργότερα παρουσιάσαμε τη «δική μας» Αντιγόνη με τη μορφή θεατρικού αναλογίου. Το σημαντικότερο όμως ήταν ότι στη διαδρομή είχαμε “συναντηθεί” με τον Κάρολο Κουν, τον Σαίξπηρ, τον Ανούιγ, τον Μπρεχτ, τη Γιουρσενάρ αλλά και με τον Άρη Ρέτσο, τον Άρη Μπινιάρη, τον Σίμο Κακάλα και τον Μπέρνχαρτ Σλινκ. Πλάι στις φράσεις των δημιουργών ξεπήδησαν τα δικά μας λόγια και συναισθήματα. Δεν έκρυβαν μόνο οι λέξεις ένα άλλο νόημα, αλλά και τα πρόσωπα έναν άλλο εαυτό. Ποια ήταν λοιπόν η Αντιγόνη; Υπάρχει άραγε ένας Κρέων ή πολλοί; Τι είναι σημαντικότερο, ο οίκος ή ο έρωτας;

Βιογραφικό

Η φιλόλογος Κατερίνα Κυριακού είναι δρ Ιστορίας της Τέχνης και υπηρετεί στο Πρότυπο Πειραματικό Σχολείο του Πανεπιστημίου Αθηνών. Εφαρμόζει συστηματικά εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας στα διδακτικά αντικείμενα Γυμνασίου και Λυκείου, οργανώνει και επιμελείται εκπαιδευτικές δράσεις στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος Comenius ή άλλων προγραμμάτων (www.memoroom.blogspot.gr), ενώ τα τελευταία δύο χρόνια είναι επόπτρια του ομίλου δημιουργικής έκφρασης “Θεατρικό Εργαστήρι” του Π.Π.Σ.Π.Α. [www.ppspa.weebly.com].

ΚΥΡΙΑΚΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

Εκπαιδευτικός, Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών

Τίτλος

Καλλιτεχνικό εργαστήριο βυζαντινής προσωπογραφίας

Σύνοψη

Η παρούσα εργασία παρουσιάζει ένα καλλιτεχνικό εργαστήριο το οποίο λειτούργησε στο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών κατά το σχολικό έτος 2013-14 στο πλαίσιο της υλοποίησης ενός πολιτιστικού προγράμματος σχολικών δραστηριοτήτων με θέμα τις Βυζαντινές προσωπογραφίες. Το πρόγραμμα αυτό φιλοδόξησε να αναδείξει τις καλλιτεχνικές δεξιότητες των μαθητών, καθώς και το δημιουργικό και καινοτόμο πνεύμα που πρέπει να αποτελεί συνθήκη εκ των ων ουκ άνευ του σύγχρονου σχολείου. Κατά την εξέλιξη του εργαστηρίου οι μαθητές προσέγγισαν την ιστορική πορεία των βυζαντινών προσωπογραφιών με απαρχή τα Φαγιούμ της Αιγύπτου και κατάληξη τις μορφές της Μακεδονικής και της Κρητικής Σχολής. Το εργαστήριο ολοκληρώθηκε σε έξι στάδια, καθένα από τα οποία εστίασε στη ζωγραφική απεικόνιση συγκεκριμένου κάθε φορά χαρακτηριστικού του ανθρώπινου προσώπου. Με το πέρας των εικονογραφικών σταδίων οι μαθητές ήταν σε θέση να αποδώσουν ζωγραφικά και με βάση τις αρχές της βυζαντινής εικονογραφίας ολοκληρωμένες προσωπογραφίες αγίων, οι οποίες και αποτέλεσαν το περιεχόμενο ενός λευκώματος. Η δράση αποτέλεσε δημιουργικό τρόπο προσέγγισης της Βυζαντινής Τέχνης από μαθητές Λυκείου που έχουν εγκλωβιστεί στο εξεταστικοκεντρικό σύστημα του σχολείου και από εφήβους που η Βυζαντινή Τέχνη δεν εντάσσεται στα ενδιαφέροντά τους. Εξυπακούεται ότι παράλληλα με τη δημιουργικότητα και την εικαστική έκφραση ενισχύθηκε η κοινωνικότητα των μαθητών και επιτεύχθηκε και ο ερευνητικός και ψηφιακός γραμματισμός των συμμετεχόντων. Η θετική ανατροφοδότηση από τους μαθητές αποτέλεσε για την ομάδα κριτήριο επιτυχίας της δράσης και υπογράμμισε τη σημαντικότητα της σύνδεσης της Τέχνης με την εκπαιδευτική διαδικασία.

Βιογραφικό

Ο Κυριακούλόπουλος Ευάγγελος είναι πτυχιούχος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών, έχει κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στο ΕΑΠ και έχει πλούσιο συγγραφικό έργο. Έχει παρακολουθήσει elearning επιμορφωτικά προγράμματα στο ΕΚΠΑ και έχει μια σειρά ανακοινώσεων εκπαιδευτικών θεμάτων σε Συνέδρια. Τα ενδιαφέροντά του περιστρέφονται γύρω από τις τέχνες και τον πολιτισμό. Σήμερα είναι καθηγητής στο Πρότυπο Πειραματικό Λύκειο του Πανεπιστημίου Πατρών.

ΜΑΛΑΜΟΣ ΘΩΜΑΣ

Εκπαιδευτικός Π.Ε.70, Φοιτητής Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών

Τίτλος

Η συμβολή του μαθήματος των Θρησκευτικών στην υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων: Ένα παράδειγμα εφαρμογής.

Σύνοψη

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται η δυνατότητα της συμβολής του μαθήματος των

Θρησκευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην υλοποίηση πολιτιστικών προγραμμάτων. Αρχικά, χρησιμοποιώντας ως μέθοδο έρευνας την ανάλυση περιεχομένου και ως μονάδα μέτρησης το θέμα επιχειρείται να καταγραφεί ποσοτικά και ποιοτικά η συνάφεια του μαθήματος με όψεις του πολιτισμού, σύμφωνα με το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Στη συνέχεια και μέσα από την επιλογή μίας διδακτικής ενότητας περιγράφεται πλήρως ένα πολιτιστικό πρόγραμμα με κεντρικό άξονα τη διαθεματική προσέγγιση καθώς και τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Ειδικότερα αναπτύσσονται οι στόχοι και οι σκοποί του προγράμματος, το πλαίσιο της μεθοδολογικής προσέγγισης, η πορεία εφαρμογής, οι δραστηριότητες που υλοποιήθηκαν, το υλικό που χρησιμοποιήθηκε, τα προϊόντα που παράχθηκαν από τους μαθητές, καθώς και οι διαδικασίες της αξιολόγησής του. Τέλος, κατατίθενται οι προτάσεις μας για την ανάδειξη του εκπαιδευτικού οργανισμού ως ενός πολιτιστικού κυττάρου και τους τρόπους σύνδεσής του και συνεργασίας του με την τοπική, αλλά και ευρύτερη κοινωνία.

Βιογραφικό

Ο Θωμάς Μαλάμος είναι πτυχιούχος του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών και φοιτητής του Προγράμματος Διαχείρισης Εκκλησιαστικών Κειμηλίων της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Αθηνών. Υπηρετεί στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως δάσκαλος και έχει αναπτύξει πλούσια δράση σε πολιτιστικά θέματα, τόσο με την υλοποίηση σχετικών προγραμμάτων, όσο και με τη συνεργασία του ως χοροδιδάσκαλος με πολιτιστικούς συλλόγους. Μελέτες του για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση έχουν δημοσιευτεί σε πρακτικά συνεδρίων στα οποία έλαβε μέρος ως εισηγητής.

ΜΑΤΣΟΥΚΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Εικαστικός

Τίτλος

Εφαρμογή της μεθόδου «Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία» στο πλαίσιο του μαθήματος των Εικαστικών.

Σύνοψη

Η εργασία επιχειρεί να διερευνήσει τρόπους εφαρμογής της μεθόδου «μετασχηματίζουσα μάθηση μέσα από την αισθητική εμπειρία» στη Β/θμια Εκπαίδευση, μέθοδο που ανέπτυξε ο Α. Κόκκος για την εκπαίδευση ενηλίκων. Η μέθοδος στοχεύει στην ενσωμάτωση της αισθητικής εμπειρίας, βοηθώντας τους μαθητές να αναπτύξουν κριτικό στοχασμό. Η

συνεισφορά της εργασίας έγκειται στην προσαρμογή της μεθόδου στην τυπική εκπαίδευση και συγκεκριμένα στα μαθήματα καλλιτεχνικής παιδείας. Επομένως, παρουσιάζεται διδακτικό σενάριο, με θέμα 'Το Μουσείο και Εγώ'.

Οι στόχοι του διδακτικού σεναρίου συνάδουν με τον 6ο άξονα του ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ: "Αισθητική-Κριτική-Ανάλυση Έργου" του Προγράμματος Σπουδών Γυμνασίου του μαθήματος των Εικαστικών ως προς τον άξονα αισθητικής αποτίμησης και ως προς τον άξονα της κριτικής σκέψης.

Τα διδακτικό σενάριο ακολουθεί τα έξι (6) στάδια της μεθόδου. Εξελίσσεται σε τέσσερις (4) διδακτικές ώρες, ως εξής:

Ανάγκη διερεύνησης της αντίληψής μας για τον πολιτιστικό μας πλούτο και τη διαχείρισή του

Έκφραση των απόψεων των μαθητών (45')

Προσδιορισμός υποθεμάτων και κριτικών ερωτημάτων

Επιλογή έργων τέχνης και συσχέτισή τους με τα κριτικά ερωτήματα

Επεξεργασία έργων τέχνης και συσχέτισή τους με τα κριτικά ερωτήματα (90')

Κριτικός αναστοχασμός (45 λεπτά)

Σύμφωνα με τον Perkins η χρησιμοποίηση έργων τέχνης για τη στοχαστική διαδικασία στην παραπάνω μέθοδο κρίνεται ουσιαστική, διότι η ειδοποιός διαφορά του έργου τέχνης ως μέσου παρατήρησης σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο αντικείμενο είναι ότι ο παρατηρητής του πρέπει να ασκηθεί, ώστε να βλέπει και να αναγνωρίζει τη διπλή φύση του έργου.

Βιογραφικό

Ο Παναγιώτης Ματσούκας είναι μόνιμος εκπαιδευτικός, ειδικότητας ΠΕ 08 -κλάδου Καλών Τεχνών, (απόφαση αριθμ. 93184/Δ2/16-9-2005 Υ.Α. ΦΕΚ.235,τ.Γ'), Υποψήφιος Διδάκτορας της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2012) και ΜΔΕ «Πλαστικών Τεχνών & Επιστημών της Τέχνης» του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (2010). Αποφοίτησε με άριστα από το τμήμα ζωγραφικής της Α.Σ.Κ.Τ. Αθήνας με δάσκαλο τον Χρόνη Μπότσογλου. 2003. Διαθέτει Proficiency του Πανεπιστημίου του Michigan & επάρκειας διδασκαλίας της αγγλικής γλώσσας (άριστη γνώση της αγγλικής γλώσσας) και πιστοποίηση επιπέδου Α' στις Τ.Π.Ε. Συμμετέχει σε ερευνητικό πρόγραμμα της Επιτροπής Ερευνών του Παν/μιου Ιωαννίνων για την δημιουργία οδηγού καλών πρακτικών των ΝΤ στην καλλιτεχνική δημιουργία.(2008). Επίσης έχει διδάξει καλλιτεχνικά μαθήματα στο Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (ΙΔΕΚΕ) Ιωαννίνων κατά τα έτη 2007 & 2009.

ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΤΑΣΟΣ

Υποψήφιος διδάκτορας Νεοελληνικής Φιλολογίας, ΕΚΠΑ, Ζάννειο Πειραματικό Γυμνάσιο Πειραιά

Τίτλος

Διδακτική προσέγγιση του ηθογραφικού διηγήματος της γενιάς του 1880 μέσω της ελληνικής ρεαλιστικής ζωγραφικής του 19^{ου} αιώνα

Σύνοψη

Η παρούσα εισήγηση αφορά μία διαθεματική διδακτική προσέγγιση στο μάθημα της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας της Γ' Γυμνασίου που πραγματοποιήθηκε το σχολικό έτος 2014-2015 και συνδέει τη λογοτεχνική και την εικαστική νεοελληνική παράδοση. Συγκεκριμένα επιχειρήθηκε μια συγκριτική συσχέτιση του ρεύματος της ηθογραφίας, όπως εφαρμόστηκε στη νεοελληνική πεζογραφία της γενιάς του 1880 ανοίγοντας δίαυλο επικοινωνίας με τον ευρωπαϊκό ρεαλισμό, μέσα από την προσέγγιση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της νεοελληνικής ρεαλιστικής ζωγραφικής.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, διδάχτηκε το διήγημα του Αλ. Παπαδιαμάντη «Το αγνάντεμα» (1889), από το ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων της Γ΄ Γυμνασίου μέσω μιας συγκριτικής προσέγγισης εικαστικών έργων Ελλήνων ζωγράφων της εποχής (π.χ. Ν. Γύζης, Γ. Ιακωβίδης). Στόχος ήταν οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν την αλληλεπίδραση των τεχνών, να κατανοήσουν την ιστορικοκοινωνική βάση των καλλιτεχνικών ρευμάτων και ταυτόχρονα να εντοπίσουν πώς μεταπλάθονται ιδιότυπα οι κοινοί θεματικοί πυρήνες της ρεαλιστικής ηθογραφίας μέσα στον διαφορετικό σημασιακό κώδικα της κάθε τέχνης, ζωγραφική και λογοτεχνία.

Έτσι οι μαθητές προσέγγισαν τα θέματα του ηθογραφικού διηγήματος, όπως το ενδιαφέρον για τη ζωή των ανθρώπων της υπαίθρου, τα λαϊκά έθιμα, τα στερεότυπα των δύο φύλων, το πανοραμικό πλάνο του παντογνώστη αφηγητή, την περιγραφή της φυσικής φωτοσκίασης και της φύσης, παρατηρώντας παράλληλα πώς εφαρμόζονται και αποδίδονται από τους Έλληνες ζωγράφους της εποχής.

Βιογραφικό

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Φιλολογία και συνέχισε με μεταπτυχιακές σπουδές στη Νεοελληνική Φιλολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου είναι υποψήφιος διδάκτορας. Εργάστηκε στην ιδιωτική εκπαίδευση ως φιλόλογος και από το 2008 στη δημόσια εκπαίδευση. Από το 2014 διδάσκει με πενταετή θητεία στο Ζάννειο Πειραματικό Γυμνάσιο Πειραιά. Ποιήματα και διηγήματά του έχουν δημοσιευθεί σε λογοτεχνικά περιοδικά, ενώ συμμετέχει με ανακοινώσεις του σε επιστημονικά συνέδρια που σχετίζονται με το γνωστικό αντικείμενο της Νεοελληνικής φιλολογίας και της διδακτικής των φιλολογικών μαθημάτων με καινοτόμες πρακτικές. Το 2012 εξέδωσε την πρώτη του ποιητική συλλογή με τον τίτλο *Σπαράγματα προσώπων* από τις εκδόσεις του περιοδικού *manifesto*, ενώ είναι συνιδρυτής της εικαστικής ομάδας *Istartists* και έχει συμμετάσχει σε αρκετές ομαδικές εκθέσεις με έργα ζωγραφικής και μικρογλυπτικής σε διάφορες πόλεις της Ελλάδας. Έχει βραβευτεί και διακριθεί σε λογοτεχνικούς και εικαστικούς διαγωνισμούς.

ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΙΔΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Νηπιαγωγός

Τίτλος

Shapes make art

Σύνοψη

Το έργο του καλλιτέχνη A.Calder (*Birds' nests*) αποτέλεσε «κάλεσμα» στη συμμετοχή 3 ευρωπαϊκών νηπιαγωγείων με σκοπό την υλοποίηση ενός συνεργατικά συμμετοχικού έργου eTwinning. Η κοινή – παγκόσμια γλώσσα του έργου, οι λιτές και αφαιρετικές γραμμές του, τα απλά μορφικά στοιχεία, τα έντονα και ζωντανά χρώματα, οι καθαρές φόρμες αποτέλεσαν τα στοιχεία εκείνα, που «ενέπνευσαν» και κινητοποίησαν τους συνεργάτες στο σχεδιασμό ενός project.

Το project είχε τίτλο «Shapes make art» διήρκησε περίπου 7 μήνες και είχε βασικό στόχο το έργο – πίνακας του Calder να αποτελέσει το μέσο μιας νέας μεθοδολογικής μαθησιακής

προσέγγισης της γνώσης λαμβάνοντας υπόψη τόσο τα ενδιαφέροντα των παιδιών όσο και τους στόχους του Αναλυτικού Προγράμματος με έμφαση στα μαθηματικά. Το έργο αποτέλεσε ένα δυναμικό εργαλείο καθώς οι δραστηριότητες αναπτύσσονταν ως μία δημιουργική διαδικασία απάντησης και εξέλιξης στο πλαίσιο της συνδιαμόρφωσής του από τους εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Η επικοινωνία γινόταν στην ηλεκτρονική πλατφόρμα του Twinspace και μέσω Skype. Νέοι τίτλοι του έργου αποτέλεσαν αφορμή για νέες εικαστικές δημιουργίες. Μικρές σχημαστοιστορίες ξεκίνησαν από τα παιδιά της μιας χώρας και ολοκληρώθηκαν στην άλλη. Δημιουργήσαμε κινητικά και ομαδικά παιχνίδια και συνεχίσαμε με επιτραπέζια. Το υλικό ενός φακέλου με ζωγραφιές των παιδιών από τη μία χώρα αξιοποιήθηκε στην άλλη για ανοιξιάτικες, αποκριάτικες κατασκευές. Τέλος, ανακαλύψαμε και ανταλλάξαμε τα μουσικά μοτίβα και τους ήχους του πίνακα.

Συνοπτικά, η φαντασία, η δημιουργικότητα, το παιχνίδι, χαρακτηριστικά της αυθεντικής και αυθόρμητης έκφρασης στο νηπιαγωγείο συνέβαλαν στην δυναμική αξιοποίηση της τέχνης που άνοιξε δρόμους επικοινωνίας και δυναμικής συνεργασίας.

Βιογραφικό

Είμαι νηπιαγωγός με μεταπτυχιακές σπουδές στην Εκπαίδευση. Από το 1999 εργάζομαι σε δημόσια νηπιαγωγεία, συμμετέχω στην υλοποίηση καινοτόμων σχολικών προγραμμάτων και έχω ολοκληρώσει το πρόγραμμα διετούς μετεκπαίδευσης στο Διδασκαλείο Αθηνών. Κατά την επαγγελματική μου πορεία έχω επιμορφωθεί σε θέματα που σχετίζονται με την εκπαίδευση παιδιών μικρής ηλικίας καθώς και με την εκπαίδευση ενηλίκων. Έχω εργαστεί ως εκπαιδύτρια σε δημόσια και ιδιωτικά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης στον τομέα της προσχολικής αγωγής και ως αξιολογήτρια εκπαιδευτών ενηλίκων. Επίσης, έχω συνεργαστεί στη διεξαγωγή, συγγραφή, ανακοίνωση και δημοσίευση εκπαιδευτικών ερευνών και εργασιών που αφορούν στο χώρο της εκπαίδευσης. Συνεργάζομαι στην επιμέλεια εκπαιδευτικών άρθρων στα περιοδικά το "Παιδί μου και Εγώ", "Παιδί και Νέοι Γονείς" και "Parents" και αρθρογραφώ στο περιοδικό «Σύγχρονο Νηπιαγωγείο».

ΣΑΒΒΑ ΑΝΔΡΟΥΛΑ

Δασκάλα

Τίτλος

Ατμοσφαιρική ρύπανση

Σύνοψη

Η ενότητα «Ατμοσφαιρική ρύπανση» επεξεργάστηκε με παιδιά Γ' δημοτικού. Η θεματική διερευνά ένα περιβαλλοντικό ζήτημα το οποίο προσεγγίζεται διαθεματικά μέσα από την εικαστική αγωγή και τη γλώσσα.

Έχοντας ως αφορμή τη συγκέντρωση σκόνης στην ατμόσφαιρα, γεγονός που επηρέασε άμεσα την καθημερινότητά μας, συζητήσαμε σχετικά άρθρα και ανακοινώσεις από τα υπουργεία εργασίας και παιδείας και πολιτισμού καθώς και σχετική συνέντευξη.

Παράλληλα, είδαμε σε φωτογραφίες έργα του εικαστικού Στέλιου Βότση. Εντοπίσαμε τη χρήση γεωμετρικών σχημάτων, του μαύρου και άσπρου χρώματος στα έργα του και εκφράσαμε υποθέσεις ως προς τη θέση των φιγούρων σε σχέση με τα πιο πάνω χαρακτηριστικά.

Έτσι, προσπαθήσαμε να αξιοποιήσουμε εικόνα και λόγο μέσα από την πολυτροπικότητα που μας επέτρεψε η όλη προσέγγιση της ενότητας για να εκφράσουμε σχετικές σκέψεις, ανησυχίες και συναισθήματα. Αφού καταγράψαμε συμβουλές προστασίας αιτιολογώντας τη θέση μας στη βάση των όσων αποκομίσαμε, εκφραστήκαμε καλλιτεχνικά.

Στοιχεία:

Μορφολογικά: γραμμή, σχήμα, χρώμα

Δομικά: χώρος, μέγεθος, όγκος

Νοηματικά: σύμβολα, αφήγηση ιστοριών, έκφραση συναισθημάτων

Τεχνικές: σχέδιο με μολύβι και παστέλ, ζωγραφική, μοτίβα

